

**Remissammanställning, del 2
Utställning av översiktsplan för Stockholm****Företag, föreningar, grupper och privatpersoner****Innehåll**

Läsanvisning	2
Företag, branschorganisationer, m.m.....	2
Akademiska Hus.....	2
Bromma-Ulvsunda Företagsgrupp.....	5
DHL Nordic AB.....	5
Ellevio AB.....	6
Farsta Företagsområde	7
Företagsgruppen Hammarby Sjöstad	10
Företagsgrupperna Stockholm	13
KTH.....	15
Kungl. Djurgårdens Förvaltning	19
Lunda företagsgrupp.....	21
NCC	22
Samarbetsnämnden i Årsta Partihallar	33
Serneke Projektutveckling AB och Lustgården Stockholm AB.....	34
Stockholms Handelskammare	36
Stockholms universitet.....	39
Södertörns högskola.....	39
Vasakronan AB.....	40
VHV Företagsgrupp	45
Föreningar, nätverk, m.m.	46
Arbetsgruppen rädda Grimstaskogen.....	46
Svenska Byggnadsvårdsföreningen	51
Cirkus Smått	57
Djurgården-Lilla Värtans Miljöskyddsförening	57
Förbundet för Ekoparken	65
Föreningen Fagersjö Trädgårdsstad	70
Magelungens Vänner.....	71
Föreningen Rädda Ältasjön	72
Föreningen Stor-Stockholms koloniträdgårdar	73

Stadsbyggnadskontoret

Fleminggatan 4
Box 8314
104 20 Stockholm
Telefon 08-508 27 300
stadsbyggnadskontoret@stockholm.se
stockholm.se

Föreningen Södermalmparkernas vänner	77
Stockholms läns hembygdsförbund	79
Hyresgästföreningen region Stockholm	81
KFUM Central	84
Kräpplagruppen	88
Nacka Miljövårdsråd	88
Nätverket Bevara Årtaskogen	91
Samfundet S:t Erik	96
Naturskyddsföreningen i Stockholm och Söderort	102
Stockholms ornitologiska förening	110
Världsnaturfonden WWF	116
Årsta Scoutkår	118
Privatpersoner	119

Läsanvisning

Nedan redovisas diarietförda yttranden från företag, föreningar, organiserade grupper och privatpersoner. I del 1 av remissammanställningen finns inkomna synpunkter från myndigheter, grannkommuner samt kommunala nämnder och bolag.

Dokumentnummer hänvisar till yttrandets nummer i diariet. Synpunkterna redovisas i princip ordagrant, anpassade till stadsbyggnadskontorets dokumentmall. Längre citat ur planförslaget och dess bilagor har tagits bort. När flera privatpersoner lämnat in exakt likalydande yttranden redovisas de en gång, med uppgift i rubriken om antal privatpersoner som skickat in yttrandet. För yttrandena i sin helhet hänvisas till diariet, dnr 2015-10143. Diariet finns tillgängligt på stadsbyggnadsexpeditionen i Tekniska Nämndhuset på Fleminggatan 4.

Företag, branschorganisationer, m.m.

Akademiska Hus

Dokument nr 485

Akademiska Hus har som affärsidé att i samverkan med våra kunder - i första hand universitet och högskolor - utveckla, bygga och förvalta kunskapsmiljöer som bidrar till Sveriges framgång som kunskapsnation.

Vårt perspektiv utgår framförallt från universitet och högskolor, och hur de med översiktsplanen som stöd, kan ges möjligheter till en framgångsrik utveckling, och omvänt hur Stockholm på bästa sätt ges möjlighet att ta del av denna.

I alla internationella mätningar kring intellektuellt kapital, förutsättningar för innovativt företagande etc. finns Stockholm bland de högst rankade städerna och regionerna i världen. Starkt bidragande till den ställningen är nivån och bredden på den akademiska verksamheten i staden.

Sammanfattningsvis om planen och målen

I Översiktsplanen konstateras stockholmsregionen som kunskapsregion och den betydelse staden har som tillväxtmotor för hela landet. Ett högkvalitativt utbildningsväsende lyfts fram liksom betydelsen det har för innovationskraften i regionen och tillgången på kompetent arbetskraft. Med detta som bakgrund sammanfattar vi våra synpunkter som följer:

Kopplingar mellan samhälle, universitet/högskola och näringsliv. Stockholm har individuellt starka akademier och forskningsinstitut som i allt högre grad samarbetar med varandra, med näringslivet och med samhället i övrigt.

Den potential detta utgör lyfts fram i översiktsplanen, men med stort fokus på näringslivsperspektivet. Vi önskar tydligare formuleringar kring det avgörande i samarbeten och kopplingar, såväl mellan de akademiska institutionerna, som mellan samhälle, universitet/högskola och näringsliv. Och att dessa framhålls för långsiktig kompetensförsörjning, innovation och internationell attraktivitet för staden och regionen.

Universitetsområdenas fortsatta tillväxt.

Vi ser planeringsinriktningen ”Stockholmsregionens universitet och högskolor ska ges fysiska förutsättningar att utvecklas” som mycket angelägen. I avsnittet beskrivs vikten av företagsområdenas fortsatta tillväxt, men motsvarande beskrivning avseende universitetsområdena saknas.

Fysisk socioekonomisk segregation.

Det är ett faktum att skillnader i socioekonomisk bakgrund för stora grupper ger upphov till trösklar till högre utbildning och till entreprenörskap inom innovativa och kreativa näringar.

Det är likaledes ett känt faktum att innovativa och kreativa miljöer kännetecknas av öppenhet och mångfald, men detta hämmas idag av den fysiska och sociala segregation som finns i staden. Detta bör tydligare lyftas fram i Översiktsplanen tillsammans med mål och aktiviteter som syftar till att motverka detta. Regionens behov av både en nordlig och en sydlig utbildningsnod är viktig ur denna aspekt. I Stockholms södra stadsdelar bör de fysiska kopplingarna och kommunikationsmöjligheterna till Södertörns högskola och Campus Flemingsberg betonas.

Förutsättningarna att med trygga kommunikationer göra utbildning på alla nivåer tillgängliga för alla bör vara ett uttalat mål i översiktsplanen.

Kollektivtrafik och trafikbarriärer.

Trots att ett stort antal av stadens lärosäten är geografiskt väl samlade hämmas samarbete och utbyte mellan dessa och den omgivande staden av brister och barriärer i trafiksystemen, särskilt gällande kollektivtrafik, gång och cykel. Förtätningen inom stadens centrala delar ger möjligheter att genom utveckling av trafiksystemen knyta samman de olika akademiska miljöerna.

Vi saknar på Stadsutvecklingskartan var lärosätena är belägna och hur deras lägen ger förutsättningen för effektivare kommunikationer och en integrering i stadens kommunikationsnät.

Kollektivtrafikförsörjningen till Albano har i planeringen inte givits andra förutsättningar än buss trots att tunnelbanan, Värtabanan och Roslagsbanan passerar området.

Ett stationsläge för spårbunden trafik vid Albano integrerar Vetenskapsstaden bättre med den omgivande staden och de olika socioekonomiska delarna av staden än dagens hållplatslägen för busstrafik gör.

Albano och Kräftriket är markerade som områden där omfattande kompletteringar planeras. En viktig förutsättning för detta är att Roslagsvägen utvecklas från en trafikbarriär till en förlängning av Valhallavägen med lägre hastighet, fler övergångsställen och en mer stadsmässig och grön gestaltning anpassad bättre till cykel- och gångtrafik.

Bromma-Ulvsunda Företagsgrupp*Dokument nr 501***Ulvsunda verksamhetsområde**

Ulvsunda verksamhetsområde kommer att bli mindre och mindre. Vi förstår att antalet bostäder behöver ökas och att detta område lämpar sig väl för bostadsbyggande med sin relativa närhet till staden och med kommunikation i form av Tvärbanan. Det är samtidigt viktigt att företagen finns kvar för att både ge arbete och service i närområdet. För att ge plats för fler företag tycker vi att området norr om Bällstavägen under inflygningskorridoren till Bromma, kan användas. En förutsättning är att företagen i så fall får vara kvar även om Bromma flygplats läggs ner. Vi är positiva till att båtfrakt används till och från området.

Trafiksituationen runt Ulvsunda är idag mycket besvärlig. Det är långa bilköer under stora delar av dagen. Inte minst gäller detta för trafik som skall över Tranebergsbron med anslutningar till och från E4:an. Men vi har även trafikproblem vid anslutningarna mellan Ulvsundaområdet och Ulvsundavägen. Lösningar för att lösa dessa problem ser vi som mycket angelägna. Vi kan inte vänta i tio år på att Förbifarten skall lösa alla trafikproblemen.

Vi ser det som viktigt att antalet anställda i området bör vara på dagens nivå. En lösning på detta skulle kunna vara att man utanför inflygningskorridoren till Bromma flygplats inte bara bygger bostäder utan också kontorslokaler i flervåningshus. Det kan bli mycket attraktivt med gångavstånd till Bromma flygplats och spårvagn-tunnelbana till Stockholms city. Det passar för konsultbolag eller företag med hög innovationsgrad och därmed behov av många kontakter utanför Stockholmsområdet.

[I övrigt samma yttrande som i Företagsgrupperna Stockholms remissvar, *dokument nr 512*]

DHL Nordic AB*Dokument nr 456*

I dokument Översiktsplan för Stockholm stad – utställningsförslag del 2, sida 146 i innehållsförteckningen och sida 36 i själva dokumentet finns en översiktskarta över kommunikationsstråk. Bland annat berör den industriområdet Västberga till viss del enligt urklipp som bifogas:

[Bifogad bild]

Det framgår inte exakt vilken gata som beskrivs som kommande cykelstråk men vi förutsätter att det är Västberga Allé från S och mot N och sedan viker det av på Elektravägen mot NO. Beträffande sträckning längs Västberga Allé är vår starka rekommendation att västra sidan av Västberga Allé används för detta ändamål. På den östra sidan om Västberga Allé finns ett flertal aktörer med tung trafik in och ut från Västberga Allé, inte bara DHL, och motsvarande trafik finns på den västra sidan och därför är det lämpligare att cykelstråket placeras på den sidan. Och på så sätt minimeras eventuella konflikter mellan cyklister och tung trafik, till glädje för alla.

DHL har verksamhet på Västberga Allé 37 (Drivhjulet 1-4) och Västberga 41 (Drivremmen 1) och dessa anläggningar är nyligen renoverade för långsiktig verksamhet.

Ellevio AB

Dokument nr 482

Ellevio AB hänvisar till tidigare yttrande vid samråd, och lämnar i tillägg ytterligare synpunkter.

Energiomställningen till eldrivna fordon och fartyg leder till högre effekter och därmed större utrymmeskrav för elnätet med den kapacitet för laddning som måste byggas ut. I kombination med den begränsning som finns på tillgänglig effekt leder det till långa ledtider för anslutning till elnätet. Det är därför viktigt att Ellevio involveras på ett tidigt stadium i planer och projekt för laddningsinfrastruktur.

Stockholms Ström är ett samarbete med syfte att skapa ett driftsäkert och robust elnät i regionen. I samband med att luftledningar markförläggs frigörs mark för stadsbebyggelse. Det är ytterst viktigt att Ellevio kontaktas i ett tidigt skede innan ytor tas i anspråk för bebyggelse så att optimala förutsättningar ges för såväl utveckling av elnätet i regionen som stadens planer.

De instrument och fora som finns, för tidig kontakt mellan Stockholms stad, ledningsförläggande bolag och andra aktörer, måste utnyttjas så att markarbeten kan ske på ett rationellt sätt. Ellevio vill bli kontaktade i god tid och delta i ledningssamordning.

Utvecklingen av regionen och Stockholms kommun innebär förtätning. Förutsättningar för fristående nätstationer minskar vilket

leder till fler nätstationer i inhyst läge. Nätstationer inhysta i byggnader måste ges rimliga tekniska förutsättningar för att tillgodose den elektriska funktionen. Funktioner som måste beaktas är t.ex. utrymningsvägar för teknisk personal, tillgänglighet för tung transport och kanalisation för ventilation. En mycket viktig aspekt är skydd mot vattennivå vid höga vattenflöden.

Farsta Företagsområde

Dokument nr 594

Farsta Företagsgrupp är en medlemsorganisation som består av ca 50-tal företag som tillsammans representerar mer än 1000 arbetsplatser. Vår främsta uppgift är att verka, för att Farsta blir en ännu bättre plats för företag, företagande och företagsamhet. Stockholm växer och Farsta är en naturlig del av den utvecklingen. Både bostäder och ett dynamiskt näringsliv behövs för att skapa tillväxt och ett expansivt Farsta.

Företagsgruppens ställningstagande nedan avgränsas i huvudsak till planens inriktning som berör näringslivet generellt och företagande i synnerhet.

Företagsgruppens synpunkter på översiktsplanen

Övergripande synpunkter

Vi ser positivt på att staden har angivit en tydligare inriktning och utveckling för sina företagsområden (*läs verksamhetsområden*) uppdelat i renodlade verksamhetsområden och blandstäder. Det är även positivt att staden pekar ut digitaliseringen som en stark förändringsfaktor i samhället och att staden lyfter fram det som sammanfattas i begreppet cirkulär ekonomi i stadsplaneringen.

Vi anser däremot att översiktsplanens planeringsinriktningar för näringsliv och kompetensförsörjning generellt behöver konkretiseras och kompletteras för att fungera som stöd för planering. Översiktsplanen bör också kompletteras med ett tydligare regionalt perspektiv gällande företagande och infrastruktur.

Näringsliv och kompetensförsörjning

Stockholmsregionen står idag mitt i ett mycket intensivt stadsbyggnadsskede, fullt jämförbart med 1960-talets stora stadsomvandling. 140 000 nya bostäder ska byggas. Stadens invånare förväntas öka med 50 % till 1,3 miljoner år 2040. Det betyder i stort sett en kraftig ökning av antalet bostäder. 50 % fler transporter av varor i staden. 50 % fler arbetsplatser skall skapas.

Stadstillväxt är m.a.o. inte synonymt med endast bostäder, utan det är lika viktigt med förutsättningar för nya arbetsplatser och företagande. Industrier och företagande måste få ta mark i anspråk.

Det är bra att man i översiktsplanen lyfter fram näringslivets behov av lokaler, markanvändning, arbetskraft och kompetensförsörjning. Vi upplever dock att nuvarande planeringsinriktningar, så som de ser ut nu, för näringslivet är mer kopplat till företag inom handel och service som uppstår i anslutning till bostadsbyggandet. Vi ser gärna att staden i planeringsinriktningarna lyfter fram behoven för industriverksamhet och tillverkande företag.

Synpunkter på näringsliv och kompetensförsörjning

Vi har svårt att se att planeringsinriktningarna för näringsliv och kompetensförsörjning, så som de ser ut nu, kan fungera som vägledning för att få fler företagande och arbetsplatser till stadsdelarna i Söderort och i synnerhet Farsta. Ökad vägledning och konkretisering för medelstora och större företag, industriverksamhet etc. som verkar på nationell/internationell marknad behövs för genomförande. Vi saknar resonemang från staden i planförslaget om markanvändning för att kunna möta ett växande behov gällande företagsexpansion och företagsetableringar.

Önskvärt vore att komplettera planen med utvecklingstendenserna i såväl det nationella som i det internationella perspektivet, då Stockholm är motor i Svensk ekonomi och en del av den globala utvecklingen. Därtill anser vi att översiktsplanen saknar beskrivning kring hur stadens tänkta näringslivsutveckling förhåller sig till grannkommunerna och regionens utveckling i stort.

Här bör planen kompletteras med fördjupad analys av stadens behov av olika näringar, företagens behov, kommande markanvändning för företagsetableringar och innebörden av en arbetsmarknad i förändring. Hit hör inte minst konsekvenserna av olika tekniksprång som digitalisering etc. som kommer att påverka näringslivet och utmana stadens samhällsmodell.

För bättre vägledning anser vi att "Näringsliv och kompetensförsörjning" lyfts ur kapitlet om "Allmänna intressen" och ges ett eget utrymme. En tydlig färdriktning från stadens sida kan vara avgörande för företagens investeringar och etableringar. Planen innehåller förhållandevis få planeringsinriktningar som är direkt riktade mot näringslivet, företagens behov och prioriteringar.

Lokala utvecklingsmöjligheter för näringslivet i Farsta

Det är bra att man i planen eftersträvar en jämnare fördelning av arbetsplatser genom att prioritera kontorsetableringar till söderort. Vi anser att planen behöver förtydligas hur staden ska verka för fler arbetsplatser och attrahera fler tjänsteföretag till Farsta. Detta i synnerhet som det är i tjänstesektorn som den stora tillväxten sker. Strategier och inriktningar om detta behöver inkluderas i översiktsplanen. Ett fungerande näringsliv i Farsta är en förutsättning för att nå de andra målen i planen och i stadsdelen.

Larsboda som arbetsplatsområde är viktig för Farstas framtida utveckling. Vi ser positivt på att planförslaget gör Larsboda till ett renodlat verksamhetsområde. Vi anser att det just nu diskuterade förslaget att skapa ett livsmedelscentrum i Larsboda är ett utmärkt projekt för stadens ambitioner. Här finns stora möjligheter att stärka sambanden mellan näringsliv och stadens utbildningsverksamheter för utveckling av framtidens mat. Här ger planförslaget en svag vägledning för stadens ambitioner till dialog mellan stad/näringsliv och högre utbildning. I Larsboda finns möjlighet för flera branscher att etableras sig. Vi ser en risk i avsnittet om de "lokala utvecklingsmöjligheterna" för Farsta att enbart fokusera på Livsmedelscentrum i Larsboda, och inte ge förutsättningar att attrahera flera industri- och tjänsteföretag till området.

Planens genomförande

Stadsutveckling är oftast ett intrikat samspel mellan offentliga beslut och marknadsbeslut. Det handlar om bostadsbyggande, anpassa transportinfrastrukturen, vidareutveckla stadens konkurrenskraft, minska det ekologiska fotavtrycket och minska de sociala skillnaderna som finns idag.

Att hålla samman en stads utveckling och planens genomförbarhet blir därför särskilt uppfordrande för stadens ledarskap, arbetssätt och organisation. Översiktsplanen ger ingen konkret vägledning till hur väl dagens stadsförvaltning kommer att fungera för att tas sig an utmaningarna. Här krävs modernisering av regelverk och stadens organisatoriska arbetssätt för att möta utmaningar och skapa den genomförbarhet som skissas i planen.

Vi anser att planeringsinriktningarna bör kompletteras med hur stadens organisation ska anpassas för att uppnå översiktsplanens ambition om det framtida Stockholm.

Företagsgruppen Hammarby Sjöstad*Dokument nr 593*

Företagsgruppens ställningstagande nedan avgränsas i huvudsak till planens inriktning som berör näringslivet generellt och företagande i synnerhet.

Övergripande synpunkter

Vi ser positivt på att staden har angivit en tydligare inriktning och utveckling för sina företagsområden (*läs verksamhetsområden*) uppdelat i renodlade verksamhetsområden och blandstäder. Det är även positivt att staden pekar ut digitaliseringen som en stark förändringsfaktor i samhället och att staden lyfter fram det som sammanfattas i begreppet cirkulär ekonomi i stadsplaneringen.

Vi anser däremot att översiktsplanens planeringsinriktningar för näringsliv och kompetensförsörjning generellt behöver konkretiseras och kompletteras för att fungera som stöd för planering. Översiktsplanen bör också kompletteras med ett tydligare regionalt perspektiv gällande företagande och infrastruktur.

Näringsliv och kompetensförsörjning

Stockholmsregionen står idag mitt i ett mycket intensivt stadsbyggnadsskede, fullt jämförbart med 1960-talets stora stadsomvandling. 140 000 nya bostäder ska byggas.

Stadens invånare förväntas öka med 50 % till 1,3 miljoner år 2040. Det betyder i stort sett en kraftig ökning av antalet bostäder. 50 % fler transporter av varor i staden. 50 % fler arbetsplatser skall skapas.

Stadstillväxt är m.a.o. inte synonymt med endast bostäder, utan det är lika viktigt med förutsättningar för nya arbetsplatser och företagande. Industrier och företagande måste få ta mark i anspråk.

Det är bra att man i översiktsplanen lyfter fram näringslivets behov av lokaler, markanvändning, arbetskraft och kompetensförsörjning. Vi upplever dock att nuvarande planeringsinriktningar, så som de ser ut nu, för näringslivet är mer kopplat till företag inom handel och service som uppstår i anslutning till bostadsbyggandet. Vi ser gärna att staden i planeringsinriktningarna lyfter fram behoven för industriverksamhet och tillverkande företag.

Synpunkter på näringsliv och kompetensförsörjning

Vi har svårt att se att planeringsinriktningarna för näringsliv och kompetensförsörjning, så som de ser ut nu, kan fungera som vägledning för att få fler företagande och arbetsplatser till stadsdelarna i Söderort. Ökad vägledning och konkretisering för medelstora och större företag, industriverksamhet etc. som verkar på nationell/internationell marknad behövs för genomförande. Vi saknar resonemang från staden i planförslaget om markanvändning för att kunna möta ett växande behov gällande företagsexpansion och företagsetableringar.

Önskvärt vore att komplettera planen med utvecklingstendenserna i såväl det nationella som i det internationella perspektivet, då Stockholm är motor i Svensk ekonomi och en del av den globala utvecklingen. Därtill anser vi att översiktsplanen saknar beskrivning kring hur stadens tänkta näringslivsutveckling förhåller sig till grannkommunerna och regionens utveckling i stort.

Här bör planen kompletteras med fördjupad analys av stadens behov av olika näringar, företagens behov, kommande markanvändning för företagsetableringar och innebörden av en arbetsmarknad i förändring. Hit hör inte minst konsekvenserna av olika tekniksprång som digitalisering etc. som kommer att påverka näringslivet och utmana stadens samhällsmodell.

För bättre vägledning anser vi att "Näringsliv och kompetensförsörjning" lyfts ur kapitlet om "Allmänna intressen" och ges ett eget utrymme. En tydlig färdriktning från stadens sida kan vara avgörande för företagens investeringar och etableringar. Planen innehåller förhållandevis få planeringsinriktningar som är direkt riktade mot näringslivet, företagens behov och prioriteringar.

Lokala utvecklingsmöjligheter för näringslivet i Hammarby Sjöstad

Vi anser att översiktsplanen behöver kompletteras med tydligare vägledning kring stadens syn på hur man vidareutvecklar och förvaltar en "ny" stadsdel och framförallt vad ny teknik, nya krav på hållbara transporter, energieffektivisering och hållbara livsstilar bidrar till stadsutvecklingen. Planförslaget ger ingen vägledning om detta.

Stockholm har högt ställda mål med att minska klimatpåverkan. Om 20 år ska staden vara fossilbränslefri. I Hammarby Sjöstad är miljöprofilen starkt utformad. Här efterfrågar vi ett tydligare resonemang i översiktsplanen från staden hur man ska nå

klimatmålen i Sjöstaden och i övriga stadsdelar. Det räcker inte med enbart en omställning till ny teknik och nya bränslen – det handlar om till syvende och sist om beteendefrågor kring användande av ny teknik och bränslen. Här saknar vi vägledning från staden att underlätta för näringsliv och företagare att göra klimatsmarta val.

Idag finns flera medborgarinitiativ i Hammarby Sjöstad som drivande krafter i pågående omvandlingsprocesser med att vidareutveckla stadsdelen, där teknik och näringsliv är resursmotor. Vi anser att översiktsplanen tydligare kan lyfta hur staden kan medverka till att vara drivande i dessa omvandlingsprocesser. I Hammarby Sjöstad saknas stadsdelens närvaro gällande näringsliv och företagande

En hållbar utveckling för Hammarby Sjöstad inkluderar en hållbar utveckling av trafikmiljöer och mobilitet. Vi saknar beskrivning i översiktsplanen av hur sjövägen kan utnyttjas för transport och kommunikationer.

Att parkeringsplatser, tar stora ytor i anspråk, är en annan viktig fråga som måste lyftas fram i översiktsplanen och det samtida och framtida Hammarby Sjöstad.

Planens genomförande

Stadsutveckling är oftast ett intrikat samspel mellan offentliga beslut och marknadsbeslut. Det handlar om bostadsbyggande, anpassa transportinfrastrukturen, vidareutveckla stadens konkurrenskraft, minska det ekologiska fotavtrycket och minska de sociala skillnaderna som finns idag.

Att hålla samman en stads utveckling och planens genomförbarhet blir därför särskilt uppfordrande för stadens ledarskap, arbetssätt och organisation. Översiktsplanen ger ingen konkret vägledning till hur väl dagens stadsförvaltning kommer att fungera för att tas sig an utmaningarna. Här krävs modernisering av regelverk och stadens organisatoriska arbetssätt för att möta utmaningar och skapa den genomförbarhet som skissas i planen.

Vi anser att planeringsinriktningarna bör kompletteras med hur stadens organisation ska anpassas för att uppnå översiktsplanens ambition om det framtida Stockholm.

Företagsgrupperna Stockholm

Dokument nr 512

I januari i år lämnade vi vårt remissvar på den första versionen av Översiktsplanen (ÖP). I maj månad blev vi inbjudna till ett möte på SBK. Vi hade en mycket givande diskussion som resulterade i ett antal punkter för komplettering av ÖP. En del av dessa finns med i den nya versionen av ÖP men vi tycker att det saknas väsentliga punkter som redovisas nedan.

Stockholm skall växa med 50 % till år 2040. Antalet innevånare, antalet arbetsplatser, antalet bostäder, antalet transporter av både personer och varor skall öka med cirka 50 %. Antalet bostäder planeras öka med 140 000. När det gäller arbetsplatser och varutransporter finns inga kvantifierade planer. Detta ser vi som en svaghet i planen.

Kompetensförsörjning

Stockholm är motorn i den svenska ekonomin. Tillgången på kvalificerad arbetskraft är vital. För grund- och gymnasieutbildningen, som är kommunens ansvar, finns det en plan. Men Stockholms stad måste också aktivt verka för att den högre utbildningen fungerar och påverka staten att göra de rätta satsningarna.

Verksamhetsområdenas och blandstädernas utveckling

Vi anammar beteckningen verksamhetsområde (VO) i stället för företagsområde. Vi uppskattar att samtliga aktuella områden nu finns med på kartan på sidan 62 och vilka som skall vara renodlade och vilka som blir blandstäder. Att fler VO bli blandstäder accepterar vi naturligtvis eftersom många företag idag mycket väl kan finnas bredvid bostäder. Nya arbetsplatser tar plats och måste planeras. I planen nämns för vissa områden att de går att utvidga, men inga siffror anges. Här saknas analys av det framtida behov et av mark och lokaler. Ett antal områden skall vara kvar som renodlade VO där det är tillåtet med störande ljud, lukt och trafik. För att få en gynnsam utveckling i områdena vad gäller service till företagen måste en mer flexibel syn på tillstånd genomföras. Det måste vara tillåtet med permanenta tillstånd för t ex restauranger. Även idrotts-, kultur- och utbildningsverksamheter bör vara tillåtna. Skötsel och renhållning måste bli bättre i många områden. De renodlade VO måste få en garanti för att förbli V O under lång tid för att verksamheternas kall kunna planera och investera på ett vettigt sätt. I ÖPs tår det att utpekade VO skall säkras. Detta är för vagt.

Blandstäderna kommer att innehålla verksamheter och bostäder. Det oroande är att bostäderna alltid kommer att segra över verksamheterna om störningar skulle konstateras. Detta måste undvikas för att verksamheternas investeringar inte skall hämmas. Regler för samordning mellan bostäderna och verksamheterna måste skapas.

I ÖP förordas att samarbeten skapas mellan verksamheter, utbildning och staden. Det tycker vi är bra. Synd bara att staden har gått ifrån den idén i Larsboda där ett livsmedelscentrum på hög nivå kunde skapas med ditflyttade företag från Slakthusområdet, utbildningsverksamheter i form av gymnasium och högskola, och stadens institutioner, som skulle kunna bli ett internationellt centrum för utveckling av framtidens mat under benämningen Larsboda Food Academy.

Utnyttja marken vid sidan av trafikleder för företagande som blir en bullermur samtidigt som logistiken för företagen blir optimal. Detsamma kan gälla för området mellan ett VO och ett bostadsområde där ”tyst” verksamhet skulle kunna etableras. Vi anser att samarbete med angränsande kommuner är viktigt då det gäller att få ändamålsenlig mark för företagen.

Förbifarten, som blir den nya E4:an, kommer att bli en viktig länk mellan olika företagsområden i Stockholm och kommer troligen att förändra företagens geografiska planering. Det är därför viktigt att mark finns vid de olika anslutningarna till Förbifarten.

Varudistributionen

De två stora omlastningsterminalerna Lunda och Västberga har endast mycket små möjligheter att öka kapaciteten. Digitaliseringen kommer att förändra distributionen av varor. Det saknas analyser och planer för det framtida distributionsbehovet. Det är viktigt att dessa på terminaler behålls av miljöskäl. En 24-metersbil ger upphov till 25 mindre distributionsbilar. En 24 - metersbil skall därför köra så nära staden som möjligt. Annars blir resultatet att 25 motorer i stället för en skall köra onödigt långt.

Det är viktigt att områdena kan nås på ett smidigt sätt från de stora transportlederna. Det gäller bland annat anslutningarna till de nya vägarnas om nu byggs och planeras i Stockholmsområdet. Det finns också ett stort behov av uppställningsplatser för lastbilarna gärna i anslutning till omlastningsterminalerna. Här skall chaufförerna kunna vila, gå på toaletten mm.

För en effektivare varudistribution i staden anser vi att det är viktigt att utveckla samdistribution och nattdistribution.

Bromma flygplats

Vi anser att Bromma flygplats skall behållas även efter år 2038 då nuvarande avtal går ut. Bromma flygplats en viktig förutsättning för att möjliggöra överdagenmöten inom landet. Flygplatsens betydelse som cityflygplats kommer att ytterligare stärkas i den växande staden för att internationellt samarbete skall underlättas, inte minst inom EU. Vi står bakom en utbyggnad av Arlanda flygplats med Bromma flygplats som ett komplement.

Uppföljning

Eftersom planen omfattar en lång tidsperiod bör uppföljning göras under perioden och förslagsvis årligen redovisas i stadens budget.

Underhåll

Ständiga förändringar av vårt samhälle är det naturliga tillståndet. Detta får inte hindra oss från att sköta det vi har. Många VO är misskötta av staden. Det är skräpiga och trista miljöer. Våra VO borde skötas som parker. Här skall människor tillbringa större delen av sin vakna tid. Här skall de trivas, vara kreativa och åstadkomma ett bra jobb. Vi vill därför se en bättre vård av stadens VO.

Kompletteringar i skriften ÖP

I Begreppslistan saknas Verksamhetsområde med en definition som bör vara något i stil med: Område där endast verksamheter får finnas, även störande verksamheter och även aktiviteter i form av idrott, kultur och utbildning. Vid varje avsnitt som behandlar verksamhetsområden eller blandstäder bör det tydligt anges vilket begrepp som gäller för området.

KTH

Dokument nr 467

Generellt om översiktsplanens utformning, innehåll och funktion

Den utställda översiktsplanen är en god kunskapsöversikt över dagens situation i Stockholm, och stadens ambitioner för utvecklingen, både generellt (stadsbyggnadsmål, allmänna intressen, riksintressen) och områdesvis (lokala utvecklingsmöjligheter, fokusområden). Vi ställer oss positiva till de förtydliganden och tillägg som gjorts efter samrådet. Det gäller

exempelvis tillägg av kartmaterial och illustrationer samt av den begreppslista som tillkommit, men även av de vidareutvecklingar som gjorts av innehållet. Sammantaget har planen en potential att vara en kunskapskälla för såväl allmänhet som privata och offentliga aktörer inom samhällsbyggandet och fungera som riktlinje och stöd i enskilda projekt och stadens fortsatta arbete.

Då en översiktsplan är ett strategiskt dokument som är långsiktigt och övergripande, och som samspelar med en rad andra styrdokument, är detaljeringsgraden en balansgång. Den föreliggande versionen är relativt detaljerad men ändå tillräckligt generell för att kunna utgöra underlag för framtida prioriteringar. Vi bedömer att en ytterligare detaljeringsgrad skulle påverka planens funktion och den nödvändiga flexibiliteten negativt.

Planen har inledningsvis (kap 1) ett avsnitt om vad en översiktsplan är. Denna del kan ytterligare stärkas genom att tydligare sätta in översiktsplanen i sammanhanget av kommunens planering och lagstiftning, samt relation till andra styrdokument. Det gäller även Stockholms modell med områdesplanering som planen på många ställen hänvisar till. I nuvarande version relaterar avsnittet "Från globalt till lokalt" till andra styrdokument men är mer specifikt inriktat på hållbarhetsaspekter. För allmänheten och privata och offentliga aktörer med liten insyn i kommunal planering är en ytterligare förtydligande av detta och att översiktsplanens syfte och funktion sätts i ett sammanhang väsentligt och ökar planens pedagogiska värde, och har ett demokratiskt värde samt stärker planen från ett genomförandeperspektiv. Att detta behövs är tydligt från många av de inkomna remissvaren och synpunkterna på planen från samrådsversionen, utifrån hur planen tolkats, och behovet av förtydligande på denna punkt kvarstår i denna version.

Universiteten och campusområdenas roll

Universiteten har en viktig roll i flera av planens målsättningar. Inte minst sker en kunskapsproduktion som kan stödja genomförandet, samt utbildning av arbetskraft som kommer att vara verksam inom många av de berörda samhällssektorerna. Universiteten bidrar också, som planen behandlar, till attraktivitet och innovation, och till den växande staden. Universiteten har därför också en viktig roll i samverkan med offentlig sektor, inte bara med näringslivet som lyfts fram i planens mål.

Vi vill också lyfta upp det sammanhängande campus-området KTH-SU-KI som ett viktigt stadsbyggnadselement, och där det är viktigt att se det som en del av staden som binder ihop den mer

traditionella stenstaden med nationalstadsparken. Detta institutionsområde måste hållas tillgängligt och öppet för allmänheten för att inte utgöra en barriär.

En omledning av Roslagsbanan och bostadsbyggande vid Östra station kommer att kräva nya lösningar för kollektivtrafik mellan/inom campusområdena då det finns behov av mer direkta kopplingar mellan KTH-SU-KI som också tydligt länkar Albanoområdet till staden. Från KTH:s perspektiv blir det också en fråga om tillgänglighet till KTH för anställda och studenter från nord-ost sektorn som idag reser med Roslagsbanan.

Hållbar utveckling

Planen har integrerat hållbar utveckling på ett tydligt sätt i sin helhet. Utmaningen är att föra över ambitioner och strategier till senare skeden och planeringen och byggskedet.

Vattenfrågorna, med vatten som en begränsad naturresurs och grundläggande för hälsa och försörjning, och inte enbart ett stadsbyggnadselement kan ytterligare stärkas.

Planen har en tydlig betoning av grönstrukturens värde som vi ser som ett viktigt element för den fortsatta utvecklingen, och även med en koppling till Stockholms stadsbyggnadskaraktär och identitet.

Trafik och transporter

Vi ställer oss positiva till prioriteringen av utbyggnad av gång-cykel och kollektivtrafik. Detta måste dock göras med hänsyn till tillgänglighetsaspekter för de grupper där dessa lösningar inte är möjliga och med hänsyn till geografiska skillnader och avstånd i staden.

Ett fortsatt behov av transporter av gods, även inne i stadsmiljöer är centralt, liksom frågan om farligt gods och alternativa vägar vid eventuella avstängningar för att en försörjningskapacitet och tillgänglighet ska kunna upprätthållas långsiktigt. Här behöver en tydlig strategi finnas i relation till målet om omvandling trafikleder till stadsgator och stadsboulevarder med en tillkomst av bostäder i trafiknära lägen.

Planen täcker inte den teknikutveckling som idag finns på plats men ännu bara praktiskt är i ett tidigt skede kring automatisering av fordon ("självkörande bilar"). En sådan utveckling oberoende av omfattning och inriktning är trolig att få konsekvenser för markanvändningen under den tidshorisont som planen hanterar

Stadsmiljö

Planen behandlar stadsmiljöfrågor väl, vilket görs inom området arkitektur samt kulturmiljö i första hand.

Vi ser positivt på betoningen av lokala centrum som viktiga noder för att upprätthålla sociala värden. Det finns en potentiell konflikt med en mer allmän betoning av lokaler i bottenvåningar på nyttillkommen bebyggelse, inte minst i en situation då mycket ska byggas. Det finns en risk att den ökade byggkostnaden bromsar byggtakten, men också att det uppstår en konkurrens mellan formella centrum och service i enskilda bebyggelsesegment som kan vara till nackdel för båda typerna. Människors livsmönster möjliggör inte en "mjölhandel" i varje kvarter i hela staden då det är vanligt med två förvärvsarbetande vuxna som inte är hemma dagtid. Risken är också överhängande med tomma lokaler i många lägen som inte ökar trygghet eller känslan av stadsmässighet.

Sammantaget innebär det att prioriteringar behövs över områden och stråk där en satsning på verksamhet, handel och service i bottenplan mot gata ska främjas i första hand.

Genomförande

En övervägande risk i genomförandet av planen är situationen med behov av en omfattande och snabb utbyggnad av bostäder, där kvantitet och kvalitet måste balanseras för en långsiktigt hållbar stadsutveckling. Samtidigt måste staden möta den kortsiktiga utmaningen. Detta kräver mycket resurser, och väl förankrade arbetssätt mellan stadens nämnder och förvaltningar, i ett gemensamt sektors-övergripande arbete. Detta gäller även samverkan med övriga parter, såväl privata och offentliga på lokal, regional och nationell nivå. Det finns grunder för ett sådant arbete i planen, men kräver förankring och en medveten och enhetlig långsiktig politisk hållning.

Det gäller inte minst i de avvägningar mellan allmänna intressen som är nödvändiga i fortsatt utveckling, där vi bedömer att planen ger ledning genom beskrivning av värden generellt och på områdesnivå. Det är dock viktigt att detta utvecklas ytterligare i områdesplanering och detaljplanering. Vi ser positivt på områdesplaneringen som ett steg för konkretisering och omsättning av strategierna på mer lokal nivå.

Processen

Vi vill betona att processen har en svaghet genom förläggningen av perioder då synpunkter på översiktsplanen, både för samrådsversionen som huvudsakligen var över jul- och nyårshelgen

samt utställningsperioden juli-augusti. Perioderna underlättar möjligen stadens arbete i en tydlig etappindelning men försvårar framförallt tillgängligheten för allmänheten och föreningslivets aktörer. I den meningen stämmer denna del av processens organisation mindre väl med de tydliga ambitionerna för inkludering och medskapande som kommer till uttryck i planen. Detta har alltså ett viktigt signalvärde, och vi rekommenderar att detta tas i beaktande i framtida planprocesser, inte minst på övergripande och strategisk nivå.

Kungl. Djurgårdens Förvaltning

Dokument nr 523

Kungl. Djurgårdens Förvaltning (KDF) yttrar sig i egenskap av förvaltare av Kungl. Djurgården som omfattas av Konungens enskilda dispositionsrätt och ingår i landets hitintills enda Nationalstadspark sedan 1995. KDF ser i ärenden som detta som sin främsta uppgift att bevaka frågor som påverkar det område vi är satta att förvalta. Vi kommer därför inte att kommentera frågor som vi i det perspektivet inte ser som vår sak. Som svar på remissen avger KDF följande yttrande.

Utställningsförslaget mycket positivt – men Djurgårdens och Nationalstadsparkens potential bör betonas mer. Förvaltningen ser generellt mycket positivt på utställningsförslaget, men menar att såväl Djurgården som Nationalstadsparken har potential att bidra till översiktsplanens förverkligande mer än vad som framkommer i förslaget. Detta kräver dock fortsatt medvetna satsningar på bland annat ökad tillgänglighet genom förbättrad infrastruktur etc.

Utöver de synpunkter som förvaltningen framfört i sitt tidigare remissvar, 2017-01-10, vill KDF särskilt uppmärksamma ett antal specifika avsnitt av utställningsförslaget av särskild betydelse för Djurgården och Nationalstadsparken. Se nedanstående punkter med specifika sidhänvisningar till förslaget.

Fortsatt växande besöksnäring kräver kommunala satsningar (sid 63)

Översiktsplanen konstaterar att besöksnäringen ökat med 40 % på tio år – den har blivit en basnäring. För att denna positiva utveckling ska fortsätta krävs kommunala satsningar. Det kommer att kräva fortsatt utbyggd kollektivtrafik och fortsatta förbättringar för gång- och cykeltrafik genom nya stråk och broar. Hanteringen av kryssningsfartyg och turistbussar måste samordnas bättre, evenemangsytor måste säkerställas etc. Detta är mycket viktigt –

inte bara för Djurgården, utan runt om i staden. Vikten av kommunala satsningar för besöksnäringen bör finnas med bland planeringsinriktningarna för stadens näringsliv på sid 63.

Djurgårdslinjens förlängning till Centralen redan beslutad och påbörjad (sid 82 och 86-87)

Översiktsplanen betonar kollektivtrafiken som stomme i transportsystemet och spårbunden trafik lyfts fram. Dock kan man få intrycket av att Djurgårdslinjens förlängning till Centralen ännu ej är beslutad. Men i december 2016 beslutade staten inom ramen för stadsmiljöavtalen att anslå 185,2 mnkr till bland annat just detta objekt, vilket följdes av en överenskommelse mellan staden och landstinget 2016-12-19 om trafikstart 2019. Gatorna byggs redan om, varpå spårläggning sker. Stadsmiljöavtalet bör rimligen vara med i uppräkningsdelen på sid 82 och objektet bör finnas med i uppställningen på sid 86-87.

Djurgården och Nationalstadsparken centrala delar av stadens gröna infrastruktur (sid 90)

Översiktsplanen slår fast grönskans stora betydelse för Stockholms identitet, skönhet och attraktionskraft. På senare tid har dessutom stora grönområdets betydelse för lokalklimatet lyfts fram. Att Djurgårdens och Nationalstadsparken lagreglerade särställning inte nämns i uppräkningsdelen på sid 90 blir mot denna bakgrund märklig, då lagstiftningen till stor del ger dessa områden samma slags skydd som reservatsbildning gör. För förståelsen av områdenas betydelse och skyddade status bör detta förtydligas på sid 90, vilket också korresponderar med områdenas markering på planens stadsutvecklingskarta.

Djurgården och Nationalstadsparken viktiga delar av Östermalm – men vissa punkter bör justeras och kompletteras (sid 130-133)

Översiktsplanens avsnitt om Östermalms utvecklingsmöjligheter ger Djurgården och Nationalstadsparken en positiv roll. För att fullt ut kunna spela denna roll behöver kopplingarna stärkas både inom stadsdelsområdet och mot omgivande stadsdelar. Detta syns tydligt i stadsdelskartan, men bör tydliggöras även i text. Det handlar till exempel om fler broar över vatten på många håll, samt om förbättrad spårtrafik till både Södra och Norra Djurgården, där det sistnämnda ännu saknar definitiva beslut trots gjorda utfästelser.

Beckholmens varvsverksamhet är viktig av både historiska skäl och för dagens sjöfart och måste därför tryggas för framtiden. Dock har Beckholmen bara begränsad potential som besöksmål, vilket

felaktigt sägs i förslaget. Desto större är potentialen för den s.k. Idrottsparken, från Stadion till Kungl. Tennishallen. Där pågår redan ett planarbete som vill bygga vidare på områdets sekellånga historia som idrottscentrum. Här kan utvecklas ett mycket attraktivt idrottsområde, som kan bli en port till Nationalstadsparkens idrottsmöjligheter och en stor tillgång för såväl närområdet som staden i stort. Helt i linje med den fördjupade översiktsplanen från 2009. Detta saknas tyvärr helt i det förslaget, som bör kompletteras på denna punkt.

Avslutningsvis får strävan från KDF och andra aktörer att verka för ökad hållbarhet och tydligare grön profil gärna nämnas. En tanke vore att vidga ambitionerna för Norra Djurgården som miljöprofilområde till att omfatta även resten av Djurgården. KDF vill med detta remissvar understryka sin vilja att delta i förverkligandet av den viktiga vision som Stockholms nya översiktsplan utgör.

Lunda företagsgrupp

Dokument nr 503

Lunda verksamhetsområde

Lunda verksamhetsområde skall bevaras som ett renodlat verksamhetsområde och det anser vi vara nödvändigt för Stockholms utveckling. Som en konsekvens av stadens tillväxt och Förbifartens utbyggnad kommer trycket på Lundaområdet som distributionscentral och som etableringsyta för nya företag att öka. För att klara varudistributionen till stockholmarna måste kapaciteten öka med cirka 50 %. Området mellan östra och västra delarna av Lunda kan utnyttjas för expansionen. En del av detta område utnyttjas för byggandet av Förbifarten, men inte allt, vilket innebär att en utbyggnad skulle kunna starta innan Förbifarten är färdigbyggd. Marken väster om Bergslagsvägen kan också utnyttjas för verksamheter, kanske av tyst karaktär, och utgöra en bullervall mellan den ökade trafiken på Bergslagsvägen och bostäderna i väster.

På något av dessa områden skulle det passa mycket bra med en uppställningsplats för lastbilar som väntar på att få lasta och lossa i terminalerna. Det är ett stort behov från chaufförerna att få säkra uppställningsplatser där det också finns hygienutrymmen och matmöjligheter. Det är viktigt att anslutningarna till Förbifarten fungerar vilket kommer att kräva att Bergslagsvägen byggs ut till en fyrfilig väg. Det är redan idag trafikköer på denna väg. Förutom

företag ser vi också gärna att verksamheter inom t ex idrott och kultur etableras i området. Det finns ett behov i Spånga inom dessa områden inte minst för alla de skolor som finns i närheten av Lunda.

Vi håller med om de synpunkter som framförs av Företagsgrupperna Stockholm som återges nedan.

[I övrigt, se Företagsgrupperna Stockholms remissvar, i dokument nr 512]

NCC

Dokument nr 465

Övergripande synpunkter

NCC anser att förslaget till översiktsplan är ambitiöst och NCC stödjer i huvudsak dokumentets inriktning. Det finns emellertid några saker som kan förbättras i detta utställningsförslag. Bland annat behöver prioriteringen av nya arbetsplatser stärkas. Även Stockholms behov av logistik berörs i för liten omfattning.

NCC anser att det är bra att översiktsplanen har ett tydligt fokus på bostadsbyggande. En av de viktigaste åtgärderna som kommunerna kan bidra med för att lösa bostadsbristen är att tillse att tillgången på byggklar mark ökar. Staden har under de senaste åren utforskat en process med större generella detaljplaner vilket är ett steg i rätt riktning. Även arbetet för att involvera intressenter tidigare i processen, som i exemplet Skärholmen, är viktigt.

I bostadsbyggandet ingår även upprustning av existerande områden. NCC ser gärna att staden samlat utvecklar en plan för hur upprustningen ska bedrivas. Det för att förstärka platser socialt och miljömässigt, genom upprustningsprogram där platsernas egenskaper tas till vara, så att de boende känner stolthet och att de bor i trygga och attraktiva boendemiljöer även framgent.

Lika viktigt som bostadsbyggande är planeringen för blandstad. Det är viktigt att begreppet inte begränsas till ett resonemang om behovet av samhällsbyggnader. En mix av butiker, arbetsplatser, service och bostäder skapar livskvalitet med trygghet och attraktiva områden. I det sammanhanget är det viktigt att tänka flexibilitet i byggnader och stadsmiljö, utifrån att byggnader och platser i framtiden kan komma att användas för flera ändamål över dygnets timmar.

NCC vill understryka vikten av att resonemang om arbetsplatser genomsyrar hela översiktsplanen, på samma sätt som bostäderna gör. Ett starkt näringsliv är en förutsättning för Stockholms attraktivitet, liksom för den sociala hållbarheten. Som regionens och landets absoluta tyngdpunkt behöver Stockholms stad leda utvecklingen med en gemensam strategi för arbetsplatser i regionen. Till detta behöver förutsättningar som utbildning och infrastruktur kopplas tydligare. Stadsutveckling för entreprenörskap och företagande måste få större genomslag.

En viktig del av översiktsplaneringen avser fysisk infrastruktur. När det gäller vägar och spår och dess betydelser för bostadsförsörjningen, är översiktsplanen utförlig. Som nämns ovan behöver infrastrukturen även strategiskt kopplas till näringslivets behov och tillkomsten av attraktiva arbetsplatser i staden och regionen. Cykelinfrastrukturen upplevs avhandlas lite vid sidan av. År 2030 ska en femtedel av resorna i regionen ske med cykel enligt den regionala cykelplanen. Staden ska öka sin cykelandel kraftigt under de närmaste åren, vilket bör få större genomslag i översiktsplanen.

När det gäller såväl cykelinfrastruktur som annan infrastruktur är det av yttersta vikt att den samplaneras med bostäder, arbetsplatser och annan bebyggelse. NCC vill i sammanhanget understryka att det kan byggas mer hållbar infrastruktur för pengarna med nya, mer effektiva upphandlingsmodeller. Bland annat kan bygg- och anläggningskompetens komma in tidigare i processen och samverkan öka mellan offentliga och privata aktörer.

NCC gläds åt den starka sociala hållbarhetsprofilen som präglar arbetet med den nya översiktsplanen. NCC:s egen undersökning inom ramen för projektet "Inclusive City" visar, liksom stadens eget arbete med Hållbarhetskommisionen, att de sociala klyftorna och det upplevda utanförskapet är stort. Stadsbyggandet och stadsutvecklingen är centrala verktyg för att skapa en inkluderande stad.

Byggbranschen har under lång tid arbetat med miljöfrågor. Hos NCC genomsyrar miljöarbetet allt vi gör. Ofta ligger fokus i debatten kring material och energieffektivitet, vilket är två viktiga komponenter. Andra viktiga delar är exempelvis transporter/logistik och digitaliseringens möjligheter. Det är viktigt att branschens innovationsförmåga kan användas fullt ut. Tuffa generella krav och upphandlingar som gynnar innovationer, där

branschen kan bidra i ett tidigt skede, är i detta hänseende betydligt effektivare styrmedel än kommunspecifika särkrav.

Synpunkter kapitelvis

Sammanfattning och inledning

Målen för stadsbyggandet; ”en växande stad”, ”en sammanhängande stad”, ”god offentlig miljö” och ”en klimatsmart och tålig stad” är relevanta.

NCC anser att det är mycket värdefullt att stadens alla delar omfamnar faktumet att staden växer och stödjer att staden ska tillåtas växa. Stockholm är Sveriges tillväxtmotor och dess tillväxt står inte i motsatsställning till utvecklingen i övriga landet – tvärtom.

Den starka urbaniseringstrenden ställer dock stora krav på en stad som Stockholm. Försörjningen av staden omnämns som en viktig del. NCC instämmer i detta och önskar att den del av försörjningen som innefattar logistik får större utrymme i översiktsplanen. Logistikfunktioner behöver i praktiken planeras in på ett tidigt stadium för att staden ska fungera.

Digitaliseringen tas upp som en ”central utveckling som i allt högre grad påverkar samhällsfunktioner, näringsliv och invånare”. NCC vill understryka detta och ser gärna tydligare formuleringar kring hur digitaliseringen kan få större genomslag i stadens arbete med översiktsplanen och byggprocesserna. Digitaliseringen kan förutom att öka effektiviteten och hållbarheten dessutom stärka förankringen hos såväl invånare som beslutsfattare.

Översiktsplanen skulle vinna på att föra ett resonemang kring framtida experimentella användningsområden av byggnader. Kanske kan vi i framtiden använda byggnader för olika ändamål vid olika tidpunkter både säsongsvis och över dygnets timmar. Den typen av resonemang skulle sannolikt stärka planens framtida betydelse.

I förslaget konstateras att ”det finns allt större kunskaper om hur stadsbyggandet kan bidra till en socialt hållbar utveckling” och att ”de kommande årens kraftiga stadsutveckling ger möjligheter att minska de sociala skillnaderna och främja möten mellan människor i staden”. NCC anser att dessa förhållanden är mycket viktiga att ta fasta på – inte minst vid renoverings- och förtätningsprojekt i miljonprogramsområdena. Översiktsplanen skulle kunna förstärka

hur staden avser att arbeta med denna aspekt samt ge exempel på goda exempel som genomförts. NCC har positiva erfarenheter av exempelvis renoveringsprojekt i socialt utsatta områden och ser stora möjligheter i framtida projekt i Stockholms stad där såväl renoveringar i allmännyttan som nybyggnation kan bidra till förbättrad social/miljömässig hållbarhet och lokal delaktighet.

De globala hållbarhetsmålen lyfts upp i förslaget men presenteras som om de endast vore en europeisk eller nationell angelägenhet. De globala hållbarhetsmålen omfattar hela samhället och därför omfattar de även Stockholms stad. En tydligare koppling mellan globala och nationella mål och stadens översiktsplan vore rimlig.

Mål för stadsbyggandet

En generell synpunkt är att perspektivet på stadens uppdrag som ”möjliggörare”, det vill säga tillhandahållare av arbete, bostad, kultur, service/handel och utbildning behöver täckas in av målen för stadsbyggandet.

En växande stad

NCC anser att det är mycket värdefullt att staden så tydligt omfattar faktumet att Stockholm växer. Det är av stor betydelse för näringsliv, investeringar och ekonomisk tillväxt.

Det är mycket bra att näringslivets behov lyfts upp, såsom behovet av arbetsplatser och en bättre regional fördelning av dessa. Det vore önskvärt om detta förhållningssätt genomsyrar även andra delar av översiktsplanen.

Det regionala perspektivet behöver förstärkas i målbeskrivningen, inte minst när det gäller samverkan över stadens kommungränser för att skapa ett attraktivt och starkt näringsliv. Eftersom målen kommer att bli styrande för stadens och stadsbyggnadskontorets prioriteringar av projekt är det viktigt att perspektivet finns här, även om det omnämns på andra ställen i dokumentet.

Bra att framkomlighetsstrategin omnämns, liksom behovet av att utveckla Arlanda flygplats – oavsett Bromma flygplats framtid.

En sammanhängande stad

Att Stockholm är en segregerad stad är ett tämligen oomtvistat faktum. Det visar såväl NCC:s undersökningar inom projektet ”Inclusive City” som stadens egna rapporter från Hållbarhetskommisionen.

Översiktsplanen lyfter upp kollektivtrafikens betydelse för att binda samman stadsdelar och människor, vilket är en viktig komponent. NCC skulle gärna se att ”mellan-husen”-perspektivet lyfts upp när det gäller att skapa bättre sammanhang inom stadsdelarna. När exempelvis miljonprogramsområden renoveras och förtätas finns enligt NCC:s erfarenheter goda möjligheter att skapa mer hållbarhet, mer gemenskap och mer delaktighet.

Ambitionen att skapa urbana stråk längs trafikleder skulle onekligen leda till större attraktivitet. Dock är reservationen om att säkra transporter med farligt gods viktig i sammanhanget. Här behöver staden och länsstyrelsen hitta ett förhållningssätt som skapar förutsättningar för båda behoven. Detta är en uppgift som behöver lösas omgående då konflikten finns redan idag.

God offentlig miljö

Tillskapandet av goda offentliga miljöer är viktigt både för bostadsbyggandet och för etableringen av arbetsplatser.

Utgångspunkten för dessa miljöer bör vara blandstadens kvaliteter, där både bostäder och arbetsplatser ingår som lika viktiga komponenter – liksom samhällsfunktioner som skolor och förskolor. Detta framgår, men det gäller att orden också omsätts i handling.

En klimatsmart och tålig stad

NCC stödjer inriktningen att använda marken effektivt, bland annat genom att exploatera i eller nära verksamhets- och hamnområden samt minska trafikytorna. Dock är det viktigt att hitta rätt balans – en växande stad har behov av såväl bygglogistik som varuförsörjning. Därför behöver staden hitta nya smarta lösningar för dessa funktioner såsom att tänka i olika nivåer, där logistik- och lastningsfunktioner ligger under jord. På samma sätt skulle staden med dagens markvärden kunna arbeta ännu mer med överdäckning av trafikleder.

En av de viktigaste åtgärderna för att minska stadens klimatpåverkan är att planera för smartare mobilitet, därför är det bra att förslaget lyfter fram att olika transportslag kan samverka och komplettera varandra. Teknikutvecklingen nämns, men målbeskrivningen skulle vinna på att tydligare lyfta fram digitaliseringens och delningsekonomin möjligheter på transportområdet. NCC samarbetar redan idag med Volvo för att genom digitalisering bland annat minska klimatbelastningen vid lastbilstransporter och användning av arbetsmaskiner. Genom appen

”Loop Rocks” har NCC vidare introducerat en branschfunktion för delningsekonomi/ cirkulär ekonomi för fyllnadsmassor.

Nya och gamla parker är viktiga för attraktiviteten. De är dessutom viktiga för ekologiska samband och för att skapa resiliens inför klimatförändringar. Nya parker bör därför utformas så att de kan avlasta stadens dagvattensystem vid skyfall och mildra effekten av värmeböljor som kommer att drabba staden oftare i framtiden. Kopplingen mellan ekosystemtjänster och människans behov och stadens attraktivitet, som är en ”win-win-win”, behöver stärkas.

I takt med att staden har fått fler naturreservat är det viktigt att göra dessa tillgängliga och inbjudande för människor som bor eller arbetar nära dem. Naturreservat får inte bli barriärer.

Byggbranschen har under lång tid arbetat med miljöfrågor. Det är viktigt att branschens innovationsförmåga kan användas fullt ut. Tuffa generella krav och upphandlingar som gynnar innovationer är i detta hänseende betydligt effektivare styrmedel än kommunspecifika särkrav.

Utbyggnadsstrategi och genomförande

Denna del av översiktsplanen är bra då den syftar till att skapa transparens i den framtida byggprocessen och dess prioriteringar.

I det inledande avsnittet ”Utbyggnadsstrategi som verktyg för planering och genomförande” står att ”ett beslut om att påbörja detaljplaneläggning ska prövas mot översiktsplanens fyra stadsbyggnadsmål samt uppfylla kriterierna i någon av utbyggnadsstrategins fyra delar”. Detta är helt rimligt, men det finns en risk att stadsbyggnadsmålen beskrivningar är alltför generella för att prövningen ska bli förutsägbar och transparent. Mot denna bakgrund bör stadsbyggnadskontoret överväga att ta fram en tydligare beskrivning längre fram som utgör handledning vid dessa prövningar.

Utbyggnadsstrategin känns rimlig och fokusområdena likaså. Det fjärde området, ”Hagsätra-Rågsved”, har tillförts sedan samrådet. Detta område har dock stora utmaningar när det gäller att skapa de arbetsplatser som är så viktiga för den södra delen av staden.

Genomförande av översiktsplanen

Det har inte alltid varit tydligt för externa aktörer i vilken grad stadens olika organisationsled och beslut följer översiktsplanen. Det är också viktigt att översiktsplanen uppmuntrar en ökad samverkan

mellan stadens olika expertområden och ett holistiskt synsätt, därför är en tydlig koppling till stadens vision och övriga styrdokument mycket viktig. Viktigast är dock kopplingen till markpolitiken.

NCC efterlyser en diskussion och strategi för hur markvärden ska prioriteras och vägas med avseende på bostäder, arbetsplatser, infrastruktur med mera – för att skapa en attraktiv blandstad.

På flera ställen i förslaget finns resonemang och formuleringar om samverkan med andra aktörer, inklusive privata aktörer. Det är mycket viktigt och betydelsefullt att dessa ambitioner omsätts i handling. Som stor aktör i bygg- och anläggningsbranschen kan – och vill - NCC bidra med lösningar på stadens olika utmaningar.

Allmänna intressen

Bostadsförsörjning

Frågan om bostadsförsörjning är avgörande för Stockholms stads framtida tillväxt och konkurrenskraft. Precis som dokumentet beskriver, är en fungerande bostadsmarknad också förutsättningen för såväl unga som barnfamiljer som gamla att leva sina liv i Stockholm.

NCC:s undersökning av de nordiska huvudstäderna inom projektet ”Inclusive City” 2017, visar att framtidstron hos unga i Stockholm är förhållandevis låg trots relativt goda tider. Det ligger nära till hands att dra slutsatsen att bostadsmarknaden i Stockholm är en av orsakerna.

Stockholms stad har ännu inte hittat lösningarna till utmaningen att bygga billiga, prisvärda bostäder som kan lösa de våndor som exempelvis många föräldrar och ungdomar känner inför bostadsfrågan.

Markpolitiken och hur staden upplåter mark är en mycket viktig faktor. En annan är att i högre grad än idag utnyttja byggbranschens innovationskraft. NCC har tekniker och metoder att bygga billigt med kvalitet, men det förutsätter viss frihet och att staden exempelvis inte tillämpar kommunspecifika särkrav som förhindrar utnyttjandet av produktutveckling och stordriftsfördelar i byggproduktionen. Även partnering som kontraktsform är viktigt att lyfta fram som en tillgång för att uppnå stor innovationskraft.

En socialt sammanhållen stad

Det är mycket glädjande att det sociala hållbarhetsperspektivet genomsyrar översiktsplanen. Stockholm är en segregerad stad,

liksom de flesta städer. Städer attraherar människor som vill skapa sig ett bättre liv, vilket leder till att det alltid kommer att finnas skillnader i hur långt människor har kommit i denna strävan. Stadens uppgift är bland annat att ge människor förutsättningar till ett gott liv och att skapa en god livsmiljö för alla.

Skolor och förskolor spelar en viktig roll när det gäller att skapa förutsättningar för stockholmare att skapa sig ett bra liv i staden. Det är ett av många skäl till varför de måste planeras in noga då staden växer, men också utformas för att skapa trygghet och stimulera lärande.

Även tillgången till hälso-och sjukvård är viktiga faktorer att beakta när staden växer.

Det offentliga rummet och tillgången till mötesplatser är viktiga ingredienser utifrån ett stadsbyggnadsperspektiv. NCC:s Inclusive City-undersökning från 2017 visar att stockholmarna har ett stort intresse av att påverka sin närmiljö. Dessutom anger många att de boende själva bär ett stort ansvar för stadsmiljön. Detta följer en global megatrend av "do-it-yourself urbanism", eller medborgardriven stadsutveckling, som ökat intresset för företeelser som exempelvis stadsodlingar, tillskapandet av egna mötesplatser och konstnärliga utsmyckningar i staden. Denna rörelse behöver bejakas av staden då den kan skapa delaktighet, trygghet och attraktivitet. Den har också mycket goda förutsättningar att föra människor närmare varandra och öka integrationen. Översiktsplanen bör ange hur staden kan bejaka medborgardriven stadsutveckling.

NCC har stor erfarenhet av både medborgardialog och arbetet med miljön mellan husen. I Fittja People's Palace har NCC tillsammans med kommunala och privata fastighetsägare utvecklat modeller för att utveckla dialogen med de boende för att skapa både trygghet och attraktivitet i samband med hållbara renoveringar av miljonprogramshus. Renoveringar där stor hänsyn tagits så att de boende ska ha råd att kunna bo kvar.

Syftet med att nämna detta är att påpeka att den samverkan som ofta nämns, även i översiktsplanen, är viktig att realisera. Fastighetsägare har ett stort ansvar, både allmännyttiga och privata, men även aktörer inom byggindustrin kan bidra med kompetens, erfarenheter och nya perspektiv.

Näringsliv och kompetensförsörjning

Avsnittet inleds med en del som beskriver stadens näringsliv, konkurrenskraft och teknikutveckling. Beskrivningen är bra som utgångspunkt för stadens potential och utmaningar men skulle vinna på tydligare kopplingar till fysisk planering och översiktsplanens uppgift. Det står att staden arbetar aktivt för att upplåta dess mark och verksamheter som testbädd men intrycket är att det kan göras i högre utsträckning, inte minst inom digitaliseringens område med tillämpningar som exempelvis autonoma fordon och sensorteknik.

Kista nämns i detta sammanhang, vilket är bra. Dock behöver utvecklingen i Kista stöd av staden i olika sammanhang, inte minst när det gäller stadsutvecklingen, om man ska stå sig i den internationella konkurrensen.

Det är mycket välkommet att översiktsplanen pekar ut uppgiften att skapa en jämnare fördelning av arbetsplatser mellan stadens norra och södra delar. Bra är också att dokumentet utvecklar vad som krävs i attraktivitet för att arbetsplatser ska uppkomma. Detta innebär att kontorsarbetsplatser flockas i innerstaden, som det står, men det finns goda exempel på andra platser i regionen som attraherat samma typ av arbetsplatser. Precis som översiktsplanen anger är satsningar på ny infrastruktur avgörande för utvecklingen – liksom blandstadens kvaliteter.

Avsnittet skulle vinna på att betydelsen av ett starkt näringsliv kopplas till social hållbarhet genom arbetstillfällen som ökar inkluderingen och integrationen. Förutsättningarna för ett allt mer regionaliserat näringsliv är också mycket beroende av infrastrukturinvesteringar.

I planeringsinriktningarna vill NCC gärna se att även behovet av logistik omnämns explicit i första punkten.

Kulturmiljö i en växande stad och Arkitektur och gestaltning
En stor del av Stockholms stads attraktion ligger i dess historiska byggnader och övrig kulturmiljö. Arkitektur och gestaltning har stor betydelse på många plan.

För aktörer som driver stadsutveckling är det mycket betydelsefullt att det finns tydliga spelregler. Mot denna bakgrund är det av största vikt att staden och länsstyrelsen har en samsyn och en tydlig linje som är transparent och minskar risken för tidsödande avslag och omtag i planerna. Förhoppningen är att denna översiktsplan ska leda till detta.

Trafik och mobilitet

NCC, som bygger både hus och infrastruktur, ser ofta fördelarna av att bostäder, arbetsplatser och samhällsbyggnader samplaneras med ny infrastruktur. Därför är det positivt att såväl Stockholmsförhandlingen och Sverigeförhandlingen om infrastruktur även omfattar bostadsbyggande. På samma sätt är det nu en gemensam uppgift att samtidigt planera för exempelvis arbetsplatser så att den historiska utbyggnaden vi nu ser resulterar i blandstad och god stadsbyggnad.

Cykelinfrastrukturen behandlas i avsnittet vid sidan av vägar och spår, vilket skapar en bild av ett trafikslag som är underordnat andra. Arbetet med de regionala pendlingsstråken nämns, men skulle exempelvis förtjäna en kartbild. Staden har ökat, och ska öka sin cykelandel kraftigt kommande år. I regionen är målet att en femtedel av resorna ska ske med cykel år 2030. Därmed är cykelstråkens sträckning av mycket stor vikt för den övriga fysiska planeringen.

Stadens vatten som sammanbindande transportlänk nämns, men kan förstärkas utifrån ett strategiskt perspektiv. Miljövänlig kollektivtrafik på vatten är inte bara en avlastning av väg- och järnvägsnäten, utan kan vara ett gott komplement för att binda ihop centrala delar med skärgården i ett levande Stockholm.

Digitaliseringens och delningsekonomin betydelse för transporterna skulle kunna lyftas fram mer i detta avsnitt. Genom appen "Loop Rocks" har NCC vidare introducerat en branschfunktion för delningsekonomi/ cirkulär ekonomi för fyllnadsmassor. I den nära framtiden kommer vi med all sannolikhet att se fler innovationer inom detta område.

Stadens behov av logistikfunktioner som omlastning nämns, men skulle både behöva förstärkas och förtydligas. Stadens inriktning är att privatbilismen ska minska samtidigt som befolkningen ökar. Det kommer att ställa stora krav på anläggandet av nya logistikfunktioner. Platser för detta förefaller dock inte vara explicit utpekade i planen.

Grön och vattennära stad

Stadens parker är ofta av stor betydelse för attraktiviteten. Med dagens miljö- och klimatutmaningar fyller parker – stora som små – också fler funktioner. Det är bra att kopplingen mellan människors hälsa och förekomsten av gröna områden finns med i översiktsplanens resonemang.

NCC samarbetar med staden i projektet C/O City, som handlar om urbana ekosystemtjänster, och är därför glada över att detta viktiga arbete omnämns i översiktsplanen.

Kulturliv, idrott och rekreation

Kulturliv, idrott och rekreation är av strategisk betydelse för en god stadsutveckling och för den sociala hållbarheten. Platserna för utövandet blir mötesplatser som kan bidra till attraktiviteten.

Klimat, miljö, hälsa och säkerhet

Stockholms stad har ett gott renommé när det gäller hållbar stadsutveckling, inte minst mot bakgrund av arbetet med miljöprofilerade stadsdelar.

NCC, som har erfarenhet av arbetet i miljöstadsdelen Norra Djurgårdsstaden tycker det är bra att staden samverkar med privata aktörer i stadsutvecklingen när det gäller hållbarhetsfrågor.

Klimatanpassningsfrågorna kommer att öka i betydelse, därför är det bra att staden arbetar med klimatanpassningsplaner som exempelvis skyfallsplanen. Det är viktigt att stadens prognoser och uppgifter följer vedertagen forskning och samarbetar med statliga myndigheter så att förutsättningar för bebyggelse blir tydliga. Det är även viktigt att staden delar med sig av ny information som kan påverka projekt.

Precis som anges i översiktsplanen är det viktigt att ha god kontroll på historiska markföroreningar, då skyfall kan sprida föroreningar. Ett löpande arbete med att kartlägga och sanera markföroreningar är därför angeläget.

Teknisk försörjning

Stockholms planer för bostadsbyggande kräver robusta system för el, värme, VA och avfallshantering.

Staden gör i nulägen en stor satsning på att bygga ut avloppsreningen i Henriksdal, vilken tar höjd för stadens befolkningstillväxt under kommande årtionden. I detta sammanhang är det viktigt att den lika viktiga reinvesteringen det delvis ålderstigna ledningsnätet inte tappar fart, utan helst ökar. Genom nya tekniker kan staden kosta på sig att höja reinvesteringstakten avsevärt.

Sammanfattande synpunkter

- Arbetsplatsperspektivet behöver stärkas och genomsyra hela dokumentet.
- Bostadsfokuset är bra men behöver breddas med den stora utmaningen med att rusta upp befintliga bestånd och miljöer.
- Blandstadens byggstenar och kvaliteter behöver styra dokumentet tydligare.
- Samplanering är avgörande, inklusive arbetsplatser och infrastruktur.
- Näringslivet är allt mer regionaliserat – därför behövs tydligare kopplingar till infrastruktur och utbildning i regionen, samt större samverkan över stadens kommungränser med syftet att skapa bra förutsättningar för arbetsplatser.
- Prioriteringen av sociala hållbarhetsfrågor och att skapa en mer inkluderande stad, är välkommen.
- Det är viktigt att branschens innovationsförmåga kan användas fullt ut. Tuffa generella krav och upphandlingar som gynnar innovationer är i detta hänseende betydligt effektivare styrmedel än kommunspecifika särkrav.

Samarbetsnämnden i Årsta Partihallar*Dokument nr 553***Trafik**

Vi tror inte att det är en hållbar strategi att enbart i planeringen utgå från att befintliga trafikleder och -platser räcker. Det fungerar till en viss grad med utrymmesprioritering på vägbanan, trimning, ekonomiska styrmedel och annan mobility management. Men formulering "långtgående ekonomiska styrmedel kommer att krävas" indikerar att det finns en gräns.

I avsnittets portal finns "Det är därför viktigt att redan i ett tidigt skede samordna planeringen av bebyggelse med trafikplaneringen – där berörda aktörer samarbetar". Vi har i vår närhet noterat att det saknas denna samplanering. Inte ens på analys nivån korrelerar trafikplaneringen med exploateringsvolymerna.

Det är en brist idag att gränsen för programområden/exploateringsfinansiering idag regelmässigt slutar invid och inte inkluderar större gator/leder och trafikplatser dit den nya bostadsvolymen skall ansluta. Nödvändiga åtgärder riskerar därmed att i bästa fall tillkomma 10-15 år efter inflyttning, då den vanliga finansieringen alltid ligger i efterhand. Precis som skolor

behöver tillföras senast i takt med inflyttning och inte i efterhand, så behöver också trafikåtgärder/kompletteringar vidtas parallellt, kanske t o m inför att byggtrafiken inleds.

Även i det lilla och kortare perspektivet, kan det behövas faktiska investeringar i trafikanordningar som ökar kapaciteten i leder, mot och trafikplatser. Finansiering av detta måste ske i anslutning till exploateringsprojekten, precis som åtgärder inom exploateringsområdena.

Sedan är ledtiden för att få fram strategiska kompletteringar, t ex tunnlar under staden i vissa snitt, nya far, broar, breddning av genomfartsstråk m.m., så lång att sådant studiearbete också måste ske, finansieras och tillåtas. Utvecklingen tar ju inte slut efter 140 000 bostäder eller år 2040 ... Väg och spårreservat måste säkras nu för det som kan behövas efter det som, efter 30-50 års väntan, faktiskt växer fram i form av Förbifarten, Citybanan, Slussen, Söder... osv.

Näringsliv m.m.

Förutom den huvudinriktning kvarvarande verksamhetsområden ska ha, kan i områdena också behövas och medges viss kompletterande verksamhet, t ex kultur (replikaler), kontor för stödföretag, utbildningsverksamhet (främst yrkesskolor) och viss service för de som jobbar i områdena (restauranger, närbutik m.m.).

Namnbytet av "företagsområde" till "verksamhetsområde" är bra!

Enskede -Årsta Vantör

Även om vi har synpunkter på insyn, samråd och slutsatser kring eventuella höga kulturvärden ("med färgmärkning") m.m. så torde den gängse benämningen vara Årsta Partihallar (inte Östberga Partihallar) i kanttext sid 159.

I övrigt intet.

Serneke Projektutveckling AB och Lustgården Stockholm AB *Dokument nr 570*

Serneke Projektutveckling AB och Lustgården Stockholm AB vill genom detta gemensamma remissyttrande följa upp sitt tidigare remissyttrande under samrådsfasen. I detta fokuserades på att ytterligare utveckla och bygga vidare på översiktsplanens intentioner rörande sammanlänkande av Gubbängen och Hökarängen inom Farsta stadsdelsnämnd.

Bolagen menar att stadsbyggnadskontoret i utställningsförslaget till viss del fångat in möjligheten att skapa ett tydligare samband, men vill också understryka att en sådan sammanlänkande utveckling med fördel görs på ett mer urbant och sammanhållet sätt, så att det nya stråket också attraherar nya flöden av människor.

När vi detaljstuderar kartorna och hur kartsymbolen för det lokala sambandet i den lokala kartan placerats, tydligt väster om Lingvägen, så riskerar tolkningen av översiktsplanen bli att eventuell ny bebyggelse endast är aktuell på västra sidan av Lingvägen.

[Se bifogad bilaga]

Vi menar att en sådan utveckling inte fullt ut utnyttjar potentialen som läget har. Ett mer urbant stråk, med en anpassad bebyggelse på bägge sidor av Lingvägen, kan ge området nya målpunkter som stärker den befintliga servicen och samtidigt inte inkräktar på befintliga och kommande idrotts- och rekreationsytor på den östra sidan. Sammantaget vill vi i detta område, precis som det uttrycks i översiktsplanen i stort, se en tätare och mer sammanhållen stadsbebyggelse där grönstruktur samspelar och ger goda förutsättningar att skapa goda livsmiljöer.

Serneke Projektutveckling AB och Lustgården Stockholm AB lyfte under samrådsfasen fram det gemensamma förslaget som visar på hur ny bostadsbebyggelse kan gå hand i hand med tillskapandet av en ny stark målpunkt i form av en storskalig idrottsanläggning för breddidrott. Förslaget bygger vidare på Gubbängens idrottsprofil och kan kraftfullt minska den rådande bristen på hallar och idrottsytor i söderort. Vi är övertygade om att nya bostäder i kombination med en sådan multiarena kan utformas så att vi skapar nya, attraktiva miljöer i kopplingen Lingvägen, samt att bebyggelsen bidrar till utökad service i öppna bottenvåningar med restauranger, butiker etc. Idrottsanläggningen skulle generera nya flöden som ger underlag för ett mycket bredare serviceutbud än dagens och därtill också bidra till nya arbetstillfällen i området.

Vi menar att tillskapandet av nya urbana stråk och flöden i staden är en viktig pusselbit i arbetet för en stad som håller samman bättre. Förbättrade flöden mellan separerade miljöer, nya möten och ökad interaktion människor emellan är något som underlättas av den sammanhängande staden och bidrar till en ökad social hållbarhet. Därför tror vi starkt på att stärka och sammanlänka stadsdelarna Gubbängen och Hökarängen genom att knyta dem närmare varandra

med ny urban bebyggelse, nya stadsgator och attraktiva gröna stråk. Vår förhoppning är att detta kan förstärkas något i översiktsplaneförslaget som ska gå upp för antagande i nämnd och fullmäktige.

Stockholms Handelskammare

Dokument nr 522

Remissvaret är delvis baserat på det remissvar som Handelskammaren lämnade in under samrådet som avslutades i januari 2017.

Frågor som bör beaktas i översiktsplanen

Nedan formulerar Handelskammaren i punktform de frågor som vi anser bör tas i beaktande i den nya översiktsplanen.

Markpolitik

För några år sedan gjorde Handelskammaren, med hjälp av konsultföretaget Tyréns, en kartläggning av alla markrestriktioner i Stockholms län. Det visade sig att i princip all mark som inte redan är bebyggd är belagd med någon form av restriktion mot bebyggelse. Detta är inte hållbart i en växande stad. Det är nu hög tid att såväl kommuner som länsstyrelse tar sig an uppgiften att prioritera mellan olika typer av restriktioner, vilken mark som är mest nödvändig att skydda från bebyggelse och vilken som faktiskt kan bebyggas.

- Ambitionen att få ut så mycket som möjligt vid upplåtelser av stadens mark är problematisk. Det har gjort marken till den enskilt största kostnaden för en nyproducerad bostad. Det är helt nödvändigt att hitta former för nyproduktion som vänder sig till hushåll med en mer begränsad ekonomi. För detta behövs ett stort utbud av mark till låga kostnader i många olika typer av lägen.
- Handelskammaren delar dock stadsbyggnadskontorets uppfattning att en stor del av tillväxten bör ske i form av förtätning av befintliga stadsdelar och förorter.

Företagsetableringar

Bristen på kontorslokaler i Stockholms centrala delar blir allt mer alarmerande. Staden måste både planera ny mark för kontorshus men också tillåta att befintliga fastigheter utvecklas och förändras. Även störande och utrymmeskrävande företag måste i vissa fall få möjlighet att finnas i storstaden. Därför är det utmärkt att

översiktsplanen betonar vikten av att säkerställa mark för industri och logistik.

Grönområden

Handelskammaren skulle önska att det fanns en beredvillighet att se över hur stadens många, och till ytan mycket omfattande, grönområden kan användas bättre. Det handlar både om att möjliggöra ny bebyggelse på vissa ytor utan särskilt skyddsvärd natur, men framförallt att tillåta att dessa platser utvecklas på annat sätt. Genom att anlägga till exempel skridskobanor, caféverksamhet, kanotuthyrning och cykelvägar, tillgängliggörs grönområdena för fler.

Östlig förbindelse

Handelskammaren anser att översiktsplanen underskattar det transportbehov som befolkningsökningen för med sig. I det perspektivet är det oundvikligt att planera för en Östlig förbindelse som skulle fullborda ringleden runt Stockholm. Det kan i sammanhanget vara värt att nämna trafik- och gatumiljöplanen för City som nyligen har varit på remiss (dnr T2017-01102). De omfattande begränsningar och avstängningar av gator som förslaget innehåller medför att förbindelser som är av central betydelse mellan olika delar av innerstaden och mellan olika delar av hela regionen försvinner. Detta utan att några alternativa förbindelser förutses. Så stora ingrepp i hela Stockholmsregionens funktion kan inte genomföras utan att bygga och färdigställa trafikleder runt regionens centrala delar, där Östlig förbindelse är avgörande. Därtill behövs fortsatt utbyggnad av tunnelbanenätet samt övrig kollektivtrafik.

Planera för att möta en miljövänlig trafikutveckling

Den utveckling som nu sker när det gäller alternativa drivmedel, eldrift, självkörande bilar och delningsekonomi kommer snabbt förändra förutsättningarna när det gäller transporter av människor och gods. Att då inte planera för att möta denna utveckling med en tillräcklig utbyggnad av vägnätet kan komma att hämma regionens utveckling och bidra till ökad trängsel och sämre miljö.

Kollektivtrafik

Handelskammaren var mycket pådrivande för att få till stånd Stockholmsöverenskommelsen med utbyggd tunnelbana. Fortsättningen i form av Sverigeöverenskommelsen har dock hittills varit en besvikelse eftersom den till stor del bygger på kommuners önskelistor istället för att se till hela regionens långsiktiga utveckling. Fokus tycks ligga på projekt som ger liten trafiknytta till

höga kostnader så som till exempel Roslagsbanan till Centralen och Spårväg Syd. Generellt så måste Stockholm i större utsträckning få ta del av statliga infrastrukturmedel för utbyggnad av kollektivtrafiken.

Godstransporter

Som översiktsplanen påpekar medför den ökande befolkningen ett allt större behov av varutransporter och utrymmen för terminaler och omlastning. Det är därför centralt att värna utrymme och funktion för de få områden som finns kvar. Ett sådant är Årsta partihallar. För att verksamheten ska kunna finnas kvar är det angeläget att staden ser till att man får fungerande förhållanden när det gäller tillfarter och tillgänglighet.

Sjöfart

Sjöfarten är ett trafikslag med stora utvecklingsmöjligheter för både gods- och persontransporter. Det saknas i översiktsplanen förslag till åtgärder för att förbättra förutsättningarna för att utnyttja vattenvägarna bättre. Som ett inspel i den debatten presenterar Handelskammaren nu i september 15 nya båtpendlingslinjer i hela länet.

- Masthamnen. Det är viktigt att freda Masthamnen från bostadsbebyggelse och i stället utveckla den för färjetrafiken.
- Reparationsvarv. Det enda kvarvarande varvet för att reparera och underhålla större fartyg är Beckholmen. Om verksamheten inte kan vara kvar där hotas också stora delar av sjöfarten i Stockholm.

Bromma flygplats

Stockholms stad måste skrinlägga planerna på framtida bostadsbebyggelse på Bromma flygplats och i stället möjliggöra de investeringar som är nödvändiga för att modernisera flygplatsen. En överflyttning av Brommaflyget till Arlanda flygplats är av kapacitetsskäl inte möjlig.

Arlanda flygplats

Även om Arlanda flygplats ligger utanför Stockholms stads gränser vill Handelskammaren understryka vikten av behovet av investeringar på Arlanda. Investeringar i och kring Arlanda flygplats, till exempel för förbättrade marktransporter, kommer att få konsekvenser för stadens planering. Utan utbyggd kapacitet på Arlanda är det meningslöst att diskutera en stängning av Bromma flygplats.

Stockholms universitet*Dokument nr 470*

Stockholms universitet ansåg redan när samrådsförslaget remitterades och vidhåller att översiktsplanen är väl underbyggd och väl adresserar de behov och utmaningar staden står inför. Av största vikt är enligt universitetet ett ökat bostadsbyggande, och då i synnerhet byggande av mindre bostäder med för unga människor, inklusive studenter, överkomliga hyresnivåer. Universitetet välkomnar därför planerna på effektiviserat byggande med lägre kostnader av så kallade Stockholmshus och Snabba hus, samt möjligheterna att förtäta med studentbostäder i Kräftriket och vid Bergiusvägen.

Stockholms universitet anser som tidigare att Vetenskapsstaden, med Albano som nod mellan Hagastaden, Karolinska institutet, Frescatiområdet och Kungliga tekniska högskolan, har en potential att vara ett ledande utbildnings-, forsknings- och innovationscentrum för Sverige och norra Europa, och föreslår att detta område i översiktsplanen betraktas som ett sammanhållet stadsutvecklingsområde alternativt att strategiskt viktiga samband ritas in mellan delområdena.

Det är angeläget att Vetenskapsstaden förtätas och kompletteras med student- och forskarbostäder samt att goda kommunikationer byggs ut mellan dess delar. Det är också viktigt att Vetenskapsstaden tillförsäkras kapacitetsstarka kollektivtrafikförbindelser med stadens och regionens övriga delar.

Även om Roslagsbanan i första hand sorterar under den regionala planeringen vill Stockholms universitet även i detta sammanhang lyfta frågan om planskild korsning vid Bergianska trädgården. Det förslag som nu föreligger kräver betydande ingrepp i trädgården varför Stockholms universitet skulle önska en omprövning eller ytterligare utredning av alternativa möjligheter.

Södertörns högskola*Dokument nr 487*

Södertörns högskola avstår från att lämna synpunkter på Stockholms stads utställning av den nya översiktsplanen som sänts på remiss.

Högskolan är dock givetvis intresserad av att, inom ramen för forskning och utbildning, samverka med Stockholms stads

förvaltningar, bolag och organisationer för utveckling av staden. Därtill vill högskolan fortsatt erbjuda attraktiva och relevanta utbildningar för Stockholms stads invånare.

Vasakronan AB

Dokument nr 572

Vasakronan är Stockholms och Sveriges största kommersiella fastighetsägare. Vasakronans vision är den goda staden där alla människor trivs och verksamheter utvecklas. Vi förser Sveriges näringsliv och organisationer med attraktiva lokallösningar, och vår projektverksamhet är en viktig del i det erbjudandet. Vi äger fastigheter i alla stadsdelar i innerstan och i utvalda närförorter som bl.a. Kista och Telefonplan. Projekt bedrivs på de flesta delmarknader för att utveckla både staden och våra fastigheter.

De synpunkter Vasakronan lämnar på utställningsförslaget till ny översiktsplan för Stockholm är huvudsakligen översiktliga och fokuserar på de fyra första kapitlen. Avsnittet Lokala utvecklingsmöjligheter väljer vi att kort kommentera för de platser där Vasakronan är aktiv i utvecklingsarbete med våra fastigheter.

Inledning

Det som beskrivs i inledningen gör det tydligt att Stockholm är en region varav Stockholm stad utgör en del. Många frågor som rör Stockholm stads utveckling är beroende av regionens utveckling. Det är frågor som kollektivtrafik, trafik, grönstrukturer, hållbarhet utifrån såväl planetära gränser och sociala fundament etc. Vasakronan tycker att detta, fortsatt i utställningsförslaget, saknas i detta avsnitt, men även genom hela förslaget, en tydlig koppling till regionen och den regionplan som varit på samråd under 2016 och som nu är under utställning.

Mål för stadsbyggandet

En växande stad

Vasakronan ställer sig bakom målformuleringen men tycker att den höga takten i stadsbyggandet skall säkerställa även näringslivets behov i form av arbetsplatser, inte bara bostäder och samhällsfunktioner. Likväl som det är viktigt att avsätta mark för samhällsfunktioner är det viktigt att det ges utrymme för näringslivet med arbetstillfällen för att just skapa en väl fungerande stad och goda livsmiljöer.

En sammanhängande stad

En sammanhängande stad är också en sammanhängande region. Stadsbyggnadsmålet är relevant för Stockholms stad men flera av rubrikerna i måltexten är saker som är relevanta för hela regionen. Trafikleder, kollektivtrafik, grönstruktur är i högsta grad mellankommunala frågor och Stockholm gränsar till flera andra kommuner. Målbeskrivningen borde även innefatta denna dimension och tydligare relatera till den regionala utvecklingsplanen.

God offentlig miljö

Texten under Blandade stadsmiljöer sammanfattar väldigt bra hur Vasakronan ser på stadsbyggnad. En blandad stadsmiljö som ger möjligheter för både dag- och nattbefolkning innebär också bättre förutsättningar för lokal service.

En klimatsmart och tålig stad

De målsättningar som staden har och som krävs inom klimatområdet är så omfattande att detta kapitel måste utvecklas båda vad avser mål som strategier. Frågorna måste lyftas också till ett regionalt och nationellt perspektiv. Och kanske även till ett globalt perspektiv med hänsyn till de 17 globala miljömålen och arbetet i Sverige med Agenda 2030.

Utbyggnadsstrategi och genomförande

De stadsutvecklingsområden som nämns och som utgör en av strategierna är projekt som löper på och har utgjort basen i utbyggnaden av Stockholm under de senaste åren. Kan det vara så att strategin behöver förtydligas avseende volymer. Dessa områden utgör trots allt en ändlig resurs och för att klara behoven så bör sannolikt exploateringen ökas. Dessa utpekade områden ligger också utanför stenstaden och skulle därför kunna prövas med en betydligare högre täthet och höjder än stenstadens.

Den klart största, till ytan, redovisade resursen för utbyggnad ligger i komplettering av stadsutvecklingsområden. Även här kan Vasakronan efterfråga en tydligare strategi än den som uttalas. Är det successiv komplettering som skall genomföras genom löpande detaljplanering, som sker idag, eller är det större grepp som kompletterar stadsdelarna med samlade utbyggnader. Med de behov som finns idag behövs en tydligare utbyggnadsstrategi för dessa kompletteringsområden.

Ur ett stadsbyggnadsperspektiv är strategin stärkta strategiska samband särskilt intressant. Vasakronan tror som Stockholm att det

finns stora potentialer till förändring kring trafikleder och större vägar i stadsutbyggnadutvecklingen. Dessa trafikleder och större vägar har genomförts i en annan tid och stadsbyggnadsideologi som premierade bilism och framkomlighet i höga hastigheter. Nu finns möjligheten att definiera staden utifrån andra utgångspunkter som täthet, blandade funktioner, tillgänglighet, samband och närhet med utgångspunkt från kollektivtrafik, cykel och gång. Bilen skall givetvis finnas kvar men på andra villkor. För att lyckas krävs att många parter samverkar kring risker, buller, kollektivtrafik etc.

Mot bakgrund av målet 140 000 bostäder fram till 2030 och att det därtill skall byggas förskolor, skolor, kultur- och idrottsbyggnader samt även arbetsplatser för att uppnå den blandade staden så anser att Vasakronan sammanfattningsvis att detta avsnitt ger ganska liten bild av hur uppdraget skall lyckas. Stockholm har idag ca 470 000 bostäder idag. 140 000 bostäder till 2030 innebär en ökning med ca 30 %.

I avsnittet Genomförande av översiktsplanen står ”: ”Beslut om att påbörja detaljplaneläggning ska prövas mot översiktsplanens fyra stadsbyggnadsmål samt uppfylla kriterierna i någon av utbyggnadsstrategins fyra delar. En översiktsplan med tydliga mål ger förutsättningar för att arbeta med generella detaljplaner i större utsträckning. Det innebär möjligheter till större flexibilitet i detaljplanen och mindre detaljstyrning av exempelvis gestaltning” Vasakronan tycker att skrivningen är mycket bra och skulle kunna innebära mycket positivt i planprocesserna. Det krävs dock att målen och utbyggnadsstrategierna innebär en tydlig styrning för alla stadens nämnder och bolag.

Allmänna intressen

Bostadsförsörjning

En av de viktigaste frågorna för Vasakronans verksamhet är sysselsättningen d.v.s. en fungerande arbetsmarknad som i sin tur är beroende av en väl fungerande bostadsmarknad. Vasakronan tycker planeringsinriktningarna är väl formulerade men vill också framhålla stadens ansvar för den fysiska planeringen. Där finns fortfarande mycket att göra i form av resurser, effektivitet i detaljplaneläggningen, tider i bygglovhanteringen samt tider vid lantmäteriförrättningar.

Näringsliv och kompetensförsörjning

Fler åtgärder krävs för att skapa utrymme för attraktiva kontorsfastigheter. Satsningar på infrastruktur är viktigt men inte

tillräckligt, det krävs även en politisk vilja att ge utrymme för kontorsfastigheter i stadsutvecklingsområden. Av naturliga skäl står bostadsbehovet i fokus idag, vilket riskerar att arbetsplatsfrågan prioriteras ned i planeringen. Vasakronan tycker det är bra med ett fokus på innovationer, att Stockholms arbetar aktivt för och stödjer en innovationskultur inom näringslivet.

En socialt sammanhållen stad

Vasakronan vill lyfta fram punkt 4 i avsnittet Samlad bedömning, Hållbarhetsbedömning. Planeringsinriktningarna är bra i förslaget men behöver sättas i ett sammanhang med alla de andra insatser som staden kan göra för att minska på de klyftor som finns mellan stadsdelar och mellan grupper.

Trafik och mobilitet

Det är mycket positivt att det nu sker en kraftfull utbyggnad av spår- och vägnät i Stockholm och regionen. Kvarstår gör dock frågan om hur snabbt och aktivt Stockholm kan anpassa och förändra befintligt gatu- och vägnät för att stärka tillgänglighet och framkomlighet för kollektivtrafiken. Hur fördelning av trafikytor skall göras för nyttotrafik, privatbilism samt gång och cykel. För att bl. a uppnå målet om att 15 % av alla resor i högrafik ska ske med cykel år 2030 behövs kraftfulla åtgärder.

Grön och vattennära stad

I avsnitten Mål och Utbyggnadsstrategi står relativt lite om hur det gröna skall hanteras i den utbyggnad som redovisas i förslaget. I princip skall ingen grönstruktur behöva användas men med förbehållet att grön mark kommer ibland att bebyggas. Vasakronan skulle gärna se en fördjupning av hur nya gröna kvaliteter utvecklas. Hur hanteras befintlig grönstruktur vid komplettering i befintliga områden, hur hanteras gröna områden som skiljer av stadsdelar? Kan det gröna utgöra barriärer och stå i konflikt med andra mål i förslaget? För att nå målen om bostadsbyggande måste också frågan om användning av grön mark behandlas i förslaget.

Stadens karaktär och gestaltning

I avsnittet noteras att staden särskilt vill uppmuntra utforskande arkitektur och tillfällig arkitektur. Finns det också utrymme för utforskande stadsbyggnad framförallt i stadsutvecklingsområdena? Vasakronan tror att detta är särskilt värdefullt och ger möjlighet till innovationer inom social och ekologisk hållbar utveckling.

Lokala utvecklingsmöjligheter

Kista

Vasakronan, som en av de större fastighetsägarna i Kista, önskar en effektivisering av Kistas utveckling genom att tillämpa översiktsplan och strukturplan som styrdokument. Kistas utvecklingsmöjligheter och framtidsvisioner är optimala, där Kista kommer vara en framtida stadsdel med en ny dragningskraft till regionen. Kista Science City tillsammans med fastighetsägarna arbetar frekvent med att marknadsföra Kista både nationellt och internationellt för att utveckla Kista som varumärke samt att integrera platser för utbildning, forskning, arbetsplatser, bostäder och handel. Det är positivt att översiktsplanen tar fram grund för en sammanhållen stad där stadsdelarna sammanlänkar varandra. Kista kommer även berikas med nya levande stadsmiljöer, attraktiva offentliga platser och högkvalitativa mötesplatser.

Vasakronan vill också lyfta fram, om än utanför kommungränsen och Kista, vårt arbete med Norra Kymlinge i Sundbyberg. Projektet drivs av Vasakronan som ett idé- och utvecklingsprojekt för att belysa intressanta utmaningar och möjligheter ur både hållbarhets- och bostadsförsörjningsperspektiv samt möjligheten att öppna tunnelbanestationen. Avstämningar i projektet har gjorts och kommer att göras med utvecklingsarbetet för Kista.

Bromsten

Vasakronan har som markägare i Bromsten norr om Solvalla tillsammans med stadsbyggnadskontoret diskussioner om att starta programarbete för området längs Ulvsundavägen från Sundbybergskopplet till Rissne trafikplats. Målsättningen är också att involvera Sundbybergs stad. Området har mycket stora möjligheter till stadsutveckling vilket också framgår tydligt i förslaget.

Alvik

Alvik har som utvecklingsområde stor potential för framgångsrik etablering av såväl kommersiella lokaler, som substantiellt tillskott av bostäder. Tillsammans med sitt kollektivtrafiknära läge är det samhällsekonomiskt synnerligen angeläget att snabbt komma vidare med utvecklingen här, om som så krävs också i etapper.

Östermalm

Vasakronan vill lyfta fram en möjlig potential i stadsdelen, Garnisonen. Området är ett renodlat kontorskvarter idag men kan successivt kompletteras och omvandlas till en mer funktionsblandad

stadsstruktur. Under hösten 2015 lämnade Vasakronan in en planansökan för start av programarbete.

Norrmalm

Norrmalm och City utgör en mycket stor del i Vasakronans fastighetsinnehav. Vasakronan arbetar för närvarande i ett flertal projekt som tar sin utgångspunkt i det som beskrivs i förslaget. Möjligheter till stadsutveckling, ett tätare city och en än mer intensiv stadsmiljö genom förändringar i befintligt bebyggelsebestånd och en utveckling av de offentliga rummen och mer blandade funktioner.

VHV Företagsgrupp

Dokument nr 510

Inledning

VHV Företagsgrupp representerar företagarna i Västerort (Vällingby, Hässelby och Vinsta). I översiktsplanen nämns dessa områden väldigt lite fastän dessa områden ligger i direkt anslutning till den största infrastruktursatsningen som pågår i vårt område nämligen Förbifart Stockholm. Inom vårt område kommer det finnas två till/från påfarter. Detta gör området extra intressant då det placerar vårt område "mitt i Sverige". Detta innebär från Företagandesynpunkt en stor möjlighet och konkurrensfördel som inte får byggas bort genom en allt för stark byggande av blandstaden. Vi har en potentiell tillväxt på 10 000 till 20 000 nya arbetsplatser i vårt område. Arbetsplatser som behövs till ett växande Stockholm. Detta belyses i Företagsgruppernas remissvar som vi ställer oss bakom (se nedan).

Även om Översiktsplanen är ett långsiktigt styrdokument måste även det kortsiktiga perspektivet vägas in. VHV Företagsområde (Vällingby, Hässelby och Vinsta) har två stora utmaningar som är kombinationer av det korta- och långsiktigt perspektiven:

Den första utmaningen är införande av blandstaden där både bostäder och företagande skall finnas på samma plats. Denna blandstad är delvis redan införs i Vinsta med redan nu en blandning av dagligvaruhandel, verksamhetsytor, skolor, kontor, hotell och bostäder (Coops nya detaljplan). Översiktsplanen som planeringsdokument måste ge en tydlighet mot medborgare och näringsidkare/ fastighetsägare om vad Staden avser med blandstad och vad man kan förvänta sig av både medborgare och näringsliv. Här bör en tydligare definition av blandstaden tas fram för att ge

företagarna i området bättre planeringshorisont. VHV har i sitt egna Gestaltungsprogram (bilägges) tagit fram ett förslag på hur området (främst Vinsta) kan utvecklas i en blandstad. Detta arbete är en input då Stadens Översiktsplan skall konkretiseras i verkliga planer på lång sikt. På kort sikt är det rent/snyggt och säkert som är den största utmaningen. Redan nu kan vi konstatera att Stadens investeringar eller löpande skötsel inte hängt med till den nivå som boende och andra (icke-industriverksamheter) kan förvänta sig vad gäller standard på gatumark, trottoar, belysning, skyltar och parker mm. Detta är en förutsättning för en fungerande blandstad. Här krävs ett bättre samarbete mellan VHV, Stadsdelsnämnden, Stadens förvaltningar/bolag samt polisen. Ett samarbete som måste utvecklas omgående.

Den andra utmaningen är byggandet av förbifart Stockholm. Byggandet är i full gång och i det korta perspektivet gäller det att hantera frågor typ trafikomläggningar, informationsspridning, skyltning, trafikstockningar etc. Tillgängligheten till området är avgörande under byggtiden. Detta bör göras tillsammans med SDN, stadens förvaltningar och Trafikverket. På lång sikt ger Förbifart Stockholm enorma möjligheter att utveckla hela vårt område. Vi kommer att ha två stora av- och påfarter inom vårt område vilket gör oss till ett företagsområde "mitt i Sverige". Detta ger en stor utvecklingspotential för våra företag och nya företag som snabbt vill kunna nyttja denna norr/syd länk i Storstockholm.

Företagsgrupperna i Stockholms (FGS) remissvar

[Se Företagsgrupperna Stockholms remissvar, dokument nr 512]

Föreningar, nätverk, m.m.

21st

Arbetsgruppen rädda Grimtaskogen

Dokument nr 498

Föreningen ARG, Arbetsgruppen Rädda Grimtaskogen, har i yttranden avseende översiktsplanen, insända i januari 2017, kommenterat konsekvenserna av Förbifart Stockholm och Östlig förbindelse. Eftersom dessa konsekvenser inte tas upp i samrådsredogörelsen hänvisar vi åter till föreningens samrådsyttranden.

ARG anser att utbyggnaden av Förbifart Stockholm skall stoppas och även planerna på Östlig förbindelse. Förbifart Stockholm och

Östlig förbindelse har bland annat en avgörande negativ inverkan på möjligheten att nå miljömålen för såväl regionen som för Stockholms stad. För att Sveriges klimatmål skall kunna nås krävs enligt Trafikverkets miljöexpertis att biltrafiken skall minska med 10-20% i Sverige som helhet till år 2030 och med 30 % i storstadsregionernas tätortsområden. Om Förbifart Stockholm färdigställs beräknas enligt Trafikverkets prognoser biltrafiken öka med 69 % i Stockholmsregionen till 2035. I handlingar om Östlig förbindelse nämns förväntningar om 50 % större trafikmängder på 2030-talet jämfört med dagens nivåer. I översiktsplanen saknar vi redovisning av de negativa konsekvenserna av dessa stadsmotorvägar avseende klimatgasutsläpp, negativ påverkan på lokala natur- och boendemiljöer samt hälsoaspekter orsakade av bland annat buller och luftföroreningar. Även dessa motorleders direkta och indirekta påverkan på framtida stadsutveckling genom ökat bilberoende, utglesad bebyggelse, ökad handel i affärscentra och stormarknader med begränsad kollektivtrafikförsörjning måste beaktas. Detta leder även till utarmning av till bostadsområden närliggande service. Konsekvenserna av utbyggnad av dessa stadsmotorvägar är så stora att de inte kan kompenseras av annan infrastrukturutbyggnad eller andra åtgärder.

I utställningshandlingarnas ”Konsekvensbeskrivning” sid 16 framstår dessa motorleder som något staten, landstinget och grannkommuner pådyvlar Stockholms stad. Vi vill här påminna om att Stockholms stad har planmonopol och därigenom ensidigt kan stoppa planerna på för miljö, klimat och stadsbyggnad skadliga infrastrukturprojekt. Vid byggnation av Förbifart Stockholm kommer dessutom tusentals färjetransporter innehållande lastbilar med materiel, driv-, spräng- och injekteringsmedel mm samt prämtransporter med stenkross trafikera Mälaren. Detta innebär att Östra Mälarens vattenskyddsområde, regionens helt dominerande dricksvattentäkt, riskerar att utsättas för utsläpp och föroreningar. Nu är det hög tid att i handling visa att Stockholms stad verkligen vill förstärka kollektivtrafikresandet i förhållande till det privata bilresandet. En förutsättning för detta är att stadsmotorvägar som Förbifart Stockholm och Östlig förbindelse inte byggs. Dessa motorleder kommer enligt all forskning stimulera till bilresande, bland annat till arbetsplatser som kan nås med kollektivtrafik, i synnerhet om denna byggs ut, blir mer turtät och bekvämare. Genom minskat privatbilsresande skulle nyttotrafiken komma fram mer effektivt på nu befintligt vägnät. Vi bilägger nedan centrala synpunkter och konsekvenser av Förbifart Stockholm och Östlig förbindelse.

Konsekvenser av Förbifart Stockholm

1. Klimatmål

Trafikverkets miljöexpertis hävdar, som vi påtalat ovan, att biltrafiken i Sverige måste minska, allra mest i storstad, för att klimatmålen till 2030 skall kunna nås. Förbifart Stockholms planering, samhällsnytta och finansiering via trängselskatt förutsätter cirka 70 % ökning av trafiken i regionen och ökning av innerstadstrafiken och trafiken över nuvarande tullsnitt med drygt 30 % till 2035 jämfört med 2007. Detta skulle medföra dubbelt så stora klimatgasutsläpp från trafiken jämfört med vad som är acceptabelt om Sveriges klimatmål skall kunna nås.

2. Finansiering

Skulden för Förbifart Stockholm kan på 2050- talet vara omkring 20- 30 miljarder på grund av otillräckliga trängselskattsintäkter.

Detta skulle bli fallet om biltrafiken inte ökar, exempelvis inte tillåts öka av klimatskäl. Som ovan nämnts krävs en minskning av storstadstrafiken om klimatmålen skall kunna nås. Är det inte dags att ta detta på allvar? Man kan således med fog hävda att Förbifart Stockholm inte är finansierad, då finansieringen huvudsakligen bygger på att trängselskatten ger tillräckliga intäkter. Kan för övrigt trängselskatten ge 9 miljarder till T-baneutbyggnad, enligt 2014 års Stockholmsöverenskommelse, om Förbifart Stockholm byggs?

3. Kollektivtrafik

Förbifart Stockholm är på grund av sin dragning inte anpassad för busstrafik. Förbifart Stockholm minskar på olika sätt förutsättningarna för utbyggnad av effektiv kollektivtrafik i regionen. Detta gäller såväl avseende trafikantunderlag som finansiella resurser. Förväntad tunnelluftskvalitet är ytterligare ett problem.

4. Störningar i natur-, vatten- och boendemiljöer

Förbifart Stockholm ger kraftiga störningar i naturmiljöer/reservat och boendemiljöer under såväl byggnads- som driftsfas i form av ökat buller, försämrad luftkvalitet, ökat nedfall av föroreningar samt barriäreffekter. Inte minst gäller det befolkningen och naturmiljön på Järvafältet och i bostadsområden kring trafikplatser som Vinsta och Skärholmen. Längs hela tunnelsystemet, reservat och boendemiljöer, riskerar inläckage av grundvatten i tunnarna, som enligt handlingarna accepteras till en mängd om 1,4 miljarder liter per år, leda till skador på natur, biotoper och hus. Denna årsmängd har vi beräknat från villkor för 9 av årets 12 månader, men tillåten mängd är egentligen större eftersom resterande 3 månader ej är

reglerade i villkor. Vi befärar därför än större årsmängder. Förutom skador på landområden på grund av grundvattenpåverkan föreligger föroreningsrisker vid avyttring av detta tunnelvatten till Mälaren och/eller Östersjön. Det framgår av handlingarna att om vattnet inte kan renas tillräckligt kommer det att tillföras Östersjön, vilket är oacceptabelt. Vattenkvaliteten, i synnerhet i Mälaren, regionens dominerande dricksvattentäkt, riskerar också att under byggtiden försämrats av avgaser/föroreningar från arbetsfordon, färjor och pråmar och genom olyckshändelser vid fartygstransporter och hamnverksamhet och under drifttiden av avgaser/föroreningar från trafiken på Förbifart Stockholm.

5. Tunnelluftskvalitet

Trafikverket har sedan 2012 utlovat riktvärden för tunnlar. Ett löfte gällde våren 2015, numera under 2016, men ingenting har ännu hörts. Halterna av kväveoxider och partiklar i tunnelarna beräknas bli 50-100 gånger över miljökvalitetsnormer för ytläge och jämfört med stadens värsta gator. Ökad risk för förtida död hos arbetspendlare som åker genom Förbifart Stockholm beräknas till cirka 10 %. Närmare 40 procent av befolkningen, lung- och hjärtsjuka, allergiker och andra överkänsliga, yngre, gravida och äldre behöver avrådas från att färdas genom Förbifart Stockholms tunnlar på grund av risk för akuta eller långsiktiga hälsoeffekter. Hälso problemen kan bli mycket större än beräknade eftersom passagetiden, ca 15 minuter, förutsätter en hastighet om 90 km/tim som under rusningstrafik dock kan komma att sjunka till 20-30 km/tim. Vi hänvisar även till en skrivelse med faktasamling om Förbifart Stockholm från hösten 2014 utarbetad av arbetsgrupp inom nätverket Stoppa Förbifart Stockholm:

”Till dig som i egenskap av politiskt ansvarig kommer att ha en avgörande betydelse för Sveriges och Stockholmsregionens framtida utveckling”. De 22 föreningar/organisationer som ingår i nätverket är namngivna i skrivelsen.

[Se bifogad bilaga]

ARGs uppfattning avseende Östlig förbindelse

ARG vill framföra att om Östlig förbindelse byggs som nu planeras, i form av en stadsmotorväg med eller utan bredvidliggande spårvägsförbindelse, kommer detta leda till allvarliga miljöproblem i form av kraftigt ökad biltrafik i regionen och ökad klimatpåverkan. Östlig förbindelse kommer även leda till ökade hälsoproblem orsakade av luftföreningar, kväveoxider och partiklar,

i och utanför tunnlarna. Östlig förbindelse kommer även att ge lokala miljöproblem, buller och barriäreffekter, bland annat vid Gärdet och nuvarande Lindarängsvägen och olika former av negativ påverkan på Nationalstadsparken. I samrådsförslaget för RUFS 2050 finns två alternativ, sid 87 och framöver. Alternativet innehåller biltunneln Östlig förbindelse med antingen busslinjer eller vid sidan av biltunneln en spårförbindelse. B-alternativet har inte Östlig förbindelse utan i stället en tunnelbanelinje över Saltsjö-Mälarsnittet med icke angiven placering. Alternativet innebär lägre biltrafikandel än idag, medan A-alternativet ligger på samma nivå som idag. Skillnaden i prognostiserad biltrafikandel kan delvis bero på att ny bebyggelse i B-alternativet är mer centrerad till regionens centrala del och till de yttre regionala stadskärnorna, men en betydande orsak lär naturligtvis vara att alternativ A innehåller ännu en ny stadsmotorväg, Östlig förbindelse. Avseende byggnation av Östlig förbindelse vill vi här även framföra följande citat från Naturskyddsföreningarnas (i Stockholms stad och län plus Nacka) yttrande avseende samråd Östlig förbindelse:

”Med hänvisning till EU-domstolens s.k. Weserdom och till KOM:s senaste skrivelse till Sverige rörande genomförandet av Vatten-direktivet hävdar vi, att allt arbete i vatten som leder till frigörande också av små mängder av närsalter och av ämnen som omfattas av gällande MKN, inte är tillåtet. Det är sedan länge känt att sedimenten i de berörda vattnen innehåller betydande mängder av fosfor, kväve och sådana gifter som omfattas av gällande MKN (se ex. VISS och Miljöförvaltningens Miljöportal). Risker att gällande MKN överskrids på ett otillåtet sätt är därför avsevärd inte bara i den aktuella vattenförekomsten utan också i vattenförekomster längre ut i skärgården, vilket innebär att angränsande kommuner dessutom blir skyldiga att restaurera de områden som påverkas.”

Ovanstående lär främst gälla sänktunnel men kan även åberopas angående tyngre fartygstransporter som kan orsaka vågor och strömbildningar som i sin tur påverkar stränder och botten. Exempel på sådana fartygstransporter är pråmar med stenkross och färjor med fordons- och materialtransporter som kan bli aktuella under byggnadsprocessen för Östlig förbindelse. ARG anser att liknande resonemang kan föras beträffande byggnationen av Förbifart Stockholm. Beträffande lokala miljöeffekter av Östlig förbindelse hänvisar vi till yttranden under förra höstens samråd avseende denna led avgivna av föreningar med större lokalkännedom såsom Djurgården-Lilla Värtans Miljöskyddsförening och

naturskyddsföreningarna i Stockholms län och stad och inom Nacka kommun.

Övriga synpunkter

ARG hänvisar i övrigt till föreningens yttranden om översiktsplanen från januari 2017. ARGs huvudskrivelse återfinns på sidorna 157-180 i Remissammanställning del 2. På sidorna 180-182 i densamma återfinns ARGs tilläggsyttrande angående Trafikverkets år 2016 aviserade behov av utbyggnad av Hjulsta trafikplats utöver arbetsplanens och detaljplanens beskrivningar.

Svenska Byggnadsvårdsföreningen

Dokument nr 454

Sammanfattande kommentar

SBF anser att tillväxten i Stockholm idag sker utan den vägledning för stadsutvecklingen som en genomarbetad översiktsplan skulle kunna ge. Bristen på helhetssyn leder till en tillväxt som i stor utsträckning sker på fastighetsexploatörernas villkor med resultatet att Stockholms egenart med dess höga kultur-, natur- och stadsmiljövärden successivt håller på att urholkas. Tätheten i nya bostadsområden har nått en sådan nivå att väsentliga kvaliteter i stadsmiljön inte tillgodoses. Fokus ligger på förtätning av stadens centrala delar trots att detta strider mot inriktningen i den regionala utvecklingsplanen, RUFS.

Förslaget till översiktsplan innebär ingen ändring i dessa avseenden. Förslaget saknar tydliga riktlinjer och ger därför inte förutsättningar för att vända den negativa utvecklingen mot en långsiktigt hållbar tillväxt av Stockholm där stadens höga kultur- och naturvärden tas tillvara och nya områden med god stadsmiljö skapas.

Översiktsplanen saknar konkret vägledning och remissförfarandena brister

SBF angav i samrådsyttrandet att översiktsplanen är alltför allmänt hållen för att enligt PBL:s syfte kunna vara vägledande för beslut i plan- och byggärenden. De vackra orden i målbeskrivningarna motsvaras inte av tydliga riktlinjer för att göra planen operativ och planförslaget utgör därmed också ett otillräckligt underlag för en meningsfull dialog med medborgarna.

SBF riktar samma kritik mot utställningsförslaget. Texten innehåller mängder av självklara påståenden som hänger i luften utan konkretisering, många upprepningar och avsaknad av tillräckligt tydliga riktlinjer. Motstående intressen rubriceras ofta i texten som

”utmaningar” och analyseras inte. För att raljera något skulle man kunna sammanfatta planens innehåll med ”allt ska bli bra”. SBF frågar sig hur dessa handlingar med bilagor på nära cirka 300 sidor och med hänvisningar till andra handlingar som t.ex. ”Grönare Stockholm” ska kunna fungera som ett tydligt styrinstrument för politiker och tjänstemän vid efterföljande planering på områdes- och kvartersnivå?

Hur ska medborgarna kunna förstå den verkliga innebörden av fortsatt stadsbyggnad och bidra med kunskap och konkreta synpunkter i denna planprocess? Det är också anmärkningsvärt att kommunen förlägger remisskedena till tider då medborgarna vanligtvis är upptagna av annat, samrådet till julhelgen och utställningen till semestertid, dessutom utan förlängning av remisstiderna utöver lagstadgade tider. Sammanfattningsvis ger utformningen av handlingarna och förläggningen av remisskedena i tiden tyvärr ett intryck av ointresse från stadens sida både för en handfast vägledning för fortsatt stadsbyggnad i Stockholm och för en meningsfull demokratisk process. SBF anser därför att översiktsplanen och dess planprocess inte motsvarar kraven enligt PBL.

Det krävs starkare styrning i översiktsplanen för att skydda stadens kulturmiljövärden

Riksintressebilagan är utförlig och innehåller många kloka ställningstaganden. Det anges dock inte i översiktsplanen att dessa ställningstaganden ska vara styrande för stadsutvecklingen. På sid 68 i översiktsplanen ges endast följande hänvisning. ”riksintressen för kulturmiljövården behandlas särskilt i bilagan Riksintressen enligt miljöbalken”.

De planeringsriktlinjer som anges i översiktsplanen i avsnittet ”Kulturmiljö i en växande stad” är vidare mycket allmänt hållna. Här nämns ökad kunskap som utgångspunkt vid förändringar, fortlöpande identifiering av kulturmiljöns värden, kulturhistoriskt värdefull bebyggelse som en resurs m.m. – uttalanden som i och för sig är bra men som innebär ringa styrning i de konkreta beslutssituationerna.

Många nyligen genomförda och aktuella projekt i Stockholms innerstad strider helt mot det förhållningssätt som redovisas i riksintressebilagan. Projekten aktualiseras och bedöms ett och ett primärt utifrån fastighetsexploaterarnas intentioner utan tanke på den kumulativa effekten av alla de påtagliga ändringar av skala och

höjdrelationer i stadsbilden som genomförandet av dessa enskilda projekt sammantagna leder till.

SBF angav i samrådsyttrandet exempel som

- Waterfront Congress Centre som otillbörligt försvagar Stadshusets dominans i stadsbilden,
- Scandic Continental Hotel som med 17 våningar kraftigt reser sig över omgivningen och bryter den samlade takfotslinjen utmed Vasagatan,
- de planerade rivningarna av 1800-talshus i kv. Sperlingens backe och del av det s.k. Astoriahuset i kv. Riddaren,
- projektet Nobel Center som med sin stora volym avsevärt skulle bryta skalan i förhållande till omgivande stenstad och skymma viktiga siktvinlar i stadsbilden och dessutom innebära rivning av ytterligare kulturhistoriskt värdefull äldre bebyggelse samt
- Slussenprojektet som inneburit att den unika trafiklösningen från 1930-talet försvinner.

Härtill kommer de högre nya byggnaderna och de successiva påbyggnaderna av husen i stadskärnan som nu närmast blivit regel och som medför negativa förändringar av gaturummen som genom de ökade hushöjderna får annan skala och blir mörkare och solfattigare. Utanför själva innerstaden kan nämnas projekt som Tellus Towers, Hjorthagsskrapan, och planerade skyskrapor i Marievik som om de genomförs kommer att bryta drastiskt mot stadens samlade siluett. Dessa projekt innebär att oersättliga stadsmiljövärden steg för steg går till spillo.

Enligt SBF:s uppfattning måste översiktsplanen på ett mycket tydligare sätt styra hänsyn till kulturmiljövärdena i fortsatt stadsutveckling om det ska kunna bli en förändring jämfört med hittillsvarande praxis som ju, som ovan har nämnts, strider mot intentionerna för att skydda riksintresset. SBF anser därför att det tydligt ska anges i översiktsplanen att riksintressebilagans text, förhållningssätt och slutsatser ska vara styrande för fortsatt stadsutveckling i staden. Ett exempel på en text i bilagan som bör få styrande status är:

”Stadens mål är att områdena av riksintresse ska förvaltas så att planerade åtgärder förstärker de värdebärande uttrycken utan att skada dem. Stadens mål är alltså högre än att undvika påtaglig skada.” (sid 14).

Vidare bör för bevarandet av Stockholms egenart särskilt viktiga konkreta riktlinjer formuleras. Som exempel kan nämnas riktlinjer

för att bevara Stockholms över många sekler framvuxna siluett där i huvudsak endast kyrktorn och märkesbyggnader tillåts bryta horisontlinjen, att bevara karaktären i stadsdelarna med den klassiska stenstaden och att både av kulturhistoriska och miljömässiga skäl inte riva funktionsdugliga byggnader.

Det anges i texten i riksintressebilagan att staden reviderar "Stockholms byggnadsordning – ett förhållningssätt till stadens karaktärsdrag" (ingick i översiktsplan 1999) samt att byggnadsordningen är tänkt att bli ett kunskapsunderlag. Byggnadsordningen, i alla fall i den utmärkta tidigare versionen, borde ingå som bilaga i översiktsplanen och få en styrande verkan genom preciserade riktlinjer. Det räcker inte att byggnadsordningen får status enbart som underlag utan krav på tillämpning i genomförandet i fortsatt stadsbyggnad.

Inriktningen mot en hög kvalitet i stadsmiljön bör preciseras i tydliga riktlinjer

Begreppet hög täthet analyseras inte närmare i översiktsplanen. En relativt hög täthet är naturligtvis angelägen för att få underlag för god närservice och attraktiv kollektivtrafik som minskar bilberoendet. Det finns dock en gräns för tätheten där exploateringsgraden är tillräckligt hög för att uppnå dessa värden och där ytterligare förtätning inte ökar kvaliteten i dessa avseenden, men däremot leder till lägre kvalitet i andra avseenden.

Det är inte acceptabelt med en täthet så hög att resultatet blir en sämre stadsmiljö till följd av minskat dagsljus och solinfall i lägenheterna, minskat solljus på gårdar och gator och otillräckliga lektytor, parker och grönytor i strid med PBL 2 kap 2-7 §§ samt BBR:s regler 6:322 och 6:323. Trots att hög kvalitet i stadsmiljön hela tiden lyfts fram som ett mål i texten i översiktsplanen saknas diskussion och analys av de motstående intressen som krav på hög exploatering respektive behov av rymd och friytor innebär. Än mindre innehåller planen riktlinjer för denna avvägning. Hänvisning sker till rapporten "Grönare Stockholm" som i likhet med översiktsplanen är ordrik men i hög grad saknar konkretion.

I översiktsplanen betonas vikten av samutnyttjande av park-, lek- och idrottsytor i täta stadsdelar som en lösning för att hantera det minskade utrymmet för friytor. Ett exempel på en sådan samutnyttjad yta i dagens Stockholm är Gustav Adolfsparken med närliggande bostäder och skolor där grönytor och gångar, trots en nyligen genomförd ambitiös upprustning, under större delen av året är oacceptabelt nedslitna till följd av det höga utnyttjandet. Ett

särskilt anmärkningsvärt exempel på försummelse av viktiga stadsmiljövärden i vissa av dagens nya täta bostadsområden är de s.k. Berghusen på Liljeholmen där bostadshusen är placerade cirka en och en halv meter från en hög bergvägg och där artificiell belysning föreslagits för att kompensera bristen på dagsljus.

Det finns inte några genvägar när det gäller behovet av rymd för att tillgodose kravet på ljus och sol i bostäder, gårds- och gaturum eller när det gäller behovet av parkytor av olika slag – fickparker, lekparker, kvartersparker och stadsparker. Förutom krav på kvalitet på friytorna krävs också tillräckligt stora arealer i förhållande till antalet nyttjare.

SBF anser därför att det i översiktsplanen behövs konkreta riktlinjer för att motverka alltför hög exploatering med hänsyn till kraven på dagsljus och sol inne i bostäderna och i utemiljön. Vidare bör det finnas riktlinjer för att garantera tillräckligt stora park-, lek- och grönytor både med hänsyn till behovet av rekreation av folkhälsoskäl, inte minst för barnen, och med hänsyn till klimataspekter. SBF framhåller, liksom vid samrådet, att Boverkets utmärkta rekommendationer för parker och grönområden i någon form bör anges som planeringsriktlinjer att utgå ifrån vid bedömningar i de olika enskilda fallen. Utan sådana riktlinjer är risken stor att behovet av friytor ständigt underskattas i jakten på så högt markutnyttjande som möjligt.

Stockholms utveckling måste bedömas i ett regionalt perspektiv

När en stad växer så snabbt som Stockholm måste man höja blicken över kommungränsen och se till hela regionens utveckling. Den kraftiga koncentration av tillväxten till de centrala delarna som vi ser idag strider mot både den gällande regionala utvecklingsplanen, RUFS 2010 och det nya förslaget RUFS 2050 som nu är under framtagande. Med en spridning av tillväxten inte bara till ytterstaden, med de regionala kärnorna Kista och Skärholmen inom Stockholms kommun, utan också till övriga regionala kärnor i grannkommunerna skulle exploateringstrycket på innerstaden minska och stadens kulturvärden skulle bättre kunna tas tillvara. Stadsmiljöerna i de yttre kärnorna skulle bli mer attraktiva genom att ökat underlag skapas för god kollektivtrafik, service, attraktiva mötesplatser och kulturevenemang.

Stockholms planer för bostadsbyggnaden fram till 2030 omfattar en mycket stor andel av antalet bostäder som enligt RUFS 2050 under

samma period bör planeras för hela Stockholms län med alla dess 25 kommuner. SBF anser att Stockholm borde överväga att dela med sig en del av de planerade 140000 bostäderna fram till 2030 till grannkommunerna. Inte minst i regionens miljonprogramområden finns det en stor potential för förtätning, kompletteringar som skulle betyda mycket för att öka intensiteten i stadslivet i dessa områden. En sådan spridning av tillväxten borde också leda till att intresset ökar från byggherrarnas sida för att göra investeringar i bostäder och arbetsplatser i andra lägen än i innerstaden. En positiv följd effekt av en sådan utveckling skulle vidare kunna vara minskad segregation i regionen som helhet.

SBF med flera framförde därför vid samrådet att det regionala perspektivet bör föras in i översiktsplanen. I samrådsredogörelsen anför staden att det regionala perspektivet förstärks i utställningsförslaget. Såvitt SBF kan finna består denna förstärkning, förutom texter om samverkan vad gäller teknisk försörjning, endast av ett par meningar: "Det behövs en samplanering mellan staden och angränsande kommuner så att bebyggelse och infrastruktur hänger samman" (sid 11) och "Den starka befolknings- och arbetsplatsutvecklingen kräver ett bra samspel med regionen och länets kommuner" (sid 41). Det saknas således för länets huvudkommun en analys och förslag mot bakgrund av den tydliga inriktningen att utveckla en flerkärnig region enligt den regionala utvecklingsplanen.

SBF hävdar med kraft att det är nödvändigt att Stockholms stad ser fortsatt stadsbyggnad i hela regionens perspektiv. Detta är en avgörande förutsättning för att kunna minska exploateringsstrycket i Stockholm till en rimlig nivå som medger hänsyn till stadens kultur-, natur- och övriga stadsmiljövärden, för att kunna utveckla de yttre kärnorna till mera attraktiva livsmiljöer och för att kunna undanta biologiska kärnområden från byggande.

Avslutande reflexion

Under 1800-talet fanns det långtgående planer på att riva Gamla stan. Le Corbusiers planförslag på 1930-talet, som innebar att bebyggelsen på malmarna skulle rivas för att ersättas av storskaliga lamellhus, rönkte uppskattning hos många. På 1960-talet revs nästan hela City för att i utvecklingens namn bland annat kunna tillgodose krav på god tillgänglighet med bil jämte erforderliga parkeringshus. Dessa exempel ser vi idag som stora misstag.

Stockholm är nu åter inne i en kraftig byggboom och det rådande mantrat "högt och tätt" har fått ett sådant genomslag att väsentliga

kvaliteter i stadsmiljön åsidosätts. Analys saknas av den långsiktiga effekten för Stockholm av att under kort tid bygga så mycket som möjligt till priset av att stadens egenart och kulturvärden skadas och väsentliga stadsmiljökvaliteter åsidosätts.

De historiska exemplen visar att i skeden av snabb utveckling finns det stor risk för fartblindhet och man bör därför alltid fråga sig "på vilket sätt tänker vi fel idag?" I stället för att marschera i takt utan eftertanke är det nödvändigt att genom tydlig vägledning i en väl genomtänkt översiktsplan se till att nedärvda unika kulturvärden tas tillvara och varsamt utvecklas vid alla förändringar. Om vi inte tar tillvara kulturarvet som vittnar om stadens historiska utveckling sågar vi av den gren vi sitter på genom att vi avhänder oss det grundläggande värde i den goda livsmiljön som det innebär att kunna förstå framväxten av sin stad. Framtidens dom kan bli hård!

Cirkus Smått

Dokument nr 492

Hälsningar från barnen i Årsta:

Dumma er, riv aldrig Årstaskogen!

Bara så ni vet, barnen i området är både ledsna och upprörda. De vill ha skogen kvar precis som den är. Det är vi tusentals medborgare som också vill. Hoppas att demokratin fungerar som den är tänkt.

Djurgården-Lilla Värtans Miljöskyddsförening

Dokument nr 613

ÖP inleds bl.a. med förorden: "En god stadsplanering skapar värden i stadens alla delar. Förslaget till översiktsplan utgår från stadens "Vision 2040 – ett Stockholm för alla". Visionen innebär att oavsett var du bor ska det vara möjligt att ta sig till jobb och skola med goda kommunikationer, det ska finnas tillgång till kvalitativa torg, parker och grönområden och det ska finnas offentlig och kommersiell service." Under budget står: "Förutom översiktsplanen finns ett flertal olika policyer, strategier och program som konkretiserar stadens övergripande vision och mål. Stadens samtliga nämnder och bolag har i uppdrag att arbeta i enlighet med dessa." – ÖP verkar styras av visionen men den får vi ej samråda om!

Nationalstadsparken (NSP) – en hjärtfråga för DLV

Djurgården-Lilla Värtans Miljöskyddsförening, DLV, som har till uppgift att bevara och förbättra miljön inom framförallt Gärdet, Hjorthagen, Norra- och Södra Djurgården, Lidingö samt Nationalstadsparken anser att förslaget till ny översiktsplan för Stockholm är otydligt, vilket strider mot hur planen ska kunna läsas och uppfattas. Otydligheten beror till stor del på utformningen av kartan med stadsutvecklingsmöjligheter, som på flera ställen markant sväller ut över Nationalstadsparken och Lilla Värtans vatten. Men läser man sedan texten så blir man åter förvirrad för å ena sidan ska parkområdet ej exploateras mer men vad betyder: ”Med ny bebyggelse kan även Djurgårdens attraktioner stärkas. Gärdets sportfält kan utvecklas vidare med idrott och som målpunkt för rekreation, och kring fältet kan bebyggelsen utvecklas till aktiva kopplingar till det gröna.” Vad betyder det – ska man bygga hus här? Spårväg City ska den gå under Hakberget, Drottningberget och Kungliga Borgen på Ladugårdsgärde?

Sveriges Television har byggts mycket tätt samman och Göta Livgardes Park söder om Radiohuset är en mycket viktig spridningsväg till Östermalms parker och alléer men ändå står det: ”Inom sydöstra delen av Östermalm finns ett antal institutionskvarter med tämligen låg täthet, som i dag främst innehåller arbetsplatser. De sydöstra delarna av Östermalm kan i framtiden omvandlas till en kontinuerlig fortsättning på stenstaden.” Sådan bebyggelse bör ej ske. Det finns dom om låg bebyggelse mot Ladugårdsgärde! Vad som däremot ej är uppfyllt är att träd bör växa nära de öppna fältens gräns mot husen.

På kartan anges Kräftriket och Bellevue exploateras men i ÖP för Nationalstadsparken står: ”Haga-Brunnsviken fungerar tillsammans med Vetenskapsstaden och områdena på västra sidan Brunnsviken som spridningszon för växt- och djurliv mellan Norra Djurgårdens och Ulriksdals större park- och naturområden. Naturvärden som har betydelse för spridningsfunktionen återfinns inom hela Haga-Brunnsviken, även strandpartierna är viktiga.” Det smala grönområdet behöver stärkas, ej bebyggas.

Den ursprungliga detaljplanen 1012 för att bygga Gärdesstaden på Ladugårdsgärdet innehåller hus i park med förgårdsmark och sträckte sig från Lidingövägen till Värtavägen och Valhallavägen men även kvarteren New York och Oporto nordväst om samt kvarteren runt Gustav Adolfsparken fram till Gyllenstiernsgatan och Karlavägen, där detaljplan 858 preciserar: ”Särskilda bestämmelser i avseende å sättet för användande av kvartersmarken inom delar av

Ladugårdsgärdet i Stockholm” och § 3 Gård. Mom 1: ”Med prickning betecknat område får inte bebyggas och må där ej heller anordnas källare.” Detta avser förgårdar. Byggnadsnämnden får inte i särskilt fall besluta om annat. För andra moment finns däremot inskrivet den möjligheten i detaljplanen. (Kungl. Maj:et beslut 9310424.)

Stockholms parkprogram – Karaktärer anger bl. a: ”Stenstaden bör få öppnare ljusare och grönnare gårdar och förgårdar” samt för Smalhus-, lamellhus-, punkthus och grannskapsområden (1930–50): ”Gaturum och förgårdar har stort inslag av naturmark som ansluter till husen. Naturen präglas av berghällar och träd, främst tall och ek, kompletterat med schersmin, måbär, spirea, buskrosor, hagtorn, snöbär och olvon.” Detta stämmer in på förgårdsyta här: gräs, buskar, träd i detaljplanens område.

Översiktsplanen har en betydligt smalare definition av Gärdesstaden där hus i park med förgårdar är utmärkande karaktärsdrag. Staden har därför börjat exploatera de gröna förgårdarna utanför den. DLV menar att i hela ursprungliga Gärdesstaden måste hus i park med förgårdarna uppmärksammas i ÖP!

Österled eller Östlig förbindelse – stort hot mot Nationalstadsparken och boende i östra Stockholm Tydligt är att andelen biltrafik i Stockholms innerstad skulle öka med byggande av Österleden/Östlig förbindelse i Trafikverkets första förslag vid Stockholmsförhandlingen. Leden skulle byggas i innerstaden och måste då utan tvekan betraktas som en infartsled till innerstaden. DLV delar Vägverkets ståndpunkt i Publikation 2003:40, ”Österleden: Uppfyller ej projektets ändamål. Avlastar inte infartsleder. Ökar inte tillgängligheten i länet. Utgör inte förbifart för långväga trafik. Stärker inte regionala tillväxtcentra.” Hela leden i Stockholm avsågs sprängas under Nationalstadsparken. DLV avstyrkte!

Trafikverket har nu överlämnat förslag till nationell plan för transportsystemet för perioden 2018-29 till regeringen. Österled eller Östlig förbindelse finns ej med i planen. ”Eftersom projekt Östlig förbindelse inte längre finns med i Trafikverkets förslag till nationell plan för transportsystemet kommer projektet att avslutas i samband med att regeringen i vår fattar beslut om ny nationell plan”, skrev förhandlare H G Wessberg i PM från Sverigeförhandlingen. Planen föreslogs i månadsskiftet augusti/september 2017.

Stockholms stad har deklarerat att staden är ej beredd att medfinansiera denna led. Staden prioriterar kollektivtrafik i förhandlingen. Östlig förbindelse är en statlig angelägenhet, som bör bekostas av staten. Staten har inte kunnat visa att leden är förenlig med nationella och kommunala klimatmål. Stadens bedömning är även att leden inte skulle påverka möjligheten att bygga flera bostäder i Stockholm utan snarare färre. – Ändå görs planering av leden i utställningsförslag till ny översiktsplan. Det bör slopas.

Bilaga om riksintressen anger: "Östlig förbindelse utreds av Trafikverket dels inom ramen för Sverigeförhandlingen, dels inom ramen för ordinarie åtgärdsplanering. För Stockholms stad är det viktigt att riksintressets reservat för Östlig förbindelse är så väl utformat som möjligt och genomförbart tillsammans med stadens egna stadsutvecklingsprojekt i berört område. Detta för att ej försvåra eller omöjliggöra stadens planer på bostads- och arbetsplatsutveckling, främst inom stadsutvecklingsområdet Norra Djurgårdsstaden. Framförallt handlar det om att trafikplatserna inom staden hamnar på rätt plats och är rätt utformade." – Då förutsättningarna nu ändrats bör i st anges att Östlig förbindelse ej berör staden. Ta bort övrig text och karta för Östlig förbindelse, även på sid 84-86 i del 1 i översiktsplaneförslaget.

Behövs en biltrafikled i öst bör den byggas som närmast mellan Nacka/Orminge-Lidingö-Danderyd.

Eldriven färja för fotgängare/cyklister bör inrättas mellan Nacka och Södra Djurgården, t ex vid Sjöfartsverket eller vid östra Beckholmens nyrenoverade brygga, [Se bifogad bilaga]

Frågan om snabbspårväg kan ersätta Saltsjöbanans del mellan Slussen och Sickla och fortsätta till Orminge och Gustavsberg i Värmdö kommun bör utredas.

Spårväg City i Norra Djurgårdsstaden dras även på Värtabanan via Roslagstull där T-banestation bör sprängas ut.

Luften i Stockholms innerstad är av skiftande kvalitet. Utsläppen från fordonstrafiken alltifrån avgaser, bromsar, däckens vägslitage och buller till buller från motorer bidrar till en ofta ohälsosam miljö. Nu diskuteras förändrade miljözoner för fordonstrafiken i Stockholms innerstad, inte bara för tung trafik. Resultat från IVL:s mätning av utsläpp från trafiken i Göteborg presenterade i juni 2017 rapportB2281 [Se bifogad bilaga] visar att det är befogat med

restriktioner för dieseldrivna fordon. Utifrån utsläppskrav borde äldre fordon förbjudas i Stockholms innerstad med lägre standard än Euro 4. För dieselfordon med standard Euro 4 och 5 vilka tillverkare borde kunna ställas till svars för och ge möjlighet korrigera utsläpp. En åtgärdad motor bör då möjliggöra fortsatt körande i miljözon. Stort kapitalvärde är bundet i fordonsparken. Bensindrivna personbilers utsläpp gav ej motiv att förbjuda fordon. Utifrån utsläppskrav lägst Euro 4 först och sen 5.

Stora skillnader i verkliga utsläpp av NO_x från dieseldrivna personbilar svarande mot kraven för Euro 5 och 6 diesel personbilar kan observeras mellan såväl olika fabrikat som olika bilmodeller av samma fabrikat samt mellan enskilda fordonsförare. Verklig körning visar höga utsläppstal för Euro 6 vid kallt väder. Generellt är utsläpp högre än angivna värden. Ny testcykel för verklig körning ska gälla 2018. För lätta transportfordon, som i Sverige är diesel bör gälla kravet Euro 4 och för tunga kravet Euro V. Det är viktigt att MC omfattas av krav enligt EU-standard. Även på moped/mopedbilar bör krav ställas. Eldrift, hybrider etc. premieras riktigt men att då premiera personbilar, som har över 300 hkr är befängt. Regeringen ger samtidigt begränsad möjlighet införa större miljözoner då kraven blir för stränga. Man vill nu bygga vid västra Valhallavägen i ny zon. DLVs förslag i mer än 25 år är en tunnel på sträckan.

Riksintresset Stockholms innerstad med Djurgårdens värdekärnor viktiga att ha kvar

Förslaget att bygga en 30 000 kvm stor konstgjord ö i Husarvikens mynning med 440 bostadsrätter på är ett skräckexempel på Naturvårdsverkets och Boverkets definition av påtaglig skada: "Även tidigare ingrepp och/eller skador på kulturmiljön ska beaktas. Ett ingrepp som endast berör en liten del av ett riksintresseområde kan ha en sådan grad av negativ inverkan på värdena att påtaglig skada uppstår. Det gäller även åtgärder utanför ett riksintresseområde som kan påverka värdena i området så att en påtaglig skada uppstår."

Staden anger att strandskydd saknas inom planområdet. Därtill att strandskyddet i Husarviken i NSP bara gäller till mittlinjen, vilket DLV ifrågasatt. Även att bygga av bro över Husarviken skulle upphäva strandskydd i NSP i hela norra delen av planområdet. – Strandskydd är här utvidgat till 300 meter, 100 i Husarviken/Lilla Värtan vid Oxbergsbacken, som i NSP har viktiga natur- och parkstränder. Lilla Värtan är här uppväxtområde för gös, lekområde

för strömming och habitat för groddjur. Länsstyrelsebeslut om strandskydd såsom DLV hävdar.

Ön skulle byggas i gräns till och i Nationalstadsparken utanför Oxbergsbacken. Äldsta kända fornlämningarna på Djurgården är från bronsåldern (c:a 1800 f. Kr. - 500 e. Kr.) och är gravar funna vid Stora Lappkärrsberget och Oxbergsbacken nordost om Husarviken. Här är Nationalstadsparkens viktigaste del enligt Stockholms ekologiska infrastruktur: Kärnområde prioritet 1: ”skydda dagens värden – förändringar och skador är ofta irreversibla”. Här finns innerstadens sista opåverkade stränder och där ön tänks ligga fullkomligt kokar det ibland av fisk. Husarviken är det fiskevattnet, som kungen sist släppte.

Texten finns med i Bilaga 3 till Aktualitetsförklaring av Promenadstaden, Översiktsplan för Stockholm, på sidan 7 om Allmänna råd om påtaglig skada och hur det definieras. Denna text är borttagen i utställningsförslaget och en annan text, som fanns med i Bilaga 3 är omformulerad men andemeningen finns kvar om att staden vill ta bort värdekärnornas riksintresseskydd utanför stenstaden och hänvisa till ett otillräckligt lagskydd för NSP: ”Med hänsyn till tillkomsten av lagstiftningen om nationalstadsparken vill staden väcka frågan om det nu finns skäl att se över avgränsningen av riksintresset Stockholms innerstad med Djurgården och undanta de delar som ligger utanför den historiska delen av innerstadens täta stadsmiljö.” Staden har redan i omgångar minskat på ytutsträckningen av skyddet för och i NSP.

Parkstrukturen anges vara ett unikt karaktärsdrag för Stockholm och en stor kvalitet att vidareutveckla i en tätare och mer sammanhängande stad. Parkerna anges ska utvecklas liksom naturområden som en självklar del i stadsbyggandet. Grön mark kommer att ibland bebyggas, men stadens ambition är att människors tillgång till gröna kvaliteter ska förbättras. Samtidigt vill staden stärka grönstrukturen och bygga in gröna lösningar som exempelvis ekosystemtjänster. I täta stadsdelar anger man det viktigt att tillgodose alla funktioner på samma yta. – Parkers gröna miljö får ej exploateras än mer av bostäder!

Man brukar anklaga ”vänstern” för att bygga ett samhälle på utopier. Men här är det politiker, planerare och andra makthavare, som bygger luftslott på sina utopier. Förtätningen av skolor i Stockholms innerstad har för att ta ett skräckexempel inneburit att en av den tidigare allra mest uppskattade parken slitits ner och antingen ser ut som en leråker höst och vår eller på sommaren som en uttorkad öken. Staden har gjort fruktlösa försök att stänga av

grönytorna och få fram slitstarkare gräs men parken har tappat de flesta av sina äldre besökare. Det ska bli intressant att få se hur länge 2017 års renovering håller.

Barn behöver få vara ute i naturen och parker men samutnyttjande med andra får inte ta död på nyttan. Flera parker håller på att röna samma öde och nya utslätade parker ovanpå betongdäck är ej roliga. Därtill har nu framkommit att de plast- och gummiunderlag som används i parker medför skadliga utsläpp. Park inrymmer alla slag av parkanläggningar, d.v.s. gång- och cykelvägar, planteringar, mindre lekplatser och bollplaner, scener och kiosker m m men begreppet park förutsätter parkskötsel efter ortens sed enligt Boverkets definitioner. Då kan park ej få vara stenöken eller lervälling! Stad för alla var det väl?

Med den ”utveckling” ihop med ”bostad/bostäder”, som blivit ledord i utställningsförslaget döljs baksidan i form av än mer slitage i parkerna, som är tänkta att dubbelutnyttjas i stadsutvecklingsområden där befintliga stadsdelar kan kompletteras med bättre parker. Vad är det bättre parker? Större - mindre?

Staden anger att för att nå målet om 140000 bostäder till år 2030 behöver man bygga tät och sammanhållen stad och använda den centrala stadens attraktionskraft och fortsätta satsningen på att skapa täta stadsdelar i området kring stadskärnan, för att säkerställa hög takt i bostadsbyggandet. När staden växer kraftigt anges att man kan skapa en mer sammanhållen stad och nya mötesplatser genom tillägg av bostäder, överdäckningar av vägar, parker och stråk.

Att skapa ett nytt Akalla-Husby med gångbroar med gångbana avskilda från vägtrafik är ingen bra idé! Och vad händer med grönstrukturen? Staden anger att många stadsdelar ligger naturnära, men har i dag bristande kvaliteter i bostadsnära parker och stråk. Då dessa miljöer kompletteras kommer grön mark att tas i anspråk för bebyggelse och när tätheten ökar behövs nya parktyper som klarar ett högre besöksstryck och fler funktioner. – Hur parkerna ska klara hårdare tryck står ej eller med vilket markunderlag.

Utställningsförslaget värnar ekologi och biologisk mångfald. I Stockholms finns äldre eklandskap och hållmarkstallskogar med flerhundraåriga träd och en biologisk mångfald av stor betydelse då de gröna stadsmiljöerna generellt fredas från intensivt jord- och skogsbruk. – Låter bra men i praktiken finns en avgrund mellan stadens verkställande och demokratiskt inflytande över vad som är viktigt att bevara!

För 6 år sedan kom närboende överens med landstinget om att den ca 600-åriga Radio-/TV-eken skulle få vara kvar när Spårväg City skulle dras fram på Oxenstiernsgatan. Landstingets Trafiknämnd beslöt också att på Oxenstiernsgatan skulle spåren läggas på den östra sidan av den s k Radioeken. Stadens trafikborgarråd lät då en tjänsteman muntligt besluta att genast fälla eken med hänvisning till den var sjuk. Stadsdelsförvaltningen fick ej uttala sig. En lapp sattes 2011-09-14 upp om fällningen, som fick många människor att protestera. Flera kunniga arborister undersökte eken med modern teknik, som staden ej hade och visade att den ej alls behövde fällas. Ändå fälldes eken mitt i natten 2011-11-25 under massivt polisuppbåd bakom stora uppsatta betonghinder. Muntligt beslut gick inte att överklaga. Någon spårväg byggdes ej. I Länsstyrelsens register var eken viktig som en av få ännu kvarvarande stora Djurgårdsekar.

Engagerade människor, som ville bevara eken, beskrevs av stadens tjänsteman som mobb. Efter fällningen grävde tjänstemannen vid ekstubben. Inga sjuka men nya friska rötter hittades!

[Se bifogad bilaga] Radio-/TV-eken på hösten 2011.

Norra Djurgårdsstadens stadsutvecklingsområde byggs i norra delen på betongdäck över Gasverkets förorenade mark. Bebyggelsen når snart ner till Norra länkens överdäckning i söder men bostäder har där svårt att klara bullerkraven. DLV har föreslagit att man bygger upp bullervallar på överdäckningen men staden svarar att betongdäcket över Norra länken inte skulle klara tyngden av en tung bullervall! Det innebär att balkonger och uteplatser vid de sydvända fastighetsidorna inte kommer att tillåtas.

Regeringsbeslut att tillmötesgå krav att tillåta högre markbuller för bostäder bör ej tillämpas i Stockholm. Det ger ohälsa genom fler hjärtinfarkter, för tidig död men även än mindre och mörkare gårdar.

Staden anger att ny bebyggelse och tillägg till befintlig ska ta sin utgångspunkt i kunskap om och analys av den lokala identiteten och staden som helhet. Förutsättningar som stadssiluett, relationen till mark och terräng, relationen till gata, entréförhållanden och gårdsmiljö är viktiga att förhålla sig till.

– Det kan DLV hålla med om men verkligheten blir en annan när staden släpper igenom nybygge i Gärdesstaden mitt för Kampementshusen. Respekten är där obefintlig mot Gärdesstaden värdekärna!

DLV fick genom domstolsbeslut igenom att Hjorthagstornet slutligen sänktes. Inte p.g.a. riksintresset Stockholms innerstad med Djurgården eller Nationalstadsparken utan genom den avvägning som ska ske mellan Fortums intresse att fortsätta driva sin verksamhet i Hjorthagen och intresset av att kunna bygga ett bostadshus med angiven höjd. Då fann Mark- och miljööverdomstolen att detaljplanen inte har utformats med skälig hänsyn till befintliga förhållanden. — Riksintresseskydd är nästan obefintligt.

Nyligen var det samråd om detaljplan för Södra Värtahamnen. Staden angav att ny bebyggelse kan ges ett självständigt uttryck. Variation i arkitektoniskt uttryck och funktionellt innehåll kan tillföra staden, platsen och byggnaderna mervärde när de är väl förankrade. Känns igen från Slussen och Nobel Center.

DLV är inte imponerad av presentationen av de hus, som Lilla Värtan planeras möta längs stränderna. Fyrkantiga glaslådor staplade på varandra, ofta höga. Tanken är att där ska kontor vara bullerdämpande för de bostäder som ska byggas innanför. Staden vill ju särskilt uppmuntra spetsprojekt ur arkitektonisk bemärkelse! Låt inte tillfället gå staden ur händerna och bygga vackrare och hållbarare hus längs kajen. Man måste då spara naturen, vyerna och skydda vattenrummens yta och livsmiljö mot ny exploatering. Det blir förhoppningsvis tillfälle att planera fortsatt bostadsbebyggelse inom Frihamnen och Loudden när oljehamnen läggs ner 2019. Om Frihamnspiren slipper kryssningsfartyg på sydsidan kan bostäder byggas längs vattnet. Längs med Nationalstadsparken bör största hänsyn tas till utblickar mot vattnet.

Förbundet för Ekoparken

Dokument nr 623

Förbundet för Ekoparken bildades 1992 och verkar för ett bevarande och utvecklande av Kungliga nationalstadsparken. Förbundet består av 50 medlemsföreningar som alla på olika sätt är engagerade i grönstrukturen i Stockholmsregionen och de vidare miljöfrågor som hänger samman med samspelet mellan stad och natur i allmänhet och Kungliga nationalstadsparken i synnerhet.

Sammanfattning

I huvudsak har vi samma invändningar mot granskningsförslaget som vi hade mot samrådsförslaget. Vi hänvisar till vårt yttrande över samrådsförslaget. Vi upprepar därför inte i detta yttrande vår

kritik av översiktsplanens utformning och brist på kopplingar mellan mål, strategier och genomförande, att översiktsplanens kartor är otydliga och svårtolkade, att den fortsatt överdrivna fokuseringen på massivt bostadsbyggande leder till att andra mål som hållbarhet, miljökonsekvenser (buller och luftföroreningar), bevarad grönstruktur och minskad segregation eftersätts. Vi upprepar heller inte vår kritik av fokuseringen på Stockholms innerstad och dess närområden, vilket kommer att ta udden av alla försök att stärka ytterstaden.

Vi uppehåller oss enbart till frågor som är direkt relaterade till Kungliga nationalstadsparken.

- Nationalstadsparken bör nämnas under avsnittet Grön och vattennära stad.
- Byggande längs Bergiusvägen och i Kräftriket är olagligt och ska utgå ur översiktsplanen.
- En rad andra exploateringsförslag (kompletteringsområden, urbana stråk) måste också utgå för att översiktsplanen ska stå i överensstämmelse med den fördjupade översiktsplanen för Nationalstadsparken och med lagen.
- Kartorna måste göras tydliga, gränserna ska överensstämma med den fördjupade översiktsplanen.
- Östlig förbindelse ska utgå ur planen. Den är inte längre aktuell.
- Grönstrukturen ska ges samma uppmärksamhet som andra samband. Gröna samband över Gärdet-Tessinparken, Universitetet-Bergianska Trädgården och på Järvafältet måste åtföljas av restriktioner för exploatering och åtgärder för att stärka sambanden.
- Översiktsplanen bör peka ut Nationalstadsparken som riksintresse för friluftslivet.

NATIONALSTADSPARKEN

Varför nämns inte Nationalstadsparken i avsnittet Grön och vattennära stad?

Synnerligen anmärkningsvärt är att Nationalstadsparken inte nämns under avsnittet Grön och vattennära stad. I detta avsnitt breder texten ut sig om grönkilar, kulturlandskap, biologisk mångfald, rekreation, ekosystemtjänster, hälsa, turistattraktioner m.m. Den Kungliga nationalstadsparken, som är staden största grönområde och har alla dessa kvaliteter i rikt mått, nämns inte. Hur kan det komma sig? Är det bara slarv vid framtagandet av översiktsplanen? Eller vittnar det om ointresse för parken? I varje fall måste avsnittet kompletteras med Nationalstadsparken.

Orimlig andel av länets studentbostäder

Stockholms stad har tidigare visat sitt ointresse för parken genom att genomdriva projekt som undergräver parkens värden. Exempel på detta är det överdimensionerade institutionsområdet Albano. Andra exempel är den mängd studentbostäder som placeras i parken, i Albano, på Lappkärrsberget – utöver alla studentbostäder som redan ligger i parken. Över 75 procent av studentbostäderna i länet ligger redan i Nationalstadsparken. Översiktsplanen föreslår ytterligare studentbostäder i Kräfteriket och längs Bergiusvägen. Vi anser detta lagstridigt, vilket också länsstyrelsen påpekade i sitt samrådssvar.

Exploateringsvänliga formuleringar som bör utgå

Illavarslande formuleringar i översiktsplanen är de följande (s. 131): ”Med ny bebyggelse kan även Djurgårdens attraktioner stärkas. Gärdets sportfält kan utvecklas vidare med idrott och som målpunkt för rekreation, och kring fältet kan bebyggelsen utvecklas för att utgöra tydliga kopplingar till det gröna.” Formuleringarna kan tas till intäkt för bebyggelse av Ladugårdsgärde och Djurgården och strider mot lagen om nationalstadsparken. Formuleringar som dessa måste utgå.

Vi är också mycket kritiska till följande formulering (s.136): ”I den mån ny bebyggelse tillkommer ska den vara allmänt tillgänglig och ytterligare utveckla Skeppsholmen och Kastellholmen som central plats för natur- och kulturliv.” Vi ser inte några möjligheter att klämma in ny bebyggelse på dessa öar utan att skada det kulturhistoriska värdet.

Östlig förbindelse ska inte ingå i Översiktsplanen

Något reservat för Östlig förbindelse ska inte ingå i översiktsplanen. Östlig förbindelse vore – även i de alternativ som tagits fram hösten 2016 – förödande för Nationalstadsparken. En avfart vid Lindarängsvägen skapar en direkt infart till Stockholms city tvärs över Nationalstadsparken. En sådan miljöförstörelse skulle bli början på exploatering av Ladugårdsgärde och Sportfältet. Den ökade biltrafik som Östlig förbindelse skulle dra med sig står i direkt motsättning till ett hållbart Stockholm.

Östlig förbindelse ingår inte längre i Sverigeförhandlingen. Översiktsplanens karta (s.170) uppger felaktigt att denna led nu skulle vara föremål för förhandling. Så är inte fallet. Reservat eller någon annan antydning om en Östlig förbindelse (s.84, s.87 och s.131) ska därför inte ingå i översiktsplanen.

Kartans gränser för Nationalstadsparken är otydliga och felaktiga. Kartorna är otydliga, om det är medvetet för att medge större handlingsfrihet eller ej vet inte vi. Men en översiktsplan ska, för att kunna godkännas, ha kartor som inte ger upphov till tolkningsproblem. Vi har bara detaljstuderat vad som gäller nationalstadsparken och därvid funnit att gränserna för parken vid passagen över Ladugårdsgärdet, Gärdet till Storängsbotten är oklara. Ett rimligt krav är att parkens gränser ska överensstämma med gränserna i den fördjupade översiktsplanen för Nationalstadsparken. Den anges i planen gälla alltså (s.14).

Louddens reningsverk ingår i parken, men anges felaktigt ligga utanför (s.170). På annat ställe (s.131) anges området som ett stadsutvecklingsområde, vilket inte är tillåtet enligt lagen. Lidingöbro är angivet som ett område där kompletteringar kan göras – så är inte fallet i FÖP Nationalstadsparken. Större delen av Gärdesstaden är angivet som kompletteringsområde. Det strider mot FÖP Nationalstadsparken där alla grönytor anges som viktiga för parkens biologiska mångfald. De enda kompletterings-/förändringsområden som är angivna i FÖP är Albano, Storängsbotten och f.d. Bensinstationstomten. I ÖP 2017 ska således inga nya kompletteringsområden införas. Det gäller t.ex. också Tre Vapen vid Värtavägen och del av Sportfältet, Diplomatstaden, Museiparken, Västra delen av Södra Djurgården, Vetenskapsakademien, Stockholms universitet, Bergianska trädgården.

Fyra lokala samband är angivna – ett från Södra Djurgården till Ladugårdsgärde, ett mellan KTH och Storängsbotten, ett mellan Albano och Norra Djurgårdsstaden samt ett längs Värtavägen. De öppnar för bebyggelse längs gatorna, vilket strider mot FÖP och mot lagen.

Om kompletteringsbebyggelsen på f.d. Bensinstationstomten hålls till skol- och idrottsbyggnader rimmar det med möjligheten att på denna del av Nationalstadsparken också skapa en ”vacker entré” till parken. Så hette det i samrådsförslaget (s.115). Den planering som f.n. sker för Östra Hagastaden uppfyller inte detta krav. Formuleringen är följdriktigt borttagen. Den bör återinföras i översiktsplanen.

Grön infrastruktur

Länsstyrelsen arbetar f.n. på ett uppdrag från regeringen som går ut på att kartlägga, skydda och tillskapa en grön infrastruktur i Stockholmsregionen. Uppdraget bygger på regeringens proposition

Svensk strategi för biologisk mångfald och ekosystemtjänster (prop. 2013/14:141). Stockholms länsstyrelse har påbörjat arbetet och kan redan nu ange att Nationalstadsparken utgör den allra viktigaste delen av denna gröna infrastruktur för Stockholms del. Stockholms stad har anledning att i den översiktsplan som nu är under utarbetande ta den gröna infrastrukturen i beaktande. En given slutsats av den pågående utredningen torde vara vikten av stråket mellan Ladugårdsgärde och Storängsbotten, över Gärdet och Tessinparken. Här bör alla åtgärder vidtas som är möjliga för att stärka den gröna infrastrukturen och spridningsvägarna. Alla tankar på kompletteringsbebyggelse och bebyggelse för att skapa urbana stråk i detta område bör därför strykas. Vikten av detta gröna samband är noterad i översiktsplanen genom en grön pil. Men ändå lämnar översiktsplanen utrymme för kompletteringsbebyggelse m.m. i detta område. Här bör istället anges ett tydligt skydd för befintlig grönstruktur och åtgärder för att stärka den.

En annan grön pil förbinder Stockholms universitet med Bergianska trädgården. Den anger ett behov att stärka det gröna sambandet i detta område, som skärs sönder av Roslagsvägen och Roslagsbanan. Hur denna förstärkning ska åstadkommas anges inte. Ett reservat finns i den föregående översiktsplanen för en tunnelförläggning av Roslagsvägen från Ålkistan till Universitetet. Detta plus en nedgrävning av Roslagsbanan, vilken enligt översiktsplanen ska ske från Universitet till Stockholms central (baserat på Sverigeförhandlingen), öppnar för möjligheten att, om tunnelförläggningen utsträcks ytterligare en bit norrut, binda samman dessa delar av Nationalstadsparken. Översiktsplanen måste ange på vilket sätt detta gröna samband kan stärkas.

Två ytterligare gröna pilar är viktiga, båda gäller Järvafältet. Den ena går från Stockholms stads kulturresevat till Järfälla och den andra från samma kulturresevat till Sundbyberg/Kymlinge. Vad staden avser att göra för att stärka den gröna infrastrukturen och spridningsvägarna för djur och växter, som är ytterst viktiga inom Järvakilen, framgår inte av planen. Det bör anges.

Två röda pilar anger urbana stråk tvärs över Järvakilen. De öppnar för bebyggelse i grönkilen, vilket skadar den som spridningsväg, och måste därför utgå.

Vi vill lägga till ytterligare en grön pil mellan Bellevueparken och Albano och vidare in mot Lilljansskogen. Genom Albanoexploateringen skapas en svårforcerad barriär av bebyggelse. Staden måste på alla vis stödja en utformning av bebyggelsen i

Albanoområdet och av en passage av Roslagsvägen som skapar en väl fungerande spridningsväg. Vid sidan av passagen över Ålkistan norrifrån är denna spridningsväg den enda som står till buds in i Nationalstadsparken.

Otydlighet istället för motsägelser

I samrådsförslaget var det inte svårt att hitta motsägelser i planen. Institutionsbältet på Norra Djurgården längs Roslagsvägen och Valhallavägen från Bergianska trädgården till Svea Artilleri sades präglas av "fritt placerade byggnader i grönska" (s.35) Albano nämndes som en del i detta bälte, trots att Albano är ett exempel på att staden avsiktligt har flyttat stadsfronten in i Nationalstadsparken. Ett annat exempel var att Blasieholmen inte ingick i uppräknningen av områden av betydelse för kulturvärden avseende sjöfartsstad (s.26). Detta påpekade vi, vilket har resulterat att granskningsförslaget helt sonika strukit dessa passusar. Istället för att precisera översiktsplanen så att den blir tydligare har den istället gjorts otydligare.

Lägg till riksintresse för friluftsliv

Stockholm har inga riksintressen för friluftsliv. Länsstyrelsen har föreslagit sådana, bl.a. inom Nationalstadsparken. Stockholms stad har ej tillstyrkt förslaget, (s.8). Med tanke på den mycket stora betydelse som Nationalstadsparken har för friluftslivet i huvudstaden (minst 15 miljoner besök varje år) är det en självklarhet att tillstyrka att parken utgör ett de facto riksintresse för friluftslivet.

Föreningen Fagersjö Trädgårdsstad

Dokument nr 541

Vägnätet

Enligt Översiktsplanen Ingår Magelungsvägen

I det primära Vägnätet och utgör en ost-västlig förbindelselänk.

Under kapitlet "Utvecklingsmöjligheter Farsta" anges att

Magelungsvägen kan omvandlas till "Urbant stråk" i samband med tillkommande nya bostäder i sträckningen Farsta-Fagersjö.

Magelungsvägen är i dagsläget periodvis hårt trafikerad och skulle behöva *avlastas* snarare än belastas med ytterligare trafik från nya bostäder. Hur detta ska lösas redovisas inte i Översiktsplanen.

Örbyledens stora bullervallar och avstånd till boende gör denna led mycket intressant som alternativ till Magelungsvägen, detta bör utredas och studeras närmare. Framkomligheten för den befintliga kollektivtrafiken (busslinje) Måste förbättras snarast och behovet kommer att öka i samband med föreslagna nya bostäder. I

Översiktsplanen föreslår att Fagersjö kopplas samman med Farsta genom nya bostäder utefter Magelungens strand. Fagersjös relativt isolerade läge skulle förbättras genom att skapa en god koppling till Hökarängen och Fagersjöskogen. Här är pendelspåret och Magelungsvägen de stora hindren, så länge anslutningen till Fagersjövägen inte är planskild.

Gröna samband

Under kapitlet ”Farsta utvecklingsmöjligheter” framhålls Fagersjös naturnära läge och att flera gröna samband i stadsdelsområdet behöver stärkas, till exempel mellan Fagersjöskogen och Magelungen. Detta synsätt delas av Fagersjö Trädgårdsstad. Tyvärr tycks utvecklingen just nu gå i fel riktning. Ett exempel på detta är den pågående planeringen av elnätstationen Snösätra som kommer, om den byggs, att utgöra en tillkommande barriär i den känsliga och viktiga Hanvedenkilen.

Magelungen/Fagersjöviken

I Översiktsplanen saknas en strategisk utvecklingsplan och målbild för sjön Magelungen där den nordvästra delen, Fagersjöviken med sitt ringa vattendjup och obefintliga vattentillförsel riskerar att helt växa igen. Detta är allvarligt eftersom en levande sjö och ett närområde med höga naturvärden är en viktig tillgång för de boende.

Magelungens Vänner

Dokument nr 480

Föreningen Magelungens Vänner som är en paraplyorganisation med ett flertal föreningar och många enskilda som medlemmar lämnar härmed följande synpunkter på ny översiktsplan för Stockholm:

1. Stadens sjöar måste få en större roll i samhällsplaneringen. De är en viktig resurs som ger värdefulla ekosystemtjänster vilket också framhålls i stadens miljöprogram men tyvärr saknar förslaget till översiktsplan tillräckliga förslag om hur detta ska åstadkommas. För Magelungen har Magelungens Vänner utvecklat en målbild som vi anser bör ingå i en ny plan. Se bifogat dokument. Särskilt den nordvästra viken drabbas idag av igenväxning som kräver mer vattentillförsel.
2. Stadens grönstruktur inklusive vattenområden behöver behandlas integrerat med bebyggelseplaneringen. För att få en väl fungerande parkmiljö i innerstaden och närförorterna krävs att

grönområdessambanden vidmakthålls. Det är väsentligt att invånarna har nära tillgång inte bara till parker utan också till sjöar och orörd natur. Detta blir ännu viktigare när man bygger många nya bostäder. De gröna kilarna in mot Stockholm måste bevaras och skyddas. Hanvedenkilen är där väsentlig. I översiktsplanen behöver grönområdenas och sjöarnas roll bli tydligare och grönområdessambanden stärkas. Några sådana samband framhålls, men det står inget om hur detta ska påverka bebyggelseplaneringen. Hanvedenkilen är redan svag och behöver förstärkas. Idag finns flera hot om att bygga hus och infrastruktur utan tillräcklig hänsyn till Hanvedenkilen och utan att tillräcklig kompensation föreslås.

Föreningen Rädda Ältasjön

Dokument nr 579

Granskningsyttrande förslag till Översiktsplan för Stockholms Stad
Föreningen Rädda Ältasjön är en ideell miljöorganisation med cirka 150 medlemmars om grundades 1975 med syfte att bevaka och skydda miljön i Ältasjön (belägen i Nacka Kommun och Stockholms Stad) samt sjöns stränder och till- och avrinningsområden. Även Ältaåns och Söderbysjön-Dammtorpssjöns Natura 2000-område nedströms ingår i vårt verksamhetsområde. Vi beaktar både de ekologiska och de rekreativa värdena. Vi bedriver informationsspridning till allmänheten och fungerar som remissorgan för planer i områdena. Utöver detta bedriver vi viss praktisk miljövård, bl. a vegetationsklippning i Ältasjön.

Föreningen har tagit del av granskningshandlingarna för förslaget till Stockholms Översiktsplan. Vi har i januari 2017 yttrat oss i samrådsskedet. Då våra synpunkter i det yttrandet inte fullt ut tillgodosetts i granskningshandlingarna har vi repeterats synpunkterna här:

- **Stärk/skydda gröna kilarna**

Föreningen Rädda Ältasjön är positiv till stärkandet av gröna kilarna. I förslaget till RUFS 2050 förordas mellankommunal samverkan kring gröna kilarna. Vi vill gärna att Stockholms Stads översiktsplan vidare konkretiserar hur denna samverkan ska ske. En konkret åtgärd vore att angränsande kommuner tillfrågas innan skog avverkas på gröna kilar inom Stockholms Stad eller på mark ägd av Stockholms Stad utanför kommunen. Vi vill även att de gröna kilarna får ett starkare skydd, t ex genom bildande av naturreservat. Vi är positiva till att Stockholms översiktsplan föreslår att sambandet mellan

Flatens Naturreservat och Nackareservatet stärks. Vi önskar även att tomten mellan Tyresöleden och Tyresövägen "Del av Solvärmen 1" markeras som "*Område och samband inom den regionala grönstrukturen*" i översiktsplanen och att marken inte ianspråktagas.

- **Dagvattenhanteringen i området Bagarmossen-Kärrtorp-Björkhagen**

Föreningen Rädda Ältasjön är oroliga över riskerna med dagvattenhanteringen i området Bagarmossen som står som "tät stadsbebyggelse" Enligt Tjänsteutlåtande DNR 2012-16072 avseende planarbetet i Kv. Kanslichefen i Bagarmossen-Kärrtorp- Björkhagen så saknas dagvattenledningar i det området. Då Bagarmossen-Kärrtorp- Björkhagen är byggt under samma tidsperiod får man väl anta att situationen är likartad i delar av området och att läget gör att dåligt omhändertaget dagvatten rinner mot Ältaån, Söderbysjön och Dammtorpssjön. Söderbysjön-Dammtorpssjön är ett Natura 2000-område. Enligt bevarandeplanen för denna får bl. a vattnet inte grumlas. Dessutom är hela vattensystemet sedan 2016 klassat som Vattenförekomst enligt EU:s Vattendirektiv. För att uppnå god ekologisk och kemisk status måste belastningen av fosfor och kväve minskas, inte ökas. Av samma skäl måste även hårda krav ställas på dagvattenhantering om Skarpnäck Gård ska förtätas.

- **Flatens naturreservat ej korrekt utsatt på kartan**

- I den digitala kartan är Flatens Naturreservat ej korrekt utritad. Den del av naturreservatet som sträcker sig öster om Tyresöleden och omfattar delar av Ältasjön och Ältasjöns västra strand är i handlingarna ej markerat som Område och samband inom den regionala grönstrukturen, vilket resten av Flatens naturreservat är. Flatens naturreservat instiftades kring 2004 och dessa delar ingick i naturreservatet från start.

Föreningen Stor-Stockholms koloniträdgårdar

Dokument nr 484

Föreningen Stor-Stockholms Koloniträdgårdar – FSSK har tagit del av stadsbyggnadskontorets utsända reviderade förslag till Översiktsplan. Tillsammans med planen redovisades även samtliga inkomna samrådsyttrande och de eventuella ändringar som föranleddes av dessa.

Sammanfattning

Koloniträdgårdar, odlingslotter, stadsodling och fritidsträdgårdar bevarar biologisk mångfald och ger ett biologiskt hållbart ekosystem i den urbana staden och ska utformas som särskilda planområden. Odling och sammanhängande parkområden i all dess form bidrar till frisk och hälsoeffekter för alla medborgare.

Vi ser ett starkt demokrati- och integrationsperspektiv då en ökad andel människor från olika kulturer deltar i föreningslivet och bidrar till fördjupad kunskap och erfarenhet från olika kulturer. Staden ska möta behovet och efterfrågan hos medborgarna av odlingsmark då kö-tiden är ca 10 -15 år.

Viktigt att översiktsplanen klart uttalar vikten av att Stockholms invånare även i framtiden kommer att ha tillgång till ett omfattande antal koloniträdgårdar, fritidsträdgårdar, odlingslotter och stadsodlingar. Vi anser även att planförslaget måste innehålla tankar om hur man i framtiden ska möta behovet och efterfrågan efter koloniträdgårdar och fritidsträdgårdar bland Stockholms invånare.

Samtliga tidigare insända synpunkter på översiktsplaneförslaget kvarstår

Vid en genomgång av samrådsredogörelsen finner vi att förvaltningen valt att helt bortse från de av kolonirörelsen framlagda synpunkterna på det tidigare förslaget till översiktsplan. I redogörelsen nämns koloniverksamheten endast i kommentarerna till Rinkeby – Kista SDN:s yttrande samt att "Flera privatpersoner trycker på värdet av att behålla koloniområden". Någon som helst hänvisning eller kommentar till vårt yttrande kan vi inte finna i samrådsredogörelsen. Vi finner detta mycket anmärkningsvärt och anser att förvaltningen därmed försöker negligera de relativt sett många yttranden som påtalar vikten av att stadens koloniträdgårds- och fritidsträdgårdsområden bibehålls som viktiga inslag i Stockholms grönstruktur och som värdefulla gröna miljöer för stadens alla invånare.

Inledningsvis hänvisar vi därför till vårt tidigare yttrande avseende förslaget till översiktsplan och vidhåller de i detta framförda synpunkterna.

Särskilt vill vi betona vårt krav på att det i översiktsplanen redovisas tydliga uppgifter om stadens framtida avsikter med avseende på koloniträdgårds- och fritidsträdgårdsverksamheten och att koloniträdgårds- och fritidsträdgårdsområden tydligt markeras

som särskilda planområden. Koloniträdgårdarna i Stockholm är sedan mer än hundra år en viktig del av stadens gröna verksamheter och får inte i likhet med vad som var fallet under första halvan av 1900-talet anses vara reservområden för byggnation. Den uppfattningen har vi antagit att Stockholms beslutsfattare ansett vara förlegad sedan 1970-talet. Av vårt tidigare yttrande framgår hur dagens koloniträdgårdsverksamheter i Stockholm försöker upprätthålla Stockholms stolta tradition som en stad med gröna ambitioner i samverkan med dess invånare.

I tidigare översiktsplaner och i samband med många planärenden för nya stadsdelar i Stockholm har koloniträdgårdarna ofta anförts som viktiga och positiva inslag i stadsmiljön. I samband med många samråd med medborgarna kring nya planförslag framkommer ofta att det finns en stor efterfrågan och ett stort behov av områden för trädgårdar och odling. Att så verkligen är fallet kan vi tydligt se i den stora mängd Stockholmare som aktivt anmäler intresse för att få tillgång till en koloniträdgård eller fritidsträdgård hos våra medlemsföreningar. Många både unga och äldre Stockholmare står på intresselistorna till våra föreningar. Väntetiden på att få tillgång till en koloniträdgård är i många av våra föreningar mer än tio år.

Koloniträdgårdar och odlingslotter viktiga för att skapa hållbara städer

I det av oss tidigare insända yttrandet beträffande förslaget till översiktsplan (Se: Remissammanställning, del 2 Samråd om översiktsplan för Stockholm, 2017-05-17) pekar vi på ett antal punkter som påvisar hur koloniträdgårdsverksamheten utgör en samhällsnyttig verksamhet och ett viktigt verktyg för att skapa framtida hållbara städer.

Om staden med sin nya översiktsplan vill förespegla att målsättningen är att "Stockholm ska vara en tät och sammanhållen stad där bebyggelse och grönstruktur samspelar och ger förutsättningar att skapa goda livsmiljöer" anser vi att staden måste ta med koloniträdgårdar, fritidsträdgårdar och annan stadsodling som viktiga inslag för att åstadkomma detta.

Vi kan även hänvisa till en omfattande vetenskaplig studie som genomförts under senare år i ett antal av Europas länder. Projektet bär titeln "Urban Allotment Gardens in European Cities – Future, Challenges and Lessons Learned", och är ett COST-Action- projekt med beteckningen TU1201. Av de redogörelser som vi tagit del av från detta projekt kan vi sluta oss till att Stockholms koloniträdgårdsverksamheter hittills till stora delar motsvarar de

verksamhetsformer som av projektet anses vara förutsättningar för att aktivt bidra till framtida hållbara storstäder.

Mera information om forskning:

[Se bifogade länkar]

Vi vill återigen framhålla att koloniträdgårdsverksamheterna i Stockholm utgör viktiga inslag i stadens grönstruktur och bidrar till att skapa värdefulla parkliknande områden nära bostadsområdena. De utgör även viktiga biotoper som ger förutsättningar för en livskraftig biologisk mångfald och ett hållbart eko-system. En avhandling vid SLU (Ahrné, 2008) visade att framförallt fritidsträdgårdarnas habitat var betydligt mer gynnsamma för humlor än de av staden skötta ytorna som stadsparker och kyrkogårdar. Även om parkförvaltningen möjligen förbättrat sina skötselmetoder idag så visar ändå denna studie på vikten av att behålla och utveckla koloni- och fritidsträdgårdar som gröna stråk genom staden.

Genom vår verksamhet främjas även en ekologiskt hållbar livsstil bland stadens medborgare och sprids viktiga kunskaper för att motverka framtida eventuella krissituationer gällande livsmedelsförsörjningen. Trädgårdsaktiviteter har av många forskare framhållits som viktiga friskvårdande och hälsobringande verksamheter. Inte minst för att förstärka äldreomsorgen. Den demokratiska föreningsverksamhet som koloniträdgårdsföreningarna i sig innebär skapar även goda förutsättningar för att åstadkomma samvaro och integration mellan invånare med olika bakgrunder och i olika åldrar. Att delta i en aktiv trädgårdsverksamhet är ofta en betydligt effektivare metod för integration, eftersom många nya svenskar har tidigare erfarenheter och kunskaper om odling.

Bland planförslagets uppräknade utgångspunkter torde flera av dessa främjas av en vidareutveckling av trädgårdsaktiviteter för invånarna i form av koloniträdgårdar eller fritidsträdgårdar. En socialt hållbar bostadsbebyggelse måste även i framtiden innehålla stora inslag av gröna miljöer som parker, trädgårdar och naturområden. Om denna kombineras med odling stärks många viktiga samhällsfunktioner i enlighet med vad som räknats upp ovan. De framtida klimatutmaningarna torde bland annat kunna mötas med tydliga inslag av gröna odlingsområden med en omfattande biologisk mångfald.

Att planera för goda samhällsfunktioner innebär även att planera för viktiga inslag av odling, trädgårdar, parker och naturmarker.

Stockholm har under modern tid ofta omskrivits som en stad med mycket grönska, öppna vatten och socialt välbyggda bostadsområden. Dessa positiva kvaliteter torde även vara viktiga att klara i ett framtida Stockholm. I planförslaget sägs att man vill skapa ett sammanhängande parknät. Vi finner att staden i den planeringen måste innefatta koloniträdgårdar, fritidsträdgårdar och andra odlingsytor förutom de av staden skötta parkmarkerna.

I enlighet med vad vi framfört tidigare anser vi det viktigt att översiktsplanen klart uttalar vikten av att Stockholms invånare även i framtiden kommer att ha tillgång till ett omfattande antal koloniträdgårdar, fritidsträdgårdar, odlingslotter och stadsodlingar. Vi anser även att planförslaget måste innehålla tankar om hur man i framtiden ska möta behovet och efterfrågan efter koloniträdgårdar och fritidsträdgårdar bland Stockholms invånare.

Detta yttrande har antagits av FSSK:s styrelse vid sammanträde 2017-08-24.

Föreningen Södermalmparkernas vänner

Dokument nr 561

Lokalplan Södermalm

Samma förslag som tidigare. Förslagen går inte ihop med verkligheten. Det verkar inte som textförfattaren varit på Södermalm. Det finns inte någon plats för de föreslagna skolorna varken i Hammarby Sjöstad eller på själva Södermalm än mindre för *kvalitativa utemiljöer* för dem och förskolorna.

Samtidigt uppmärksammar förslaget att det är parkbrist, högt besöksstryck i befintliga parker och vikten av att bevara och sköta dem. I vilken park ska 2 nya idrottshallar och 3 konstgräsplaner klämmas in? (Konstgräs och gummimattor är inte invändningsfria. De kan innehålla gifter och hormonstörande ämnen. Mikroplast hamnar småningom i våra vattendrag.)

Redan nu planeras en ny skola på Tullgårdsskolans skolgård för de kommande barnen från kv. Persikan och i Bergsgruvans park tas mark för en ny förskola och fler bostäder söder om cykel-och gångvägen.

Möjligheten att bygga ett annex till Mariaskolan i kv. Tobaksmonopolet mot Ringvägen har inte fått gehör, (se bil.1 remiss)

I Hammarby Sjöstad har redan en ny skola lagts på en befintlig skolgård. Det finns ytterst litet mark att bygga på. Många förskolor både i Hammarby Sjöstad och i Södermalm har bedrövliga utelekplatser. Förtätningen går främst ut över barn och äldre.

Det kloka orden om *att ta till vara kvaliteterna i det gröna*, om sammanhängande gröna stråk och parker, om att *prioritera barnens behov i planeringen* och att ta tillvara ett områdes befintliga kvaliteter lyser helt med sin frånvaro på Södermalm. (bil.2 Emelie Brunge)

Alla förslag på nya bostäder ligger på parkmark, i befintliga gröna stråk som Hornsbruksgatan och Lundagatan eller på gröna gårdar som kv. Plankan. Söder Mälarstrand är både ett grönt promenad-och cykelstråk, trafikled och välanvänt kajområde i skuggan av Maria- och Skinnarviksbergen. Även där föreslås bebyggelse!

Fortfarande framställs Ringvägen som en förtätningsyta! Södermalms enda boulevard med separata gång- och cykelvägar under dubbla trädalléer, Söders motsvarighet i Lindhagenplanen till riksintressena Valhallavägen, Karlavägen, Narvavägen och Strandvägen. Historielösheten är total! (Se remissvaret)

Trots att Trafikkontoret och Luftutredningen avråder så framställs Södra Skanstulls exploatering i positiva ordalag. (bil.3 Luftutredningen och 4 vårt remissvar)

Angående föreslagen bebyggelse av nedanstående hamnområden och Värmdöleden se nedan.

Stadsgårdskajen, Masthamnen, Skeppsbron, Värtahamnen, Frihamnen ingår i Riksintresset Stockholms hamnar. (Miljöbalken 3 kapitel 8§) Även influensområdet för buller, vibrationer, luftkvalitet, risk-och säkerhetsfrågor ska beaktas för att kunna säkerställa god miljö. Det gäller även invid vägar och järnvägar som trafikförsörjer hamndelarna. (Se Riksintressebilagan s.7)

Förslaget till ny bebyggelse på Liljeholmen drabbar Södermalms hårt. De enorma husen skuggar badet vid Årstaviken redan i mitten av augusti och senare och Årstapromenaden längs vattnet

Drakenbergsparken. Förslaget är dessutom extremt barn-och miljöfientligt.

Det är en stor besvikelse, ja sorg, över att ÖP inte tagit minsta intryck av de fakta som talar emot den hänsynslösa förtätningen av Södermalm och Hammarby Sjöstad. Det går stick i stäv med de goda intentionerna om en hållbar stad, hälsa, miljö, kultur, riksintressen, klimat, dialog etc.

För övrigt se remissvaret

Fortfarande saknas beskrivning av målkonflikterna och riktlinjer för att lösa dem.

Bilaga 1 Remissvar

Bil.2 <http://hallbarstad.se/hallbar-arkitektur/stadens-grona-rum/>
av Emelie Brunge

Bil.3 Luftutredning Södra Skanstull

Bil.4 Remiss Södra Skanstull

Stockholms läns hembygdsförbund

Dokument nr 621

Stockholms läns hembygdsförbund som representerar 122 hembygdsföreningar inom Stockholms län och stad har tagit del av den nya översiktsplanen för Stockholms stad och ger här följande synpunkter. Hembygdsförbundets styrelse har behandlat svaret 2017-09-19.

Utöver huvuddokumentet har vi tagit del av Riksintressebilagan och Konsekvensbeskrivningen. Planen är i många delar bra men det mycket omfattande och ibland svårtillgängliga materialet gör det svårt att se de bärande idéerna. För en bredare medborgardialog är det angeläget att kommande planer är kortare och tydligare.

I den fortsatta texten använder vi förkortningen ÖP för Översiktsplanen.

Tillväxt

Vi tycker att lägesbeskrivningen ger en överdrivet positiv bild av Stockholms styrkor och tillväxt. ÖP bör ha en mer problematiserande beskrivning av tillväxten och ha en beredskap även för sämre konjunkturer.

Kulturmiljö

ÖP visar i många avseenden goda intentioner till ett bättre stadsbyggande men vi tycker att praktiken inte alltid följer de goda intentionerna. Staden bör ta ett större och tydligare planeringsansvar inte minst då det gäller kulturmiljöfrågorna.

Vi anser att Riksintressena tydligare måste ses som en resurs i utvecklingen av staden och att väl hanterade Riksintressen berikar staden och dess attraktivitet. Vi delar WSP:s Konsekvensanalys av Kulturmiljön (Avsnitt 7:3, sid. 31-32 i Konsekvensanalys-bilagan).

[Se bifogad bilaga]

Rivning och nybyggnation tär på resurserna

Stadsbyggnadsmålet En klimatsmart och tålig stad (ÖP sid. 26-27) bör kompletteras med följande: Allt byggande kräver resurser. Inte minst vid rivning och nybyggnation. Att renovera och återanvända befintliga byggnader är i sig att spara på resurserna.

Denna aspekt har vi inte hittat någonstans i ÖP. (Vad vi kan se finns den inte heller med i WSP:s i övrigt utmärkta konsekvensanalys). Frågan är uppmärksammas i Riksantikvarieämbetets skrift Räkna med kulturarvet - Kulturarvets bidrag till en hållbar samhällsutveckling (RAÄ 2017 sid. 21 under rubriken Återbruk minskar klimatpåverkan [Se bifogad bilaga]).

Ur ett resurshushållningsperspektiv bör i allt planarbete alltid renovering i stället för rivning och nybyggnation prövas.

Innerstaden - skala, höjd och stadssilhuett

Den kanske viktigaste frågan för byggandet i innerstaden är att ta hänsyn till stadens skala framför allt då det gäller höjderna. På sid. 134 i ÖP står, angående Norrmalm, att ett av de gemensamma karaktärsdragen är den enhetliga höjdskalan och på sid. 17 i Riksintressebilagan står:

[Se bifogad bilaga]

Vi anser att innerstadens skala som tidigare till stora delar styrts av ett antal märkesbyggnader (kyrkor och enstaka solitära höga byggnader) bör vara vägledande även framöver. Det generella mönstret med att bygga på fastigheter i innerstaden med flera våningar är vi ytterst tveksamma till. Låt centrala staden bibehålla sin skala. Förtättningsmöjligheter finns på andra sätt! Vissa enstaka

högre byggnader kan vara rimligt både i innerstaden och stadens förorter men måste prövas från fall till fall.

Vi vill här hänvisa till den utmärkta illustrationen och texten på sid. 59 i Cityplanen som tydligt visar på problematiken: ”Om nya byggnader som skymmer bakomliggande områden uppförs minskar möjligheten att avläsa stadens geografi och topografi”.

Kunskapsunderlag kulturmiljö och stadsbyggnad

Samarbetet mellan Stadsbyggnadskontoret och Stadsmuseet behöver utvecklas. Ett första steg att förbättra kunskapsunderlaget är att Stadsmuseet ges resurser att ta fram en heltäckande inventering, värdering och klassificering av stadens bebyggelse. Ett förbättrat kunskapsunderlag om kulturhistoria/kulturmiljö ger också förutsättningar för en smidigare handläggning av planer och bygglov.

En sammanhängande stad?

Vi delar inte helt detta synsätt. Är det verkligen bra att det blir en sammanhängande stadsbygd? Visst måste sambanden framför allt i ytterstaden stärkas. Men här måste hänsyn tas till behoven av rekreation och grönområden. Parker, grönområden och natur har en central roll för Stockholmarens välbefinnande. Grönområden kan och bör utvecklas som länkar mellan stadsdelarna.

Här kommer givetvis en utvecklad trafikplanering in med goda tvärförbindelser och utvecklade park-, cykel- och gångstråk. Nya trafiktekniska lösningar kan också bli en tillgång då staden länkas samman. Då förortsstadsdelarna länkas samman och ny bebyggelse tillkommer är det av största vikt att de olika förorternas historia och karaktär tas tillvara.

Slutord

För framtiden anser vi att det är av största vikt att dialogen med olika intressenter, medborgare och föreningsliv stärks.

Utvecklade kunskapsunderlag, främst då det gäller stadens historia och kulturmiljö, ger förutsättningar för smidigare stadsplanearbete som tar tillvara stadens värden och attraktivitet.

Hyresgästföreningen region Stockholm

Dokument nr 604

Hyresgästföreningen region Stockholm har tidigare lämnat synpunkter på förslag till ny översiktsplan för Stockholms stad och hänvisar till dessa, i skrivelse daterad 2016-12-08.

Remissvar 2016-12-08

Föreningen välkomnar samrådet, men vill framhålla att tiden, ca två månader och över jul och nyår, är i knappaste laget. I synnerhet för en folkrörelse som Hyresgästföreningen som har som ambition att inhämta synpunkter från lokala föreningar.

Förord

I förordet anges att en förutsättning för en mer sammanhållen och hållbar stad är att det finns bostäder för alla till rimliga kostnader. Hyresgästföreningen region Stockholm delar denna syn. I förordet anges vidare att Stockholms utveckling är till för alla som bor och verkar här. Det skulle kunna förtydligas att Stockholms utveckling även är till för de som vill söka sig hit.

Regional samverkan

Hyresgästföreningen region Stockholm ser positivt på en ökad regional samverkan i syfte att öka och utveckla bostadsbyggandet och delar därför översiktsplanens hållning att samplanering behöver ske mellan kommunerna. Bostadspolitiken får en alltmer regional karaktär bland annat med koppling till hur arbetsmarknaden ser ut.

Vi bygger staden

Bostaden, stockholmarens hem, är ingen isolerad företeelse utan måste ses i ett större sammanhang; Bostaden i huset, i grannskapet, i kommunen och i regionen. Detta perspektiv är centralt när nya bostäder planeras. Vi bygger staden, inte bara bostäder. Som exempel kan nämnas vikten av en fungerande närservice, såväl kommersiell som offentlig och närhet till kommunikationer.

När nya områden växer fram är det viktigt att låta de boende vara delaktiga i processen.

Fler hyresrätter

Hyresrättens andel av bostadsbeståndet har minskat kraftigt på senare år. Det har varit en mycket oroande utveckling med ombildningar och prioritering av ägt boende vid nyproduktion. Detta i bostadsbristens Stockholm. Bostadsbristen gör bland annat att rekrytering av arbetskraft försvåras och på så sätt bromsar tillväxten in och välfärden påverkas. Nyproduktion av bostäder, och framför allt hyresrätter, är av yttersta vikt och gäller för samtliga delar av Stockholm.

Förslag till översiktsplan anger att en blandning av upplåtelseformer eftersträvas i stadens alla delar. I stadsdelar med ensidigt bostadsbestånd blir byggande en möjlighet att ordna en sådan blandning. Hyresgästföreningen region Stockholm ser fram emot att få se hyresrätten växa fram, ta plats och utvecklas i områden där ägt boende nu dominerar.

Fler som bygger staden

Hyresgästföreningen region Stockholm menar att vi behöver bli fler som på olika sätt bygger staden. Stockholms stad ska ge förutsättningar för fler aktörer att vara med och bygga Stockholm. Här finns en brist i förslag till översiktsplan, det behöver klargöras att en mångfald är positiv för Stockholm.

Staden som aktör

Stockholms stad har bl.a. genom planmonopolet och ett stort markinnehav alla möjligheter att styra stadsutvecklingen och bostadsbyggandet. Precis som förslaget till översiktsplan anger. Men med det följer ett stort ansvar och begränsade möjligheter att med trovärdighet i ett senare skede hävda att det inte gick som vi ville.

Hyresgästföreningen region Stockholm menar att en aktiv markpolitik bland annat innefattar markanvisningstävlingar och värdering av marken utifrån ett långsiktigt perspektiv där staden tar ett ansvar för samhällsutvecklingen i stort. Marken är ingen produkt som ska säljas eller hyras ut till marknadspris. Begränsade byggkostnader ökar förutsättningarna för rimliga hyror. Rimliga hyror gör att konsumtionsutrymmet inte begränsas och på så sätt får vi en fungerande samhällsekonomi.

Stockholms stad som aktör handlar också om hur allmännyttan styrs genom ägardirektiven. Allmännyttan ska ges i uppdrag att bygga bort bostadsbristen och ge hyresgästerna inflytande vid upprustning.

Minskad segregation

Hyresgästföreningen region Stockholm delar förslagets skrivning om att det finns en fysisk och socioekonomisk segregation mellan stadsdelarna och ser positivt på stadens ambition att minska de sociala skillnaderna framöver i och med stadsutvecklingen. Det är bland annat angeläget att se till att i arbetet med stadsutvecklingen prioritera anordnandet av gemensamma icke-kommersiella mötesplatser.

Medborgardialog

Stockholms stads ambition att öka delaktigheten och dialogen i stadsbyggandet är mycket bra. Hyresgästföreningen vill understryka att en god dialog med dem som bor och verkar i stadens olika delar är en framgångsfaktor för att förändra staden. Medborgardialog bör framför allt gälla konkreta förslag.

Dialogen med de boende i områden där nybyggnation är aktuellt ska påbörjas i ett tidigt skede. Innan spaden sätts i marken ska byggprocessen vara väl planerad för en fungerande boendemiljö under byggtiden. I många fall kan det vara så att själva bostadsbyggandet bör påbörjas först när alla andra funktioner som rör byggandet är på plats. Exempelvis måste tillgänglighet för utryckningsfordon och andra transporter säkras.

Hyresgästföreningen region Stockholm ser fram emot att få se översiktsplanen konkretiseras och att aktivt delta i Stockholms stads arbete med att utveckla staden och regionen.

KFUM Central

Dokument nr 475

1. Ta vara på Civilsamhällets vilja, kunskap och resurser.

Vi som ideell förening är beredda att finansiera och uppföra ytor för idrott och kultur som är till för hela Stockholm och inte bara för de egna medlemmarna. En mötesplats för invånare från hela Stockholm.

KFUM Central är en ideell barn- och ungdomsförening med säte på Norrmalm som i mer än tio år arbetat med att realisera planerna på nya idrottshallar med ytor för kultur och annan föreningsverksamhet, men även för andra föreningar och för skolor. Vi är beredda att finansiera och uppföra en ny fastighet med projektnamnet "Hagaparkshallen".

2. Tillgodose att det finns tillräckligt med idrottshallar även innanför tullarna

Norrmalm är en stadsdel med cirka 70 000 invånare. Behovet av idrottshallar är mycket stort, trots idrottshallen vid Engelbrektsskolan och den planerade idrottshallen vid Röda bergsskolan. Som det står i Översiktsplanen på sidan 136):

[Citat från översiktsplanen, s 136, första spalten tredje stycket]

Det är just inom detta område vi på KFUM Central vill realisera planerna på en mötesplats. Med vårt förslag får staden ännu fler träningstider då de idrottshallar som planeras enligt våra skisser kan delas upp till sju mindre idrottsplaner. Som Stockholms stad skriver i Program för östra Hagastaden från 2015 (sid 41) visar rapporten Tillgänglighet till idrottsanläggningar att tillgången på idrottsytor inom Norrmalm är mycket begränsad och att bokningsbara idrottshallar helt saknas inom stadsdelen. För att möta både aktuella samt framtida behov av idrottshallar kan Hagaparkshallen utgöra en skillnad för den brist på träningstider som råder.

3. Ta i beaktning att elever åker från ytterstaden för att gå i skola i innerstaden

Enligt den undersökningen KFUM Central gjorde våren 2017 för att få en uppfattning om skolornas tillgång till idrottshallar framkom att stora mängder barn åker från förorterna in till Stockholms innerstad för att gå i skola där, främst från årskurs 1 på gymnasiet men även högstadiet, och främst i friskolorna. Därmed sörjer innerstaden för fler elever än antalet invånare samt dess behov av idrott och rörelse.

4. Ta i beaktning behovet av hallyta för skolidrott

Många friskolor har inte egna gymnastikhallar utan låter eleverna åka långa sträckor för att komma till hyrda idrottshallar eller använder sig av gym eller källarlokalerna för idrottslektionerna. Detta uppmärksammade vi också under vårt arbete under våren 2017. KFUM Centrals förslag till Idrottshall är planerad till att bli en byggnad på ca 9000kvm BTA med idrotts- och aktivitetsytor. Byggnaden ska innehålla en stor flexibel bollhall med en läktarkapacitet på upp till 3000 personer och en specialhall för gymnastik med hoppgröpar och fasta redskap. Hallarna kan delas i upp till 6 separata hallytor för skolidrott, totalt med gymnastikhallen kan vi erbjuda plats för upp till 8 skolklasser i timmen dagtid. Till dessa hallar finns en foajé, omklädningsrum, uppvärmningssalar, förråd och andra biutor i nödvändig omfattning. KFUM Central är öppen för möjligheten att foajéytan dubbelnyttjas som skolmatsal om en nära relation till ny skolbyggnad skapas. Ett hus som blir en mötesplats, fylld med meningsfylld verksamhet, både för våra medlemmar men också för alla barn och ungdomar i Stockholm, helt i linje med KFUM Centrals värdegrund och verksamhetsidé. Således skulle en sådan hall som KFUM Central planerar för tillgodose gymnastiktimmarna för den planerade skolan, men även kunna fylla ett stort behov för främst det skolkuster som befinner sig i närområdet från Wenner-Gren Center upp mot Odenplan samt de skolor som finns runt Roslagstull och bort mot Universitetet.

5. Ta chansen att utnyttja idrott & rörelses unika möjlighet till integration och chans att nå invandrartjejer

Att erbjuda idrott och rörelse i anslutning till skolan och inte på hemmaplan kan öppna upp för att hårt kontrollerade flickor får möjlighet till bättre hälsa. Invandrartjejer ska inte ses som en heterogen grupp utan det finns en stor variation och mångfald bland invandrartjejjers levnadssätt. Men för många tjejers vardag så begränsas den till skolan och hemmet. Det finns även flickor som inte tillåts, eller vill, delta i skolgymnastiken och ännu mindre tillåts att delta i organiserad idrott efter skoltid. Om då idrott kunde erbjudas i anslutning till skolan skulle det underlätta mycket för dessa tjejer att få chansen att röra på sig. Vår systerförening KFUM Bromma driver ett hälsoprojekt för unga tjejer i Järva för att nå och engagera tjejerna till idrott och hälsa. De har insett att det finns ett stort sug efter att prova olika aktiviteter men det är mycket viktigt att det finns ett samarbete med skolan inledningsvis, att idrotten/projektet är förankrat och ihopkopplat med skolan, det ger större trovärdighet bland föräldrarna än om bara en förening försöker rekrytera. KFUM Central har i vårt förslag identifierat att det förutom de stora hallarna finns behov att bygga in lokaler under hallarna med lägre takhöjd som skulle vara ypperliga för yoga, dans och boxning där tjejers intressen kan få ta plats, förutom den givna delen i de stora hallarna. Således skulle en verksamhet som KFUM Central planerar för gynna hårt kontrollerade flickor till en bättre hälsa. Basket är en av de sporter som kommer att ta plats i den nya hallen. Det är den idrott som är mest jämställd i Sverige, sett till antalet utövare. Den attraherar barn och ungdomar med olika etniska bakgrunder. Dessutom är det en idrott där lika mycket pengar satsas på båda könen på klubbnivå.

6. Låt visionen om Social hållbarhet bli verklighet tillsammans med civilsamhället

Ett socialt hållbart samhälle är ett jämställt och jämlikt samhälle där människor lever gott med god hälsa, utan rättfärdiga skillnader. Ett samhälle med hög tolerans där människors lika värde står i centrum, vilket kräver att människor känner tillit och förtroende till varandra och är delaktiga i samhällsutvecklingen. Folkhälsoinstitutet skriver att för att social hållbarhet ska bli relevant bör det tydligare definieras och omsättas i praktiken utifrån de behov och förutsättningar som kan finnas på lokal, regional respektive nationell nivå. Kommuner, landsting och staten bär alla, genom sina offentliga åtaganden ett stort ansvar för samhällsutvecklingen. Näringslivet, civilsamhällets organisationer och akademien har också viktiga roller.

Det är i det sistnämnda KFUM Central kommer in som en del i social hållbarhet för vårt samhälle. KFUM Centrals uppdrag är att skapa meningsfull verksamhet för barn och unga. Föreningen har erbjudit barn och unga en meningsfull fritid i centrala Stockholm i 130 år. Missionen är att skapa en gemenskap i ett mångkulturellt samhälle, baserat på övertygelsen om människors lika värde. Vi tror att alla människor, inte minst unga, har behov av fysisk aktivitet, ökad kunskap och tid för reflektion för att kunna utvecklas och må bra. Vi har sedan mer än 10 år tillbaka kämpat för att få bygga en mötesplats med idrottshallar och ytor för kultur och sedan 2015 har föreningen arbetat för att förverkliga planerna vid Norrtull, i den sista etappen inom den framväxande Hagastaden.

KFUM Centrals största verksamheter är basket, gymnastik och lägerverksamhet och körsång där de ideella ledarna och eldsjälarna lägger oskattbara antal timmar av sin fritid för att barn och unga ska utvecklas till sin fulla potential och tar därmed sin del av ansvaret för social hållbarhet. Föreningen tar tillsammans med riksorganisationen KFUM Sverige och inte minst genom våra två världsorganisationer YMCA och YWCA ett stort ansvar inom social hållbarhet. Arbete inom integration, miljö, rättvisa och hälsa för att nämna några och i Sverige verka för barn och unga på deras fritid.

KFUM Central vill fortsätta att erbjuda ett rikt utbud av idrott, kultur och fritid genom den satsning vi vill genomföra genom projekt Hagaparkshallen vid Norrtull. KFUM Central vill vara med och ta plats när Stockholm Stad programmar och planlägger de inom tullarna sista bitarna byggbar mark. Marken i Stockholm är eftertraktad och högt värderad men som det beskrivs i kapitlet "En socialt sammanhållen stad", i Översiktsplanen för stadsbyggnad i Stockholm finns det även andra värden. De offentliga rummen är viktiga för staden och för att öka den sociala integrationen är det angeläget att fler inspirerande gemensamma mötesplatser utvecklas, där människor med olika bakgrunder kan se och möta varandra och att möjligheten att ordna tillfälliga evenemang i stadsrummet bör främjas samt att samutnyttjandet av offentliga rum möjliggör att på en och samma yta nå en spridning av aktiviteter för stadens invånare.

"Social hållbarhet ska genomsyra all stadsplanering och vara en integrerad del av stadsbyggnadsprocessen".

Så låt KFUM Central ta den så viktiga pusselbiten i social hållbarhet för Stockholm, låt oss fortsätta det viktiga arbetet för ett

jämställt och jämlikt samhälle, låt oss utveckla vårt arbete med att ge ännu fler barn och ungdomar en meningsfull fritid som möjliggör att de också växer som människor.

Kräpplagruppen

Dokument nr 551

Sid 90 - Där står det att ” I Sverige är artrikedomen ofta större i städerna än på landsbygden...” Vi anser att man skall bevara dessa områden som är unika.

Vi håller med om att det är viktigt att små vattendrag och våtmarker bevaras.

Sid 99 - Vi vill som i tidigare remiss att man skall bevara bra ljudmiljöer, förutom att man skapar nya.

Sid 100 - Bör stå att vattenkvaliteten i Igelbäcken... Magelungen skall förbättras (bra med kartan på sid 102 som visar vattenstatus på sjöarna)

Sid 157 - Vi tycker det är bra med förslaget om en eventuell pendeltågsstation i Rågsved.

Vi tycker inte att det behövs någon kompletteringsbebyggelse i kanterna på naturområdena. Naturområdena ligger redan kant i kant med bebyggelse.

Det står att en sammanhängande strandpromenad utmed Magelungen skulle vara viktigt, men inget om att detta förutsätter att man gör något åt Fagersjöviken som håller på att växa igen.

Gällande Rågsveds friområde så visar kartan på sid 100 att det är låg bullernivå och kartan på sid 101 visar låga halter av kvävedioxid, värden som bör uppmärksammas i översiktsplanen.

Vi saknar Högdalstopparna i översiktsplanen.

Nacka Miljövårdsråd

Dokument nr 573

Vi anser att Stockholm har gjort ett mycket bra arbete med översiktsplanen och tagit till sig våra och andras synpunkter från samrådet. Det förslag som ställts ut till granskning är kraftigt

förbättrat jämfört med såväl samrådsförslaget som den gällande översiktsplanen från 2010. De av våra synpunkter som kvarstår i det till granskning utställda förslaget är listade nedan:

Nacka Miljövårdsråd har följande synpunkter på förslaget:

- **Kollektivtrafik**

I Utvecklingsmöjligheter för Södermalm i översiktsplanen omnämns Slussen, med sin planerade bussterminal. Förslaget preciserar inte att en bussterminal med bussar till Nacka/Värmdö skall ingå i ombyggnaden. Som vi även skrev i samrådsyttrandet anser vi att detta bör framgå i översiktsplanen.

- **Cykelinfrastruktur**

Nacka Miljövårdsråd med flera remissinstanser har i samrådsyttrandena haft synpunkter att Stockholms översiktsplan bör beskriva att Stockholms Stad planerar att följa den regionala cykelplanen för Stockholms Län (med planeringshorisont 2030). I svar i samrådsredogörelsen beskrivs att denna plan ska pekas ut. I granskningsrevisionen av översiktsplanen står det "Genom åtgärder på pendlingsnätet som kopplar ihop länets olika kommuner medverkar staden även till genomförande av den regionala cykelplanen." Man bör undvika tolkningsmöjligheter genom att förtydliga i översiktsplanen att Stockholms Stad avser att följa den regionala cykelplanen och implementera cykelinfrastrukturen enligt denna plan senast 2030. Den regionala cykelplanen beskrivs även i granskningsförslaget till RUFS 2050.

- **Vägnät**

Nacka Miljövårdsråd anser att byggande av Östlig förbindelse är oförenlig med såväl lokala som nationella miljömål, t ex klimatmålen. Östlig förbindelse bör utgå ur översiktsplanen.

- **Natur**

I bilagan Riksintresse enligt Miljöbalken listas Natura 2000-områden. Här ska även "Söderbysjöns-Dammtorpsjöns" Natura 2000 område listas. Detta görs inte i granskningsförslaget. Flatens Naturreservat är ej korrekt inritat på den digitala kartan. Även området öster om Tyresöleden, d v s Ältasjöns västra strand, ingår i reservatet och ska markeras som "Område och samband inom den

regionala grönstrukturen". På plankartan (i PDF-format) är dock området korrekt markerat. Under Utvecklingsmöjligheter för Farsta samt under Utvecklingsmöjligheter för Skarpnäck står det "Genom att minska Tyresövägens sociala och ekologiska barriäreffekt kan Sköndal och Flatens naturreservat bättre kopplas samman med Skarpnäck och Nackareservatet." Nacka Miljövårdsråd ställer sig mycket positiv till denna målsättning. T ex skulle en ekodukt kunna byggas över Tyresöleden. Det aktuella området utgör även ett viktigt spridningsområde för groddjur och eklevande växter, och utgör en getingmidja på en av Stockholms gröna kilar.

- **Avloppshantering**

Stockholms Stad bör höja ambitionen när det gäller reningsgrad av avloppsvatten. Henriksdalsverket planerar att införa membranrening i samband med den planerade utbyggnaden. Denna teknik har potential att utökas och användas till rening av avloppsvatten av bakterier, virus, mikroplast och läkemedelsrester. Strategi och mål för framtids reningsgrad av avloppsvatten, avseende dessa ämnen, bör presenteras i översiktsplanen. Man bör även beskriva att luktemissioner från reningsanläggningar ska minskas eller helst helt elimineras.

- **Arbetsplatser**

Vi noterar att Stockholms Stad i granskningsrevisionen har uppmärksammat och beskrivit problemet med den ojämna fördelningen av arbetsplatser där Stockholms södra delar närmast saknar företagsetableringar inom sektorn för tjänste- och kunskapsintensiva företag. Som vi påpekade i vårt samrådsyttrande är det inte rimligt att privatpersoner samt kommuner/landsting/stat står för alla ökade kostnader för väg och kollektivtrafik, ökade barnomsorgstider samt försämrad hälsa och livskvalitet som dagens obalanserade företagsklustring orsakar. Troligen räcker det inte med planeringsförutsättningar utan företag måste även ges ekonomiska incitament för att sprida sin lokalisering.

- **Övriga styrdokument**

I översiktsplanens löpande text pekas en rad styrdokument ut. Det kan vara svårt för en oinitierad läsare att förstå vilka dokument som avses. För att tydliggöra och öka läsbarheten skulle översiktsplanen kunna kompletteras med en

referenslista till de utpekade styrdokument, gärna med
hyperlänkar. För Nacka Miljövårdsråd

Nätverket Bevara Årstaskogen

Dokument nr 520

Allmänna synpunkter på förslaget

Vi uppskattar och håller med om mycket av det som står i
översiktsplanen (ÖP). Ambitionerna om en hållbar stadsutveckling
är goda.

Dock instämmer vi med Länsstyrelsens yttrande om
samrådsförslaget, att språket är alltför vagt och svepande, utan
tydlighet om hur staden ser på utveckling. Staden vill skydda ytor,
men byggande tillåts ta stor plats. Staden vill främja gång- och
cykelvägar samt kollektivtrafik, men det planeras stort för
biltrafiken. Parker och gröna tak verkar likställas med skog. Det
finns goda ambitioner, men det vaga språket lämnar öppet för att
vad som helst kan ändras. Vi anser att tydlighet är av största vikt om
ÖP ska kunna ge vägledning och styrning för Stockholms
stadsplanering under så
lång tid som 25 år.

Denna synpunkt får stöd i WSP:s konsekvensbeskrivning som på
sidan 29, avsnittet Konsekvenser för miljön, anger att
"Planförslagets ambitioner när det gäller naturvärden och
ekosystemtjänster gör att behovet av tydlighet i kommande
beslutsfattande blir stort – ÖP måste ge konkret avtryck".

Vi saknar en koppling till Agenda 2030 och de globala
hållbarhetsmålen. I en översiktsplan, där mycket handlar om hur vi
vill bygga och utveckla staden, är det relevant att koppla till
framförallt mål 11. Göra städer och bosättningar inkluderande,
säkra, motståndskraftiga och hållbara.

Nedan följer två exempel på delmål.

11.1 Senast 2030 säkerställa tillgång för alla till fullgoda, säkra och
ekonomiskt överkomliga bostäder och grundläggande tjänster samt
rusta upp slumområden.

Vi tolkar det som att bostäder bör byggas där det finns störst behov
av dem, till en boendekostnad som fungerar för de som enligt
Länsstyrelsen bidrar mest till folkökningen i Stockholms län -
bebisar och nyanlända.

11.6 Till 2030 minska städernas negativa miljöpåverkan per person, bland annat genom att ägna särskild uppmärksamhet åt luftkvalitet samt hantering av kommunalt och annat avfall.

Skogarna i Stockholm utför ett mycket viktigt arbete för folkhälsan, då de renar luften för invånarna. Översiktsplanen har ett alltför svagt språk rörande Stockholms skogar och behovet av att de finns kvar. För att Stockholm ska kunna kalla sig en hållbar stad måste skyddet av skogarna prioriteras högre än vad det gör idag och den prioriteringen måste synas tydligare i översiktsplanen än vad den gör idag.

Översiktsplanen anger en rad viktiga faktorer att ta hänsyn till avseende natur, miljö, klimat (fler skulle kunna räknas upp) och alla med bäring på flera av miljökvalitetsmålen:

Begränsad klimatpåverkan; frisk luft; grundvatten av god kvalitet; levande skogar; god bebyggd miljö; ett rikt växt- och djurliv.

Dessa är förvisso viktiga, men det saknas tydlighet och riktlinjer kring i vilken ordning de ska prioriteras vid exempelvis exploatering och markanvisning. Hur göra vid konflikter avseende exploatering genetoteller värden för t.ex. biologisk mångfald, klimat och rekreation. Vi förstår att det kan behöva bedömas från fall till fall, men detta hindrar inte att man har riktlinjer för i vilken ordning det sker. Vi saknar också en övergripande stadsplanering där alla dessa värden tas till vara utan att allt överskuggas av krav på bostäder. Som det är idag byggs det överallt i ett tempo som hindrar att fullständiga analyser hinns med. Vi anser också att dagens rutin och policy med markanvisning före samråd urholkar den demokratiska processen.

Nätverket Bevara Årstaskogen är ett medborgarinitiativ som vill bevara de stora rekreativa och ekologiska värden och det viktiga bidrag till stadens resiliens och folkhälsa som denna skog ger. Vi motsätter oss planerna på byggande i skogen. Betydelsen av skogen ökar i takt med att de södra närförorterna förtätas och får tiotusentals nya invånare. Våra fortsatta kommentarer tar sin utgångspunkt i förslaget till översiktsplan och de planer som för närvarande behandlas om att dels bilda naturreservat för Årstaskogen och Årsta Holmar, dels bygga 800-1000 bostäder i och i anslutning till Årstaskogen.

Vi konstaterar att stadsutvecklingskartan indikerar områden för stadsutveckling runt omkring Årsta men att stadsdelen i sig varken ska förtätas eller bli föremål för stadsutveckling. Istället anges just förslaget att bilda ett naturreservat. Vi stöder detta förslag men anser att kartan inte stämmer med verkligheten. Förtätning fortgår och planerna på 800-1000 bostäder i Årstaskogen försämrar på allvar ett framtida reservats kvalitet. Vi har frågetecken kring de pilar som anger ekologiska samband. Pilen i Årstaskogens östliga ände bör enligt vår syn tydligare kopplas samman med grönskan i Hammarbyhöjden, Hammarbyskogen och vidare till Nackareservatet och Tyresta, d.v.s. en av Stockholms gröna kilar. Vi anser att det finns en konflikt mellan stadsutveckling av Söderstaden och det ekologiska sambandet då bebyggelse planeras runt Gullmarsplan och förbindelserna över till Södermalm.

Synpunkter på specifika avsnitt i översiktsplanen "Gröna kvalitéer", s. 25

[Citat från översiktsplanen, s 25, första spalten, tredje stycket]

Vi instämmer helt i att detta är mycket viktigt för att ha en god offentlig miljö. De uppväxta gröna miljöer som finns bör skyddas. Det är dock otydligt vad som menas med att förbättra de gröna miljöerna. Vi menar att det betyder att man i skogar exempelvis kan låta döda träd ligga kvar samt bygga fågel- och fladdermusholkar. Mot bakgrund av nyligen lagda förslag om byggande i Årstaskogen och de motiv som där anges, finns det en uppenbar risk för att begrepp som "förbättring" och "tillgängliggörande" i praktiken kan komma att tolkas som byggande. Det måste tydliggöras i ÖP att förbättring av den gröna miljön bör utgå ifrån naturens värden och ekologiska funktioner.

[Citat från översiktsplanen, s 27, första spalten]

Vi håller med och anser att den skog som redan finns på plats fyller sin funktion vad gäller invånarnas livskvalitet och hälsa, ekosystemtjänster såsom dagvattenrening och luftpartikelrening samt stadens tålighet inför klimatförändringar. Det inger förtroende att kunskapen om ekosystemtjänster och resiliens finns i staden och lyfts fram i översiktsplanen. Den kunskapen verkar dock inte finnas eller prioriteras när översiktsplanens ord ska gå vidare till handling. Förtroendet för stadens bebyggelseplanering försvinner då sakargument om skogens värden och funktioner bemöts med floskler om skylines och kaj mot skogen. Att först ta ner skog och

därefter bygga hus med t.ex. solceller eller gröna tak kan inte kallas klimatanpassade miljöer eller livskraftig grön infrastruktur.

“Dialog för bättre stadsutveckling”, s. 40

[Citat från översiktsplanen, s 41, andra spalten första stycket]

Allmänhetens delaktighet är nödvändig för att ta del av den kunskap som finns kring närmiljö, vilket i sin tur leder till bättre och mer värdeskapande projekt.

Vi håller helt med om ovanstående. I många nybyggnadsprojekt har allmänhetens delaktighet varit stor och bidragit med kunskaper om närmiljön. Trots detta finns det en känsla hos de som engagerar sig för sin närmiljö och kommer med idéer om förbättringar, att de inte blir lyssnade på. Vi ser gärna att ambitionen i ÖP förs vidare inom Stockholms stad, till Exploateringskontoret, som har fått ett rykte av “fort och fel”.

Vi anser att lärdomar bör dras av hur de parallella planerna med naturreservatsbildning och exploatering i Årstaskogen har bidragit till en otydlighet och förvirring bland medborgarna. Man vill skydda men samtidigt bebygga och därmed på ett avgörande sätt försämra reservatets kvalitet. Sent ändrade planer där byggande av 800-1000 bostäder lagts till anses inte ge anledning till nytt samråd och medborgarna får endast svara på en webbenkät som tar sin utgångspunkt i att skogen ska bebyggas. Skolor och förskolor - flitiga användare av skogen - får begränsade möjligheter att tycka till. Vi anser att detta strider mot stadens och Sveriges åtagande i Agenda 2030 och översiktsplanernas intentioner. Återigen framstår vikten av tydlighet i översiktsplanen. Det blir vidare avgörande att inte markanvisning sker innan någon form av samråd har skett och efter att det har klargjorts vad staden och dess medborgare vill göra med en plats.

“Stockholms gröna infrastruktur och blåstruktur”, s. 90-91

[Citat från översiktsplanen, s 90, första spalten fjärde stycket]

Förslaget anger vidare att den gröna infrastrukturen behöver upprätthållas, att förändringar alltid ska analyseras noga inför, att det är av vikt att stärka svaga samband samt att det regionala samarbetet kring den gröna och blåa strukturen behöver stärkas. Vi instämmer och anser att detta behöver kommuniceras vidare från översiktsplanen till program- och detaljplaner. Det måste också finnas en kunskap om detta hos beslutsfattare. För att markera tyngden av naturens värde och funktion i staden anser vi att det ska

stå "Funktionerna i den gröna infrastrukturen måste upprätthållas" (föreslagen ändring understruken). [ordet "måste" understruket"]

Vi anser att man först måste analysera och utvärdera vilka kvaliteter som är värda att ta tillvara. Om det t.ex. är naturmark bör denna inventeras och bedömas, både avseende biologisk mångfald och rekreativt värde. Är det höga värden bör dessa skyddas, oftast som natur- eller parkmark i detaljplanen, men i vissa fall kan värdena vara så höga och/eller området så stort att man bör överväga ett långsiktigt skydd i form av naturreservat. Reservatets gränser bör då följa de naturgivna förutsättningarna och innefattar alla de värden som avses att skyddas och som föranleder bildandet av reservatet. När dessa utredningar är klara och man eventuellt kommit fram till att området är lämpligt som t.ex. naturreservat bör beslut om detta tas i särskild ordning, utan krav på exploatering av varken hela området eller vissa delar. Om en fråga om exploatering ändå uppkommer i samband med instiftande av naturreservat bör denna inte utredas vidare utan att alternativa platser samt behovet av grönområde på just denna plats har analyserats. Frågan om kompensationsåtgärder bör endast tas upp om alla andra alternativ är utredda. Områden med flerhundraåriga träd t.ex. kan inte kompenseras utan vidare.

Om man trots allt överväger att exploatera ett naturområde bör man följa miljöbalken och alltid göra en miljöbedömning för att utröna om en exploatering skulle innebära betydande miljöpåverkan. En sådan bedömning måste göras av expertis och i förekommande fall leda till en miljökonsekvensbeskrivning. Någon markanvisning bör inte ske innan detta är gjort och heller inte innan samråd. Vi anser också att om man avser att exploatera flera delar i ett större område bör detta framkomma i samråden.

I exemplet Årtaskogens blivande naturreservat har man avsevärt minskat på området jämfört med tidigare förslag från 1996 och 2006. Detta utan att analyserat vilka värden som finns i just dessa delar eller hur helheten (naturreservatet) skulle påverkas om man minskar ytan i den storlek som avses. Exploateringsnämnden har även ställt krav krävt att ca 1000 bostäder ska byggas i dessa delar för att ta beslut om naturreservat. Årtaskogen är ett mycket bra exempel på en, i detta stadsnära sammanhang, större skog med stor biologisk mångfald, bl.a. med tallskog, hällmarkstallskog och ädellövskog. I förslaget till naturreservat minskas dock området avsevärt och stora delar av just hällmarkstallskog och ädellövskog ingår inte.

Som tidigare nämnts kring pilarna som anger ekologiska samband, anser vi att det finns en konflikt mellan stadsutveckling av Söderstaden och det ekologiska sambandet. Redan pågående bebyggelse öster om broarna och utelämnande av östra delen av Årstaskogen i naturreservatsförslaget visar på brister i förmågan att bevara och stärka viktiga samband och spridningszoner. Istället blockeras här det redan svaga och känsliga sambandet österut.

“Årsta och Johanneshov”, s. 159

[Citat från översiktsplanen, s 159, andra spalten första stycket]

Vi ser detta som ytterligare ett exempel på det otydliga och svårgripbara språkbruk som används i förslaget, och som dessutom i sak är felaktigt. Årsta planerades mycket noggrant eftersom området ansågs mycket omväxlande och naturskönt. Placeringen av byggnaderna studerades med hänsyn till terräng, vegetation och utsikter. Detta resulterade i att husen blev mycket väl anpassade till topografin, behovet av sprängning och utfyllnad minimerades. Mellan husen finns den ursprungliga naturmarken bevarad med träd, buskar, markvegetation och berghällar. Naturen är en del av bostadsområdet, och hela stadsdelen möter alltså redan idag skogen. Årsta är en unik stadsdel och ett levande exempel på en hållbar stad. De bevarade naturmarksområdena mellan husen sprängs nu bort ett efter ett och till råga på allt finns planer på att skövla urgamla tallar och spränga bort berghällar också i Årstaskogen, med risk för utarmning av den biologiska mångfalden. Besökare och stadsdelens invånare upplever skogen som i högsta grad tillgänglig, med flera självklara entréer som nu riskerar att byggas bort. De aktuella planerna att exploatera lättillgängliga, solbelysta och relativt flacka delar av skogen riskerar att för alltid ta bort även stora rekreativa värden och faktiskt minska skogens tillgänglighet.

Samfundet S:t Erik

Dokument nr 618

Samfundet S:t Erik har tagit del av utställningsförslaget till ny översiktsplan för Stockholm. Vi noterar med tillfredsställelse att den bearbetning av planförslaget som skett efter det tidigare samrådet inneburit vissa förbättringar, särskilt med avseende på kulturmiljövärdena. Kartmaterialet saknar dock ofta teckenförklaringar eller är bristfälligt, svårtolkat och oprecist. På stadsdelsnivå blir detta extra problematiskt då vägledningen för stadsutvecklingen blir vag. För att uppnå målen krävs konkretion

exempelvis i form av en uppdaterad byggnadsordning och en formellt fastslagen övergripande grönkarta.

Vi är fortsatt kritiska till planförslagets vaga anvisningar ifråga om kvalitets- och kvantitetskriterier för framtida markanvändning och fortsatt bebyggelseutveckling. Vi anser att Staden bör formulera mått för högsta tillåtna hushöjder i innerstaden och i ytterstaden samt redovisa en avsiktsförklaring med kriterier för var och hur stadssilhuetten får brytas.

Erfarenheterna är goda av tidigare förtydliganden och preciseringar i form av Stockholms byggnadsordning, områdesprogram och områdesplaner för enskilda stadsdelar samt arkitektur- och kvalitetsprogram för viktiga nybyggnadsprojekt. Staden bör ge dem status av geografiska eller tematiska fördjupningar av översiktsplanen. Detta skulle undanröja osäkerheter och underlätta genomförandet av översiktsplanens intentioner. Översiktsplanens övergripande roll som policy för fortsatt markanvändning och bebyggelseutveckling behöver lyftas fram och stärkas.

Översiktsplaneförslaget saknar en redovisning av hur natur-, kultur- och stadsmiljövärden i berörda stadsdelar ska skyddas när omfattande nybyggande genomförs

Tre procent av länets yta finns i Stockholms stad.

Översiktsplaneförslaget innebär att ungefär hälften av alla nybyggda bostäder i länet under den aktuella planperioden ska ske inom Stockholms stads gränser. Vi förvånas över fördelningen mellan Staden och länets övriga kommuner. Den gemensamma bostads- och arbetsmarknaden inkluderar redan idag stora delar av Mälardalen. Därför är det viktigt att bostadsförsörjningen betraktas som en gemensam angelägenhet för hela regionen och att det sker en samordning mellan de kommuner som ingår.

[Samfundet skickar källhänvisningar till påståenden i övre stycke]

De omfattande bostadsbyggnadsambitionerna inom Stockholms stad kommer att leda till ett stort tryck på byggande i de mest attraktiva lägena där möjligheterna till lönsamma fastighetsinvesteringar är störst. Översiktsplanen är mycket tillåtande i det avseendet. I ytterstaden redovisas fyra fokusområden dit investeringar och planeringsresurser ska riktas. Detta innebär en nödvändig och positiv stadsutveckling i ytterstaden vilket Samfundet välkomnar. Men det måste ske med omsorg och respekt för natur- och kulturmiljön. Samfundet har i flera sammanhang påtalat att Staden alltför ofta slarvar med det i de här områdena.

Stadsdelar som Farsta – Skärholmen och Järva måste ges samma omsorg i gestaltningen som stadsdelar där mer resursstarka medborgare bor. Vi efterlyser områdesplaner och en uppdaterad byggnadsordning som redskap i det arbetet.

Stadsutvecklingskartan redovisar också mycket stora delar av stadens bebyggda yta med beteckningar som "stadsutvecklingsområde – omvandling" eller "stadsutvecklingsområde – komplettering". Komplettering ska kunna prövas i alla bebyggda områden. Det innebär att marknadsaktörerna får stor frihet att själva initiera och föreslå hur investeringsprojekten ska lokaliseras och utformas. Den stora frågan är hur de allmänna intressena, som kulturmiljövärdena och tillgång till park- och naturområden, kommer att bevakas här.

Bebyggelse som är kulturhistoriskt värdefull och har betydelse för stads- och landskapsbilden ska, enligt utställningsförslaget, "ses som en resurs i stadsutvecklingen." Vikten av "kunskap om stadsdelarnas olika karaktär" betonas (sid 67). "Ett medvetet förhållningssätt till befintliga kvaliteter" sägs vara "en förutsättning vid tillägg och omvandlingar." Planeringsinriktningarna i kapitlet "Kulturmiljö i en växande stad" (sid 68) är utmärkta. Men det är oklart vilken tyngd de får, då det samtidigt anges planeringsinriktningar som innebär att "Näringslivets behov [...] ska beaktas i all planering" (sid 63, kap Näringsliv och kompetensförsörjning). Även här behövs konkret vägledning för hur avvägningar ska göras på stadsdelsnivå.

Samfundet uppskattar att utställningsförslaget nu innehåller betydligt bättre redovisningar av kulturhistoriska värden än i samrådsförslaget. Nu är både riksintressena för kulturmiljövården och de områden där det finns särskilt höga kulturhistoriska värden, klassade av Stadsmuseet, redovisade i vart och ett av de 14 stadsdelsområdena. Fornlämningarna är dock fortfarande mycket styvmoderligt behandlade. Dokumentet ger uttryck för en hög ambitionsnivå vad gäller strävan efter ett brett och komplext stadsbyggande där det offentliga rummet, park- och grönstrukturvärden lyfts fram liksom vikten av en sammanhängande grönstruktur. Men i planförslaget finns inte någon som helst redovisning av hur natur-, stadsbils- och kulturmiljövärden ska skyddas och stärkas.

För att uppnå målen krävs inte bara konkretion i form av en uppdaterad byggnadsordning. För att långsiktigt kunna säkerställa sammanhängande park- och landskapsvärden i hela staden behövs

en också en tydlig och formellt fastslagen övergripande grönkarta där natur- och kulturresevat, nationalstadspark och världsarv kopplas ihop med en mer finmaskig struktur av park- och naturområden. I detta sammanhang måste även sociotopkartans landformer (friytor av betydelse för upplevelsen av Stockholms landskapsbild) infogas.

Inom stadens centrala delar sker överlag en gradvis men markant ökning av hushöjderna, vilket Samfundet S:t Erik motsätter sig. I det utställda förslaget till översiktsplan redovisas inte någon tydlig policy som klargör hur Staden ser på möjligheterna att bibehålla respektive avvika från rådande höjdförhållanden i bebyggelsen.

Även efter samrådsskedet är konkretiseringen på stadsdelsnivå vag och generaliserad. Det finns inte någon tydlig vägledning till vilka kvalitéer som är viktiga att beakta vid förändringar. Därigenom blir det utställda översiktsplaneförslagets möjlighet att styra stadsutvecklingen mot de ambitiösa stadsbyggnadsmålen svag.

I översiktsplaneförslaget och underlag som Grönare Stockholm uttrycks höga ambitioner i omfångsrika texter. Men detta är inte tillräckligt. Samfundet S:t Erik uppmanar Staden att

- utveckla dialogen med övriga kommuner i regionen för att komma överens om en rimligare fördelning av bostadsbyggandet som leder till att exploateringsstrycket minskar i områden med höga natur-, kultur- och stadsmiljövärden, inklusive Stockholms innerstad.
- inkludera tematiska och geografiska fördjupningar i översiktsplanen för att underlätta genomförandet och säkra natur-, stadsbilda- och kulturmiljövärden i både omvandlingsområden och redan bebyggda stadsdelar.
- formulera mått för högsta tillåtna hushöjder i innerstaden, i enlighet med Riksintresset Stockholms innerstad med Djurgården, och i ytterstaden samt redovisa en avsiktsförklaring med kriterier för var och hur stadssilhuetten får brytas.
- inkludera byggnadsordningen, grönsplanen och arkitekturprogrammet som tematiska fördjupningar i översiktsplanen.
- inkludera områdesvisa utvecklingsplaner/-program för större stadsutvecklingsprojekt i form av geografiska fördjupningar av översiktsplanen.

Översiktsplanens roll i förhållande till övriga politiska styrinstrument behöver klargöras och stärkas

I översiktsplaneprocessen sammanfattas och kommuniceras Stadens nu aktuella avsikter i en öppen och demokratisk process med flera tillfällen till samråd och dialog. Det översiktsplaneförslag som presenterats ger tyvärr mycket oprecisa besked i en rad viktiga frågor. Det saknas skarpa konkretiseringar av hur hänsyn ska tas till så kallade "allmänna intressen". Vi befarar att i praktiken kommer de flesta efterföljande förslag till markupplåtelse, detaljplaner eller bygglov att visa sig kunna vara förenliga med planens intentioner eftersom översiktsplanens texter är så allmänt hållna och dess geografiska redovisningar är så svepande. Översiktsplaneförslaget har snarast fått karaktär av försäljningsbroschyr som hjälper till att marknadsföra våra gemensamma tillgångar som "en resurs i stadsutvecklingen".

Med en vag översiktsplan som underlag för enskilda större eller mindre detaljplaner utan områdesplaner, som får status av fördjupning av översiktsplanen, riskerar man att stöta på senare problem när planen ska genomföras. Förvaltningsövergripande områdesplanering och lokal dialog är i sig positivt, men planförslagen måste också bli föremål för offentlig dialog i enlighet med plan- och bygglagen för att säkerställa möjligheter till en klok avvägning mellan skilda, och inte sällan konkurrerande, allmänna intressen. Vi noterar att Staden samtidigt påverkar markanvändning och bebyggelseutveckling på många andra sätt, exempelvis genom att arbeta med flera olika kunskapsunderlag, styrmedel och förhandlingsprocesser, och att dessa inte alltid är lika öppna och möjliga för allmänheten att få insyn i som den lagstadgade översiktsplaneprocessen enligt plan- och bygglagen är. Exempelvis arbetar exploateringskontoret med projektutveckling på Stadens mark från idé till färdigt projekt i en mängd större och mindre projekt inklusive flera stora stadsutvecklingsprojekt som till exempel i Farsta, Hammarbyhöjden – Bagarmossen, Liljeholmen – Årstadal, Söderstaden, Årstafältet, Skärholmen, Kista, Riksby med flera områden. Staden förhandlar också, och träffar avtal, med andra aktörer inklusive landstinget, grannkommuner och staten, om bland annat trafikåtgärder. Den nu aktuella Sverigeförhandlingen är ett sådant exempel. Projektens förutsättningar låses genom civilrättsliga avtal om exempelvis markupplåtelse-, finansierings- och genomförandevillkor.

- Samfundet S:t Erik anser att Stadens nuvarande sätt att, parallellt och samtidigt med översiktsplaneprocessen, arbeta med delvis slutna planerings- och beslutsprocesser riskerar att urholka översiktsplanens principiellt viktiga roll för att

precisera och hävda de allmänna intressena; särskilt natur-, kultur- och stadsmiljövärdena.

Särskilda påpekanden

När det gäller de nu aktuella planerna/diskussionerna om bostadsbebyggelse i Årstaskogen kan man konstatera att det inte finns ett ord om någon bostadsexploatering i det utställda förslaget till översiktsplan, varken i texten eller på kartan i beskrivningen av Enskede-Årsta-Vantör – något som under hand aktualiserats från Stadens sida. Området är utpekats som ett blivande naturreservat. Årsta tillhör de stadsdelar som under lång tid kompletterats med bostäder. Snart tillkommer en ny stor stadsdel på Årstafältet. Årstaskogen behövs som en grön lunga och tillflykt för stadsdelens invånare inför de svåra värmeböljor som forskarna förutspår i en nära framtid. En bebyggelse där skulle också påverka stadens silhuett och synas från många platser i innerstaden. Vi ifrågasätter bostadsbebyggelse på den platsen. Hela Årstaskogen bör ingå i det framtida naturreservatet.

Beskrivningen av Västra City är synnerligen kortfattad och verkanslös. Västra City blir inte en ny stadsdel, det blir ytterligare kvarter som läggs till de befintliga i ett långt band, eller snarare en mur som riskerar att kasta slagskugga över City och de västra delarna av Norrmalm och Vasastan hela vinterhalvåret. Även vattenrummen vid Klara Sjö och Karlbergskanalen riskerar att påverkas negativt. Det är viktigt att Staden styr upp och begränsar tillkommande byggnaders höjd, i enlighet med Riksintresset Stockholms innerstad med Djurgården, och anger kriterier för hur mötet mellan den nya bebyggelsen och angränsande stränder och stadsmiljöer ska utformas.

Översiktsplaneförslaget innehåller bra texter om klimatförändringar och kommande havsnivåhöjningar men problemen med risk för översvämning av tunnelbanan mellan T-centralen och Gamla stan, omnämns inte. Det enda rimliga är att denna del av tunnelbanan förläggs under mark, vilket Samfundet S:t Erik återkommande påpekat under lång tid.

Kartan över Grön infrastruktur i kapitlet Allmänintressen behöver få en större tyngd. Det är inte tillräckligt att ange den som vägledande och som del av kunskapsbank. Skyddet av landskaps- och naturvärden, som är så viktiga för en fungerande stad, måste stärkas. Begreppet ”skyddat område” (natur- och kulturresevat, nationalstadspark eller världsarv) behöver utvecklas och kompletteras med en sammanhängande grönstruktur. Den

utvecklade och definierade grönstrukturen måste också redovisas på stadsdelsnivå så att park- och naturvärdenas betydelse för stadsmiljön blir tydlig.

Naturskyddsföreningen i Stockholm och Söderort

Dokument nr 624

Föreningarna vidhåller kritik från samrådet men en del förbättringar har gjorts i olika avsnitt, Föreningarna bedömer att ÖP:n i sin nuvarande form inte kommer att lösa flera av planeringsfrågor som bör lösas närmaste åren. Nuvarande översiktsplan är tungt belastad med väldigt mycket text som delvis är upprepningar från beskrivningar i styrdokumentet.

För föreningarna är siffran 140 000 bostäder en siffra som innebär en mycket stor påverkan på kommunens mark. Översiktsplanen har här en avgörande roll att vara tydlig, men nuvarande översiktsplan är inte särskilt tydlig. Allt för många av planeringsinriktningarna är för vagt skrivna.

Översiktsplanen fick mycket kritik av oss i samrådet och av många fler föreningar. Föreningarna hoppas verkligen att Stockholms stad tar till sig kritiken och analyserar det hela.

ÖP:n bör motverka illavarslande tendenser

Baserat på det föreningarna känner till om kommunen och de iakttagelser vi kunnat se har vi sållat fram några risker som Stockholm står inför. Här kan nämnas att det är risk att:

1. Stockholm får karaktären av bilstad med jättelika vägprojekt som ökar bilåkandet. Genomförs Östlig förbindelse mot förmodan ökar trafiken än mer. Insatser för att minska bilismen kommer för sent och blir alldeles för defensiva.
2. All natur- och parkmark utanför natur- och kulturrenservat hotas. Ingen prioriteringsordning av grönmarken finns utan exploatering sker där det är lätt att bygga.
3. Ekologisk infrastruktur byggs bort och smalnas av till ett minimum på andra ställen. Ekodukter uteblir trots att det varit på agendan.
4. Allt för lite byggs på redan exploaterad mark p.g.a. att kommunen återkommande hellre markanvisar på natur- och parkmark.
5. Cykelstaden uteblir p.g.a. dålig finansiering av cykelinfrastruktur och en alldeles för stor respekt för bilismens krav på ytor.

6. Sjöar når inte ekologisk status bl.a. orsakat av att upphävande av strandskyddet underlättat för husbyggnation och nya vägar vid stränder.
7. Ogenomtänkt förtätning där nya stadsparker uteblir till stor del och där avståndet till närmsta grönområde/större park blir långt över gränsen 300m.
8. Friluftsområden krymper så mycket att de i praktiken tappat attraktiviteten som plats för friluftsliv. Orientering går inte längre att bedriva och slitaget är markant.
9. Konkreta åtgärder för att dämpa buller och minska luftföroreningarna uteblir.
10. Biologisk mångfald trängs undan i hög grad p.g.a. återkommande ovarsamma installationer i naturmiljöer
11. Skolor och förskolor byggs i ett sent skede när stadsdelar växer fram och får alldeles små rastgårdar/skolgårdar.
12. Kommunägda kulturvärden rivs p.g.a. kortsiktig vinning

Bland några uppräknade exempel finns tendenser till att kommunen går i den riktning exemplen visar och ÖP:n bör användas till att styra bort från dessa risker. Nu föreslagna ÖP är tyvärr alldeles för spretig och svag i sina formuleringar för att tydligt anta en hållbar samhällsutveckling.

Vi efterlyser en ÖP som pekar med hela handen och som är transparent där svåra val måste göras. Några av de inslag föreningarna vill se är kan sammanfattas nedan:

- En översiktsplan som tydligt tog avstamp i en effektiv markanvändning och där miljöbalkens kapitel om grundläggande bestämmelser för hushållning av mark- och vattenområden och plan- och bygglagens kapitel om Allmänna och enskilda intressen är en viktig del.
- En översiktsplan som ger ett så konkret ramverk som möjligt för att besvara frågan om hur mark- och vattenområden ska användas för det eller de ändamål som områdena är mest lämpade för med hänsyn till beskaffenhet, läge och behov.
- En översiktsplan exemplifierar och vägleder i frågan om när företräde ska ges åt sådan användning av marken som från allmän synpunkt medför en god hushållning.
- En översiktsplan som tar med sig viktig fakta från tidigare översiktsplaner och förklarar att fakten är aktuell ännu idag och givetvis ska plockas med i t.ex. kartunderlag.
- En översiktsplan som formulerar att Storstockholms gröna kilar är oersättlig resurs och att Stockholm har en bit kvar

tills de Gröna kilarna är skyddade i kommunen då Hanvedenkilen behöver ökat skydd.

- En översiktsplan som mycket tydligt tog avstamp i miljömål, folkhälsomål och FN:s Globala mål och återkommande refererande till dessa mål inne i ÖP:n. En hög transparens ska ge klarhet i när mål kolliderar eller där mål motverkas.
- En översiktsplan som lyfter att en tidig dialog om miljö inte finns i någon strukturerad form idag, men att detta bör rättas till i form av exempelvis ett kommunalt miljövårdsråd med Nacka kommun som förebild.
- En översiktsplan som tydliggör att strandskyddet är en tillgång i kommunen för biologisk mångfald och rekreation och att domar i högsta instans tydliggjort att byggande vid allmänt tillgängliga stränder har mycket små möjligheter att realiseras.
- En översiktsplan som är glasklar med att de äldre skogsekosystem kommunen har inte går att få tillbaka under överskådlig tid och att det därför finns särskilt goda skäl att hushålla med skogsmarken.
- En översiktsplan som är glasklar med att kommunens få kvarvarande naturliga våtmarker inte ska exploateras.
- En översiktsplan som starkt förespråkar att Miljöförvaltningens idébank av föreslagna åtgärder genomförs då det skulle skapa artrikedom, mötesplatser, levande kulturmiljöer m.m.
- En översiktsplan som betonar att det är fördelaktigt att behålla äldre kommunala hus för att t.ex. uppleva åt föreningar.

De 4 målen

Föreningarna ser att de fyra målen kvarstår. Föreningarna har skrivit om målen i samrådet och vilka mål föreningarna föredragit. Ett minikrav med nuvarande mål i ÖP:n bör vara att åtminstone placera målet "En klimatsmat och tålig stad" först av alla mål.

Status på inriktningen om att växa på ett hållbart sätt

En nyckelmening i ÖP:n är följande: "Funktionerna i den gröna infrastrukturen behöver upprätthållas för att Stockholm ska kunna växa på ett hållbart sätt".

Föreningarna bedömer att ekologiska infrastrukturen riskerar att splittras upp p.g.a. att den ekologiska infrastrukturens utbredning är dåligt känd bland alla som berörs av kommunens planering. Att en så konkret åtgärd som ekodukter dröjer är anmärkningsvärt då detta

är en synnerligen viktig del för att stärka den ekologiska infrastrukturen.

ÖP: skriver att den ekologiska infrastrukturen ska ”*upprätthållas och stärkas*”. Mot bakgrund av det föreningarna observerat hittills med detaljplaner i just den ekologiska infrastrukturen så måste tuffare skrivningar till för att hålla ihop den ekologiska infrastrukturen. Ett rakt och tydligt besked vore att skriva att den ekologiska infrastrukturen ska bevaras.

För att bygga Stockholm hållbart måste de flesta anpassningar göras efter den ekologiska infrastrukturen, inte tvärtom. Befintlig park- och naturmark som etablerat sig sedan lång tid och är förankrad i naturlandskapet ligger där det ligger och går inte att flytta på.

Kommentar på Grön och vattennära stad

Kapitlet är omfångsrikt och tar upp flera delar ur de befintliga dokumenten Grönare Stockholm och Den Gröna Promenadstaden. Synpunkter som föreningarna har är:

- Det bör formuleras ett minsta avstånd till olika typer av gröna vardagsrum från invånarnas hem.
- I täta stadsdelar bör grönska eftersträvas på marken, på väggar och på tak. Biotoptak bör införas i Stockholm snarare än de tidigare gröna taken med bara sedumväxter. Fontäner och små dammar bör föras in i stadsmiljöer.
- Den Gröna och blå strukturen bör specificeras som regional grönstruktur bestående av det etablerade begreppet ”Storstockholms gröna kilar”. Det bör givetvis nämnas att i kommunen återfinns fyra gröna kilar:
 - Hanvedenkilen i söder (Bl.a. Majroskogen, Fagersjöskogen, Högdalstopparna och Rågsveds friområde)
 - Järvakilen i nordväst (Järvafältet)
 - Bornsjökilen i sydväst (Sätraskogen)
 - Tyrestakilen i öster (Nackareservatet)
- Nya stadsparker välkomnar föreningarna men en minimiareal på en stadspark bör skrivas ut för att konkretisera. Stadsparker bör vara minst 5 hektar.
- Urbana ekosystemtjänster måste ges ordentligt med utrymme för att kunna leverera och alla förvaltningar bör utbildas i hur urbana ekosystemtjänster kan ordnas på befintliga platser och nya platser som byggs.

- Avsnittet om parkutveckling blir väldigt fragmenterat och öppnar för tolkningar åt många olika håll. Inte minst "kvalitet" kan tolkas väldigt olika. Det finns en risk att kvalitet reduceras till en snäv estetisk och funktionell fråga. De finns en stor potential för parkutveckling redan i dag men kommunen tillsätter inte tillräckligt med pengar, vilket förhindrar att parkerna inte förbättras.
- Alla naturområden och parker i kommunen är mer eller mindre genomkorsade av stigar och ibland motionsspår. Kommunens påstående att många miljöer upplevs som gröna, men att det samtidigt är svårtillgängliga stämmer dåligt.
- Det bör förtydligas att naturreservat är mycket fördelaktigt i ett varmare klimat då naturområden kyler av staden. Naturreservaten säkras också väldigt många ekosystemtjänster.

Kommentar på Trafik och mobilitet

Föreningarna anser att Stockholm har alla möjligheter att bli ett internationellt föredöme när det kommer till trafik och mobilitet. Många andra europeiska städer tar nu snabba kliv för att skapa så bra res- och transportmöjligheter som möjligt med så lite miljöpåverkan som möjligt.

- Förbered för att införa helt fossilbränslefria zoner i innerstaden
- Förbered för att införa miljözoner där gamla bilar inte får åka. Sätt en gräns t.ex. genom krav på en viss nivå av rening i avgasförbränningen.
- Inför trängselavgifter på fler ställen
- Utöka antalet sommargångator och låt några befintliga sommargångator bli permanenta gångator under stora delar av dygnet (varutransporter).
- Gör transporter till och från terminalområden fossilfria via ellastbilar
- Elektrifierade vägar bör införas i Stockholm där lastbilar kör ofta, det testas nu på en väg till Arlanda.

Översiktsplanen ger inga klara direktiv om byggnation på park- och naturmark

Föreningarna anser att kommunen har alldeles för dålig framförhållning gällande frågor om byggnation i parker och naturområden. Översiktsplanen har gröna styrdokument under sig (Miljöprogram, Grönare Stockholm, Den Gröna Promenadstaden)

men det har visat sig att dessa styrdokument styr väldigt olika även i planprojekt där miljöförhållandena liknar varandra.

Föreningarna saknar en slags uppställd hierarki för naturvärden och rekreationsvärden som ger en viss förutsägbarhet vad kommunen har för intentioner. Sedan ÖP "Promenadstaden" finns en s.k. signalkarta där Ekologiskt särskilt betydelsefulla områden (ESBO) ritats ut. Detta var ett steg mot att peka ut områden som har särskilt viktiga funktioner för växt- och djurlivet och som därmed starkt påverkar förutsättningarna för biologisk mångfald i staden.

Föreningarna ger här ett inspel till hur en uppställd hierarki för naturvärden kan se ut. Högst upp i en hierarki hittas skyddad natur som inte får bebyggas. Resten är dock i praktiken oskyddad natur även om miljöbalkens grundläggande bestämmelser för hushållning av mark- och vattenområden anger att *"Mark- och vattenområden som är särskilt känsliga från ekologisk synpunkt skall så långt möjligt skyddas mot åtgärder som kan skada naturmiljön"* (kap 3 § 3).

Hierarkin kan hjälpa kommunen att prioritera bättre vid de många exploateringar som är att vänta.

ESBO + skydd i miljöbalken

ESBO + ESKO

ESBO + Kärnområde + klass 1 i SIS-standard

ESBO + Kärnområde + klass 2 i SIS-standard

ESBO + klass 2 i SIS-standard

ESBO + Kärnområde + spridningssamband

ESBO + spridningssamband

ESBO

Rödlistade arter/naturvårdsarter + fridlysta arter utanför ESBO

Rödlistade arter/naturvårdsarter utanför ESBO

Naturmark med äldre skog, hävdade marker med lång kontinuitet

Naturmark med yngre skog, hävdade marker med kort kontinuitet

Östlig förbindelse ska inte ingå i ÖP:n

Föreningarna anser att motorvägen Östlig förbindelse inte alls ska ingå i ÖP:n. HG Wessberg, förhandlare i Sverigeförhandlingen, har konstaterat följande: "eftersom projekt Östlig förbindelse inte längre finns med i Trafikverkets förslag till nationell plan för transportsystemet kommer projektet att avslutas i samband med att regeringen i vår fattar beslut om ny nationell plan".

Stockholms stad vill inte betala för Östlig förbindelse och därutöver finns synnerligen starka miljö- och klimatskäl att inte bygga denna motorväg som kommer att kosta omkring 20 miljarder.

Stockholms stads eget Miljöprogram har ett miljömål om att biltrafiken ska minska. Mot bakgrund av detta bör det vara glasklart att ÖP:n antas helt utan Östlig förbindelse. ÖP:n tappar mycket i legitimitet om den går tvärs emot kommunens redan antagna miljömål. Östlig förbindelse bör alltså tas bort på sidorna 84, 86, 87, 131 och ÖP-kartan på sidan 170-171. Det står nu fel i texten då Trafikverket inte utreder Östlig förbindelse längre. Det är inte sannolikt att regeringen plötsligt kommer stödja Östlig förbindelse när Trafikverkets plan formellt beslutas 2018.

Bostadsförsörjning

Skrivningarna om bostadsförsörjning är skrivna med koppling till det sociala, men det saknas en egen självreflektion och analys om att bostadsbyggandet kräver en mycket genomtänkt navigering för att minimera negativa effekter på andra områden. Ur föreningarnas perspektiv kan bostadsbyggandets påverkan på miljön vara både positiv och negativ, men det negativa har en tydligare skala där bostadsbyggnationer kan vara alltifrån lite negativa till synnerligen negativa för miljön.

Föreningarna saknar en betoning på att de bostäder som byggs nu också håller långsiktigt, vilket i det här sammanhanget bör vara som minst till 2100. Nuvarande skrivning att bostäder ska vara av ”god kvalitet” är självklarhet som inte borde behöva skrivas ut.

Föreningarna saknar en betoning på att materialvalen för husbyggnation bl.a. bör väljas efter en koldioxidtrappa. Byggmateriel med stora koldioxidutsläpp under framställningen hamnar längst ner på denna koldioxidtrappa.

Föreningarna saknar en betoning på att lägsta pris inte ska vara avgörande i markanvisningar av bostäder då det är en synnerligen dålig metod för att få fram byggbolag. Utan krav på lägsta pris skulle istället fler kreativa byggbolag släppas in.

Föreningarna saknar en betoning på att mål så långt som möjligt inte ska stå i motsats till varandra vid bostadsbyggande. Ur föreningarnas perspektiv innebär det att bostadsbyggnadsmål och miljömål inte bör krocka utan snarare tvinga fram en strategisk planering som innebär win-win lösningar.

Föreningarna saknar en betoning på att småhus är en upplåtelseform som innebär betydligt större miljöpåverkan. Dels p.g.a. att det är ineffektivt markutnyttjande och dels p.g.a. att småhus ofta har plats för en till två bilar. Ett generellt stopp för nya småhus i kommunen ligger helt i linje med miljöbalken och antagna miljömål.

En socialt sammanhållen stad

Föreningen reagerar på följande i detta avsnitt:

- Natur- och friluftsområden nämns *inte* när det listas vilka stadskvaliteter människor vill ha i sin närhet. Kvaliteten ”parker” nämns men Stockholm har få parker men desto mer natur. Bland ”stadskvaliteterna” (=kvaliteterna i staden/kommunen) bör givetvis också natur- och friluftsområden läggas till då tillgång till tätortsnära natur är mycket upplevs som en stor tillgång i återkommande enkäter i kommunen.
- Tätortsnära natur bör framhävas som ett mycket viktigt offentligt rum i staden som erbjuder en yta för möten och många aktiviteter för människor. Naturvårdsverket har i en rapport rubriken ”Natur för barn och unga – viktigare än någonsin”, vilket otvivelaktigt visar behovet av natur även i staden (Fritt fram för friluftsliv. 2017. Sid 2.). Naturen i Stockholm erbjuder redan idag en plats där människor med olika etnisk bakgrund och olika ålder kan mötas, men det finns stor potential att utveckla detta. Naturskyddsföreningen har en verksamhet sedan flera år som heter ”Schysst sommar och vinter” där nyanlända och ungdomar från socioekonomiskt svaga områden erbjuds massa spännande aktiviteter i olika natur- och friluftsområden. Natur- och vattenlandskapet är här helt nödvändigt för att bedriva denna ungdomsverksamhet som omskrivits av bland annat Naturvårdsverket, Svensk friluftsliv och Friidrott.se.
- Kommunen är med nuvarande formuleringar oerhört defensiv gällande utläggningar om vägar och järnvägar som fysiska barriärer. Vägar och järnvägar som fysiska och mentala barriärer är ett mycket stort problem i Stockholm och kommer tyvärr förvärras i samband med att Förbifart Stockholm kommer att gå i ytläge en bit på Järvafältet. Alla trafikleder och järnvägar som går ovan jord inom Stockholms stad utgör en total barriär, vilket innebär att människor oftast måste ta omvägar via broar, långa

gångtunnlar och glest utspridda övergångsställen. Alla trafikleder och järnvägar som går längs med marken i kommunen är dåliga av minst tre skäl; de splittrar upp kommunens stadsdelar, de skapar sämre hälsa genom buller och de upptar enorma ytor. En planeringsinriktning bör vara att bit för bit sudda ut dessa barriärer genom olika typer av överdäckningar/nedsänkningar i marken.

Stockholms ornitologiska förening

Dokument nr 511

[Styckena nedan är kommentarer till respektive avsnitt i ÖP]

Klimatutmaningar

Om invånarna inte finner staden attraktiv kommer mer resurser att användas till att lämna staden för rekreation. Finns områden med ett rikt växt och djurliv på nära håll kan mer bostadsnära rekreation ske istället för att alla "flyr staden" för vardagsrekreation som fågelskådning och terränglöpning.

Sociala skillnader och planering för alla samhällsfunktioner

Det är viktigt att alla områden och alla grupper i samhället har goda möjligheter att nå och vistas i grönområden som är mer än parker. Det gäller särskilt barn, unga, äldre personer med funktionsvariationer samt personer som saknar ekonomiska resurser att lämna staden. Här kommer även aspekten "Planering för alla samhällsfunktioner" in. För att nå hållbarhet och jämlikhet är det centralt att alla boendemiljöer har tillgång till naturområden och parker.

Stockholms karaktär

Samma utmaning och omsorg bör ses i hur man anlägger nya parker/grönområden och hur man bevarar och utvecklar befintliga. Att skapa samband mellan Stockholms Gröna kilar kan också det ses som en utmaning för samhällsbyggande.

Globalt till lokalt

Under rubriken listas lokala, nationella och globala miljömål. Det görs ingen tydlig skillnad om målen är bindande eller mer allmänna rekommendationer. Miljöbalkens portalparagraf nämns inte och inte heller de lagar och mål som finns kring biologisk mångfald. Man pratar om en "Grön stad" mer generellt. Det är värdefullt för tolkningen och förståelsen av ÖP att redan här fylla begreppet med innehåll.

En attraktiv storstad

Stadsbyggandet bör ju inte bara ta vara på attraktionskraften utan också bevara och utveckla förutsättningarna och den biologiska mångfald som förutsättningarna ger. Detta för att behålla och en attraktiv stad och även fortsätta att skapa den.

En stad där alla kan bo

Särskilt dessa grupper samt äldre har även svårare att röra sig till grönområden och parker på längre håll och man bör försäkra sig om att behovet tillgodoses lokalt.

En sammanhängande stad

Övergripande synpunkt på kapitlet: Viktigt att betona naturens- och grönområdets förmåga att bidra till en sammanhängande stad, både fysiskt och som identitetsskapare i staden och stadsdelar

Ett sammanhängande parknät

Ta med förutsättningarna för biologisk mångfald i begreppet välskött. "Välskött" ska betyda en genomtänkt och väl utförd skötsel för att nå syftet. Syftet ska även inbegripa att stärka den biologiska mångfalden i staden.

Parkstrukturen är välutvecklad i Stockholm. I delar av Stockholm finns det grönområden som också bör utvecklas för att bidra till en sammanhängande stad, inte bara strandpromenader och kajer samt befintliga parker. Det kan vara delar av naturreservat som får skötsel för att öka den biologiska mångfalden samtidigt som den tillgängliggörs och lyfts fram för besökare.

Starka målpunkter: i varje stadsdel bör det finnas målpunkter som utgörs av sammanhängande natur/grönområden, eller parker där "vild" natur är en ingrediens och biologisk mångfalden ett av de stora värdena.

God offentlig miljö

Det bör även ingå att fler naturreservat avsätts än de som nu är aktuella för utredning. Hemskogen, Majroskogen, Fagersjöskogen och Solbergskogen är exempel söder om stan samt Lillsjön och Norra och Södra Djurgården norr om staden har stora värden för den kommunala fågelfaunan och som är skyddsvärda även ur andra aspekter. Skeppsholmen, Stockholms ström och Kastellholmen har kvaliteter som kan skyddas som kulturresevat. Det bör vara mer än en övergripande ambition och det bör inte bara vara en förbättrad

tillgång för människor som styr var grön mark eventuellt bebyggs eller nyskapas. Även växt och djurlivet bör kunna utvecklas.

En klimatsmart och tålig stad

Infoga att det även finns behov av regionalt utvecklingsarbete som rör skyddade områden för att nå detta mål.

En livskraftig grön infrastruktur

En grön infrastruktur bidrar med ekosystemtjänster. Här, under en tålig stad bör även aspekten att artrika miljöer är resilienta och hållbara framföras. Ett naturområde med många arter har större möjlighet att förse människan med dagvattenrening, skugga och rik biologisk mångfald som vi gärna upplever i vår stad (t.ex. en mångfald av sjungande fåglar). All grönska eller "blå miljöer" skapar inte dessa ekosystemtjänster utan man bör visa på att det finns miljöer som är mer gynnsamma än andra. Det finns också åtgärder som är mer kostnadseffektiva än andra, t.ex. att bevara ett befintligt naturområde framför nyanläggning.

Parkutveckling som del i stadsutvecklingen

Skriv även att Stockholmsstråken ska ha ett rikt växt och djurliv som grundar sig på de befintliga biotoper som finns där man anlägger dem. Det är av stor vikt att det finns gamla träd, frörrika växter och naturliga vattenmiljöer för att gynna ett rikt fågelliv och ha kvar de mer ovanliga fågelarterna som finns i Stockholm. Bättre skötsel bör inbegripa skötsel som stärker och utvecklar den biologiska mångfalden. Många rödlistade och ovanliga fågelarter finns i skogsområden och kanske enstaka gamla träd mellan stadsdelarna, dessa bör beaktas. Likaså kan öppen mark ha värden för fåglar. Ny bebyggelse med en fin gata kan vara trevlig för människor, men ger ofta ett fattigt växt och djurliv med bara ett fåtal fågelarter t ex.

Pågående och planerade naturreservat

Påbörja översyn om fler områden kan skyddas som naturreservat, se ovan. "Kvarvarande naturstränder ska bevaras och fysiska störningar ska undvikas i ekologiskt känsliga strandzoner". Mycket bra målsättning. Även icke hårdgjorda stränder bör omfattas av detta mål, alltså ingen opåkallad omvandling av "parkstränder" till kajer

Planeringsinriktningar

Komplettera med att analyser och hänsyn av arter på övergripande nivå bör ske så att man inte "råkar" bygga bort samtliga

skogsdungar där duvhök häckar eller som hyser gröngöling. Se över kommunala/regionala mål för rödlistade och särskilt skyddsvärda fågelarter. Vattenmiljöer är även häckningsmiljöer för många fåglar. Hänsyn till olika arter bör tas när man tillgängliggör eller planerar aktiviteter i och omkring vatten.

Kulturliv, idrott och rekreation

Under planeringsmål i detta saknas mål om aktiviteter och platser utomhus som inte är anläggningsbundna. Att vistas utomhus är viktigt för att nå folkhälsomål och därför bör det finnas ambitioner att skapa och bevara områden för friluftsliv som terränglöpning och fågelskådning, t ex.

ÖP el 2 Lokala utvecklingsmöjligheter

Det saknas uppgifter om vilka natur- och kulturresevat som finns inom respektive område under Riksintressen etc. som redovisas i marginalen för de olika stadsdelarna. De går heller inte att se på infogade kartor, trots att de ska finnas med enligt legenden.

Naturresevat och större områden med naturmark bör finnas med i beskrivningen av stadsdelarna för att sätta fokus på behovet av att bevara dessa och så att de beaktas i ett tidigt skede av planeringen.

Rinkeby-Kista

Infoga att Hansta är naturresevat och något om dess värden, liksom att Järvafältet är kulturresevat. Kanske behöver planeringsförutsättningarna för detta klargöras också? Järvafältet har i och med den omvandling förbifarten medfört blivit allt mer bullersört, något som är negativt för fågellivet och möjligheterna att uppleva det. Bullerskyddsåtgärder behövs här! Ljudmiljöer i naturområden är även viktiga att beakta tidigt och övergripande i planeringen. Järvafältets öppna miljöer ger förutsättningar för fåglar knutna till öppen mark. Dessa miljöer behöver särskilt stärkas och skötas för detta ändamål.

Spånga-Tensta

I området finns flera mindre naturområden med höga värden som bör nämnas för att kunna beaktas i planeringen. Få eller inga gröna samband har markerats genom stadsdelarna vilket verkar konstigt.

Hässelby-Vällingby

Infoga att Grimsta är naturresevat och något om dess värden samt att Kyrkhamn kommer att bli naturresevat. Grimsta har ett av de större barrskogsområdena i Stockholm med förutsättningar för fåglar knutna till dessa miljöer. Förutsättningarna för fågellivet och

fågelskådning bör beaktas längs Mälarstranden, både på land och i vatten.

Bromma

Infoga att Judarn och Kyrksjön är naturreservat och något om dess värden. Båda naturreservaten har värden som är viktiga för fler mindre vanliga fågelarter inom flera grupper, rovfåglar, hackspettar, doppingar m.fl.

Östermalm

Något sammanfattande om stadsdelens naturmiljöers betydelse för fågellivet bör infogas eller föras in i vidare planering på annat sätt. Längs Saltsjön finns viktiga miljöer för fågellivet. På Norra och Södra Djurgården finns flera av stadens bästa sjöar för rastande och häckande fåglar. Isarna kring Djurgården är viktiga platser för havsörn under vintern. I skogs- och parkmiljöerna finns värden för fåglar, liksom i de öppna markerna. Staden bör se över möjligheterna att bilda naturreservat i delar av Nationalstadsparken.

Norrmalm

Strömmen är ett viktigt övervintringsområde för sjöfågel, särskilt under kraftiga isvintrar, vilket bör finnas med i beskrivningen. Området är populärt bland turister och fågelskådare under denna tid.

Kungsholmen

Här finns parker som är viktiga för växt- och djurlivet. Det bör nämnas under respektive område. Området kring Kristineberg och Fredhällsparken är fina områden för stadsnära fågelskådning, särskilt under vinter och vår. Ett grönt samband beskrivs i text till Karlberg men syns inte på kartan.

Södermalm

-

Hägersten-Liljeholmen

Större naturområden saknas i stor utsträckning i stadsdelarna, särskilt i södra och östra delen. Det gör att det är viktigt att spara mindre områden i anslutning till bebyggelse som ännu är relativt opåverkade för att bevara förutsättningar för åtminstone de vanligare fågelarterna. Solbergaskogen ligger utanför stadsdelsgränsen och hyser en del känsliga fågelarter. Solbergaskogen kan kanske utredas som naturreservat och skulle kunna komma boende i tex. Hägerstensåsen till del förutsatt att man även löser passagen över Södertäljevägen. Förutsättningarna för

fågellivet och fågelskådning bör beaktas längs Mälarstranden, både på land och i vatten.

Skärholmen

Infoga att Sätterskogen är naturreservat och något om dess värden. Området har ett av de större barrskogsområdena i Stockholm med förutsättningar för fåglar knutna till dessa miljöer. Förutsättningarna för fågellivet och fågelskådning bör beaktas längs Mälarstranden, både på land och i vatten.

Älvsjö

I beskrivningen av förutsättningar beskrivs det som angeläget att utveckla entréer och målpunkter till det blivande naturreservatet. Det är ju även angeläget att få en skötselplan som stärker och utvecklar de naturvärden som finns som grundar sig på kunskap om området, bl.a. häckande fåglar. Solbergaskogen bör utredas som naturreservat.

Enskede-Årsta-Vantör

Inom stadsdelarna finns de blivande naturreservaten Årstaskogen och Årstaholmar, Rågsveds friområde och Östra Älvsjöskogen. Dessa nämns i texterna vilket är bra. I Rågsveds friområde föreslås en strandpromenad längs Magelungen. Eventuell påverkan på fågellivet bör beaktas här. I naturreservatsutredningen bör man även utreda vad som kan göras för att stärka och bevara fågellivet i området och särskilt med anknytning till sjön. Årstaskogen och Årstaholmar är en inkörspport till stadens centrala delar. Många fågelarter som häckar här spiller över till omkringliggande områden. Det bör beaktas vid planering av skötsel m.m. I anslutning till de nya t-banestationerna kommer en omfattande bebyggelse att ske. Det kommer att påverka naturmark och parker. För att inte dränera denna del av staden på natur och djur bör man trots exploateringsstrycket försöka undanta vissa delar från bebyggelse. I andra hand bör man utföra kompensation på plats. Detta är centralt för att bevara den biologiska mångfalden i södra Stockholm och för att stadsdelarna även i framtiden ska vara goda livsmiljöer för människor, vi behöver ju natur och levande parker i närheten av bostäder, förskolor och skolor.

Farsta

I södra delen av området bör Fagersjöskogen utredas som naturreservat. Magelungsvägen lyfts fram både som ett blivande urbant stråk och som ett grönt samband som behöver stärkas. Detta behöver uppenbarligen analyseras vidare hur det ska ske. Den

omtalade strandpromenaden längs Magelungen-Drevviken och Forsån bör ta eventuell påverkan på fågellivet i beaktande.

Skarpnäck

-

Världsnaturfonden WWF

Dokument nr 622

Världsnaturfonden WWF är en global miljöorganisation som inte bara värnar om vild natur utan också är delaktig i arbetet med gröna hållbara städer. WWF Sverige har sedan 1991 varit direkt involverad i arbetet med att skydda de kungliga parkerna i Stockholm och Solna som national-stadspark (Kungliga nationalstadsparken). Det är därför med extra stort intresse som WWF Sverige svarar på denna remiss utifrån vår miljökompetens på området. WWF lämnade även in remissvar på samrådsförslaget på Stockholms Översiktsplan tidigare i år.

Samrådsförslag – Utställningsförslag - Nya synpunkter

Eftersom vi nu svarar på Stockholms Översiktsplan för andra gången (Utställningsförslaget) kan konstateras att vårt tidigare yttrande fortfarande gäller, men vi vill understryka följande.

Stockholms Översiktsplan visar höga ambitioner på snabb tillväxt av arbeten och bostäder. WWF är dock orolig för att en alltför snabb tillväxt kan riskera dem goda föresatserna som väl beskrivs i Stockholms Översiktsplan. Till exempel kan grönområden förvinna i icke önskvärd takt, ekosystemtjänster och klimatesiliens mot översvämningar och värmeböljor reduceras när de istället borde öka. Vidare försvåras utjämningen av socioekonomiska skillnader mellan stadsdelar och trafiksystemet går vidare med hög andel bilism i stället för att kollektivtrafik får ökade andelar som krävs för den fossilfria framtid som flera avtal och den nya klimatlagen kräver.

WWF föreslår att staden bör överväga att inkludera östra Mellansverige, Mälardalen, Stockholmsregionen och grannkommuner i ett system som mer bygger på att fördela tillväxten över ett större område och därmed medverka till expansion i goda spårlägen utanför Stockholms kommun.

Diverse synpunkter

Förslaget innehåller både många goda skrivningar om miljö och hållbarhet samt många stora visioner om en kraftigt ökad

befolkningstillväxt och höga mål för bostadsbyggandet som styrs in mot Stockholms kommun. Det finns många goda förutsättningar för att kunna uppnå båda målen rörande tillväxt och hållbarhet, men det kommer att kräva mer innovativt tänk, tydligare planer och konkreta förslag för att kunna uppnås. Runt om i världen sker spännande hållbar stadsutveckling, grönska och cykel utmanar bilismen i städer som Medellin, Seoul m fl. Tyvärr ser vi inte att förslaget har tagit den gyllene chansen att göra Stockholms stad till en modell för hållbar utveckling med nya innovativa grepp.

Världsnaturfonden WWF anser att:

Staden bör följa det globala klimatavtalet – Nya stadsmotorvägar som Österleden/Östlig förbindelse riskerar att öka biltrafiken, skapa köer, skapa exploateringstryck och intrång i Nationalstadsparken samt leder bort från nationella klimatmål.

Satsningar på kollektiva färdmedel måste prioriteras hårdare, särskilt gäller detta pendelbåtstrafik.

När förslaget lyfter fram de stora värden som grönstrukturen i staden utgör, inte minst för klimatesiliens, så bör förslagen på åtgärder följa med. En noggrannare analys av vad den befintliga grönstrukturen ger i form av ekosystemtjänster och klimatesiliens bör göras innan olika typer av bebyggelse-/förtätningsförslag kommer till stånd.

Kungliga nationalstadsparken är alltför kortfattat beskrivet i bilagan för riksintressen. Precis som för andra riksintressen bör man ange "Planeringsläge och förhållningssätt". Man kan t ex i likhet med andra områden ange juridiska förutsättningar. T ex att lagen har ett starkare rekvisit än andra riksintressen. Det historiska landskapet får inte "skadas" medan andra riksintressen i Stockholm inte "påtagligt får skadas", viktigt att notera (MB kap 4:7).

Man borde i förslaget tydligare diskutera vilka verktyg stadsplaneringen borde skaffa sig för att få en planering som hänger ihop och som överbryggar skillnaderna mellan rika och fattiga stadsdelar och säkrar grönya för alla invånare.

WWF ser gärna en avlastning av stadens centrala delar till förmån för ytterstaden och regionala kärnor. Då underlättas också att ha en grön infrastruktur jämnt fördelad.

Plandemokrati och medborgares möjligheter till inflytande att påverka planer och planprocessen är alltid viktig.

Buller är en folkhälsofråga. Större fokus bör läggas på att minska bullret, såväl vid bostäder som i grönområden. Mer bullerskydd krävs vilket ökar både andelen grönyta och byggbar yta.

WWF anser att det måste till ytterligare mätbara mål för grönstrukturen därför behövs etableras mått såsom andel grönyta/invånare m.m.

Grönområdesklassificering är viktig att göra för att man inom kommunen ska kunna välja "rätt" grönområde för exploatering och i rätt ordning. Stora konflikter med miljögrupper och närboende uppstår när områden av både allmän och lokal betydelse tas i anspråk.

Översiktsplanen bör även ta hänsyn till vilka områden som är viktiga för en hållbar stadsutveckling med hållbar grönsstruktur. Sådana värdefulla områden kan med fördel skyddas via exempelvis reservatsbildning. Exempel på sådana områden kan vara Järvakilen och Kungliga nationalstadsparken Avslutningsvis citerar vi ur Konsekvensbeskrivningen till Samrådsförslaget;

s.6 Det finns en risk för att stadens insatser riktas mer mot områden där de kommersiella förutsättningarna är goda och mindre mot de delar av staden där behoven av insatser är stora.

Årsta Scoutkår *Dokument nr 499*

När Årsta Scoutkår nu ser de byggplaner som finns för Årsta så ser vi att det skogsområde som idag är omgärdat av staket runt hela Årsta IP riskerar att bebyggas, på grund av att det inte längre skulle tillhöra naturreservatet. Vi hör också rykten om att man skall riva vårt hus, vad är planen och vad gör Stockholm stad för att främja vår verksamhet i Årsta?

Årstaskogen är en stor tillgång för oss som scoutkår i området och främjar vår utomhusverksamhet. Skogen runt vårt hus används dagligen vid våra Scoutmöten, för orientering, eldning, sågträning etc. Närheten till skogsområdet runt huset är mycket viktigt för kåren och vår verksamhet, att det är staket runt vilket gör att vi har en trygghet för barnen och vår verksamhet och omgivningen.

Om området vi idag nyttjar bebyggs och om vi blir hänvisade till reservatet har vi svårt att se hur vår verksamhet kan fortsätta i samma anda, utan att störa omgivningen. Att kunna lära barnen hur man elda säkert är ett av våra signum i Årsta Scoutkår, som vi verkligen vill kunna fortsätta med förutom annan scouting där skogsmiljön är i högsta grad en del av vår verksamhet.

Vi skulle vilja bjuda in er till oss för att diskutera vår framtid, återkom med en kontaktperson som vi kan skicka inbjudan till.

Hjälp oss får fortsatt tillgång till Årtaskogen och fortsatt Scouting i Årsta, låt marken runt Årsta IP förbli en del av reservatet.

Privatpersoner

Privatperson i Årsta

Dokument nr 576

Bygg inte i Årtaskogen! Låt skogen förbli skog som används mycket av barn, vuxna och djur! Rekreation, motion, dagisbarn mm m. m.

Massa människor använder skogen! Skogen är 150 år! Fortsätt bevara den!

Gör hela skogen till naturreservat en gång för alla och värna om naturen. Det byggs redan jättemycket i Årsta!! Ex längst stor del där tvärbanan går! Årsta tar redan sitt "ansvar"!

Bygg där det är betong/tomma ytor/kalt och där stora delar av marken inte används innan ni ens tänker tanken på att bygga i vacker skog! Ex: området mellan Bolidens plan och Slakthusområdet, Stora delar av Årsta Partihallar. Flytta ut kontor och enklare industrier längre ut fr stan och bygg där först!

Bygg på Årstafältet (ca 50-70 %)

Jag vet det har blivit avslag, men tycker det är bättre ställe att bygga på för fältet används mindre än Årtaskogen.

Har ni varit i skogen? Gått runt hela Årstaviken och sett hur vackert och hur många människor som använder den? Gör det.

Jag säger nej till all bebyggelse i Årtaskogen!

Privatperson i Stadshagen*Dokument nr 582***Synpunkter:**

Vi vidhåller alla våra tidigare lämnade synpunkter som ej tillgodosetts (stämplat "inkom 2017-01-09 Stadsbyggnadskontoret expeditionen").

Rubricerat förslag är luddigt och oklart.

Politikerna tycks inte bry sig inte om att skapa en hållbar stadsmiljö. Det handlar om en ökad exploatering och ett ökat antal bostäder. Vi önskar tydligare styrning. Stockholm kommer att bli så tätbebyggt med så hög bebyggelse att det kommer att bli otrivsamt. Nuvarande karaktär kommer att förstöras. Kulturminnesmärkta byggnader måste skyddas bättre. Innerstaden är lagstadgat RIKSINTRESSE. Nuvarande silhuett måste bevaras bättre än som det ser ut i det som förslag som nu föreligger.

De höga husen ger skuggig och blåsig markmiljö. I januari 2017 lämnade vi in skriftliga synpunkter och åtgärdsförslag rörande pågående bräddning av avloppsvatten 233 000 ton år 2014 runt Kungsholmen och bristfällig pumpkapacitet. Detta omnämns ej i det nya förslag som nu föreligger vilket förvånar oss storligen. Bra befintlig boendemiljö måste beaktas mycket bättre i alla avseenden än förslaget anger.

Bygg inte så högt och tätt!! Solljusinsläpp måste bevaras i hela boendemiljön. Detta är mycket viktigt.

I översiktsplanen ingår detaljplaneförslag " Stadshagen, Dp 2013-08100". Ändring annonserades i DN 2017-06-21, bl.a. utgår S:t Görans sjukhusområde. Bra! Locums utbyggnadsförslag var ju rena skräckexemplet i förhållande till "Riksintresset" och alla vackra ord i översiktsplanens skrivelser. Dock bör vi kunna kräva att i planen skall ingå högsta tillåtna nybyggnadshöjd i området och ej som i gällande detaljplan från ungefär 1954. Teoretiskt tillåtes ungefär 60 m.

I vilken omfattning planerar man boende för äldre och multisjuka. Hur ser prognosen ut och kommer det att ske i tillräcklig omfattning?

I FN:s mål nr17 för världens utveckling och mål nr 11 som rör hållbara städer bl.a. Agenda 2030, märks frånvaron av tydligt

ledarskap hos SBK och regeringen. Hållbarhetsfrågor negligeras i förslaget. Handlingsplan efterlyses.

Sveriges mest hållbara stadsdel tar form i Sigtuna. Har SBK tagit del av detta? Eller i Nacka? Propio Fastigheter AB tex. lär bygga Sveriges mest miljövänliga hus. TRÄBYGGANDE. Allt fler anser att detta är en framtidslösning för att erhålla behaglig inomhustemperatur, som också motverkar allergier mm för en bättre boendemiljö. Trähusbyggande minskar koldioxidutsläppet oerhört mycket jämfört med betongbyggande och dylikt.

Vi kräver redogörelse för var FORNLÄMNINGAR finns. Om inte - önskar vi få information om vilken lagstiftning som tillåter undanhållande av denna information.

I förslaget påstås att vi boende är experter i många avseenden. Gäller detta påstående fortfarande? Nästan alla boende har åsikten att "Ingen bryr sig om våra åsikter - myndigheterna gör alltid ändå som de vill".

Privatperson i Bromma

Dokument nr 411

Bebyggelsen i Bällsta utgörs huvudsakligen av villor från 1940-talet. Inom stadsdelen ligger också Solvalla med sin etablerade travsportsarena samt Solvallaskogen. Solvalla har mycket stora möjligheter till stadsutveckling. Planering pågår för delar av arenaområdet till blandad stadsbebyggelse med bostäder, verksamheter och service. I samband med detta behöver mark reserveras för nya förskolor och en skola. Solvallas läge kan bidra till att koppla samman stadsdelarna Annedal och Ulvsunda, Spånga och Bromsten samt stärka kopplingen till grannkommunen Sundbyberg. Bällstavägen har på lång sikt förutsättning att omvandlas till urbant stråk. Spårväghållplatsen kan hjälpa till att stärka områdets centrala plats och skapa förutsättningar för nya publika verksamheter och service. Här bör det även tas höjd för att kunna möjliggöra för en pendeltågsstation i framtiden. Solvallaskogen är en resurs för rekreation i kombination med nya lokala parker och torg. Delar av Gamla Bromstensvägen har potential att omvandlas med ny bebyggelse och service. Norr om Bällstavägen i anslutning till Bällsta gård planeras för en ny idrottsplats som kan utvecklas till en betydelsefull mötesplats i västerort.

Stadsutvecklingsområde Komplettering (Stora stadsutvecklingsmöjligheter)

Område med blandad stadsbebyggelse där omfattande komplettering föreslås. Området kan kompletteras med bostäder, service, verksamheter, gator, parker, kultur och idrottsytor. Att förstärka gröna kvaliteterna och säkerställa funktioner som skolor och förskolor är en viktig del i stadsutvecklingen. Kompletteringen skall göras med utgångspunkt i kunskap om nuvarande karaktär, kvaliteter och behov. Inom området kan det finnas delar där större strukturförändringar föreslås.

Kommentar

Bällsta småhusområde är inte lämpligt för större strukturförändringar. Bostadsområdet består av friliggande småhus varför markeringen på översiktsplanen skall utgå inom hela Bällsta villaområde. Det finns inga lämpliga ytor för kompletterande bebyggelse om man bortser från den gamla affärslokalen vid korsningen Gamla Bromstensvägen och Ankarstocksvägen. Området vid Bällsta folkskola är inte lämpligt för bebyggelse för skoländamål på grund av närheten till Bällstavägen och den blivande byggmarknaden i kvarteret Sadeltaket. Det är väl inte meningen att eleverna skall vistats bakom ett högt bullerskydd. Område kan dock med fördel nyttjas för samlingslokal, vårdcentral och bibliotek vilket saknas inom Bällsta och Mariehäll. Solvallaskogen är ett trettio meter högt och kraftigt kuperat bergsområde som inte är lämpligt för rekreation om man undantar den träningsbana som nyttjas av travhästar.

Urbana stråk

Överbreda gator i det lokala vägnätet och motortrafikleder med sidoområden som på kort eller lång sikt omvandlas till levande stadsmiljöer. Dessa kopplar samman befintliga stadsdelar på ett effektivt och varsamt sätt längs hela sträckan eller på delsträckor. Gatorna kommer ha en fortsatt viktig lokal och regional trafikfunktion för person- och näringslivstransporter men kompletteras med gång- och cykelvägnät både längs och tvärs gatan. Därutöver prioriteras utrymme i de flesta fall för högkvalitativ kollektivtrafik.

Kommentar

Kontoret måste indela gatorna efter sin funktion. Genomfartsgata som har en övergripande funktion. Uppsamlingsgata som förbinder lokala stadsdelar med varandra och bostadsgator som endast har en lokal funktion som att förbind ett bostadsområde till en uppsamlingsgata. Gamla Bromstensvägen tillhör kategorin bostadsgata men är överbredd cirka 10.5 meter bred. Den är utpekad i cykelplanen som en förbindelse. Att bygga om Gamla Bromstensvägen kostar över 100

miljoner kronor då dess undergrund består av mäktig lera med stora sättningar som följd. Varken Trafikkontoret eller Exploateringskontoret har varit intresserade att avsätta medel för denna ombyggnad. Att Gamla Bromstensvägen skall ha fortsatt viktig lokal och regional trafikfunktion för person- och näringslivstransporter är feltänkt. Det är väl inte Stadsbyggnadskontorets avsikt att genomfartsförbudet skall slopas så att trafiken på Gamla Bromstensvägen med ett stort antal fastighetsutfarter kommer att få en kraftig trafikökning.

Avslutningsvis kan jag konstatera att översiktsplanen är flummig och inte på ett relevant sätt redovisar stadens intentioner hur det framtida Stockholm skall gestaltas. Jag anser vidare att översiktsplanen inte uppfyller kraven i Plan och bygglagen 3 Kap 1–2 §§ och 4-6 §§.

Två privatpersoner

Dokument nr 531

"Det är angeläget att utveckla bebyggelsens möte med Årstaskogen" skriver ni i er / Stadsbyggnadskontorets översiktsplan.

Ovan citerade mening bör utgå. Istället bör det tydligt framgå att skogen behöver skyddas!

Med detta menar jag att det tydligt ska framgå att framgå att hela skogen med sin nuvarande biotop dvs dess ekologiska enhetlighet, landskapstyp, typer av livsmiljö, ekosystem och habitat bör bevaras.

Den lilla meningen "Det är angeläget att utveckla bebyggelsens möte med Årstaskogen" rymmer helt klart en mycket större påverkan på skogen än vad man kan tro. Borde det inte framgå något tydligare att en stor del av skogen avses skola skövlas, asfaltbeläggas och bebyggas. Man kan snarare tro att det handlar om att kamouflagemåla husen. Ökar inte detta politikerföraktet ytterligare? Detta i tillägg till förtroendeskanan genom brottet mot tidigare löften, som i alla fall Vänsterpartiet och Miljöpartiet gett, att inte bygga i Årstaskogen.

I Årstaskogen finns rödlistade arter t.ex. talltickan som endast lever där minst 150-åriga tallar finns. Borde inte det hindra exploatering? I skogen finns också fladdermöss. De är skyddade enligt lag. Det är förbjudet att fånga, döda eller flytta fladdermöss och man får heller inte förstöra deras boplatser. Fladdermusen är även skyddade enligt den europeiska konventionen Eurobats. Den omfattar skydd även av fladdermusens boplatser och viktigaste jaktrevir. Har ni erhållit någon rätt att bryta mot lagen? Hur tar man hänsyn till EU:s

fågeldirektiv? Att skydda bevara och återställa tillräckligt varierande och stora livsmiljöer för samtliga fågelarter (naturligt europeiska).

De senaste femtio åren har människan påverkat och förstört naturmiljöer i långt snabbare takt än någonsin tidigare i historien. Vi måste därför bättre värna och vårda våra skogar, vattendrag, betesmarker, skärgårdar och andra naturmiljöer.

Ett naturreservat kan bildas i syfte att: (Miljöbalken anger följande skäl till att bilda naturreservat)

Bevara biologisk mångfald

Ert dvs stadsbyggnadskontorets förslag kommer att förstöra den biologiska mångfalden som idag finns. Ytorna som kommer att bli kvar är för små för att tex rådjuren eller räven ska vara kvar, särskilt med tanke på att den utökade mängden människor som kommer att vistas i skogen pga. den nyinflyttning som är planerad. Det är också högst troligt att djur som hackspetten försvinner.

Vårda och bevara värdefulla naturmiljöer

Det ligger i sakens natur att detta inte handlar om att vårda skogen utan om att bygga bostäder och anpassa skogen till ett parkliknande område. Dvs det kommer inte att finnas skog kvar i den bemärkelse som ordet "skog" innebär.

Årstaskogen är unik

Årstaskogen är unik just för att den är en skog. Dvs skogig, inte alltid fullt tillgänglig för alla, erbjuder habitat för olika och många arter, erbjuder en avkopplande miljö för människor boende i närheten till den. I dagens samhälle är skogen (inte parker) mer och mer ett rum för kontemplation, återhämtning, lugn och rekreation (forskning finns kring detta bl.a. på Södertörns högskola).

Nuvarande plan är Kontraproduktiv

Att ta bort denna lunga och "tillgängliggöra den" med diverse "utvecklande" aktiviteter är kontraproduktivt i detta samhälle där människor söker sig till naturen/skogen för återhämtning och kontemplation.

En skog nära mig

Att Årstaskogen ligger i direkt närhet till bostäder är en tillgänglighetsfaktor bara det. Att skövla skogen till nytta för byggbolag och bostäder som inte är anpassade för medelinkomster (tänker att bebyggelse vid Årstaviken inte direkt kommer att bli

bostäder, läs hyresrätter för familjer med en medelinkomst per vuxen på 24 188kr/mån /medellön 2017 i Sverige). Detta i sig är inte att tillgängliggöra Årstaskogen för fler stockholmare. Det är att tillgängliggöra den för vissa Stockholmare.

Tillgodose behov av områden för friluftslivet

Det är sant att Årstaskogen i stor utsträckning används för friluftsliv och att vi är många som skulle önska att så förblev. Barn, förskolor, skolor, fritids, scouter, orientering, jogging, träning, mulleverksamhet, promenader, rekreation mm äger rum idag i skogen.

Inget av detta kommer att kunna ske i framtiden på de ytor som idag är tillgängliga för sådan verksamhet. Då dessa ytor är desamma som planeras att bebyggas. Det förslag som finns kommer motverka möjligheterna till friluftsliv.

Skydda, återställa eller nyskapa värdefulla naturmiljöer

Skogen är mer skyddad idag utan ert förslag. Ert förslag går ut på att skövla skogen.

Det faller på sin egen orimlighet att skogen skulle skyddas av ert förslag.

Skydda, återställa eller nyskapa livsmiljöer för skyddsvärda arter. Se ovan skydda nyskapa naturmiljöer.

Sammanfattning

Det är uppenbart att det inte handlar om att skydda befintlig skog som i sig har ett mycket stort värde utan att utveckla diverse aktiviteter på den plats skogen idag finns. Ni menar att ni skapar ett naturreservat, jag menar att ni skövlar skogen till förmån för parklikande nästanskog med fik, träffplatser för människor, butiker (?), och andra ännu odefinierade aktiviteter.

Så här Bidrar Årstaskogen idag

Unik skog

- Den är unik skog i Centrala Stockholm
- 150 år gammal urskog
- Vi kan skryta med att vi lever i en stad med rent vatten (några politiker gjorde en stor grej av det för några år sedan då de drack vatten från Mälarströmmen vid en representation)

- Vi kan skryta med att vi lever i en huvudstad som har rådjur, blåbär, ekorrar, nötskrika, hackspett och räv!
- Vi har så gamla och unika träd att den rödlistade talltickan växer i vår skog

Barns utveckling

- Vi har Mulleverksamhet i skogen det vill säga barn i Stockholm kan växa upp tillsammans med skogen.
- Barn kan lära känna skogen, få ett intresse för det som faktiskt är resten av Sverige, skog. Ni säger att många vill flytta till Stockholm men vad gör vi för att stockholmarna ska få lust att vara i resten av landet?
- Barn är otroligt trångbodda i Stockholm. Ytan de vistas på understiger den rekommenderade. På vårt dagis i Årsta delar 40 barn 70 kvm gemensam gård. De använder skogen dagligen för både pedagogiska och fysiska aktiviteter. Vad skulle de göra om inte skogen fanns?
- Barnen växer upp, blir äldre, scouter som fortfarande nyttjar skogen. De fortsätter värna om naturen. De har ett ställe att vara där ingen lockar med försäljning, trender, stress, hets. Här får man vara, lukta, känna, lyssna, smaka saker som inte finns i resten av Stockholm.
- Barn bygger kojor, cyklar, gungar, orienterar, leker, tränar, plockar blåbär här...
- Många förskolor, de båda skolorna med dess fritidsverksamhet använder skogen.

Ljud och bullerdämpande

- Vi får inte glömma att Årstaviken är en landningsbana. På Bromma genomfördes år 2015 56 600 flygningar av vilka flertalet flyger just över Årstaviken. Ca 2500 ambulanshelikopterturer gjordes 2015 i Stockholm. Exakt hur många som utgår/landar på Södersjukhuset är oklart men vi som bor här kan garantera att det sker kontinuerligt. Trots skogen händer det att vi går ut genom porten och upplever vårt närområde som en krigszon, låter kanske överdrivet men ibland är det oerhört mycket helikoptertrafik just över Årstaviken / Årsta. Troligen kommer bullret kommer att förvärras om skogen försvinner.

Man/ni tänker ersätta befintliga aktiviteter (listade härovanför) med andra. Betänk att skogen idag är full av aktivitet men en annan typ av aktivitet än den som föreslås i planerna (promenadstaden). De föreslagna aktiviteterna, varför är de mer värdefulla än de som redan finns?

Tillgängliggöra skogen - förslag för att värna den

Om man vill tillgängliggöra skogen till förmån för fler skulle man också kunna tänka sig en strategi för att påvisa värdet i att spara skogen! Om det inte finns någon skog att tillgängliggöra vad tillgängliggör man då?

Fokusera på vad i den befintliga skogen som motsvarar värden i promenadstaden och kombinera denna strategiska utgångspunkt med hur de utgår från Miljöbalken. Att bevara skog, att tillgängliggöra för människor med en medelinkomst (genom att bygga hyresrätter), att bygga och utveckla utifrån rådande topografi (alltså använda tex området ovanför båtklubben mot Gullmarsplan) och tänka småskaligt.

Bygg Ekobyar

Varför inte inrätta ekoboende med tydligt miljötank i bostäderna? Men absolut inte i Årtaskogen. Detta skulle vara något som välkomnades bland Årstabor. och många av de unga som idag flyttar in till Stockholm. Fokusera på naturvärden och värna om det som finns. Skövla är lätt, att restaurera är svårare. Skogen som vi tar bort nu kommer aldrig att komma åter.

Påvisa de aktiviteter som idag försiggår i skogen och på riktigt använda de idéer som människorna boende i Årsta sitter inne med. 150 år gammal urskog i en huvudstads centrum är oåterkallelig. Andra platser kan vi vara utan. Årsta partihallar, industrierna vid Årstaberg m.m.

Att bevara utrymmen för kontemplation är att visa på hög svansföring både strategiskt och politiskt.

Sätt Stockholm på kartan med våra bevarade naturvärden, ekobebyggelse och bebyggelse och bevarande i kontakt med medborgarna, på riktigt!

När kommer jag att bo i detta Stockholm? Detta vill jag få svar på?

Mina barn har vuxit upp med skogen - vistats där med oss föräldrar, med förskola, med Friluftsförbundet och skolan. De har fått en stark anknytning till skogen och Stockholm som nu riskerar att förstöras.

Privatperson i Lidingö*Dokument nr 536*

Jag menar att det vore bra att i större utsträckning betona miljömål och andra långsiktiga samhällsmål. Med tillgänglighet även för dem som inte kan eller vill köra bil. Vi bör bygga en långsiktigt hållbar stad – ekologiskt, socialt och ekonomiskt.

Vi bör av klimatskäl snabbare minska förbränningen av fossila bränslen i trafiken. Då bör vi satsa mer på elektrisk spårtrafik som är mycket effektiv. Fordonens däck och asfalten ger vid slitage stora mängder miljöskadliga små partiklar i luften. Men även sådana fordon kan i framtiden i mycket stor utsträckning drivas elektriskt i stället för med fossila motorer. Och kollektivtrafik är mycket trafiksäkrare än vanliga bilar.

Många fler direktbussar på Essingeleden behövs mellan olika platser i södra förorter och platser i norra förorter. En buss kan då ersätta ett hundra bilar. Matarbussar går till direktbussarnas hållplatser och även mindre matarfordon med mycket hög turtäthet kan då ge möjligheter till snabba arbetsresor mm för många. Man ska inte vara beroende av en privatbil. Fler och fler av matarfordonen kan komma att vara drivna med förnybar el och vara förarlösa. Till mycket låg kostnad kan man även i lågtrafiktid ha mycket hög turtäthet och/eller beställningstrafik. Tex i glesbygd och på natten. Med många men små fordon. Hög tillgänglighet för alla – också för dem som inte har körkort och egen bil.

Färre fordon som i stället används många fler timmar per dygn blir mycket billigare för den enskilde och för hela samhället än om vi fortsätter som idag med onödigt många privata bilar och företagsbilar. Och en intressant och önskvärd landsbygdsutveckling underlättas. Planering för Stockholm och för andra platser samordnas.

Godstransporter bör i mycket större utsträckning samordnas så att varje fordon tar mer last även på returesor. Så blir det färre fordon på vägarna. Även privatpersoners godstransporter administreras nu alltmer via internet bl.a. köp av mat, kläder mm. En mycket stor effektivisering kommer nu med den nya tekniken för digitalisering. Med minskat behov av att köra bil själv kan man delta i en bilpool och avstå från egen dyr bil. Då minskar också behovet av parkeringsplatser i staden och vi kan få en tätare stad. En stad som byggs för möten, glädje och samarbete mellan människor. Det är väl därför vi bygger städer. Det är inte för att få bilköer och för möten

mellan bilar. Mer plats behövs för gående och cyklister och för parker. Och för service av olika slag. Bilarnas miljöbelastning och markanvändning för både körning och parkering subventioneras idag mycket kraftigt och betalas nu till stor del av kommunalskatt och av kommande generationer i stället för av t ex olika kilometerskatter, högre skatter på fossilbränslen osv.

Det vore bra om man påskyndar planeringen av Lidingöspårvagnsvägen från Ropsten genom Värtastaden över Gärdet till Djurgårdsbron och Centralstationen. Spåret borde också ha en gren från Värtastaden i en tunnel under vattnat till Nacka och till spårvägarna där. Och också från Värtastaden på befintliga spår genom Lilljansskogen till Universitetet och vidare till Solna och Sundbyberg och spårvägarna där. På natten och under lågtrafiktid kan en del spårvagnar ta med sig vagnar med godscontainrar. Stationer för omlastning av gods behövs då på flera platser.

Vi bör väl bygga det samhälle vi vill ha - ett önskvärt samhälle för alla. Så att alla kan må gott. Också kommande generationer. Det är då inte tillräckligt bra att bara gå i den riktning som prognoser pekar på. Målstyrning är bättre än styrning efter prognoser. En slutsats, menar jag, blir att vi inte behöver stora och dyra motorvägar som Förbifart Stockholm och Östlig förbindelse. Och en fördel är det också om vi utvecklar teknik, som är bra även i många andra länder. Trafikplanering med system för typ trängselsavgifter är exempel. Så kan vi bygga företag som kan exportera både varor och tjänster. Vi kan gärna vara teknikoptimister men vi bör undvika att vara tekniknaiva. Försiktighetsprincipen är viktig.

Privatperson i Årsta

Dokument nr 497

"Det är angeläget att utveckla bebyggelsens möte med Årstaskogen" skriver ni i er översiktsplan.

Ovan citerade mening bör utgå. Istället bör det tydligt framgå att skogen behöver skyddas. De senaste femtio åren har människan påverkat och förstört naturmiljöer i långt snabbare takt än någonsin tidigare i historien. Vi måste därför bättre värna och vårda våra skogar, vattendrag, betesmarker, skärgårdar och andra naturmiljöer.

Ett naturreservat kan bildas i syfte att: (Miljöbalken anger följande skäl till att bilda naturreservat)

Bevara biologisk mångfald

Ert förslag kommer att förstöra den biologiska mångfalden som idag finns. Ytorna som kommer att bli kvar är för små för att t.ex. rådjuren eller räven ska vara kvar, särskilt med tanke på att den utökade mängden människor som kommer att vistas i skogen pga. den nyinflyttning som är planerad. Det är också högst troligt att djur som hackspetten försvinner.

Våra och bevara värdefulla naturmiljöer

Det ligger i sakens natur att detta inte handlar om att vårda skogen utan om att skövla den.

Tillgodose behov av områden för friluftslivet

Det är sant att Årtaskogen i stor utsträckning används för friluftsliv och att vi är många som skulle önska att så förblev. Barn, förskolor, skolor, fritids, scouter, orientering, jogging, träning, mulleverksamhet, promenader, rekreation mm äger rum idag i skogen. Inget av detta kommer att kunna ske i framtiden på de ytor som idag är tillgängliga för sådan verksamhet. Då dessa ytor är desamma som planeras att bebyggas. Det förslag som finns kommer motverka möjligheterna till friluftsliv.

Skydda, återställa eller nyskapa värdefulla naturmiljöer

Skydda, återställa eller nyskapa livsmiljöer för skyddsvärda arter.

Se ovan skydda nyskapa naturmiljöer.

Sammanfattning: det är uppenbart att bygga bostäder är vad ni är ute efter, inte etablera ett naturreservat.

Så här Bidrar Årtaskogen**Unik skog**

- Den är unik skog i Centrala Stockholm
- 150 år gammal urskog
- Vi kan skryta med att vi lever i en stad med rent vatten (några politiker gjorde en stor grej av det för några år sedan då de drack vatten från Mälarströmmen vid en representation)
- Vi kan skryta med att vi lever i en huvudstad som har rådjur, blåbär, ekorrar, nötskrika, hackspett och räv!
- Vi har så gamla och unika träd att den rödlistade talltickan växer i vår skog

Barns utveckling

- Vi har Mulleverksamhet i skogen det vill säga barn i Stockholm kan växa upp tillsammans med skogen.
- Barn kan lära känna skogen, få ett intresse för det som faktiskt är resten av Sverige, skog. Ni säger att många vill flytta till Stockholm men vad gör vi för att stockholmarna ska få lust att vara i resten av landet?
- Barn är otroligt trångbodda i Stockholm. Ytan de vistas på understiger den rekommenderade. På vårt dagis i Årsta delar 40 barn 70 kvm gemensam gård. De använder skogen dagligen för både pedagogiska och fysiska aktiviteter. Vad skulle de göra om inte skogen fanns?
- Barnen växer upp, blir äldre, scouter som fortfarande nyttjar skogen. De fortsätter värna om naturen. De har ett ställe att vara där ingen lockar med försäljning, trender, stress, hets. Här får man vara, lukta, känna, lyssna, smaka saker som inte finns i resten av Stockholm.
- Barn bygger kojor, cyklar, gungar, orienterar, leker, tränar, plockar blåbär här...
- Många förskolor, de båda skolorna med dess fritidsverksamhet använder skogen.

Ljud och bullerdämpande

- Vi får inte glömma att Årstaviken är en landningsbana. På Bromma genomfördes år 2015 56 600 flygningar av vilka flertalet flyger just över Årstaviken. Ca 2500 ambulanshelikopterturer gjordes 2015 i Stockholm. Exakt hur många som utgår/landar på Södersjukhuset är oklart men vi som bor här kan garantera att det sker kontinuerligt. Trots skogen händer det att vi går ut genom porten och upplever vårt närområde som en krigszon, låter kanske överdrivet men ibland är det oerhört mycket helikoptertrafik just över Årstaviken / Årsta. Troligen kommer bullret kommer att förvärras om skogen försvinner.

Er definition av skog kvar/naturreservat

Ni menar att ni skapar ett naturreservat, jag menar att ni skövlar skogen.

150 år gammal urskog i en huvudstads centrum är oåterkallelig. Andra platser kan vi vara utan. Årsta partihallar, industrierna vid Årstaberg m.m. Jag kan tex visa er parkeringsplatser i Årsta som skulle kunna grävas ner under jorden och hus byggas ovanpå. Men

att skövla denna unika plats för växtlighet, djur, människor, rekreation, lärande är obegripligt, oförlåtligt och oåterkalleligt.

Att människor i en stad också ska må bra, ha livskvalitet för generationer framåt verkar komma långt ner på dagordningen. En skog att vara i, som inte ställer några som helst prestationskrav på oss och våra barn. Ett ställe där vi inte behöver köpa eller konsumera. En plats där vi helt enkelt bara får vara. Finns det utrymme för en sådan plats i Stockholm?

Privatperson

Dokument nr 578

På sida 159 står: "Det är angeläget att utveckla bebyggelsens möte med Årstaskogen".

Ovan citerade mening bör strykas, man bör istället i texten göra det tydligt att skogen behöver skyddas.

Med tanke på hur mycket Stockholm växer och planeras växa ytterligare (som angivet i översiktsplanen), och även hur mycket bostäder som redan nu byggs eller planeras byggas i Årsta, är det oerhört viktigt att inte bygga bort den gröna lunga som Årstaskogen utgör. Låt skogen få förbli en skog och bygg inte bort den och ersätt den med en park med "skogskänsla" (vilket exploateringskontoret önskar göra). Att det i Stockholm (inte utanför) finns en riktig skog som gynnar både miljö och invånare är fantastiskt och något som staden borde sträva efter att skydda, inte förstöra.

Privatperson

Dokument nr 577

"Det är angeläget att utveckla bebyggelsens möte med Årstaskogen" skriver ni i översiktsplanen. Nuvarande plan är kontraproduktiv och ovan citerade mening bör utgå. Istället bör det tydligt framgå att skogen behöver skyddas.

Årstaskogen är enormt attraktiv och uppskattad av Stockholms innevånare. Att Stockholms innevånare blir fler och att de behöver någonstans att bo är ett faktum. Att då föreslå att bygga bort Årstaskogens mest uppskattade och centrala delar som nuvarande beslut från Exploateringsnämnden anger är mer skrattretande än att föreslå att riva slottet för att bygga 1 000 lägenheter i centralt läge i gamla stan. Att föreslå att riva slottet är skrattretande för många. Förslaget att bygga bort Årstaskogens centrala delar hade varit än

mer skrattretande för ännu fler om det inte var ett faktum att ett sådant förslag på allvar övervägs av er. Det borde tydligt framgå att skogen behöver skyddas. Med detta menar jag att det tydligt ska framgå att framgå att hela skogen med sin nuvarande biotop dvs dess ekologiska enhetlighet, landskapstyp, typer av livsmiljö, ekosystem och habitat bör bevaras.

Miljöbalken anger följande skäl till att bilda naturreservat:

Bevara biologisk mångfald

Ert dvs stadsbyggnadskontorets förslag kommer att förstöra den biologiska mångfalden som idag finns. Ytorna som kommer att bli kvar är för små för att tex rådjuren eller räven ska vara kvar, särskilt med tanke på att den utökade mängden människor som kommer att vistas i skogen pga. den nyinflyttning som är planerad. Det är också högst troligt att djur som hackspetten försvinner. Ett aktivt beslut att bygga bort centrala delar av Årtaskogen är även ett aktivt beslut att minska den utsatta reliktbokens överlevnadschanser. Enligt stadens egen utredning kring Årstafältets reliktbokspopulation framgår att den på lång sikt är beroende av Årtaskogens reliktbokspopulationers överlevnad.

Vårda och bevara värdefulla naturmiljöer

Det ligger i sakens natur att detta inte handlar om att vårda skogen utan om att bygga bostäder och anpassa skogen till ett parkliknande område. Dvs det kommer inte att finnas skog kvar i den bemärkelse som ordet "skog" innebär.

Årtaskogen är unik

Årtaskogen är unik just för att den är en skog. Dvs. skogig, inte alltid fullt tillgänglig för alla, erbjuder habitat för olika och många arter, erbjuder en avkopplande miljö för människor boende i närheten till den. I dagens samhälle är skogen (inte parker) mer och mer ett rum för kontemplation, återhämtning, lugn och rekreation. Att ta bort denna lunga och "tillgängliggöra den" med diverse "utvecklande" aktiviteter är kontraproduktivt i detta samhälle där människor söker sig till naturen/skogen för återhämtning och kontemplation.

En skog nära staden

Att Årtaskogen ligger i direkt närhet till bostäder är en tillgänglighetsfaktor bara det. Att skövla skogen till nytta för byggbolag och bostäder som inte är anpassade för medelinkomster (tänker att bebyggelse vid Årstaviken inte direkt kommer att bli bostäder, läs hyresrätter för familjer med en medelinkomst per

vuxen på 24 188kr/mån /medellön 2017 i Sverige). Detta i sig är inte att tillgängliggöra Årstaskogen för fler stockholmare. Det är att tillgängliggöra den för vissa Stockholmare.

Tillgodose behov av områden för friluftslivet

Det är sant att Årstaskogen i stor utsträckning används för friluftsliv och att vi är många som skulle önska att så förblev. Barn, förskolor, skolor, fritids, scouter, orientering, jogging, träning, mulleverksamhet, promenader, rekreation mm äger rum idag i skogen.

Inget av detta kommer att kunna ske i framtiden på de ytor som idag är tillgängliga för sådan verksamhet. Då dessa ytor är desamma som planeras att bebyggas. Det förslag som finns kommer motverka möjligheterna till friluftsliv.

..... Skydda, återställa eller nyskapa värdefulla naturmiljöer

Skogen är mer skyddad idag utan ert förslag. Ert förslag går ut på att skövla skogen. Det faller på sin egen orimlighet att skogen skulle skyddas av ert förslag.

Sammanfattning

Det är uppenbart att översiktsplanen och exploateringsnämndes beslut inte handlar om att skydda befintlig skog som i sig har ett mycket stort värde utan att utveckla diverse aktiviteter på den plats skogen idag finns. Ni menar att ni skapar ett naturreservat, jag menar att ni skövlar skogen till förmån för parklikande nästanskog med fik, träffplatser för människor, butiker (?), och andra ännu odefinierade aktiviteter.

Så här Bidrar Årstaskogen idag

Unik skog

- den är unik skog i Centrala Stockholm
- 150 år gammal urskog
- vi kan skryta med att vi lever i en stad med rent vatten (några politiker gjorde en stor grej av det för några år sedan då de drack vatten från Mälärströmmen vid en representation)
- Vi kan skryta med att vi lever i en huvudstad som har rådjur, blåbär, ekorrar, nötskrika, hackspett och räv!
- Vi har så gamla och unika träd att den rödlistade tallticken växer i vår skog

Barns utveckling

- Vi har Mulleverksamhet i skogen det vill säga barn i Stockholm kan växa upp tillsammans med skogen, ett avgörande skäl till varför vi valde att bo just här.
- Barn kan lära känna skogen, få ett intresse för det som faktiskt är resten av Sverige, skog. Ni säger att många vill flytta till Stockholm men vad gör vi för att stockholmarna ska få lust att vara i resten av landet?
- Barn är otroligt trångbodda i Stockholm. Ytan de vistas på understiger den rekommenderade. På vårt dagis i Årsta delar 40 barn 70 kvm gemensam gård. De använder skogen dagligen för både pedagogiska och fysiska aktiviteter. Vad skulle de göra om inte skogen fanns och vilket ansvar tar ni?
- Barnen växer upp, blir äldre, scouter som fortfarande nyttjar skogen. De fortsätter värna om naturen. De har ett ställe att vara där ingen lockar med försäljning, trender, stress, hets. Här får man vara, lukta, känna, lyssna, smaka saker som inte finns i resten av Stockholm.
- Barn bygger kojor, cyklar, gungar, orienterar, leker, tränar, plockar blåbär här....
- Många förskolor, de båda skolorna med dess fritidsverksamhet använder skogen.

Ljud och bullerdämpande

- Vi får inte glömma att Årstaviken är en in och utflygningsbana till Bromma flygplats. På Bromma genomfördes år 2015 56 600 flygningar av vilka flertalet flyger just över Årstaviken. Ca 2500 ambulanshelikopterturer gjordes 2015 i Stockholm. Exakt hur många som utgår/landar på Södersjukhuset är oklart men vi som bor här kan garantera att det sker kontinuerligt.

Man/ni tänker ersätta befintliga aktiviteter (listade härovanför) med andra. Betänk att skogen idag är full av aktivitet men en annan typ av aktivitet än den som föreslås i planerna (promenadstaden). De föreslagna aktiviteterna, varför är de mer värdefulla än de som redan finns och är gratis?

Tillgängliggöra skogen

Om man vill tillgängliggöra skogen till förmån för fler skulle man också kunna tänka sig en strategi för att påvisa värdet i att spara skogen! Om det inte finns någon skog att tillgängliggöra vad tillgängliggör man då?

Fokusera på vad i den befintliga skogen som motsvarar värden i promenadstaden och kombinera denna strategiska utgångspunkt med hur de utgår från Miljöbalken. Att bevara skog, att tillgängliggöra för människor med en medelinkomst (genom att bygga hyresrätter), att bygga och utveckla utifrån rådande topografi (alltså använda tex området ovanför båtklubben mot Gullmarsplan) och tänka småskaligt.

Bygg Ekobyar

Varför inte inrätta ekoboende med tydligt miljötänk i bostäderna? Detta skulle vara något som välkomnades bland Årstabor. och många av de unga som idag flyttar in till Stockholm. Fokusera på naturvärden och värna om det som finns. Skövla är lätt, att restaurera är svårare. Skogen som vi tar bort nu kommer aldrig att komma åter.

Påvisa de aktiviteter som idag försiggår i skogen och på riktigt använda de idéer som människorna boende i Årsta sitter inne med.

150 år gammal urskog i en huvudstads centrum är oåterkallelig. Andra platser kan vi vara utan. Årsta partihallar, industrierna vid Årstaberg m.m.

Att bevara utrymmen för kontemplation är att visa på hög svansföring både strategiskt och politiskt.

Sätt Stockholm på kartan med våra bevarade naturvärden, ekobebyggelse och bebyggelse och bevarande i kontakt med medborgarna, på riktigt!

När kommer jag att bo i detta Stockholm? Detta vill jag få svar på.

Privatperson

Dokument nr 575

I er översiktsplan skriver ni att det är angeläget att utveckla bebyggelsen av Årtaskogen. Den meningen bör av flera skäl utgå. Årtaskogen är i söderort en unik skog som ger en massa människor, många som bor trångbott, möjlighet till natur, rekreation och djurliv. Under flera år har det kommit en mängd rapporter om vikten av att vara nära naturen för psykisk och fysiska hälsan. Detta gäller barn och vuxna. I söderort har vi inte många naturområden såsom i andra delar av Stockholm. Årsta bidrar redan med massa nya lägenheter och fler kommer. Stadsbyggnadskontoret bör inte

bara värna om människans hälsa utan även det unika ekologiska systemet med skog och djurarter.

Låt inte ensidigt fokus på byggande i stoppa er, våga tänka om och påbörja en dialog med medborgarna, se skogen som en unik del av söderort och ta istället fram det som en av Stockholms "framsidor", att vi bevarar skog mitt i Stockholm! Det ska Stockholm visa för medborgarna och omvärlden.

Privatperson

Dokument nr 571

Kommentaren berör stadsdelen Årsta (inkl. de nybyggnadsprojekt som planeras i Årstaberg, Årstafältet, Årstastråket, Slakthusområdet/Söderstan, mm) med angränsande stadsdelar Södermalm, Årstadal/Liljeholmen och Johanneshov med utgångspunkt i den framtida tillgången till grönområden i dessa stadsdelar.

Av förslaget till ny översiktsplan, avsnittet om Årsta, framgår att det pågår en ambitiös stadsutveckling i och runt området; antalet boende i närområdet kommer att öka med tiotusentals (s 158-159), vilket också är allmänt känt sedan innan.

Det är mot denna bakgrund och mot bakgrund av den misslyckade stadsplaneringen i det s k "utvecklingsområdet"

Årstadal/Liljeholmen (se nedan) oroande att förslaget till översiktsplan inte innehåller någon konkret formulering om att staden avser att skydda Årtaskogen mot exploatering och förstörelse. Istället berörs Årtaskogen i mycket luddiga och mångtydiga ordalag som:

"Det skulle även vara positivt om ytterligare samband kunde skapas mellan Årtaskogen och Södermalm", samt

"Det är även angeläget att utveckla bebyggelsens möte med Årtaskogen".

Att dessa formuleringar kan tolkas som att Årtaskogen ska krympas till förmån för bostäder har blivit uppenbart efter att staden släppte förslaget till bebyggelse i Årtaskogens södra delar. Dessa delar av skogen ligger lättillgängligt i anslutning till den bebyggelse som redan finns i Årsta och just de delar som ska utredas för bebyggelse går enkelt att nå från flera platser i både Johanneshov

och Årsta, betydligt enklare än de delar som föreslås bli naturreservat längs med Årstaviken och förkastningsbranten.

Att frågan om att ta bort skogen till förmån för bostäder ens utreds är mycket svårt att förstå med tanke på både den analys staden själv har gjort av bristen på grönytor på både Södermalm och Liljeholmen och beskrivningen av de många förtätningsprojekt som framgår av översiktsplanen.

I förslaget till den nya översiktsplanen anges i avsnittet om god offentlig miljö, under Gröna kvalitéer, följande mål:

”I takt med att Stockholm får fler invånare behövs insatser för att förbättra de gröna miljöerna, göra dem mer tillgängliga och komplettera med nya parker. Grön mark kommer ibland att bebyggas, men stadens övergripande ambition är att förbättra människors tillgång till gröna kvaliteter” (s. 25).

Redan utifrån detta mål borde det vara stadens ambition att säkerställa Årstaskogen som en grön oas för både nu boende och inflyttande människor, eftersom fler människor naturligt nog medför ett större slitage på grönområde och det är omöjligt att försäkra människor tillgång till gröna kvaliteter genom att röja undan natur till förmån för bostadskvarter och vägar.

Stockholms stads analys av park- och naturtillgången i Stockholm, 2015-03-31, ”Rekreation inom Stockholms stad” (i det följande benämnd ”Rapporten”) syftade till att kartlägga stadens rekreativsvärden, som räknas till de s k kulturella ekosystemtjänsterna, samt vissa ytterligare kvalitéer som exempelvis lekplatser.

Rapporten upplyser om att Stockholm, enligt stadens parkriktlinjer, ska hålla en ”god parkstandard”, vilket innebär att mängden parkmark måste vara stor nog för att tillgodose invånarnas rekreativsbehov och klara det höga besöksstrycket (s. 5, Rapporten).

I rapporten omnämns Liljeholmen och Slakthusområdet, två av stadens s k utvecklingsområden som (alltjämt eller i startskottet) är under uppbyggnad med tusentals bostäder, på flera ställen som områden där staden varken lever upp till de mål om parkstandard och närhet till grönyta som staden ställer upp eller till internationella rekommendationer.

- Andelen offentlig grönyta i Liljeholmen och Slakthusområdet understiger 15 procent, dvs, under UN Habitats rekommendation att minst 15-20 procent av landytan i tät blandad stadsbygd bör vara offentlig friyta (s 20, Rapporten).
- Många av invånarna i Liljeholmen har också längre än 300 m till närmaste grönyta (s. 7, Rapporten).
- I både Liljeholmen och Slakthusområdet är mängden offentlig grönytan per person under 10 kvm. WHO rekommenderar att mängden grönyta per person inte understiger 9 kvm (s. 22, Rapporten).

Vidare är Södermalm enligt Rapporten den stadsdel som efter Norrmalm har minst genomsnittlig offentlig grönyta per person inom 500 m radie (s 23, Rapporten). I förslaget till ny översiktsplan framgår att staden accepterar analysen då det i avsnittet om Södermalm anges att "Det är parkbrist på Södermalm vilket innebär ett högt besöksstryck i befintliga parker" (s 142).

Stadsdelarna Enskede-Årsta-Vantör och Hägersten-Liljeholmen är de stadsdelar som efter innerstadsdelarna har minst genomsnittlig offentlig grönyta per person inom 500 m radie (s. 23, Rapporten). Analysen utgår från befintligt antal boende och räknar inte med den inflyttning till stadsdelarna som blir följden av förtätningsplaneran, dvs. inte med de tiotusentals invånare som också de kommer att behöva tillgång till grönområden för rekreation.

I Rapportens avslutande del, Syntesen, s. 25 ff, analyseras tillgången till vistelsekvalitéer i staden utifrån maximalt 18 vistelsekvalitéer. Analysen redovisas i form av en karta där områden markerats med olika färger utifrån sin kapacitet att producera kulturella ekosystemtjänster. 10-18 vistelsekvalitéer likställs med "Mycket stor kapacitet", vilket är den högsta rankingen. Kartan visar att Årtaskogen är ett av endast fem små områden i hela Söderort som bedöms ha "Mycket stor kapacitet" att producera kulturella ekosystemtjänster (s. 26, Rapporten).

Rapporten avslutas med att konstatera att:

"Många av stadens utvecklingsområden har parkbrist i flera avseende. Detta gäller till exempel [...], Telefonplan, Älvsjö [även dessa två områden relativt närliggande Årsta, min anmärkning], Årstadal/Liljeholmen och Slakthusområdet där både tillgången till vistelsekvalitéer och mängden grönyta per person är liten. Att

säkerställa en god parkstandard i dessa områden blir en viktig utmaning i de stadsutvecklingsprocesser som staden står inför.”

Av grönytekartorna i Rapporten framgår tydligt att centrala Söderort – efter den kommande exploateringen av Årstafältet - i princip kommer att sakna områden med någon kapacitet att producera kulturella ekosystemtjänster (s. 26 Rapporten).

Att det nybyggda bostadsområdet Årstadal/Liljeholmen lider brist på offentliga grönytor har förutom i Rapporten uppmärksamrats i både branschmedia för arkitekter och landskapsarkitekter, remissförfaranden och vanlig media. Bevakningen har särskilt gällt den misslyckade stadsplaneringen såvitt avser förskolebarnens situation. Se tex följande artiklar om :

[Se bifogade bilagor 2st]

Staden bör ta professionens varningar och slutsatserna från de konsulter som staden självt anlitat på allvar i den fortsatta stadsbyggnadsprocessen. Årtaskogens många kvaliteter, för både människor och djur är väldokumenterade, både genom beslutsunderlaget till det planerade naturreservatet och i tex. Stockholms stads egen Guide till tystnaden:

[Se bifogad bilaga]

Innan den alltför förtätade staden är ett faktum borde översiktsplanens slutsatser beträffande Årtaskogen vara att:

- Det är angeläget att skydda skogen i dess helhet till förmån för nu boende och framtida boende i samtliga kringliggande stadsdelar och att se skogen som den resurs den faktiskt är.
- Det är angeläget att säkra närområdets förskolebarns och äldre barns tillgång till grönytor och natur.
- Det är angeläget att inte låta skogen krympa till ytan, eftersom detta riskerar att äventyra den kvarvarande grönytans ”kvalitet” pga. slitage och alltför högt tryck.

Privatperson

Dokument nr 569

I avsnittet som behandlar Enskede-Årsta-Vantör står det bl.a. "Det är även angeläget att utveckla bebyggelsens möte med Årtaskogen". Jag anser att denna skrivelse är otydlig och noterar

att just den meningen nu används av exploateringskontoret i Stockholm i syfte att stärka exploateringsplanerna i Årstaskogen. Vad avses med att "utveckla bebyggelsens möte med Årstaskogen" och varför är det viktigt? Årstaskogen har (enligt förslaget till naturreservat som lades fram 2014) mycket god tillgänglighet och av parkplanen framgår det att Årstaskogen nås från många punkter och genom skogen och utmed stranden finns ett nätverk av promenadstigar. Det kan med andra ord inte vara tillgängligheten som avses.

Årstaskogen är en unik stadsnära skog med höga ekologiska och rekreativa värden och med ett rikt växt- och djurliv. Årstaskogen används flitigt för promenader, löpning, cykling, koloniträdgårdsodling, pedagogisk verksamhet för förskolor och skolor och för naturlek av barn i närområdet. Årstaskogen erbjuder också tystnad och ro, se "Guide till tystnaden". Årstaskogen idag på gränsen i storlek för att kunna bevara sin mångfald på egen hand och spridningsvägarna är svaga. Att ytterligare minska denna yta är därför direkt skadligt för den biologiska mångfalden. Artvärdet i skogen bedöms som högt med en del rödlistade och ibland hotade arter.

Under de senaste 20 åren har Årstaskogens landyta krympt från 73 hektar till 44 hektar samtidigt som befolkningen i Årsta, Johanneshov och Årstadal gått från 17 000 invånare till 30 000 invånare under samma period. Till det kommer ytterligare planerad bebyggelse i Årstadal, Årstastråket, Årstafältet och Gullmarsplan de kommande åren. Behovet av rekreation kommer med andra ord att öka i området.

Under 2015 skedde 50 % av all nybyggnation i Stockholm på naturmark. Det är en trend i Stockholm att exploatera parkmark/naturmark varför staden tydligt måste ange vilka områden som inte ska exploateras. Hit hör Årstaskogen - en skog som har varit aktuell som naturreservat under mer än 20 års tid. En unik skog som vi ska framhäva och vara stolta över.

Jag motsätter mig alla antydningar till att meningen "Det är angeläget att utveckla bebyggelsens möte med Årstaskogen" ska användas som argument för att det ska byggas i skogen och att 22 % av Årstaskogen ska skövlas! Så ser nämligen nuvarande exploateringsförslag ut. Meningen bör utgå och istället ska det framgå att Årstaskogen ska skyddas. Att göra något annat är oförsvarligt.

Privatperson*Dokument nr 568*

Planen saknar en tydlig strategi för hur natur-och kulturmiljövärden skall tas till vara och skyddas. Ett tydligt exempel på detta är Årstaskogen. Naturvärdena i denna skog har ansetts vara så pass stora att det rått enighet om att låta området bli naturreservat. I förslaget till ny öp står det istället att det är angeläget att utveckla bebyggelsens möte med Årstaskogen.

På vilket sätt menar man att detta skulle vara angeläget? Vad som snarare är angeläget för Stockholms stad är att kunna behålla större sammanhållna grönområden med höga biologiska värden och utveckla bebyggelsen där värdena är lägre. Eller kan det vara så att man bara är ute efter att utveckla områden med potential till sjöutsikt?

En hållbarare syn på exploatering efterfrågas starkt. Hållbart byggande handlar inte enbart om materialval och energiåtgång, det är också en viktig faktor vilka natur- och kulturmiljövärden man tar i anspråk.

Privatperson*Dokument nr 566*

De senaste femtio åren har människan påverkat och förstört naturmiljöer i långt snabbare takt än någonsin tidigare i historien. Jag anser därför att vi måste bli bättre på att värna och vårda våra skogar, vattendrag och andra naturmiljöer.

Årstaskogen är mer skyddad idag utan ert förslag. Ert förslag går ut på att skövla skogen. Det faller på sin egen orimlighet att skogen skulle skyddas av ert förslag. Årstaskogen är unik just för att den är en 150 år gammal skog i en huvudstad.

Ert dvs stadsbyggnadskontorets förslag kommer att förstöra den biologiska mångfalden som finns idag. Ytorna som kommer att bli kvar är för små för att tex rådjuren eller räven ska kunna vara kvar, särskilt med tanke på att den utökade mängden människor som kommer att vistas i skogen pga. den nyinflyttning som är planerad. Det är också högst troligt att djur som hackspetten försvinner.

Det ligger i sakens natur att detta inte handlar om att vårda skogen utan om att bygga bostäder och anpassa skogen till ett parkliknande område. Dvs det kommer inte att finnas skog kvar i den bemärkelse

som ordet "skog" innebär. Jag undrar varför ni vill anlägga en park med "skogskaraktär" när det redan finns skog som nyss ansågs så värdefull att den skulle bli naturreservat?

Jag undrar dessutom om hur Årstaskogen skulle kunna bli mer tillgänglig genom att bebygga de flacka och naturligt tillgängliga delarna för att lämna en redan strandskyddad rasbrant?

Årstaskogen utgör idag enbart 1/5 av Central Parks yta och det är tack vare tallskogen som Årsta, Hammarby sjöstad, Södermalm mm har så bra luftkvalitet då tallarna tar hand om icke önskvärda partiklar i luften. Dessutom behövs grönområden i centrala lägen för att öka livskvalitén. Årstaskogen används idag i stor utsträckning för friluftsliv och andra aktiviteter av barn, förskolor, skolor, fritids, scouter, orientering, jogging, träning, mulleverksamhet, promenader, rekreation mm.

Dianelunds kolonistugeområde fyller i år 100 år. Detta inte enbart ett uppskattat område för de som hyr kolonistugorna och de som njuter av den fina miljön vid promenader – kolonistugeområdet är även ett kulturhistoriskt värdefullt område – förstör inte detta fina område med bostadshus på 4-8 våningar precis vid stugorna!

Jag har förståelse för att det finns ett behov av att bygga fler bostäder men jag anser att Årsta med omnejd redan har "tagit sin del" då det nu ska byggas bostäder på bl.a. Årstafältet, Årstastråket och på Slakthusområdet. Varför inte bygga bostäder på området för nuvarande Årsta partihallar och Västberga industriområde istället för att på så sätt kunna bevara Årstaskogen som den är idag? Dessutom anser jag att Stockholms innerstad med närförorter (som exempelvis Årsta och Gullmarsplan) redan är så belastade vad gäller kommunikationsmöjligheter, det är som exempel svårt att få plats på tunnelbanan vid rusningstid och det är ont om parkeringsplatser. Andra alternativ är att bygga högre och tätare på de platser som redan är beslutade att bebyggas, t.ex. på Årstafältet samt att bygga ut Stockholm ytterligare i utkanterna.

Privatperson

Dokument nr 565

"Det är angeläget att utveckla bebyggelsens möte med Årstaskogen" skriver ni i er/ Stadsbyggnadskontorets översiktsplan.

Ovan citerade mening bör utgå. Istället ska det tydligt framgå att skogen behöver skyddas.

Med detta menar jag att det tydligt ska framgå att framgå att hela skogen med sin nuvarande biotop dvs dess ekologiska enhetlighet, landskapstyp, typer av livsmiljö, ekosystem och habitat bör bevaras.

De senaste femtio åren har människan påverkat och förstört naturmiljöer i långt snabbare takt än någonsin tidigare i historien. Vi måste därför bättre värna och vårda våra skogar, vattendrag, betesmarker, skärgårdar och andra naturmiljöer.

Ett naturreservat kan bildas i syfte att: (Miljöbalken anger följande skäl till att bilda naturreservat)

Bevara biologisk mångfald

Ert dvs stadsbyggnadskontorets förslag kommer att förstöra den biologiska mångfalden som idag finns. Ytorna som kommer att bli kvar är för små för att tex rådjuren eller räven ska vara kvar, särskilt med tanke på att den utökade mängden människor som kommer att vistas i skogen pga. den nyinflyttning som är planerad. Det är också högst troligt att djur som hackspett och mård försvinner.

Vårda och bevara värdefulla naturmiljöer

Det ligger i sakens natur att detta inte handlar om att vårda skogen utan om att bygga bostäder och anpassa skogen till ett parkliknande område. Dvs det kommer inte att finnas skog kvar i den bemärkelse som ordet "skog" innebär.

Årstaskogen är unik

Årstaskogen är unik just för att den är en skog. Dvs skogig, inte alltid fullt tillgänglig för alla, erbjuder habitat för olika och många arter, erbjuder en avkopplande miljö för människor boende i närheten till den. I dagens samhälle är skogen (inte parker) mer och mer ett rum för kontemplation, återhämtning, lugn och rekreation (forskning finns kring detta bl.a. på Södertörns högskola).

Nuvarande plan är Kontraproduktiv

Att ta bort denna lunga och "tillgängliggöra den" med diverse "utvecklande" aktiviteter är kontraproduktivt i detta samhälle där människor söker sig till naturen/skogen för återhämtning och kontemplation.

En skog nära mig

Att Årstaskogen ligger i direkt närhet till bostäder är en tillgänglighetsfaktor bara det. Att skövla skogen till nytta för

byggbolag och bostäder som inte är anpassade för medelinkomster (tänker att bebyggelse vid Årstaviken inte direkt kommer att bli bostäder, läs hyresrätter för familjer med en medelinkomst per vuxen på 24 188kr/mån /medellön 2017 i Sverige). Detta i sig är inte att tillgängliggöra Årstaskogen för fler stockholmare. Det är att tillgängliggöra den för vissa Stockholmare.

Tillgodose behov av områden för friluftslivet

Det är sant att Årstaskogen i stor utsträckning används för friluftsliv och att vi är många som skulle önska att så förblev. Barn, förskolor, skolor, fritids, äldreomsorgen, scouter, orientering, jogging, träning, mulleverksamhet, promenader, rekreation mm äger rum idag i skogen.

Inget av detta kommer att kunna ske i framtiden på de ytor som idag är tillgängliga för sådan verksamhet. Då dessa ytor är desamma som planeras att bebyggas. Det förslag som finns kommer fullständigt motverka möjligheterna till friluftsliv.

Skydda, återställa eller nyskapa värdefulla naturmiljöer

Skogen är mer skyddad idag utan ert förslag. Ert förslag går ut på att de områden som idag är tillgängliga för alla människor och djur, kommer att skövlas. Det faller på sin egen orimlighet att skogen skulle skyddas av ert förslag.

Skydda, återställa eller nyskapa livsmiljöer för skyddsvärda arter. Se ovan skydda nyskapa naturmiljöer.

Sammanfattning

Det är mycket uppenbart att det inte handlar om att skydda befintlig skog som i sig har ett mycket stort värde utan att utveckla diverse aktiviteter på den plats skogen idag finns. Ni menar att ni skapar ett naturreservat, jag menar att ni skövlar skogen till förmån för parklikande nästanskog med fik, träffplatser för människor, butiker (?), och andra ännu odefinierade aktiviteter.

Så här Bidrar Årstaskogen idag

Unik skog

- Det är en unik skog i Centrala Stockholm
- 150 år gammal urskog!
- Vi kan skryta med att vi lever i en stad med rent vatten (några politiker gjorde en stor grej av det för några år sedan då de drack vatten från Mälarströmmen vid en representation)

- Vi kan även skryta med att vi lever i en huvudstad som har rådjur, blåbär, ekorrar, nötskrika, hackspett, mård, bäver och räv!
- Vi har så gamla och unika träd att den rödlistade talltickan växer i vår skog

Barns utveckling

- Vi har Mulleverksamhet i skogen det vill säga barn i Stockholm kan växa upp tillsammans med skogen.
- Barn kan lära känna skogen, få ett intresse för det som faktiskt är resten av Sverige, skog. Ni säger att många vill flytta till Stockholm men vad gör vi för att stockholmarna ska få lust att vara i resten av landet?
- Barn är otroligt trångbodda i Stockholm. Ytan de vistas på understiger den rekommenderade. På vårt dagis i Årsta delar 40 barn 70 kvm gemensam gård. De använder skogen dagligen för både pedagogiska och fysiska aktiviteter. Vad skulle de göra om inte skogen fanns?
- Barnen växer upp, blir äldre, scouter som fortfarande nyttjar skogen. De fortsätter värna om naturen. De har ett ställe att vara där ingen lockar med försäljning, trender, stress, hets. Här får man vara, lukta, känna, lyssna, smaka saker som inte finns i resten av Stockholm.
- Barn bygger kojor, cyklar, gungar, orienterar, leker, tränar, plockar blåbär här....
- Många förskolor, de båda skolorna med dess fritidsverksamhet använder skogen.
- äldre och handikappade har idag möjlighet att ta sig till de lättillgängliga ytor i skogen som enligt ert förslag kommer att försvinna.

Ljud och bullerdämpande

- Vi får inte glömma att Årstaviken är en landningsbana. På Bromma genomfördes år 2015 56.600 flygningar av vilka flertalet flyger just över Årstaviken. Ca 2.500 turer med ambulanshelikopter gjordes år 2015 i Stockholm. Exakt hur många som utgår/landar på Södersjukhuset är oklart men vi som bor här kan garantera att det sker kontinuerligt. Trots skogen händer det att vi går ut genom porten och upplever vårt närområde som en krigszon, låter kanske överdrivet men ibland är det oerhört mycket helikoptertrafik just över Årstaviken/Årsta. Troligen kommer bullret kommer att förvärras om skogen försvinner.

Man/ni tänker ersätta befintliga aktiviteter (listade härövanför) med andra. Betänk att skogen redan idag är full av aktivitet men en

annan typ av aktivitet än den som föreslås i planerna (promenadstaden). De föreslagna aktiviteterna, varför är de mer värdefulla än de som redan finns?

Tillgängliggöra skogen - förslag för att värna den

Om man vill tillgängliggöra skogen till förmån för fler skulle man också kunna tänka sig en strategi för att påvisa värdet i att spara skogen! Om det inte finns någon skog att tillgängliggöra vad tillgängliggör man då?

Fokusera på vad i den befintliga skogen som motsvarar värden i promenadstaden och kombinera denna strategiska utgångspunkt med hur de utgår från Miljöbalken. Att bevara skog, att tillgängliggöra för människor med en medelinkomst (genom att bygga hyresrätter), att bygga och utveckla utifrån rådande topografi (alltså använda tex området ovanför båtklubben mot Gullmarsplan) och tänka småskaligt.

Påvisa de aktiviteter som idag försiggår i skogen och på riktigt använda de idéer som människorna boende i Årsta sitter inne med. 150 år gammal urskog i en huvudstads centrum är oåterkallelig. Andra platser kan vi vara utan. Årsta partihallar, industrierna vid Årstaberg, läkemedelsindustri på Bränningevägen m.m.

Det pågår en hel del forskning globalt om tysta miljöer och dess påverkan för människan. Är tysta miljöer en bristvara?
– Ja, särskilt i och omkring tätortsområden där trafik, maskiner och stadsliv gör att det nästan alltid finns en bullermatta. Även i vissa rurala områden som runt om i Skåne blir det allt svårare att hitta tysta miljöer. Där är det bland annat infrastrukturen och vindkraften som är problematiska.

Hur definieras ett tyst område?

– Det finns olika definitioner, men 40 decibel är en ganska vanlig gräns eftersom man då man kan höra naturens ljud. Det handlar alltså inte om en helt tyst plats utan en plats där man kan höra naturljud som prasslande träd, fågelkvitter och porlande vatten. Stockholms Stad har mer information om värdet av tysta områden [Se bifogad bilaga]

Att bevara utrymmen för kontemplation är att visa på hög svansföring både strategiskt och politiskt.

Sätt Stockholm på kartan med våra bevarade naturvärden, ekobebyggelse och bebyggelse och bevarande i kontakt med medborgarna, på riktigt!

När kommer jag att bo i detta Stockholm? Detta vill jag få svar på?

Privatperson

Dokument nr 564

De senaste 50 åren har människan påverkat och förstört naturen snabbare än någonsin tidigare. Det är hög tid att börja värna om våra skogar, vattendrag och ekosystem bättre.

Ett naturreservat ska bildas i syfte att: (Miljöbalken anger följande skäl till att bilda naturreservat).

Bevara biologisk mångfald.

Ert förslag kommer att förstöra den mångfald som finns. Ytorna som blir kvar blir för små för t.ex. rådjur och räv att kunna leva kvar. Årtaskogen är unik! Just för att den är så pass stor. Skogen är nära och lättillgänglig. En skövling av skogen är bara till nytta för byggbolag och gynnar inte de som bäst behöver lägenheter, dvs billiga hyresrätter. Detta tillgängliggör inte skogen för fler stockholmare. Det tillgängliggör den för vissa stockholmare.

Årtaskogen används till stor del för friluftsliv.

Barn i förskola, skola och fritids använder den dagligen för sin verksamhet. De ytor man vill bebygga är främst de som används i deras verksamhet, dvs de flacka och solbelysta delarna. Skogen är mer skyddad utan ert förslag. Ert förslag går ut på att skövla skogen och alls inte att skydda den. Det är helt uppenbart att det inte handlar om att skydda befintlig skog som i sig har ett mycket stort värde, utan att utverka diverse aktiviteter på den plats där skogen finns idag.

Ni säger att ni skapar ett naturreservat, men det ni gör är att skövla skogen för ett parkliknande område med vem vet vad för aktiviteter!

Det här är Årtaskogen idag

- Unik i centrala Stockholm
- 150 år gammal urskog
- Här lever en mängd djur bl.a. rådjur, ekorrar, nötskrika, hackspett, räv
- Har tillräckligt gamla träd så att den rödlistade tallticken växer i vår skog

- Har Mulleverksamhet där barnen kan lära känna skogen, som faktiskt är en stor del av vårt land

Barn har ont om utevistelse i Stockholm. På flera daghem i Årsta delar 40 barn på 70 kvm gemensam gård. De använder skogen dagligen för både fysiska och pedagogiska aktiviteter. Vad skulle de göra om inte skogen fanns? Skogen gör att de har ett ställe att vara där ingen lockar med försäljning, trender, stress och hets. De kan bygga kojor, cykla, gunga, leka och få använda sin fantasi.

De aktiviteter ni föreslår för skogen, varför är de mer värda än de som finns idag? Om man vill tillgängliggöra skogen för fler, så är det av största värde att spara all den skog som finns idag.

150 år gammal urskog centralt i staden är minst sagt unikt! Varför förstår ni inte att det aldrig går att återskapa något liknande när den är borta!?

Visa att ni vågar sätta Stockholm på kartan med bevarade naturvärden i kontakt med medborgarna på riktigt.

När kommer vi att bo i ett sådant Stockholm? Det vill jag ha svar på!

Tre privatpersoner

Dokument nr 563

"Det är angeläget att utveckla bebyggelsens möte med Årstaskogen" skriver ni i er / Stadsbyggnadskontorets översiktsplan.

Ovan citerade mening bör utgå. Istället bör det tydligt framgå att skogen behöver skyddas

Med detta menar jag att det tydligt ska framgå att framgå att hela skogen med sin nuvarande biotop dvs dess ekologiska enhetlighet, landskapstyp, typer av livsmiljö, ekosystem och habitat bör bevaras.

De senaste femtio åren har människan påverkat och förstört naturmiljöer i långt snabbare takt än någonsin tidigare i historien. Vi måste därför bättre värna och vårda våra skogar, vattendrag, betesmarker, skärgårdar och andra naturmiljöer.

Ett naturreservat kan bildas i syfte att: (Miljöbalken anger följande skäl till att bilda naturreservat)

Bevara biologisk mångfald

Ert dvs Stadsbyggnadskontorets förslag kommer att förstöra den biologiska mångfalden som idag finns. Ytorna som kommer att bli kvar är för små för att tex rådjuren eller räven ska vara kvar, särskilt med tanke på att den utökade mängden människor som kommer att vistas i skogen pga. den nyinflyttning som är planerad. Det är också högst troligt att djur som hackspetten försvinner.

Vårda och bevara värdefulla naturmiljöer Det ligger i sakens natur att detta inte handlar om att vårda skogen utan om att bygga bostäder och anpassa skogen till ett parkliknande område. Dvs det kommer inte att finnas skog kvar i den bemärkelse som ordet "skog" innebär.

Årstaskogen är unik

Årstaskogen är unik just för att den är en skog. Dvs skogig, inte alltid fullt tillgänglig för alla, erbjuder habitat för olika och många arter, erbjuder en avkopplande miljö för människor boende i närheten till den. I dagens samhälle är skogen (inte parker) mer och mer ett rum för kontemplation, återhämtning, lugn och rekreation (forskning finns kring detta bl.a. på Södertörns högskola).

Nuvarande plan är Kontraproduktiv

Att ta bort denna lunga och "tillgängliggöra den" med diverse "utvecklande" aktiviteter är kontraproduktivt i detta samhälle där människor söker sig till naturen/skogen för återhämtning och kontemplation.

En skog nära mig

Att Årstaskogen ligger i direkt närhet till bostäder är en tillgänglighetsfaktor bara det. Att skövla skogen till nytta för byggbolag och bostäder som inte är anpassade för medelinkomster (tänker att bebyggelse vid Årstaviken inte direkt kommer att bli bostäder, läs hyresrätter för familjer med en medelinkomst per vuxen på 24 188kr/mån /medellön 2017 i Sverige). Detta i sig är inte att tillgängliggöra Årstaskogen för fler stockholmare. Det är att tillgängliggöra den för vissa Stockholmare.

Tillgodose behov av områden för friluftslivet

Det är sant att Årstaskogen i stor utsträckning används för friluftsliv och att vi är många som skulle önska att så förblev. Barn, förskolor, skolor, fritids, scouter, orientering, jogging, träning, mulleverksamhet, promenader, rekreation mm äger rum idag i skogen.

Inget av detta kommer att kunna ske i framtiden på de ytor som idag är tillgängliga för sådan verksamhet. Då dessa ytor är desamma som planeras att bebyggas. Det förslag som finns kommer motverka möjligheterna till friluftsliv.

Skydda, återställa eller nyskapa värdefulla naturmiljöer Skogen är mer skyddad idag utan ert förslag. Ert förslag går ut på att skövla skogen.

Det faller på sin egen orimlighet att skogen skulle skyddas av ert förslag.

Skydda, återställa eller nyskapa livsmiljöer för skyddsvärda arter. Se ovan skydda nyskapa naturmiljöer.

Sammanfattning

Det är uppenbart att det inte handlar om att skydda befintlig skog som i sig har ett mycket stort värde utan att utveckla diverse aktiviteter på den plats skogen idag finns. Ni menar att ni skapar ett naturreservat, jag menar att ni skövlar skogen till förmån för parklikande nästanskog med fik, träffplatser för människor, butiker (?), och andra ännu odefinierade aktiviteter.

Såhär Bidrar Årtaskogen idag

Unik skog

- den är unik skog i Centrala Stockholm
- 150 år gammal urskog
- Vi kan skryta med att vi lever i en stad med rent vatten (några politiker gjorde en stor grej av det för några år sedan då de drack vatten från Mälärströmmen vid en representation)
- Vi kan skryta med att vi lever i en huvudstad som har rådjur, blåbär, ekorrar, nötskrika, hackspett och räv!
- Vi har så gamla och unika träd att den rödlistade tallticken växer i vår skog

Barns utveckling

- Vi har Mulleverksamhet i skogen det vill säga barn i Stockholm kan växa upp tillsammans med skogen.
- Barn kan lära känna skogen, få ett intresse för det som faktiskt är resten av Sverige, skog. Ni säger att många vill flytta till Stockholm men vad gör vi för att stockholmarna ska få lust att vara i resten av landet?

- Barn är otroligt trångbodda i Stockholm. Ytan de vistas på understiger den rekommenderade. På vårt dagis i Årsta delar 40 barn 70 kvm gemensam gård. De använder skogen dagligen för både pedagogiska och fysiska aktiviteter. Vad skulle de göra om inte skogen fanns?
- Barnen växer upp, blir äldre, scouter som fortfarande nyttjar skogen. De fortsätter värna om naturen. De har ett ställe att vara där ingen lockar med försäljning, trender, stress, hets. Här får man vara, lukta, känna, lyssna, smaka saker som inte finns i resten av Stockholm.
- Barn bygger kojor, cyklar, gungar, orienterar, leker, tränar, plockar blåbär här....
- Många förskolor, de båda skolorna med dess fritidsverksamhet använder skogen.

Ljud och bullerdämpande

- Vi får inte glömma att Årstaviken är en landningsbana. På Bromma genomfördes år 2015 56 600 flygningar av vilka flertalet flyger just över Årstaviken. Ca 2500 ambulanshelikopterturer gjordes 2015 i Stockholm. Exakt hur många som utgår/landar på Södersjukhuset är oklart men vi som bor här kan garantera att det sker kontinuerligt. Trots skogen händer det att vi går ut genom porten och upplever vårt närområde som en krigszon, låter kanske överdrivet men ibland är det oerhört mycket helikoptertrafik just över Årstaviken / Årsta. Troligen kommer bullret kommer att förvärras om skogen försvinner.

Man/ni tänker ersätta befintliga aktiviteter (listade härovanför) med andra. Betänk att skogen idag är full av aktivitet men en annan typ av aktivitet än den som föreslås i planerna (promenadstaden). De föreslagna aktiviteterna, varför är de mer värdefulla än de som redan finns?

Tillgängliggöra skogen - förslag för att värna den

Om man vill tillgängliggöra skogen till förmån för fler skulle man också kunna tänka sig en strategi för att påvisa värdet i att spara skogen! Om det inte finns någon skog att tillgängliggöra vad tillgängliggör man då?

Fokusera på vad i den befintliga skogen som motsvarar värden i promenadstaden och kombinera denna strategiska utgångspunkt med hur de utgår från Miljöbalken. Att bevara skog, att tillgängliggöra för människor med en medelinkomst (genom att bygga hyresrätter), att bygga och utveckla utifrån rådande topografi

(alltså använda tex området ovanför båtklubben mot Gullmarsplan) och tänka småskaligt.

Bygg Ekobyar

Varför inte inrätta ekoboende med tydligt miljötänk i bostäderna? Detta skulle vara något som välkomnades bland Årstabor. och många av de unga som idag flyttar in till Stockholm. Fokusera på naturvärden och värna om det som finns. Skövla är lätt, att restaurera är svårare. Skogen som vi tar bort nu kommer aldrig att komma åter.

Påvisa de aktiviteter som idag försiggår i skogen och på riktigt använda de idéer som människorna boende i Årsta sitter inne med.

150 år gammal urskog i en huvudstads centrum är oåterkallelig. Andra platser kan vi vara utan. Årsta partihallar, industrierna vid Årstaberg m.m.

Att bevara utrymmen för kontemplation är att visa på hög svansföring både strategiskt och politiskt.

Sätt Stockholm på kartan med våra bevarade naturvärden, ekobebyggelse och bebyggelse och bevarande i kontakt med medborgarna, på riktigt!

När kommer jag att bo i detta Stockholm? Detta vill jag få svar på.

Privatperson

Dokument nr 559

Gällande den nya översiktsplanen. Toppen att staden utvecklas, men det är oroväckande att se hur det i vissa planer för bostadsbyggande verkar ske till varje pris, exempelvis Årstaskogen.

När det nu under sommaren kommit till allmänhetens kännedom att det finns planer på att frångå det tidigare förslaget att göra hela Årstaskogen till ett välbehövt naturreservat, så ska nu stora delar av skogen bergbyggnad med 800-1000 bostäder.

Då vi är mitt inne i en bostadskris så byggs det faktiskt så det knakar i Årsta, vilket är jättebra. Men med det högt satta byggmålen märks det tydligt att flera politiker nu vill bygga till varje pris. Alla andra frågor, så som hållbar stadsplanering, möjlighet till rekreation, ekologiska värden, ekosystemtjänster, friskvård, barns utveckling och möjlighet till rörelse och utemiljöer mm, sätts åt

sidan. Det är tydligt att fokus inte ligger på hur människor ska bo, bara att de ska kunna bo. Man skjuter helt enkelt de problemen framåt i tiden.

För mig med små barn blir jag förskräckt när jag vet att så många förskolor idag regelbundet använder skogen i sin verksamhet, eftersom deras gårdar helt enkelt är så små. Extra tydligt är det i Årstadal när det redan nu är överfyllt i de få lekplatser som finns och byggandet av fler höghus är fortfarande igång, så fler barn kommer. Att beröva både barn och vuxna möjligheten till skogen är inte bara grymt, det är också kostsamt. Hälsoeffekterna av att vistas och röra sig i skog och mark är stora.

Tänk till nu innan ni gör någon förhastad och kortsiktig. Att skövla skogen är oåterkalleligt och de unika värden för medborgarna med en så central skog i en storstad går för alltid förlorade.

Vi behöver hela skogen, så bygg inte bort mer av den.

Privatperson

Dokument nr 558

De senaste femtio åren har människan påverkat och förstört naturmiljöer i långt snabbare takt än någonsin tidigare i historien. Jag anser därför att vi måste bli bättre på att värna och vårda våra skogar, vattendrag och andra naturmiljöer.

Årtaskogen är mer skyddad idag utan ert förslag. Ert förslag går ut på att skövla skogen. Det faller på sin egen orimlighet att skogen skulle skyddas av ert förslag. Årtaskogen är unik just för att den är en 150 år gammal skog i en huvudstad.

Ert dvs stadsbyggnadskontorets förslag kommer att förstöra den biologiska mångfalden som finns idag. Ytorna som kommer att bli kvar är för små för att tex rådjuren eller räven ska kunna vara kvar, särskilt med tanke på att den utökade mängden människor som kommer att vistas i skogen pga. den nyinflyttning som är planerad. Det är också högst troligt att djur som hackspetten försvinner.

Det ligger i sakens natur att detta inte handlar om att vårda skogen utan om att bygga bostäder och anpassa skogen till ett parkliknande område. Dvs det kommer inte att finnas skog kvar i den bemärkelse som ordet "skog" innebär. Jag undrar varför ni vill anlägga en park med "skogskaraktär" när det redan finns skog som nyss ansågs så värdefull att den skulle bli naturreservat?

Jag undrar dessutom om hur Årtaskogen skulle kunna bli mer tillgänglig genom att bebygga de flacka och naturligt tillgängliga delarna för att lämna en redan strandskyddad rasbrant?

Årtaskogen utgör idag enbart 1/5 av Central Parks yta och det är tack vare tallskogen som Årsta, Hammarby sjöstad, Södermalm mm har så bra luftkvalitet då tallarna tar hand om icke önskvärda partiklar i luften. Dessutom behövs grönområden i centrala lägen för att öka livskvalitén. Årtaskogen används idag i stor utsträckning för friluftsliv och andra aktiviteter av barn, förskolor, skolor, fritids, scouter, orientering, jogging, träning, mulleverksamhet, promenader, rekreation mm.

Dianelunds kolonistugeområde fyller i år 100 år. Detta inte enbart ett uppskattat område för de som hyr kolonistugorna och de som njuter av den fina miljön vid promenader – kolonistugeområdet är även ett kulturhistoriskt värdefullt område – förstör inte detta fina område med bostadshus på 4-8 våningar precis vid stugorna!

Jag har förståelse för att det finns ett behov av att bygga fler bostäder men jag anser att Årsta med omnejd redan har "tagit sin del" då det nu ska byggas bostäder på bl.a. Årstafältet, Årstastråket och på Slakthusområdet. Varför inte bygga bostäder på området för nuvarande Årsta partihallar och Västberga industriområde istället för att på så sätt kunna bevara Årtaskogen som den är idag? Dessutom anser jag att Stockholms innerstad med närförorter (som exempelvis Årsta och Gullmarsplan) redan är så belastade vad gäller kommunikationsmöjligheter, det är som exempel svårt att få plats på tunnelbanan vid rusningstid och det är ont om parkeringsplatser. Andra alternativ är att bygga högre och tätare på de platser som redan är beslutade att bebyggas, t.ex. på Årstafältet samt att bygga ut Stockholm ytterligare i utkanterna.

Privatperson

Dokument nr 557

"Det är angeläget att utveckla bebyggelsens möte med Årtaskogen" skriver ni i er / Stadsbyggnadskontorets översiktsplan.

Ovan citerade mening bör utgå. Istället bör det tydligt framgå att skogen behöver skyddas.

Med detta menar jag att det tydligt ska framgå att framgå att hela skogen med sin nuvarande biotop dvs dess ekologiska enhetlighet, landskapstyp, typer av livsmiljö, ekosystem och habitat bör bevaras.

De senaste femtio åren har människan påverkat och förstört naturmiljöer i långt snabbare takt än någonsin tidigare i historien. Vi måste därför bättre värna och vårda våra skogar, vattendrag, betesmarker, skärgårdar och andra naturmiljöer.

Ett naturreservat kan bildas i syfte att: (Miljöbalken anger följande skäl till att bilda naturreservat)

Bevara biologisk mångfald

Ert dvs stadsbyggnadskontorets förslag kommer att förstöra den biologiska mångfalden som idag finns. Ytorna som kommer att bli kvar är för små för att tex rådjuren eller räven ska vara kvar, särskilt med tanke på att den utökade mängden människor som kommer att vistas i skogen pga. den nyinflyttning som är planerad. Det är också högst troligt att djur som hackspetten försvinner.

Vårda och bevara värdefulla naturmiljöer

Det ligger i sakens natur att detta inte handlar om att vårda skogen utan om att bygga bostäder och anpassa skogen till ett parkliknande område. Dvs det kommer inte att finnas skog kvar i den bemärkelse som ordet "skog" innebär.

Årstaskogen är unik

Årstaskogen är unik just för att den är en skog. Den erbjuder habitat för olika och många arter, erbjuder en avkopplande miljö för människor boende i närheten till den. I dagens samhälle är skogen (inte parker) mer och mer ett rum för kontemplation, återhämtning, lugn och rekreation (forskning finns kring detta bl.a. på Södertörns högskola).

Nuvarande plan är kontraproduktiv

Att ta bort denna lunga och "tillgängliggöra den" med diverse "utvecklande" aktiviteter är kontraproduktivt i detta samhälle där människor söker sig till naturen/skogen för återhämtning och kontemplation.

En skog nära mig

Att Årstaskogen ligger i direkt närhet till bostäder är en tillgänglighetsfaktor bara det. Att skövla skogen till nytta för byggbolag och bostäder som inte är anpassade för medelinkomster (tänker att bebyggelse vid Årstaviken inte direkt kommer att bli

bostäder, läs hyresrätter för familjer med en medelinkomst per vuxen på 24 188kr/mån /medellön 2017 i Sverige). Detta i sig är inte att tillgängliggöra Årstaskogen för fler stockholmare. Det är att tillgängliggöra den för vissa Stockholmare.

Tillgodose behov av områden för friluftslivet

Det är sant att Årstaskogen i stor utsträckning används för friluftsliv och att vi är många som skulle önska att så förblev. Barn, förskolor, skolor, fritids, scouter, orientering, jogging, träning, mulleverksamhet, promenader, rekreation mm äger rum idag i skogen.

Inget av detta kommer att kunna ske i framtiden på de ytor som idag är tillgängliga för sådan verksamhet, då dessa ytor är desamma som planeras att bebyggas. Det förslag som finns kommer motverka möjligheterna till friluftsliv.

Skydda, återställa eller nyskapa värdefulla naturmiljöer
Skogen är mer skyddad idag utan ert förslag. Ert förslag går ut på att skövla skogen.

Det faller på sin egen orimlighet att skogen skulle skyddas av ert förslag.

Skydda, återställa eller nyskapa livsmiljöer för skyddsvärda arter.
Se ovan skydda nyskapa naturmiljöer.

Sammanfattning

Det är uppenbart att det inte handlar om att skydda befintlig skog som i sig har ett mycket stort värde utan att utveckla diverse aktiviteter på den plats skogen idag finns. Ni menar att ni skapar ett naturreservat, jag menar att ni skövlar skogen till förmån för parklikande nästanskog med fik, träffplatser för människor, butiker (?), och andra ännu odefinierade aktiviteter.

Såhär Bidrar Årstaskogen idag

Unik skog

- Den är unik skog i Centrala Stockholm
- 150 år gammal urskog
- Vi kan skryta med att vi lever i en stad med rent vatten (några politiker gjorde en stor grej av det för några år sedan då de drack vatten från Mälarströmmen vid en representation)
- Vi kan skryta med att vi lever i en huvudstad som har rådjur, blåbär, ekorrar, nötskrika, hackspett och räv!

- Vi har så gamla och unika träd att den rödlistade tallticken växer i vår skog

Barns utveckling

- Vi har Mulleverksamhet i skogen det vill säga barn i Stockholm kan växa upp tillsammans med skogen.
- Barn kan lära känna skogen, få ett intresse för det som faktiskt är resten av Sverige, skog. Ni säger att många vill flytta till Stockholm men vad gör vi för att stockholmarna ska få lust att vara i resten av landet?
- Barn är otroligt trångbodda i Stockholm. Ytan de vistas på understiger den rekommenderade. På vårt dagis i Årsta delar 40 barn 70 kvm gemensam gård. De använder skogen dagligen för både pedagogiska och fysiska aktiviteter. Vad skulle de göra om inte skogen fanns?
- Barnen växer upp, blir äldre, scouter som fortfarande nyttjar skogen. De fortsätter värna om naturen. De har ett ställe att vara där ingen lockar med försäljning, trender, stress, hets. Här får man vara, lukta, känna, lyssna, smaka saker som inte finns i resten av Stockholm.
- Barn bygger kojor, cyklar, gungar, orienterar, leker, tränar, plockar blåbär här....
- Många förskolor, de båda skolorna med dess fritidsverksamhet använder skogen.

Ljud och bullerdämpande

- Vi får inte glömma att Årstaviken är en landningsbana. På Bromma genomfördes år 2015 56 600 flygningar av vilka flertalet flyger just över Årstaviken. Ca 2500 ambulanshelikopterturer gjordes 2015 i Stockholm. Exakt hur många som utgår/landar på Södersjukhuset är oklart men vi som bor här kan garantera att det sker kontinuerligt. Trots skogen händer det att vi går ut genom porten och upplever vårt närområde som en krigszon, låter kanske överdrivet men ibland är det oerhört mycket helikoptertrafik just över Årstaviken / Årsta. Troligen kommer bullret att förvärras om skogen försvinner.

Man/ni tänker ersätta befintliga aktiviteter (listade härovanför) med andra. Betänk att skogen idag är full av aktivitet men en annan typ av aktivitet än den som föreslås i planerna (promenadstaden). De föreslagna aktiviteterna, varför är de mer värdefulla än de som redan finns?

Tillgängliggöra skogen - förslag för att värna den

Om man vill tillgängliggöra skogen till förmån för fler skulle man också kunna tänka sig en strategi för att påvisa värdet i att spara skogen! Om det inte finns någon skog att tillgängliggöra vad tillgängliggör man då?

Fokusera på vad i den befintliga skogen som motsvarar värden i promenadstaden och kombinera denna strategiska utgångspunkt med hur de utgår från Miljöbalken. Att bevara skog, att tillgängliggöra för människor med en medelinkomst (genom att bygga hyresrätter), att bygga och utveckla utifrån rådande topografi (alltså använda tex området ovanför båtklubben mot Gullmarsplan) och tänka småskaligt.

Bygg Ekobyar

Varför inte inrätta ekoboende med tydligt miljötänk i bostäderna? Detta skulle vara något som välkomnades bland Årstabor. och många av de unga som idag flyttar in till Stockholm. Fokusera på naturvärden och värna om det som finns. Skövla är lätt, att restaurera är svårare. Skogen som vi tar bort nu kommer aldrig att komma åter.

Påvisa de aktiviteter som idag försiggår i skogen och på riktigt använda de idéer som människorna boende i Årsta sitter inne med.

150 år gammal urskog i en huvudstads centrum är oåterkallelig. Andra platser kan vi vara utan. Årsta partihallar, industrierna vid Årstaberg m.m.

Att bevara utrymmen för kontemplation är att visa på hög svansföring både strategiskt och politiskt.

Sätt Stockholm på kartan med våra bevarade naturvärden, ekobebyggelse och bebyggelse och bevarande i kontakt med medborgarna, på riktigt!

Privatperson

Dokument nr 555

"Det är angeläget att utveckla bebyggelsens möte med Årtaskogen" skriver ni i er/stadsbyggnadskontorets översiktsplan.

Ovan citerade mening bör utgå. Istället bör det tydligt framgå att skogen behöver skyddas!

Årsta är ett av områden i Stockholm där befolkningsökningen är störst. Med de nya bostäderna som redan är planerade att byggas i Årsta ökar befolkningen med ytterligare 100%! Kollektivtrafiken är redan i dagsläget bristfällig och överansträngd i området, vilket gör t.ex. att jag måste ta cykeln in till staden med mina två små barn för att hinna fram i tid. Hur ska det fungera efter en ytterligare ökning av resenärer, eller planerar man att öka privatbilismen?

Årstaskogen har under många år planerats bli naturreservat men under de senaste 20 åren har den naggats i kanterna så att av det ursprungliga 73 hektar återstår idag bara 44 hektar. Nu vill man ta bort ytterligare 12 hektar av de centrala delarna av skogen för bostadsbygge. Detta motsätter jag mig! Kvar blir i stort sätt bara områden som redan skyddas av strandskyddet! Nyttan av ytterligare 1000 bostäder i Årsta kommer inte ens i närheten av nyttan som skogen idag har för alla Stockholmare. Detta i form av rekreation, friskare luft, motions möjligheter och undervisning/utevistelse för skol- och förskolebarn i området. Behovet av denna gröna lunga blir än större när massorna flyttar in på Liljeholmskajen, Årstafältet, Årstastråket o.s.v. Ekonomiska förlusterna som blir följderna av ökad mental ohälsa, sämre innerstadsluft, mindre motion och stängda förskolor (alla förskolor har inte tillgång till utevistelse utan använder skogen i stället) blir inte heller ringa. Områden kommer också bli svåra att komma fram till med byggmaskinerna och då blir det än mindre möjlig yta att bygga på. Det känns som om byggandet av Årstaskogen har enbart blivit en prestigefråga för politiker som Jan Valeskog och Roger Mogert. Det ska byggas där oavsett hur galet det är med all fakta i handen och oavsett hur många det än är som motsätter sig bebyggelsen. Och att försöka påskina som en naturvän genom att säga att man med detta plan vill rädda skogen från 5000 lägenheter som moderaterna ville bygga där är skenheligt. De 5000 bostäderna är redan dömda som omöjliga att bygga och förslaget har avskrivits.

Jag skulle gärna vilja påminna om att Sverige har skrivit under Parisavtalet och att vi måste ta konkreta steg mot målen. Dit hör också bevarandet av grönområden, speciellt de med många fridlysta och rödlistade arter (som duvhök, fladdermöss, tallticka, blåsippor bl.a.) som i Årstaskogen. Istället bör man sträva efter att bygga med minsta möjliga miljöpåverkan, långsiktigt och hållbart. Årstaskogen innehåller en stor biologisk mångfald värd att bevara, så som det framgår av t.ex. Årstaskogs och Årstaholmars skötselplan 2014. Denna mångfald kommer att påverkas mycket negativt om området inte får behålla sin nuvarande storlek för att säkerställa spridningsområden och tillräcklig lugn och ro för djuren att kunna

bo kvar. Att ersätta dessa områden med en båthamn nära Gullmarsplan eller en bergsknalle eller en gräsplan som inte hänger ihop med resten av skogen hjälper inte om centrala delarna och alla flacka delarna försvinner. Att kalla några branter och en cykelbana för ett naturreservat är löjeväckande!

Vi har också förpliktelser mot andra arter att inte ta mer än det vi behöver. Vi är i direkt beroendeförhållande till och en del av naturen, vilket är lätt att glömma när man bor mitt i staden. Sanningen är att för varje liten bit natur vi räddar, räddar vi också en liten bit av oss själva.

Förtäta de bebyggda områdena gärna men låt Årstaskogen vara!

Privatperson i Årsta

Dokument nr 554

I översiktsplanen står att "Det är även angeläget att utveckla bebyggelsens möte med Årstaskogen". Denna luddiga formulering har enligt exploateringsnämnden tolkats som en möjlighet att bygga 800-1000 bostäder i Årstaskogen på platser som i stort helt spolierar möjligheten att röra sig i de nordligare delarna av skogen. Dessa soliga flackare delarna av skogen är den del som våra barn leker i, som är möjliga att ströva i och som kan ge lugna platser för skogens djur. Enligt det nya förslaget från exploateringsnämnden ersätts dessa flackare delar av en mur av hus som lämnar en helt skuggad norrbrant med en redan i dag flitigt utnyttjad strandpromenad kvar. Det planeras redan i dagsläget cirka 10.000 nya lägenheter i Årsta. De människor som kommer bo i dessa kommer också ha behov av rekreation och möjlighet till skogsvistelse i sin omgivning. Att då bygga bort möjligheten till detta kan inte gynna någon boende i området.

Jag önskar att översiktsplanen justeras så att hela Årstaskogen kan bevaras från vidare exploatering.

Två privatpersoner i Årsta

Dokument nr 552

"Det är angeläget att utveckla bebyggelsens möte med Årstaskogen" skriver ni i er / Stadsbyggnadskontorets översiktsplan.

Ovan citerade mening bör utgå. Istället bör det tydligt framgå att; Skogen behöver skyddas

Jag motsätter mig planerna om ett kraftigt utökat byggande i och invid Årstaskogen. När skogen är borta, är den borta och med den de värden den idag erbjuder Årstabor, boende i Öst och Västberga, Liljeholmen, Hammarbysjöstad, Hammarby och på Söder.

Jag vädjar till Stadsbyggnadskontoret att låta värdet av skogen väga tyngre än en ny siluett invid Årstaskogen.

Det är befängt att tala om naturreservat när man som det nu verkar vill "utveckla" skogen i enlighet med promenadstaden. Då finns ingen skog kvar.

Vänligen sluta hyckla och säg som det är att skogen ska exploateras till förmån för ny bebyggelse och ekonomisk vinning. Den skog som blir kvar kommer inte att kunna kallas skog utan på sin höjd skogsliknande park.

Ta bladet från munnen och öppna för debatt. Sluta smygbesluta om de värden som finns i vår medborgerliga närhet.

De senaste femtio åren har människan påverkat och förstört naturmiljöer i långt snabbare takt än någonsin tidigare i historien.

Vi måste därför bättre värna och vårda våra skogar, vattendrag, betesmarker, skärgårdar och andra naturmiljöer.

Privatperson

Dokument nr 550

"Det är angeläget att utveckla bebyggelsens möte med Årstaskogen" skriver ni i er / stadsbyggnadskontorets översiktsplan

Ovan citerade mening bör utgå. Istället bör det tydligt framgå att skogen behöver skyddas!

Jag motsätter mig era planer på att ändra gränsdragningen av och sedan bebygga delar av det från 2014 planerade naturreservatet i Årstaskogen/Årsta Holmar!

Bygg inte bort skogen! Alltför stora naturvärden försvinner. Skogen är en enorm tillgång för hela Stockholm- rik och diversifierad natur, rekreatiomsområden för hela Stockholm, förskolor och skolor utnyttjar den dagligen, en lunga och oas för hela staden!! I

synnerhet med tanke på hur resten av Årsta och omnejd kommer att bebyggas.

Bygger ni bort skogen är den borta för evigt!! Gör det inte!

Privatperson

Dokument nr 549

Jag har läst den nya översiktsplanen och och då det gäller formuleringen "Det är även angeläget att utveckla bebyggelsens möte med Årstaskogen." så kommer en bebyggelse på de plana ytorna som finns kvar i skogen att det bara blir berg ner mot vattnet kvar. Det blir ett otillgängligt område kvar som inte går att nyttja. Samt att luften både i Årsta och dess omgivning kommer att försämrats avsevärt på grund av den avverkning som kommer ske.

Att det behöver byggas i Stockholm och Årsta förstår jag. Men ber er se över möjligheten att bygga mer på de områden som redan beslutats ska byggas. Eller se över andra möjligheter som inte innebär att skövla den skog vi har kvar.

Låt istället skogen bevaras som just en skog och se den som den unika tillgång som den är idag för Stockholm.

Privatperson

Dokument nr 547

"Det är angeläget att utveckla bebyggelsens möte med Årstaskogen" skriver ni i er / Stadsbyggnadskontorets översiktsplan.

Ovan citerade mening bör utgå. Istället bör det tydligt framgå att skogen behöver skyddas

Med detta menar jag att det tydligt ska framgå att framgå att hela skogen med sin nuvarande biotop dvs dess ekologiska enhetlighet, landskapstyp, typer av livsmiljö, ekosystem och habitat bör bevaras.

De senaste femtio åren har människan påverkat och förstört naturmiljöer i långt snabbare takt än någonsin tidigare i historien. Vi måste därför bättre värna och vårda våra skogar, vattendrag, betesmarker, skärgårdar och andra naturmiljöer.

Efter att ha lyssnat på politiker och läst vad de svarat i mail och pratat om i media är det uppenbart att det inte handlar om att skydda

befintlig skog som i sig har ett mycket stort värde utan att utveckla diverse aktiviteter på den plats skogen idag finns. Ni menar att ni skapar ett naturreservat, jag menar att ni skövlar skogen till förmån för parklikande nästanskog med fik, träffplatser för människor, butiker (!!), och andra ännu odefinierade aktiviteter.

Skogen behövs för dess:

- Egna biologiska värde (hotade arter, gamla träd),
- Bidrag till folkhälsan,
- Bidrag till vattenrening,
- Plats för utevistelse för förskolebarn och skolbarn (utevistelseplatser i form av skolgårdar har skurits ner på, se bara på skräckexemplet Liljeholmen/Årstadal men skogen erbjuder dem fortfarande),
- Funktion för partikelrening i luften,
- Plats för rekreation,
- Bidrag till barns lärande om naturen osv.

Listan kan göras mycket längre. Stadsbyggnadskontoret bör säkerställa i ÖP att skogen ska skyddas. Bebyggelsen möter redan skogen idag. Det är färdigt. Nu är det dags att säkerställa att även människor och djur får möta skogen nu och i framtiden. Jag ber om tydligare text kring skydd av hela Årtaskogen.

Privatperson*Dokument nr 546*

Angående formuleringen "Det är även angeläget att utveckla bebyggelsens möte med Årtaskogen." i den nya översiktsplanen

Om man naggar mer i kanten utav Årtaskogen och bygger på de kvarvarande plana ytor så blir det tyvärr ingen skog kvar. Det som blir kvar blir Årstaslätten, ett framtida ravinlandskap med vattenerosion, ras och skred.

Låt istället skogen vara just en skog och se den som en enorm tillgång för stockholmarna.

Privatperson i Årsta*Dokument nr 545*

"Det är angeläget att utveckla bebyggelsens möte med Årtaskogen" skriver ni i er / Stadsbyggnadskontorets översiktsplan.

Ovan citerade mening bör utgå. Istället bör det tydligt framgå att skogen behöver skyddas som var avsett med ett naturreservat.

Med detta menar jag att det tydligt ska framgå att hela skogen med sin nuvarande biotop dvs dess ekologiska enhetlighet, landskapstyp, typer av livsmiljö, ekosystem och habitat bör bevaras.

De senaste femtio åren har människan påverkat och förstört naturmiljöer i långt snabbare takt än någonsin tidigare i historien. Vi måste därför bättre värna och vårda våra skogar, vattendrag, betesmarker, skärgårdar och andra naturmiljöer.

Ett naturreservat kan bildas i syfte att: (Miljöbalken anger följande skäl till att bilda naturreservat)

Bevara biologisk mångfald

Ert dvs stadsbyggnadskontorets förslag kommer att förstöra den biologiska mångfalden som idag finns. Ytorna som kommer att bli kvar är för små för att tex rådjuren eller räven ska vara kvar, särskilt med tanke på att den utökade mängden människor som kommer att vistas i skogen pga. den nyinflyttning som är planerad. Det är också högst troligt att djur som hackspetten försvinner.

Vårda och bevara värdefulla naturmiljöer

Det ligger i sakens natur att detta inte handlar om att vårda skogen utan om att bygga bostäder och anpassa skogen till ett parkliknande område. Dvs det kommer inte att finnas skog kvar i den bemärkelse som ordet "skog" innebär.

Årstaskogen är unik

Årstaskogen är unik just för att den är en skog. Dvs skogig, inte alltid fullt tillgänglig för alla, erbjuder habitat för olika och många arter, erbjuder en avkopplande miljö för människor boende i närheten till den. I dagens samhälle är skogen (inte parker) mer och mer ett rum för kontemplation, återhämtning, lugn och rekreation (forskning finns kring detta bl.a. på Södertörns högskola).

Nuvarande plan är Kontraproduktiv

Att ta bort denna lunga och "tillgängliggöra den" med diverse "utvecklande" aktiviteter är kontraproduktivt i detta samhälle där människor söker sig till naturen/skogen för återhämtning och kontemplation.

En skog nära mig

Att Årstaskogen ligger i direkt närhet till bostäder är en tillgänglighetsfaktor bara det. Att skövla skogen till nytta för byggbolag och bostäder som inte är anpassade för medelinkomster (tänker att bebyggelse vid Årstaviken inte direkt kommer att bli bostäder, läs hyresrätter för familjer med en medelinkomst per vuxen på 24 188kr/mån /medellön 2017 i Sverige). Detta i sig är inte att tillgängliggöra Årstaskogen för fler stockholmare. Det är att tillgängliggöra den för vissa Stockholmare.

Tillgodose behov av områden för friluftslivet

Det är sant att Årstaskogen i stor utsträckning används för friluftsliv och att vi är många som skulle önska att så förblev. Barn, förskolor, skolor, fritids, scouter, orientering, jogging, träning, mulleverksamhet, promenader, rekreation mm äger rum idag i skogen.

Inget av detta kommer att kunna ske i framtiden på de ytor som idag är tillgängliga för sådan verksamhet. Då dessa ytor är desamma som planeras att bebyggas. Det förslag som finns kommer motverka möjligheterna till friluftsliv.

Skydda, återställa eller nyskapa värdefulla naturmiljöer

Skogen är mer skyddad idag utan ert förslag. Ert förslag går ut på att skövla skogen. Det faller på sin egen orimlighet att skogen skulle skyddas av ert förslag.

Skydda, återställa eller nyskapa livsmiljöer för skyddsvärda arter.
Se ovan skydda nyskapa naturmiljöer.

Sammanfattning

Det är uppenbart att det inte handlar om att skydda befintlig skog som i sig har ett mycket stort värde utan att utveckla diverse aktiviteter på den plats skogen idag finns. Ni menar att ni skapar ett naturreservat, jag menar att ni skövlar skogen till förmån för parklikande nästanskog med fik, träffplatser för människor, butiker (?), och andra ännu odefinierade aktiviteter.

Så här Bidrar Årstaskogen idag**Unik skog**

- Den är unik skog i Centrala Stockholm
- 150 år gammal urskog
- Vi kan skryta med att vi lever i en stad med rent vatten (några politiker gjorde en stor grej av det för några år sedan)

då de drack vatten från Mälarströmmen vid en representation)

- Vi kan skryta med att vi lever i en huvudstad som har rådjur, blåbär, ekorrar, nötskrika, hackspett och räv!
- Vi har så gamla och unika träd att den rödlistade tallticken växer i vår skog

Barns utveckling

- Vi har Mulleverksamhet i skogen det vill säga barn i Stockholm kan växa upp tillsammans med skogen.
- Barn kan lära känna skogen, få ett intresse för det som faktiskt är resten av Sverige, skog. Ni säger att många vill flytta till Stockholm men vad gör vi för att stockholmarna ska få lust att vara i resten av landet?
- Barn är otroligt trångbodda i Stockholm. Ytan de vistas på understiger den rekommenderade. På vårt dagis i Årsta delar 40 barn 70 kvm gemensam gård. De använder skogen dagligen för både pedagogiska och fysiska aktiviteter. Vad skulle de göra om inte skogen fanns?
- Barnen växer upp, blir äldre, scouter som fortfarande nyttjar skogen. De fortsätter värna om naturen. De har ett ställe att vara där ingen lockar med försäljning, trender, stress, hets. Här får man vara, lukta, känna, lyssna, smaka saker som inte finns i resten av Stockholm.
- Barn bygger kojor, cyklar, gungar, orienterar, leker, tränar, plockar blåbär här....
- Många förskolor, de båda skolorna med dess fritidsverksamhet använder skogen.

Ljud och bullerdämpande

- Vi får inte glömma att Årstaviken är en landningsbana. På Bromma genomfördes år 2015 56 600 flygningar av vilka flertalet flyger just över årstaviken. Ca 2500 ambulanshelikopterturer gjordes 2015 i Stockholm. Exakt hur många som utgår/landar på Södersjukhuset är oklart men vi som bor här kan garantera att det sker kontinuerligt. Trots skogen händer det att vi går ut genom porten och upplever vårt närområde som en krigszon, låter kanske överdrivet men ibland är det oerhört mycket helikoptertrafik just över Årstaviken / Årsta. Troligen kommer bullret kommer att förvärras om skogen försvinner.

Man/ni tänker ersätta befintliga aktiviteter (listade härövanför) med andra. Betänk att skogen idag är full av aktivitet men en annan typ av aktivitet än den som föreslås i planerna (promenadstaden). De

föreslagna aktiviteterna, varför är de mer värdefulla än de som redan finns?

Tillgängliggöra skogen - förslag för att värna den

Om man vill tillgängliggöra skogen till förmån för fler skulle man också kunna tänka sig en strategi för att påvisa värdet i att spara skogen! Om det inte finns någon skog att tillgängliggöra vad tillgängliggör man då?

Fokusera på vad i den befintliga skogen som motsvarar värden i promenadstaden och kombinera denna strategiska utgångspunkt med hur de utgår från Miljöbalken. Att bevara skog, att tillgängliggöra för människor med en medelinkomst (genom att bygga hyresrätter), att bygga och utveckla utifrån rådande topografi (alltså använda tex området ovanför båtklubben mot Gullmarsplan) och tänka småskaligt.

Bygg Ekobyar

Varför inte inrätta ekoboende med tydligt miljötänk i bostäderna? Detta skulle vara något som välkomnades bland Årstabor. och många av de unga som idag flyttar in till Stockholm. Fokusera på naturvärden och värna om det som finns. Skövla är lätt, att restaurera är svårare.

Skogen som vi tar bort nu kommer aldrig att komma åter.

150 år gammal urskog i en huvudstads centrum är oåterkallelig. Andra platser kan vi vara utan. Årsta partihallar tex.

Sätt Stockholm på kartan med våra bevarade naturvärden, ekobebyggelse och bebyggelse och bevarande i kontakt med medborgarna, på riktigt!

Privatperson

Dokument nr 544

Låt hela Årtaskogen få ett skydd i översiktsplanen och då slippa exploateras av 1000 lägenheter. Skogen är en mycket unik plats i Stockholm som är berikad med både djur-och växtliv.

Ett förslag är lagt på att det ska byggas en mur av bostäder vid nuvarande bostadsområden i Årsta kring Årtaskogen och kolonilottsområdena Dianelund och Skanskvarn. Hur är det tänkt med detta? Hur ska husen se ut, hur många våningar ska husen ha och hur ska infarter och vägar runt de nya husen se ut? Och hur ska de ledas?

Enligt lägesrapporten sägs att tillgängligheten till skogen ska bli bättre för Stockholmarna. Detta är något jag inte förstår. Hur kan tillgänglighet ökas när bostäder byggs? Vad vi vet så tar bostäder upp stor yta och medför då att tillgängligheten försämras. Idag är tillgängligheten till Årstaskogen mycket stor med flera infarter via gång och cykelvägar och innehåller ett stort antal stigar och småvägar som utnyttjas frekvent.

Som jag tidigare skrev så vistas idag ett stort antal människor i området varje dag, året runt och förutom att familjer av rådjur, räv och ekorrar, häckar ett antal sällsynta arter av fåglar, såsom spillkråka, trädkrypare, nötkråka och gråsiska. Dessa arter kräver en stor sammanhållen skog, som Årstaskogen är idag. Dessutom har naturfotografer lyckats få sparvhök och duvhök på bild och dessa arter är mycket sällsynta i stadsmiljö. Vill ni politiker ha på ert samvete, att dessa arter skadas eller försvinner under en byggprocess?

Gällande koloniföreningarna Dianelund och Skanskvarn som anlades 1917, sägs det i rapporten att delar av kolonierna kan behöva flyttas "om marken behövs för andra ändamål". Dessa områden är kulturhistoriskt värdefulla enligt stadsmuseet och en flytt är att göra åverkan på något som är mycket värdefullt för Stockholms historia och dess invånare.

Nej, tänk om och tänk rätt! Bevara vår gröna lunga Årstaskogen. Vi Stockholmare behöver den som den ser ut idag!

Privatperson

Dokument nr 543

"Det är angeläget att utveckla bebyggelsens möte med Årstaskogen" skriver ni i er / Stadsbyggnadskontorets översiktsplan.

Ovan citerade mening bör utgå. Istället bör det tydligt framgå att skogen behöver skyddas! Bebygg inte Årstaskogen!

Jag tycker inte att Årstaskogen skall bebyggas. Årstaskogen bör istället i sin helhet omedelbart göras till naturreservat. Detta är viktigt ur flera synvinklar.

1. Jag och fler med mig vill ha ett hållbart samhälle. Då går det inte att bygga bort all riktig natur. Allt fler stadsbor mister kontakten med och känslan för riktig natur.

2. Det bör byggas billigare bostäder på andra platser. Kommer vanligt folk att ha råd att bo på en sådan ovärderlig mark?
3. Årstaskogen utgör ett viktigt habitat och en viktig kommunikationslänk för den artrikedom som vi trots allt har i Stockholm och dess närhet.
4. Skog är hälsofrämjande och avstressande. Inte minst våra barn bör ha tillgång till riktig natur för lek och motorisk utveckling samt för utbildning. Den förser oss med luftrening, filtrering, dränering, bullerdämpning och andra ekosystemtjänster.
5. Allt tal om Stockholm som en grön stad klingar allt ihålligare i takt med att trängseln ökar och grönområden byggs bort. Om det fortsätter så, måste vi många människor som valt bort bilen av miljöhänsyn kanske skaffa bil enbart för att kunna nå ut i naturen.

Det är vi som redan bor i staden som ska bestämma om vår närmiljö, inte de som flyttar in.

Privatperson i Årsta

Dokument nr 542

Ni skriver i Stadsbyggnadskontorets översiktsplan, ”det är angeläget att utveckla bebyggelsens möte med Årstaskogen” Då förstår man att på svenska menar ni, vi är inte angelägna om att bygga hus i Årstaskogen. Underförstått för det har byggföretagen frågat efter att få göra. Svaret till dem är nej! Och något samråd har ni ju inte tyckt behövs.

Vår familj är av den uppfattningen att Årstaskogen är en skog som används inte enbart av Årstaborna! Lika många från Södermalm tar sig lätt till skogen genom att använda den nya Järnvägsbronns gångbana. Plus att många användare av skogens lätt tar sig från Liljeholmen, Hammarbysjöstad, Johanneshov, Enskede och Östberga till skogen. Finns inte skogen får många ta bilen till någon skog i närliggande kommuns Naturreservat.

För oss som använder skogen, handlar det alltså om att vi är stockholmare som vill ha tillgång till stadens närmaste skog. Skogen behöver skyddas istället för ert förslag som kommer att förstöra den biologiska mångfald som finns idag. Likaså för de dagis som använder delar av skogen plus skolungdomar som lär sig orientera i den.

Att behålla hela skogen när Stockholm växer visar att våra politiker förstår värdet av en skog i en växande stad.

Privatperson

Dokument nr 540

När man flyger in mot Stockholm tittar man förundrat ner och ser skog och mark i mängd utan tillstymmelse till bebyggelse. Inser att det inte finns någon infrastruktur på dessa ställen och att det är därför man istället väljer att förtäta där husen redan står tätt. Men att förstöra den natur som fortfarande finns kvar mitt i samhället är så kortsiktigt och det är otroligt sorgligt att man ger sig på den fantastiska skog som Årsta fortfarande har. Årsta partihallar och omliggande industriområden är ni mer än välkomna att bygga annat på, men rör inte vår skog!

Privatperson i Årsta

Dokument nr 539

"Det är angeläget att utveckla bebyggelsens möte med Årstaskogen" skriver ni i er / Stadsbyggnadskontorets översiktsplan.

Ovan citerade mening bör utgå. Istället bör det tydligt framgå att skogen behöver skyddas!

Med detta menar jag att det tydligt ska framgå att framgå att hela skogen med sin nuvarande biotop dvs dess ekologiska enhetlighet, landskapstyp, typer av livsmiljö, ekosystem och habitat bör bevaras.

De senaste femtio åren har människan påverkat och förstört naturmiljöer i långt snabbare takt än någonsin tidigare i historien. Vi måste därför bättre värna och vårda våra skogar, vattendrag, betesmarker, skärgårdar och andra naturmiljöer.

Ett naturreservat kan bildas i syfte att: (Miljöbalken anger följande skäl till att bilda naturreservat)

Bevara biologisk mångfald

Ert dvs stadsbyggnadskontorets förslag kommer att förstöra den biologiska mångfalden som idag finns. Ytorna som kommer att bli kvar är för små för att tex rådjuren eller räven ska vara kvar, särskilt med tanke på att den utökade mängden människor som kommer att

vistas i skogen pga. den nyinflyttning som är planerad. Det är också högst troligt att djur som hackspetten försvinner.

Vårda och bevara värdefulla naturmiljöer

Det ligger i sakens natur att detta inte handlar om att vårda skogen utan om att bygga bostäder och anpassa skogen till ett parkliknande område. Dvs det kommer inte att finnas skog kvar i den bemärkelse som ordet "skog" innebär.

Årstaskogen är unik

Årstaskogen är unik just för att den är en skog. Dvs skogig, inte alltid fullt tillgänglig för alla, erbjuder habitat för olika och många arter, erbjuder en avkopplande miljö för människor boende i närheten till den. I dagens samhälle är skogen (inte parker) mer och mer ett rum för kontemplation, återhämtning, lugn och rekreation (forskning finns kring detta bl.a. på Södertörns högskola).

Nuvarande plan är Kontraproduktiv

Att ta bort denna lunga och "tillgängliggöra den" med diverse "utvecklande" aktiviteter är kontraproduktivt i detta samhälle där människor söker sig till naturen/skogen för återhämtning och kontemplation.

En skog nära mig

Att Årstaskogen ligger i direkt närhet till bostäder är en tillgänglighetsfaktor bara det. Att skövla skogen till nytta för byggbolag och bostäder som inte är anpassade för medelinkomster (tänker att bebyggelse vid Årstaviken inte direkt kommer att bli bostäder, läs hyresrätter för familjer med en medelinkomst per vuxen på 24 188kr/mån /medellön 2017 i Sverige). Detta i sig är inte att tillgängliggöra Årstaskogen för fler stockholmare. Det är att tillgängliggöra den för vissa Stockholmare.

Tillgodose behov av områden för friluftslivet

Det är sant att Årstaskogen i stor utsträckning används för friluftsliv och att vi är många som skulle önska att så förblev. Barn, förskolor, skolor, fritids, scouter, orientering, jogging, träning, Mulleverksamhet, promenader, rekreation mm äger rum idag i skogen.

Inget av detta kommer att kunna ske i framtiden på de ytor som idag är tillgängliga för sådan verksamhet. Då dessa ytor är desamma som planeras att bebyggas. Det förslag som finns kommer motverka möjligheterna till friluftsliv.

Skydda, återställa eller nyskapa värdefulla naturmiljöer

Skogen är mer skyddad idag utan ert förslag. Ert förslag går ut på att skövla skogen. Det faller på sin egen orimlighet att skogen skulle skyddas av ert förslag.

Skydda, återställa eller nyskapa livsmiljöer för skyddsvärda arter.

Skogen är mer skyddad idag utan ert förslag. Ert förslag går ut på att skövla skogen. Det faller på sin egen orimlighet att skogen skulle skyddas av ert förslag.

Sammanfattning

Det är uppenbart att det inte handlar om att skydda befintlig skog som i sig har ett mycket stort värde utan att utveckla diverse aktiviteter på den plats skogen idag finns. Ni menar att ni skapar ett naturreservat, jag menar att ni skövlar skogen till förmån för parklikande nästanskog med fik, träffplatser för människor, butiker (?), och andra ännu odefinierade aktiviteter.

Så här bidrar Årtaskogen idag:**Unik skog**

- Den är unik skog i Centrala Stockholm
- 150 år gammal urskog
- Vi kan skryta med att vi lever i en stad med rent vatten (några politiker gjorde en stor grej av det för några år sedan då de drack vatten från Mälarströmmen vid en representation)
- Vi kan skryta med att vi lever i en huvudstad som har rådjur, blåbär, ekorrar, nötskrika, hackspett och räv!
- Vi har så gamla och unika träd att den rödlistade tallticken växer i vår skog

Barns utveckling

- Vi har Mulleverksamhet i skogen det vill säga barn i Stockholm kan växa upp tillsammans med skogen.
- Barn kan lära känna skogen, få ett intresse för det som faktiskt är resten av Sverige, skog. Ni säger att många vill flytta till Stockholm men vad gör vi för att stockholmarna ska få lust att vara i resten av landet?
- Barn är otroligt trångbodda i Stockholm. Ytan de vistas på understiger den rekommenderade. På vårt dagis i Årsta delar 40 barn 70 kvm gemensam gård. De använder skogen dagligen för både pedagogiska och fysiska aktiviteter. Vad skulle de göra om inte skogen fanns?

- Barnen växer upp, blir äldre, scouter som fortfarande nyttjar skogen. De fortsätter värna om naturen. De har ett ställe att vara där ingen lockar med försäljning, trender, stress, hets. Här får man vara, lukta, känna, lyssna, smaka saker som inte finns i resten av Stockholm.
- Barn bygger kojor, cyklar, gungar, orienterar, leker, tränar, plockar blåbär här....
- Många förskolor, de båda skolorna med dess fritidsverksamhet använder skogen.

Ljud och bullerdämpande

- Vi får inte glömma att Årstaviken är en landningsbana. På Bromma genomfördes år 2015 56 600 flygningar av vilka flertalet flyger just över Årstaviken. Ca 2500 ambulanshelikopterturer gjordes 2015 i Stockholm. Exakt hur många som utgår/landar på Södersjukhuset är oklart men vi som bor här kan garantera att det sker kontinuerligt. Trots skogen händer det att vi går ut genom porten och upplever vårt närområde som en krigszon, låter kanske överdrivet men ibland är det oerhört mycket helikoptertrafik just över Årstaviken / Årsta. Troligen kommer bullret kommer att förvärras om skogen försvinner.

Man/ni tänker ersätta befintliga aktiviteter (listade här ovanför) med andra. Betänk att skogen idag är full av aktivitet men en annan typ av aktivitet än den som föreslås i planerna (promenadstaden). De föreslagna aktiviteterna, varför är de mer värdefulla än de som redan finns?

Tillgängliggöra skogen – förslag för att värna den

Om man vill tillgängliggöra skogen till förmån för fler skulle man också kunna tänka sig en strategi för att påvisa värdet i att spara skogen! Om det inte finns någon skog att tillgängliggöra vad tillgängliggör man då?

Fokusera på vad i den befintliga skogen som motsvarar värden i promenadstaden och kombinera denna strategiska utgångspunkt med hur de utgår från Miljöbalken. Att bevara skog, att tillgängliggöra för människor med en medelinkomst (genom att bygga hyresrätter), att bygga och utveckla utifrån rådande topografi (alltså använda tex området ovanför båtklubben mot Gullmarsplan) och tänka småskaligt.

Fokusera på naturvärden och värna om det som finns. Skövla är lätt, att restaurera är svårare. Skogen som vi tar bort nu kommer aldrig att komma åter.

150 år gammal urskog i en huvudstads centrum är oåterkallelig. Andra platser kan vi vara utan såsom Årsta partihallar, industrierna vid Årstaberg m.m.

Att bevara utrymmen för kontemplation är att visa på hög svansföring både strategiskt och politiskt.

Sätt Stockholm på kartan med våra bevarade naturvärden, ekobebyggelse och bebyggelse och bevarande i kontakt med medborgarna, på riktigt!

Vi blir fler äldre framöver och alla behöver ha nära till ett grönt rum att vistas lätt i. Årtaskogens övre del är lättillgänglig och bjuder på en rogivande promenad. Strandpromenaden, som ligger nedanför backen är inte lika lätt för gamla ben att gå till. Den är dessutom som en motorväg (massor med cyklister och löpare i full fart) med andra ord en helt annan promenad där du får vara på din vakt så du inte är i vägen. Inte lika avslappnande. Låt oss få fortsätta njuta av hela vår skog på olika sätt som vi gör idag. Den är verkligen en lisa för själen.

Privatperson

Dokument nr 538

Årtaskogen måste bevaras i sin helhet!

De senaste femtio åren har människan påverkat och förstört naturmiljöer i långt snabbare takt än någonsin tidigare i historien. Vi behöver nu tänka klokt och bättre värna och vårda våra skogar, vattendrag, betesmarker, skärgårdar och andra naturmiljöer.

Viktig för klimatet

När skogsmark asfalteras kan marken inte absorbera vatten. Förödelsen som stormen Harvey i Texas har orsakat är ett tydligt exempel på vad markexploatering kan leda till. Liknande oväder måste vi vara beredda på i framtiden och då gäller det att det finns skogsmark som kan suga upp allt regn. Skogen är viktig också för att den tar upp och binder koldioxid från atmosfären.

Bevara biologisk mångfald

Om stadsbyggnadskontorets förslag blir verklighet hotas den biologiska mångfalden. Ytorna som kommer att bli kvar är för små

för att flera djur exempelvis rådjuren eller räven ska vara kvar. Det är också högst troligt att hackspetten och andra värdefulla och sällsynta arter försvinner.

Vårda och bevara värdefulla naturmiljöer

Att bygga bostäder och göra om skogen till ett parkliknande område är inte att vårda den!

Årstaskogen är unik

Årstaskogen är unik just för att den är en skog. Den är ett habitat för olika och många arter. Skogen är också en avkopplande miljö för människor boende i närheten. I dagens samhälle är skogen (inte parker) mer och mer ett rum för kontemplation, återhämtning, lugn och rekreation. Det finns även forskning som visar detta bland annat från Södertörns högskola.

Nuvarande plan är kontraproduktiv

Att ta bort denna gröna lunga och "tillgängliggöra den" med diverse "utvecklande" aktiviteter är kontraproduktivt i detta samhälle där människor söker sig till naturen/skogen för återhämtning och kontemplation i stillhet.

En skog nära mig

Årstaskogen ligger i direkt närhet till nuvarande bostäder och är redan tillgänglig.

Tillgodose behov av områden för friluftslivet

Årstaskogen används idag i stor utsträckning för friluftsliv. Skogen är viktig inte minst för barn och unga i förskolor och skolor liksom för träning, promenader, rekreation och liknande som äger rum idag.

Inget av detta kommer att kunna ske i framtiden om de föreslagna ytorna bebyggs.

Skydda värdefulla naturmiljöer

Planförslaget handlar inte om att skydda befintlig skog som i sig har ett mycket stort värde utan om bebygga viktig skogsmark och omforma resten av skogen till ett parkliknande område.

Årstaskogen - en oas nära city

Årstaskogen är en unik oas i centrala Stockholm. Fokusera på naturvärden och värna om det som finns. Skogen som vi tar bort nu kommer aldrig åter. Sätt Stockholm på kartan med våra naturvärden.

Det finns alternativ

Bebygg hellre redan exploaterad mark, till exempel Årsta partihallar, industrierna vid Årstaberg med mera.

Tänk klokt. Det finns alternativ för att Stockholm ska kunna växa på ett hållbart sätt.

Privatperson

Dokument nr 537

Jag är uppväxt på Södermalm och bor idag i Årsta. Jag är Född 1975 och har varit med om när bl.a. södra stationsområdet byggdes och avskyr det än idag. Det är en sorgligt ful bebyggelse som det inte går att vänja sig vid. Ett annat jättemisstag är höghusen längs Liljeholmskajen. De är groteska, men resten av bebyggelsen är fin och välplanerad. Det mesta av förtätningen som skett i mitt Stockholm under åren har jag uppskattat. Det blir oftare finare än fulare av förtätningen. Dock har hela Årstaskogen alltid varit trevligt. Det gör mig så ont att det ska in och tullas på skogen. Naturreservatet blir för snävt med dagens förslag med anledning av att det finns risk att det byggs på det lättillgängliga delarna som angränsar mot reservatet. Det utnyttjas och älskas av mig och många. Det är fantastiskt att kunna lära ut skogen till sin småtting bland blåbärsris och höga vajande träd och spännande insekter - tulla inte på det! Delarna som kommer att bilda en gräns mot det som föreslås bygga på är behövt, älskat och använt. Skogen kommer aldrig att växa upp som den var igen. Däremot kommer massor av flera människor flytta till Stockholm och nya lägenheter kommer att behöva byggas - bygg redan idag på de platser där det behövs förfinas och inte på platser som det inte går att återställa. Hägrarna, örnarna och bävrarna kommer att fly från södra delen av Årstaskogen. Förtäta som det anstår mitt Stockholm! Det är där det blir finare istället för fulare och inte på skogsmark!

Privatperson

Dokument nr 534

"Det är angeläget att utveckla bebyggelsens möte med Årstaskogen" skriver ni i er / Stadsbyggnadskontorets översiktsplan.

Ovan citerade mening bör utgå. Istället bör det tydligt framgå att skogen behöver skyddas!

Med detta menar jag att det tydligt ska framgå att framgå att hela skogen med sin nuvarande biotop dvs dess ekologiska enhetlighet, landskapstyp, typer av livsmiljö, ekosystem och habitat bör bevaras.

De senaste femtio åren har människan påverkat och förstört naturmiljöer i långt snabbare takt än någonsin tidigare i historien. Vi måste därför bättre värna och vårda våra skogar, vattendrag, betesmarker, skärgårdar och andra naturmiljöer.

Ett naturreservat kan bildas i syfte att: (Miljöbalken anger följande skäl till att bilda naturreservat)

Bevara biologisk mångfald

Ert dvs stadsbyggnadskontorets förslag kommer att förstöra den biologiska mångfalden som idag finns. Ytorna som kommer att bli kvar är för små för att tex rådjuren eller räven ska vara kvar, särskilt med tanke på att den utökade mängden människor som kommer att vistas i skogen pga. den nyinflyttning som är planerad. Det är också högst troligt att djur som hackspetten försvinner.

Vårda och bevara värdefulla naturmiljöer

Det ligger i sakens natur att detta inte handlar om att vårda skogen utan om att bygga bostäder och anpassa skogen till ett parkliknande område. Dvs det kommer inte att finnas skog kvar i den bemärkelse som ordet "skog" innebär.

Årstaskogen är unik

Årstaskogen är unik just för att den är en skog. Dvs skogig, inte alltid fullt tillgänglig för alla, erbjuder habitat för olika och många arter, erbjuder en avkopplande miljö för människor boende i närheten till den. I dagens samhälle är skogen (inte parker) mer och mer ett rum för kontemplation, återhämtning, lugn och rekreation (forskning finns kring detta bl.a. på Södertörns högskola).

Nuvarande plan är Kontraproduktiv

Att ta bort denna lunga och "tillgängliggöra den" med diverse "utvecklande" aktiviteter är kontraproduktivt i detta samhälle där människor söker sig till naturen/skogen för återhämtning och kontemplation.

En skog nära mig

Att Årstaskogen ligger i direkt närhet till bostäder är en tillgänglighetsfaktor bara det. Att skövla skogen till nytta för byggbolag och bostäder som inte är anpassade för medelinkomster (tänker att bebyggelse vid Årstaviken inte direkt kommer att bli

bostäder, läs hyresrätter för familjer med en medelinkomst per vuxen på 24 188kr/mån /medellön 2017 i Sverige). Detta i sig är inte att tillgängliggöra Årstaskogen för fler stockholmare. Det är att tillgängliggöra den för vissa Stockholmare.

Tillgodose behov av områden för friluftslivet

Det är sant att Årstaskogen i stor utsträckning används för friluftsliv och att vi är många som skulle önska att så förblev. Barn, förskolor, skolor, fritids, scouter, orientering, jogging, träning, mulleverksamhet, promenader, rekreation mm äger rum idag i skogen.

Inget av detta kommer att kunna ske i framtiden på de ytor som idag är tillgängliga för sådan verksamhet. Då dessa ytor är desamma som planeras att bebyggas. Det förslag som finns kommer motverka möjligheterna till friluftsliv.

Skydda, återställa eller nyskapa värdefulla naturmiljöer

Skogen är mer skyddad idag utan ert förslag. Ert förslag går ut på att skövla skogen.

Det faller på sin egen orimlighet att skogen skulle skyddas av ert förslag.

Skydda, återställa eller nyskapa livsmiljöer för skyddsvärda arter. Se ovan skydda nyskapa naturmiljöer.

Sammanfattning

Det är uppenbart att det inte handlar om att skydda befintlig skog som i sig har ett mycket stort värde utan att utveckla diverse aktiviteter på den plats skogen idag finns. Ni menar att ni skapar ett naturreservat, jag menar att ni skövlar skogen till förmån för parklikande nästanskog med fik, träffplatser för människor, butiker (?), och andra ännu odefinierade aktiviteter.

Såhär Bidrar Årstaskogen idag

Unik skog

- den är unik skog i Centrala Stockholm
- 150 år gammal urskog
- Vi kan skryta med att vi lever i en stad med rent vatten (några politiker gjorde en stor grej av det för några år sedan då de drack vatten från Mälärströmmen vid en representation)

- Vi kan skryta med att vi lever i en huvudstad som har rådjur, blåbär, ekorrar, nötskrika, hackspett och räv!
- Vi har så gamla och unika träd att den rödlistade tallticken växer i vår skog

Barns utveckling

- Vi har Mulleverksamhet i skogen det vill säga barn i Stockholm kan växa upp tillsammans med skogen.
- Barn kan lära känna skogen, få ett intresse för det som faktiskt är resten av Sverige, skog. Ni säger att många vill flytta till Stockholm men vad gör vi för att stockholmarna ska få lust att vara i resten av landet?
- Barn är otroligt trångbodda i Stockholm. Ytan de vistas på understiger den rekommenderade. På vårt dagis i Årsta delar 40 barn 70 kvm gemensam gård. De använder skogen dagligen för både pedagogiska och fysiska aktiviteter. Vad skulle de göra om inte skogen fanns?
- Barnen växer upp, blir äldre, scouter som fortfarande nyttjar skogen. De fortsätter värna om naturen. De har ett ställe att vara där ingen lockar med försäljning, trender, stress, hets. Här får man vara, lukta, känna, lyssna, smaka saker som inte finns i resten av Stockholm.
- Barn bygger kojor, cyklar, gungar, orienterar, leker, tränar, plockar blåbär här....
- Många förskolor, de båda skolorna med dess fritidsverksamhet använder skogen.

Ljud och bullerdämpande

- Vi får inte glömma att Årstaviken är en landningsbana. På Bromma genomfördes år 2015 56 600 flygningar av vilka flertalet flyger just över Årstaviken. Ca 2500 ambulanshelikopterturer gjordes 2015 i Stockholm. Exakt hur många som utgår/landar på Södersjukhuset är oklart men vi som bor här kan garantera att det sker kontinuerligt. Trots skogen händer det att vi går ut genom porten och upplever vårt närområde som en krigszon, låter kanske överdrivet men ibland är det oerhört mycket helikoptertrafik just över Årstaviken / Årsta. Troligen kommer bullret kommer att förvärras om skogen försvinner.

Man/ni tänker ersätta befintliga aktiviteter (listade härövanför) med andra. Betänk att skogen idag är full av aktivitet men en annan typ av aktivitet än den som föreslås i planerna (promenadstaden). De

föreslagna aktiviteterna, varför är de mer värdefulla än de som redan finns?

Tillgängliggöra skogen - förslag för att värna den

Om man vill tillgängliggöra skogen till förmån för fler skulle man också kunna tänka sig en strategi för att påvisa värdet i att spara skogen! Om det inte finns någon skog att tillgängliggöra vad tillgängliggör man då?

Fokusera på vad i den befintliga skogen som motsvarar värden i promenadstaden och kombinera denna strategiska utgångspunkt med hur de utgår från Miljöbalken. Att bevara skog, att tillgängliggöra för människor med en medelinkomst (genom att bygga hyresrätter), att bygga och utveckla utifrån rådande topografi (alltså använda tex området ovanför båtklubben mot Gullmarsplan) och tänka småskaligt.

Bygg Ekobyar

Varför inte inrätta ekoboende med tydligt miljötänk i bostäderna? Detta skulle vara något som välkomnades bland Årstabor. och många av de unga som idag flyttar in till Stockholm. Fokusera på naturvärden och värna om det som finns. Skövla är lätt, att restaurera är svårare - Notera!

Skogen som vi tar bort nu kommer aldrig att komma åter. Påvisa de aktiviteter som idag försiggår i skogen och på riktigt använda de idéer som människorna boende i Årsta sitter inne med. 150 år gammal urskog i en huvudstads centrum är oåterkallelig. Andra platser kan vi vara utan. Årsta partihallar, industrierna vid Årstaberg m.m.

Att bevara utrymmen för kontemplation är att visa på hög svansföring både strategiskt och politiskt.

Sätt Stockholm på kartan med våra bevarade naturvärden, ekobebyggelse och bebyggelse och bevarande i kontakt med medborgarna, på riktigt!

När kommer jag att bo i detta Stockholm? Detta vill jag få svar på?

Privatperson

Dokument nr 533

"Det är angeläget att utveckla bebyggelsens möte med Årstaskogen" skriver ni i er / Stadsbyggnadskontorets översiktsplan.

Ovan citerade mening bör utgå. Istället bör det tydligt framgå att skogen behöver skyddas

Med detta menar jag att det tydligt ska framgå att hela skogen med sin nuvarande biotop dvs dess ekologiska enhetlighet, landskapstyp, typer av livsmiljö, ekosystem och habitat bör bevaras.

De senaste femtio åren har människan påverkat och förstört naturmiljöer i långt snabbare takt än någonsin tidigare i historien. Vi måste därför bättre värna och vårda våra skogar, vattendrag, betesmarker, skärgårdar och andra naturmiljöer.

Ett naturreservat kan bildas i syfte att: (Miljöbalken anger följande skäl till att bilda naturreservat)

Bevara biologisk mångfald

Ert dvs stadsbyggnadskontorets förslag kommer att förstöra den biologiska mångfalden som idag finns. Ytorna som kommer att bli kvar är för små för att tex rådjuren eller räven ska vara kvar, särskilt med tanke på att den utökade mängden människor som kommer att vistas i skogen pga. den nyinflyttning som är planerad. Det är också högst troligt att djur som hackspetten, uven och/eller övriga rovfåglarna försvinner.

Vårda och bevara värdefulla naturmiljöer

Det ligger i sakens natur att detta inte handlar om att vårda skogen utan om att bygga bostäder och anpassa skogen till ett parkliknande område. Dvs det kommer inte att finnas skog kvar i den bemärkelse som ordet "skog" innebär.

Årstaskogen är unik

Årstaskogen är unik just för att den är en skog. Dvs skogig, inte alltid fullt tillgänglig för alla, erbjuder habitat för olika och många arter, erbjuder en avkopplande miljö för människor boende i närheten till den. I dagens samhälle är skogen (inte parker) mer och mer ett rum för kontemplation, återhämtning, lugn och rekreation (forskning finns kring detta bl.a. på Södertörns högskola).

Nuvarande plan är Kontraproduktiv

Att ta bort denna lunga och "tillgängliggöra den" med diverse "utvecklande" aktiviteter är kontraproduktivt i detta samhälle där människor söker sig till naturen/skogen för återhämtning och kontemplation.

Det pågår forskning om tysta miljöer och dess påverkan för människan: Är tysta miljöer en bristvara?– Ja, särskilt i och omkring tätortsområden där trafik, maskiner och stadsliv gör att det nästan alltid finns en bullermatta. Även i vissa rurala områden som runt om i Skåne blir det allt svårare att hitta tysta miljöer. Där är det bland annat infrastrukturen och vindkraften som är problematiska.

Det finns olika definitioner för ett tyst område, men 40 decibel är en ganska vanlig gräns eftersom man då kan höra naturens ljud. Det handlar alltså inte om en helt tyst plats utan en plats där man kan höra naturljud som prasslande träd, fågelkvitter och porlande vatten.

Arkitekter kan lyfta ljudmiljöns betydelse i arbetet med grönplaner, men också ta fram strategier för att säkerställa tysta områden och exempelvis fundera kring hur byggnader placeras i förhållande till infrastruktur. Gröna element kan fånga upp oönskade ljud och samtidigt locka fåglar till staden. Jag tror att ljudtänkande kommer att bli allt viktigare i och med ökad förtätning.

Förtätningen av våra städer innebär fler aktiviteter på en mindre yta vilket gör att en genomtänkt ljudplanering blir allt viktigare, och det verkar redan finnas ett ökat intresse. Förhoppningsvis leder det till att vi kommer se nya tillämpningar och bättre parker, fickparker och andra rekreativmiljöer

En skog nära mig

Att Årstaskogen ligger i direkt närhet till bostäder är en tillgänglighetsfaktor bara det. Att skövla skogen till nytta för byggbolag och bostäder som inte är anpassade för medelinkomster (tänker att bebyggelse vid Årstaviken inte direkt kommer att bli bostäder, läs hyresrätter för familjer med en medelinkomst per vuxen på 24 188kr/mån /medellön 2017 i Sverige). Detta i sig är inte att tillgängliggöra Årstaskogen för fler stockholmare. Det är att tillgängliggöra den för vissa stockholmare.

Tillgodose behov av områden för friluftslivet

Det är sant att Årstaskogen i stor utsträckning används för friluftsliv och att vi är många som skulle önska att så förblev. Barn, förskolor, skolor, fritids, scouter, orientering, jogging, träning, mulleverksamhet, promenader, rekreation mm äger rum idag i skogen.

Inget av detta kommer att kunna ske i framtiden på de ytor som idag är tillgängliga för sådan verksamhet. Då dessa ytor är desamma som

planeras för att bebyggas. Det förslag som finns kommer motverka möjligheterna till friluftsliv.

Skydda, återställa eller nyskapa värdefulla naturmiljöer

Skogen är mer skyddad idag utan ert förslag. Ert förslag går ut på att skövla skogen. Det faller på sin egen orimlighet att skogen skulle skyddas av ert förslag.

Skydda, återställa eller nyskapa livsmiljöer för skyddsvärda arter. Se ovan skydda nyskapa naturmiljöer.

Sammanfattning

Det är uppenbart att det inte handlar om att skydda befintlig skog som i sig har ett mycket stort värde utan att utveckla diverse aktiviteter på den plats skogen idag finns. Ni menar att ni skapar ett naturreservat, jag menar att ni skövlar skogen till förmån för parklikande "nästanskog" med fik, träffplatser för människor, butiker (?), och andra ännu odefinierade aktiviteter.

Så här Bidrar Årstaskogen idag

Unik skog

- Den är unik skog i Centrala Stockholm
- 150 år gammal urskog
- Vi kan skryta med att vi lever i en stad med rent vatten (några politiker gjorde en stor grej av det för några år sedan då de drack vatten från Mälarströmmen vid en representation)
- Vi kan skryta med att vi lever i en huvudstad som har rådjur, blåbär, ekorrar, nötskrika, hackspett och räv!
- Vi har så gamla och unika träd att den rödlistade talltickan växer i vår skog

Barns utveckling

- Vi har Mulleverksamhet i skogen det vill säga barn i Stockholm kan växa upp tillsammans med skogen.
- Barn kan lära känna skogen, få ett intresse för det som faktiskt är resten av Sverige, skog. Ni säger att många vill flytta till Stockholm men vad gör vi för att stockholmarna ska få lust att vara i resten av landet?
- Barn är otroligt trångbodda i Stockholm. Ytan de vistas på understiger den rekommenderade. På vårt dagis i Årsta delar 40 barn 70 kvm gemensam gård. De använder skogen dagligen för både pedagogiska och fysiska aktiviteter. Vad skulle de göra om inte skogen fanns?

- Barnen växer upp, blir äldre, blir scouter som fortfarande nyttjar skogen. De fortsätter värna om naturen. De har ett ställe att vara där ingen lockar med försäljning, trender, stress, hets. Här får man vara, lukta, känna, lyssna, smaka saker som inte finns i resten av Stockholm.
- Barn bygger kojor, cyklar, gungar, orienterar, leker, tränar, plockar blåbär här....
- Många förskolor, de båda skolorna med dess fritidsverksamhet använder skogen.

Ljud och bullerdämpande

- Vi får inte glömma att Årstaviken är en landningsbana. På Bromma genomfördes år 2015 56 600 flygningar av vilka flertalet flyger just över Årstaviken. Ca 2500 ambulanshelikopterturer gjordes 2015 i Stockholm. Exakt hur många som utgår/landar på Södersjukhuset är oklart men vi som bor här kan garantera att det sker kontinuerligt. Trots skogen händer det att vi går ut genom porten och upplever vårt närområde som en krigszon, låter kanske överdrivet men ibland är det oerhört mycket helikoptertrafik just över Årstaviken / Årsta. Troligen kommer bullret kommer att förvärras om skogen försvinner.

Man/ni tänker ersätta befintliga aktiviteter (listade härövanför) med andra. Betänk att skogen idag är full av aktivitet men en annan typ av aktivitet än den som föreslås i planerna (promenadstaden). De föreslagna aktiviteterna, varför är de mer värdefulla än de som redan finns?

Tillgängliggöra skogen - förslag för att värna den

Om man vill tillgängliggöra skogen till förmån för fler skulle man också kunna tänka sig en strategi för att påvisa värdet i att spara skogen! Om det inte finns någon skog att tillgängliggöra vad tillgängliggör man då?

Fokusera på vad i den befintliga skogen som motsvarar värden i promenadstaden och kombinera denna strategiska utgångspunkt med hur de utgår från Miljöbalken. Att bevara skog, att tillgängliggöra för människor med en medelinkomst (genom att bygga hyresrätter), att bygga och utveckla utifrån rådande topografi (alltså använda tex området ovanför båtklubben mot Gullmarsplan) och tänka småskaligt.

Bygg Ekobyar

Varför inte inrätta ekoboende med tydligt miljötank i bostäderna? Detta skulle vara något som välkomnades bland Årstabor. och många av de unga som idag flyttar in till Stockholm. Fokusera på naturvärden och värna om det som finns. Skövla är lätt, att restaurera är svårare. Skogen som vi tar bort nu kommer aldrig att komma åter.

Påvisa de aktiviteter som idag försiggår i skogen och på riktigt använda de idéer som människorna boende i Årsta sitter inne med.

150 år gammal urskog i en huvudstads centrum är oåterkallelig. Andra platser kan vi vara utan. Årsta partihallar, industrierna vid Årstaberg m.m. En annan plats som skulle kunna bebyggas i Årsta är Storängsparken med stora gräsytor och få träd. Denna park utnyttjas sällan. Endast lekplatsen vid parkens södra del används flitigt av barn.

Att bevara utrymmen för kontemplation är att visa på hög svansföring både strategiskt och politiskt.

Sätt Stockholm på kartan med våra bevarade naturvärden, ekobebyggelse och bebyggelse och bevarande i kontakt med medborgarna, på riktigt!

När kommer jag att bo i detta Stockholm? Detta vill jag få svar på?

Privatperson i Gröndal

Dokument nr 530

"Det är angeläget att utveckla bebyggelsens möte med Årstaskogen" skriver ni i er / Stadsbyggnadskontorets översiktsplan.

Ovan citerade mening bör utgå. Istället bör det tydligt framgå att skogen behöver skyddas

Med detta menar jag att det tydligt ska framgå att framgå att hela skogen med sin nuvarande biotop dvs dess ekologiska enhetlighet, landskapstyp, typer av livsmiljö, ekosystem och habitat bör bevaras.

De senaste femtio åren har människan påverkat och förstört naturmiljöer i långt snabbare takt än någonsin tidigare i historien. Vi måste därför bättre värna och vårda våra skogar, vattendrag, betesmarker, skärgårdar och andra naturmiljöer.

Ett naturreservat kan bildas i syfte att: (Miljöbalken anger följande skäl till att bilda naturreservat)

Bevara biologisk mångfald

Ert dvs Stadsbyggnadskontorets förslag kommer att förstöra den biologiska mångfalden som idag finns. Ytorna som kommer att bli kvar är för små för att tex rådjuren eller räven ska vara kvar, särskilt med tanke på att den utökade mängden människor som kommer att vistas i skogen pga. den nyinflyttning som är planerad. Det är också högst troligt att djur som hackspetten försvinner. Och hur är det med duvhökarna som finns där idag? Vårda och bevara värdefulla naturmiljöer är extra viktigt när staden växer och förtätas.

Årstaskogen är unik

Årstaskogen är unik just för att den är en skog. Dvs skogig, inte alltid fullt tillgänglig för alla, erbjuder habitat för olika och många arter, erbjuder en avkopplande miljö för människor boende i närheten till den. I dagens samhälle är skogen (inte parker) mer och mer ett rum för kontemplation, återhämtning, lugn och rekreation (forskning finns kring detta bl.a. på Södertörns högskola).

Nuvarande plan är Kontraproduktiv

Att ta bort denna lunga och "tillgängliggöra den" med diverse "utvecklande" aktiviteter är kontraproduktivt i detta samhälle där människor söker sig till naturen/skogen för återhämtning och kontemplation.

En skog nära mig

Att Årstaskogen ligger i direkt närhet till bostäder är en tillgänglighetsfaktor bara det. Att skövla skogen till nytta för byggbolag och bostäder som inte är anpassade för medelinkomster (tänker att bebyggelse vid Årstaviken inte direkt kommer att bli bostäder, läs hyresrätter för familjer med en medelinkomst per vuxen på 24 188kr/mån /medellön 2017 i Sverige). Detta i sig är inte att tillgängliggöra Årstaskogen för fler stockholmare. Det är att tillgängliggöra den för vissa Stockholmare.

Tillgodose behov av områden för friluftslivet

Det är sant att Årstaskogen i stor utsträckning används för friluftsliv och att vi är många som skulle önska att så förblev. Barn, förskolor, skolor, fritids, scouter, orientering, jogging, träning, mulleverksamhet, promenader, rekreation mm äger rum idag i skogen.

Inget av detta kommer att kunna ske i framtiden på de ytor som idag är tillgängliga för sådan verksamhet. Då dessa ytor är desamma som planeras att bebyggas. Det förslag som finns kommer motverka möjligheterna till friluftsliv.

Skydda, återställa eller nyskapa värdefulla naturmiljöer

Skogen är mer skyddad idag utan ert förslag. Ert förslag går ut på att skövla skogen. Det faller på sin egen orimlighet att skogen skulle skyddas av ert förslag.

Skydda, återställa eller nyskapa livsmiljöer för skyddsvärda arter.
Se ovan skydda nyskapa naturmiljöer.

Sammanfattning

Det är uppenbart att det inte handlar om att skydda befintlig skog som i sig har ett mycket stort värde utan att utveckla diverse aktiviteter på den plats skogen idag finns. Ni menar att ni skapar ett naturreservat, jag menar att ni skövlar skogen till förmån för parklikande nästanskog med fik, träffplatser för människor, butiker (?), och andra ännu odefinierade aktiviteter.

Så här Bidrar Årstaskogen idag

Unik skog

- Den är unik skog i Centrala Stockholm
- 150 år gammal urskog
- Vi kan skryta med att vi lever i en stad med rent vatten (några politiker gjorde en stor grej av det för några år sedan då de drack vatten från Mälarströmmen vid en representation)
- Vi kan skryta med att vi lever i en huvudstad som har rådjur, blåbär, ekorrar, nötskrika, hackspett, duvhök, räv mm!
- Vi har så gamla och unika träd att den rödlistade talltickan växer i vår skog

Barns utveckling

- Vi har Mulleverksamhet i skogen det vill säga barn i Stockholm kan växa upp tillsammans med skogen.
- Barn kan lära känna skogen, få ett intresse för det som faktiskt är resten av Sverige, skog. Ni säger att många vill flytta till Stockholm men vad gör vi för att stockholmarna ska få lust att vara i resten av landet?
- Barn är otroligt trångbodda i Stockholm. Ytan de vistas på understiger den rekommenderade. Vad skulle de göra om inte skogen fanns?

- Barnen växer upp, blir äldre, scouter som fortfarande nyttjar skogen. De fortsätter värna om naturen. De har ett ställe att vara där ingen lockar med försäljning, trender, stress, hets. Här får man vara, lukta, känna, lyssna, smaka saker som inte finns i resten av Stockholm.
- Barn bygger kojor, cyklar, gungar, orienterar, leker, tränar, plockar blåbär här....
- Många förskolor, de båda skolorna med dess fritidsverksamhet använder skogen.

Man/ni tänker ersätta befintliga aktiviteter (listade härövanför) med andra. Betänk att skogen idag är full av aktivitet men en annan typ av aktivitet än den som föreslås i planerna (promenadstaden). De föreslagna aktiviteterna, varför är de mer värdefulla än de som redan finns?

Tillgängliggöra skogen - förslag för att värna den

Om man vill tillgängliggöra skogen till förmån för fler skulle man också kunna tänka sig en strategi för att påvisa värdet i att spara skogen! Om det inte finns någon skog att tillgängliggöra vad tillgängliggör man då?

Fokusera på vad i den befintliga skogen som motsvarar värden i promenadstaden och kombinera denna strategiska utgångspunkt med hur de utgår från Miljöbalken.

150 år gammal urskog i en huvudstads centrum är oåterkallelig. Andra platser kan vi vara utan. Årsta partihallar, industrierna vid Årstaberg m.m.

Att bevara utrymmen för kontemplation är att visa på hög svansföring både strategiskt och politiskt.

Sätt Stockholm på kartan med våra bevarade naturvärden, ekobebyggelse och bebyggelse och bevarande i kontakt med medborgarna, på riktigt!

När kommer jag att bo i detta Stockholm? Detta vill jag få svar på?

Privatperson i Årsta

Dokument nr 527

Jag kan inte för mitt liv förstå hur ni kan överhuvudtaget överväga att bygga i Årstaskogen.

På de 27 år jag har bott i Årsta, har det förtäts otroligt mycket. Det byggs för fullt och vi blir fler och fler.

Många nya bostäder, i bland lyckade projekt och några helt ofattbara ingrepp såsom byggandet på den lilla skogssnuten som fanns mellan skolan och vårt fina torg.

Nu händer det igen, att ni inte tänker till ordentligt. Det går ju inte att skövla skog i Stockholm!

Privatperson i Årsta

Dokument nr 526

"Det är angeläget att utveckla bebyggelsens möte med Årstaskogen" skriver ni i er / Stadsbyggnadskontorets översiktsplan.

Ovan citerade mening bör utgå. Istället bör det tydligt framgå att skogen behöver skyddas. Med detta menar jag att det tydligt ska framgå att hela skogen med sin nuvarande biotop dvs dess ekologiska enhetlighet, landskapstyp, typer av livsmiljö, ekosystem och habitat bör bevaras.

De senaste femtio åren har människan påverkat och förstört naturmiljöer i långt snabbare takt än någonsin tidigare i historien. Vi måste därför bättre värna och vårda våra skogar, vattendrag, betesmarker, skärgårdar och andra naturmiljöer.

Ett naturreservat kan bildas i syfte att: (Miljöbalken anger följande skäl till att bilda naturreservat)

Bevara biologisk mångfald

Ert dvs stadsbyggnadskontorets förslag kommer att förstöra den biologiska mångfalden som idag finns. Ytorna som kommer att bli kvar är för små för att tex rådjuren eller räven ska vara kvar, särskilt med tanke på att den utökade mängden människor som kommer att vistas i skogen pga. den nyinflyttning som är planerad. Det är också högst troligt att djur som hackspetten försvinner.

Vårda och bevara värdefulla naturmiljöer

Det ligger i sakens natur att detta inte handlar om att vårda skogen utan om att bygga bostäder och anpassa skogen till ett parkliknande område. Dvs det kommer inte att finnas skog kvar i den bemärkelse som ordet "skog" innebär.

Årstaskogen är unik

Årstaskogen är unik just för att den är en skog. Dvs skogig, inte alltid fullt tillgänglig för alla, erbjuder habitat för olika och många arter, erbjuder en avkopplande miljö för människor boende i närheten till den. I dagens samhälle är skogen (inte parker) mer och mer ett rum för kontemplation, återhämtning, lugn och rekreation (forskning finns kring detta bl.a. på Södertörns högskola).

Nuvarande plan är Kontraproduktiv

Att ta bort denna lunga och "tillgängliggöra den" med diverse "utvecklande" aktiviteter är kontraproduktivt i detta samhälle där människor söker sig till naturen/skogen för återhämtning och kontemplation.

En skog nära mig

Att Årstaskogen ligger i direkt närhet till bostäder är en tillgänglighetsfaktor bara det. Att skövla skogen till nytta för byggbolag och bostäder som inte är anpassade för medelinkomster (tänker att bebyggelse vid Årstaviken inte direkt kommer att bli bostäder, läs hyresrätter för familjer med en medelinkomst per vuxen på 24 188kr/mån /medellön 2017 i Sverige). Detta i sig är inte att tillgängliggöra Årstaskogen för fler stockholmare. Det är att tillgängliggöra den för vissa Stockholmare.

Tillgodose behov av områden för friluftslivet

Det är sant att Årstaskogen i stor utsträckning används för friluftsliv och att vi är många som skulle önska att så förblev. Barn, förskolor, skolor, fritids, scouter, orientering, jogging, träning, mulleverksamhet, promenader, rekreation mm äger rum idag i skogen.

Inget av detta kommer att kunna ske i framtiden på de ytor som idag är tillgängliga för sådan verksamhet. Då dessa ytor är desamma som planeras att bebyggas. Det förslag som finns kommer motverka möjligheterna till friluftsliv.

Skydda, återställa eller nyskapa värdefulla naturmiljöer

Skogen är mer skyddad idag utan ert förslag. Ert förslag går ut på att skövla skogen. Det faller på sin egen orimlighet att skogen skulle skyddas av ert förslag.

Skydda, återställa eller nyskapa livsmiljöer för skyddsvärda arter.

Se ovan skydda nyskapa naturmiljöer.

Sammanfattning

Det är uppenbart att det inte handlar om att skydda befintlig skog som i sig har ett mycket stort värde utan att utveckla diverse aktiviteter på den plats skogen idag finns. Ni menar att ni skapar ett naturreservat, jag menar att ni skövlar skogen till förmån för parklikande nästanskog med fik, träffplatser för människor, butiker (?), och andra ännu odefinierade aktiviteter.

Så här Bidrar Årtaskogen idag

Unik skog

- Den är unik skog i Centrala Stockholm
- 150 år gammal urskog
- Vi kan skryta med att vi lever i en stad med rent vatten (några politiker gjorde en stor grej av det för några år sedan då de drack vatten från Mälärströmmen vid en representation)
- Vi kan skryta med att vi lever i en huvudstad som har rådjur, blåbär, ekorrar, nötskrika, hackspett och räv! För att inte tala om duvhökar 50 meter från innerstaden!
- Vi har så gamla och unika träd att den rödlistade talltickan växer i vår skog

Barns utveckling

- Vi har Mulleverksamhet i skogen det vill säga barn i Stockholm kan växa upp tillsammans med skogen.
- Barn kan lära känna skogen, få ett intresse för det som faktiskt är resten av Sverige, skog. Ni säger att många vill flytta till Stockholm men vad gör vi för att stockholmarna ska få lust att vara i resten av landet?
- Barn är otroligt trångbodda i Stockholm. Ytan de vistas på understiger den rekommenderade. På vårt dagis i Årsta delar 40 barn 70 kvm gemensam gård. De använder skogen dagligen för både pedagogiska och fysiska aktiviteter. Vad skulle de göra om inte skogen fanns?
- Barnen växer upp, blir äldre, scouter som fortfarande nyttjar skogen. De fortsätter värna om naturen. De har ett ställe att vara där ingen lockar med försäljning, trender, stress, hets. Här får man vara, lukta, känna, lyssna, smaka saker som inte finns i resten av Stockholm.
- Barn bygger kojor, cyklar, gungar, orienterar, leker, tränar, plockar blåbär här....
- Många förskolor, de båda skolorna med dess fritidsverksamhet använder skogen.

Ljud och bullerdämpande

- Vi får inte glömma att Årstaviken är en landningsbana. På Bromma genomfördes år 2015 56 600 flygningar av vilka flertalet flyger just över Årstaviken. Ca 2500 ambulanshelikopterturer gjordes 2015 i Stockholm. Exakt hur många som utgår/landar på Södersjukhuset är oklart men vi som bor här kan garantera att det sker kontinuerligt. Trots skogen händer det att vi går ut genom porten och upplever vårt närområde som en krigszon, låter kanske överdrivet men ibland är det oerhört mycket helikoptertrafik just över Årstaviken / Årsta. Troligen kommer bullret att förvärras om skogen försvinner.

Man/ni tänker ersätta befintliga aktiviteter (listade härövanför) med andra. Betänk att skogen idag är full av aktivitet men en annan typ av aktivitet än den som föreslås i planerna (promenadstaden). De föreslagna aktiviteterna, varför är de mer värdefulla än de som redan finns? Skövla är lätt, att restaurera är svårare. Skogen som vi tar bort nu kommer aldrig att komma åter. Andra platser kan vi vara utan. Årsta partihallar, industrierna vid Årstaberg m.m. Att bevara utrymmen för kontemplation är att visa på hög svansföring både strategiskt och politiskt.

Som avslutning vill jag ta med ett stycke ur stadsbyggnadskontorets förslag till ändrad stadsplan av Årsta från 1939:

[Se bifogad bilaga]

Skogen behöver skyddas än mer idag.

Privatperson i Årsta

Dokument nr 525

"Det är angeläget att utveckla bebyggelsens möte med Årtaskogen" står det i Stadsbyggnadskontorets översiktsplan.

Denna mening bör utgå. Istället bör det tydligt framgå att skogen behöver skyddas. Med detta menar jag att det tydligt ska framgå att framgå att hela skogen med sin nuvarande biotop, d.v.s. dess ekologiska enhetlighet, landskapstyp, typer av livsmiljö, ekosystem och habitat bör bevaras.

Ett naturreservat kan enligt Miljöbalken bildas i syfte att:

Bevara biologisk mångfald

Stadsbyggnadskontorets förslag kommer att förstöra den biologiska mångfalden som idag finns. Ytorna som kommer att bli kvar är för små för att tex rådjuren eller räven ska vara kvar, särskilt med tanke på att den utökade mängden människor som kommer att vistas i skogen p.g.a. den nyinflyttning som är planerad. Det är också högst troligt att djur som hackspetten försvinner.

Vårda och bevara värdefulla naturmiljöer

Det ligger i sakens natur att detta inte handlar om att vårda skogen utan om att bygga bostäder och anpassa skogen till ett parkliknande område, vilket innebär att det inte kommer att finnas skog kvar i den bemärkelse som ordet "skog" innebär.

Årstaskogen är unik

Årstaskogen är unik just för att den är en skog. En skog är inte alltid fullt tillgänglig för alla, men den är ett habitat för olika och många arter och erbjuder en avkopplande miljö för människor boende i närheten till den. I dagens samhälle är skogen (inte parker) mer och mer ett rum för kontemplation, återhämtning, lugn och rekreation (forskning finns kring detta bl.a. på Södertörns högskola).

Nuvarande plan är kontraproduktiv

Att ta bort denna lunga och "tillgängliggöra den" med diverse "utvecklande" aktiviteter är kontraproduktivt i detta samhälle där människor söker sig till naturen/skogen för återhämtning och kontemplation.

En skog nära mig

Att Årstaskogen ligger i direkt närhet till bostäder är en tillgänglighetsfaktor bara det. Att skövla skogen till nytta för byggbolag och bostäder som inte är anpassade för medelinkomster. Detta i sig är inte att tillgängliggöra Årstaskogen för fler stockholmare. Det är att tillgängliggöra den för vissa Stockholmare.

Tillgodose behov av områden för friluftslivet

Det är sant att Årstaskogen i stor utsträckning används för friluftsliv och att vi är många som skulle önska att det förblir så. Det förslag som finns kommer motverka möjligheterna till friluftsliv.

Skydda, återställa eller nyskapa värdefulla naturmiljöer

Skogen är mer skyddad idag. Stadsbyggnadskontorets förslag går ut på att förstöra skogen.

Skydda, återställa eller nyskapa livsmiljöer för skyddsvärda arter

Se ovan.

Tre privatpersoner

Dokument nr 513, 519 och 521

"Det är angeläget att utveckla bebyggelsens möte med Årstaskogen" skriver ni i er/Stadsbyggnadskontorets översiktsplan.

Ovan citerade mening bör utgå. Istället bör det tydligt framgå att skogen behöver skyddas. Med detta menar jag att det tydligt ska framgå att framgå att hela skogen med sin nuvarande biotop dvs dess ekologiska enhetlighet, landskapstyp, typer av livsmiljö, ekosystem och habitat bör bevaras. De senaste femtio åren har människan påverkat och förstört naturmiljöer i långt snabbare takt än någonsin tidigare i historien. Vi måste därför bättre värna och vårda våra skogar, vattendrag, betesmarker, skärgårdar och andra naturmiljöer.

Ett naturreservat kan bildas i syfte att: (Miljöbalken anger följande skäl till att bilda naturreservat)

Bevara biologisk mångfald

Ert dvs stadsbyggnadskontorets förslag kommer att förstöra den biologiska mångfalden som idag finns. Ytorna som kommer att bli kvar är för små för att tex rådjuren eller räven ska vara kvar, särskilt med tanke på att den utökade mängden människor som kommer att vistas i skogen pga. den nyinflyttning som är planerad. Det är också högst troligt att djur som hackspetten försvinner.

Årstaskogen är unik

Årstaskogen är unik just för att den är en skog. Dvs skogig, inte alltid fullt tillgänglig för alla, erbjuder habitat för olika och många arter, erbjuder en avkopplande miljö för människor boende i närheten till den. I dagens samhälle är skogen (inte parker) mer och mer ett rum för kontemplation, återhämtning, lugn och rekreation (forskning finns kring detta bl.a. på Södertörns högskola).

Nuvarande plan är Kontraproduktiv

Att ta bort denna lunga och "tillgängliggöra den" med diverse "utvecklande" aktiviteter är kontraproduktivt i detta samhälle där människor söker sig till naturen/skogen för återhämtning och kontemplation.

En skog nära mig

Att Årstaskogen ligger i direkt närhet till bostäder är en tillgänglighetsfaktor bara det.

Tillgodose behov av områden för friluftslivet

Det är sant att Årstaskogen i stor utsträckning används för friluftsliv och att vi är många som skulle önska att så förblev. Barn, förskolor, skolor, fritids, scouter, orientering, jogging, träning, mulleverksamhet, promenader, rekreation mm äger rum idag i skogen. Inget av detta kommer att kunna ske i framtiden på de ytor som idag är tillgängliga för sådan verksamhet. Då dessa ytor är desamma som planeras att bebyggas. Det förslag som finns kommer motverka möjligheterna till friluftsliv.

Skydda, återställa eller nyskapa värdefulla naturmiljöer

Skogen är mer skyddad idag utan ert förslag. Ert förslag går ut på att skövla skogen. Det faller på sin egen orimlighet att skogen skulle skyddas av ert förslag.

Sammanfattning

Det är uppenbart att det inte handlar om att skydda befintlig skog som i sig har ett mycket stort värde utan att utveckla diverse aktiviteter på den plats skogen idag finns. Ni menar att ni skapar ett naturreservat, jag menar att ni skövlar skogen till förmån för parklikande nästanskog med fik, träffplatser för människor, butiker (?), och andra ännu odefinierade aktiviteter.

Så här Bidrar Årstaskogen idag**Unik skog**

- Den är unik skog i Centrala Stockholm
- 150 år gammal urskog
- Vi kan skryta med att vi lever i en stad med rent vatten (några politiker gjorde en stor grej av det för några år sedan då de drack vatten från Mälärströmmen vid en representation)
- Vi kan skryta med att vi lever i en huvudstad som har rådjur, blåbär, ekorrar, nötskrika, hackspett och räv!
- Vi har så gamla och unika träd att den rödlistade tallticken växer i vår skog

Barns utveckling

- Vi har Mulleverksamhet i skogen det vill säga barn i Stockholm kan växa upp tillsammans med skogen.

- Barn kan lära känna skogen, få ett intresse för det som faktiskt är resten av Sverige, skog. Ni säger att många vill flytta till Stockholm men vad gör vi för att stockholmarna ska få lust att vara i resten av landet?
- Barn är otroligt trångbodda i Stockholm. Ytan de vistas på understiger den rekommenderade. På vårt dagis i Årsta delar 40 barn 70 kvm gemensam gård. De använder skogen dagligen för både pedagogiska och fysiska aktiviteter. Vad skulle de göra om inte skogen fanns?
- Barnen växer upp, blir äldre, scouter som fortfarande nyttjar skogen. De fortsätter värna om naturen. De har ett ställe att vara där ingen lockar med försäljning, trender, stress, hets. Här får man vara, lukta, känna, lyssna, smaka saker som inte finns i resten av Stockholm.
- Barn bygger kojor, cyklar, gungar, orienterar, leker, tränar, plockar blåbär här....
- Många förskolor, de båda skolorna med dess fritidsverksamhet använder skogen.

Ljud och bullerdämpande

- Vi får inte glömma att Årstaviken är en landningsbana. På Bromma genomfördes år 2015 56 600 flygningar av vilka flertalet flyger just över Årstaviken. Ca 2500 ambulanshelikopterturer gjordes 2015 i Stockholm. Exakt hur många som utgår/landar på Södersjukhuset är oklart men vi som bor här kan garantera att det sker kontinuerligt. Trots skogen händer det att vi går ut genom porten och upplever vårt närområde som en krigszon, låter kanske överdrivet men ibland är det oerhört mycket helikoptertrafik just över Årstaviken / Årsta. Troligen kommer bullret kommer att förvärras om skogen försvinner.

Man/ni tänker ersätta befintliga aktiviteter (listade härövanför) med andra. Betänk att skogen idag är full av aktivitet men en annan typ av aktivitet än den som föreslås i planerna (promenadstaden). De föreslagna aktiviteterna, varför är de mer värdefulla än de som redan finns?

Tillgängliggöra skogen - förslag för att värna den

Om man vill tillgängliggöra skogen till förmån för fler skulle man också kunna tänka sig en strategi för att påvisa värdet i att spara skogen! Om det inte finns någon skog att tillgängliggöra vad tillgängliggör man då?

Fokusera på vad i den befintliga skogen som motsvarar värden i promenadstaden och kombinera denna strategiska utgångspunkt med hur de utgår från Miljöbalken. Att bevara skog, att tillgängliggöra för människor med en medelinkomst (genom att bygga hyresrätter), att bygga och utveckla utifrån rådande topografi (alltså använda tex området ovanför båtklubben mot Gullmarsplan) och tänka småskaligt.

Bygg Ekobyar

Varför inte inrätta ekoboende med tydligt miljötank i bostäderna? Detta skulle vara något som välkomnades bland Årstabor. och många av de unga som idag flyttar in till Stockholm. Fokusera på naturvärden och värna om det som finns. Skövla är lätt, att restaurera är svårare. Skogen som vi tar bort nu kommer aldrig att komma åter.

Påvisa de aktiviteter som idag försiggår i skogen och på riktigt använda de idéer som människorna boende i Årsta sitter inne med. 150 år gammal urskog i en huvudstads centrum är oåterkallelig. Andra platser kan vi vara utan. Årsta partihallar, industrierna vid Årstaberg m.m. Att bevara utrymmen för kontemplation är att visa på hög svansföring både strategiskt och politiskt. Sätt Stockholm på kartan med våra bevarade naturvärden, ekobebyggelse och bebyggelse och bevarande i kontakt med medborgarna, på riktigt!

När kommer jag att bo i detta Stockholm? Detta vill jag få svar på?

Privatperson

Dokument nr 518

"Det är angeläget att utveckla bebyggelsens möte med Årstaskogen" skriver ni i er/Stadsbyggnadskontorets översiktsplan.

Ovan citerade mening bör utgå. Istället bör det tydligt framgå att skogen behöver skyddas. Med detta menar jag att det tydligt ska framgå att framgå att hela skogen med sin nuvarande biotop dvs dess ekologiska enhetlighet, landskapstyp, typer av livsmiljö, ekosystem och habitat bör bevaras.

De senaste femtio åren har människan påverkat och förstört naturmiljöer i långt snabbare takt än någonsin tidigare i historien. Vi måste därför bättre värna och vårda våra skogar, vattendrag, betesmarker, skärgårdar och andra naturmiljöer.

Ett naturreservat kan bildas i syfte att: (Miljöbalken anger följande skäl till att bilda naturreservat)

Bevara biologisk mångfald

Ert dvs stadsbyggnadskontorets förslag kommer att förstöra den biologiska mångfalden som idag finns. Ytorna som kommer att bli kvar är för små för att tex rådjuren eller räven ska vara kvar, särskilt med tanke på att den utökade mängden människor som kommer att vistas i skogen pga. den nyinflyttning som är planerad. Det är också högst troligt att djur som hackspetten försvinner.

Årstaskogen är unik

Årstaskogen är unik just för att den är en skog. Dvs skogig, inte alltid fullt tillgänglig för alla, erbjuder habitat för olika och många arter, erbjuder en avkopplande miljö för människor boende i närheten till den. I dagens samhälle är skogen (inte parker) mer och mer ett rum för kontemplation, återhämtning, lugn och rekreation (forskning finns kring detta bl.a. på Södertörns högskola).

Nuvarande plan är Kontraproduktiv

Att ta bort denna lunga och "tillgängliggöra den" med diverse "utvecklande" aktiviteter är kontraproduktivt i detta samhälle där människor söker sig till naturen/skogen för återhämtning och kontemplation.

En skog nära mig

Att Årstaskogen ligger i direkt närhet till bostäder är en tillgänglighetsfaktor bara det.

Tillgodose behov av områden för friluftslivet

Det är sant att Årstaskogen i stor utsträckning används för friluftsliv och att vi är många som skulle önska att så förblev. Barn, förskolor, skolor, fritids, scouter, orientering, jogging, träning, mulleverksamhet, promenader, rekreation mm äger rum idag i skogen. Inget av detta kommer att kunna ske i framtiden på de ytor som idag är tillgängliga för sådan verksamhet. Då dessa ytor är desamma som planeras att bebyggas. Det förslag som finns kommer motverka möjligheterna till friluftsliv.

Skydda, återställa eller nyskapa värdefulla naturmiljöer

Skogen är mer skyddad idag utan ert förslag. Ert förslag går ut på att skövla skogen. Det faller på sin egen orimlighet att skogen skulle skyddas av ert förslag.

Skydda, återställa eller nyskapa livsmiljöer för skyddsvärda arter.

Se ovan skydda nyskapa naturmiljöer.

Sammanfattning

Det är uppenbart att det inte handlar om att skydda befintlig skog som i sig har ett mycket stort värde utan att utveckla diverse aktiviteter på den plats skogen idag finns. Ni menar att ni skapar ett naturreservat, jag menar att ni skövlar skogen till förmån för parklikande nästanskog med fik, träffplatser för människor, butiker (?), och andra ännu odefinierade aktiviteter.

Så här Bidrar Årstaskogen idag**Unik skog**

- Den är unik skog i Centrala Stockholm
- 150 år gammal urskog
- Vi kan skryta med att vi lever i en stad med rent vatten (några politiker gjorde en stor grej av det för några år sedan då de drack vatten från Mälärströmmen vid en representation)
- Vi kan skryta med att vi lever i en huvudstad som har rådjur, blåbär, ekorrar, nötskrika, hackspett och räv!
- Vi har så gamla och unika träd att den rödlistade talltickan växer i vår skog

Barns utveckling

- Vi har Mulleverksamhet i skogen det vill säga barn i Stockholm kan växa upp tillsammans med skogen.
- Barn kan lära känna skogen, få ett intresse för det som faktiskt är resten av Sverige, skog. Ni säger att många vill flytta till Stockholm men vad gör vi för att stockholmarna ska få lust att vara i resten av landet?
- Barn är otroligt trångbodda i Stockholm. Ytan de vistas på understiger den rekommenderade. På vårt dagis i Årsta delar 40 barn 70 kvm gemensam gård. De använder skogen dagligen för både pedagogiska och fysiska aktiviteter. Vad skulle de göra om inte skogen fanns?
- Barnen växer upp, blir äldre, scouter som fortfarande nyttjar skogen. De fortsätter värna om naturen. De har ett ställe att vara där ingen lockar med försäljning, trender, stress, hets. Här får man vara, lukta, känna, lyssna, smaka saker som inte finns i resten av Stockholm.
- Barn bygger kojor, cyklar, gungar, orienterar, leker, tränar, plockar blåbär här....

- Många förskolor, de båda skolorna med dess fritidsverksamhet använder skogen.

Ljud och bullerdämpande

- Vi får inte glömma att Årstaviken är en landningsbana. På Bromma genomfördes år 2015 56 600 flygningar av vilka flertalet flyger just över Årstaviken. Ca 2500 ambulanshelikopterturer gjordes 2015 i Stockholm. Exakt hur många som utgår/landar på Södersjukhuset är oklart men vi som bor här kan garantera att det sker kontinuerligt. Trots skogen händer det att vi går ut genom porten och upplever vårt närområde som en krigszon, låter kanske överdrivet men ibland är det oerhört mycket helikoptertrafik just över Årstaviken / Årsta. Troligen kommer bullret kommer att förvärras om skogen försvinner.

Man/ni tänker ersätta befintliga aktiviteter (listade härövanför) med andra. Betänk att skogen idag är full av aktivitet men en annan typ av aktivitet än den som föreslås i planerna (promenadstaden). De föreslagna aktiviteterna, varför är de mer värdefulla än de som redan finns?

Tillgängliggöra skogen - förslag för att värna den

Om man vill tillgängliggöra skogen till förmån för fler skulle man också kunna tänka sig en strategi för att påvisa värdet i att spara skogen! Om det inte finns någon skog att tillgängliggöra vad tillgängliggör man då?

Fokusera på vad i den befintliga skogen som motsvarar värden i promenadstaden och kombinera denna strategiska utgångspunkt med hur de utgår från Miljöbalken. Att bevara skog, att tillgängliggöra för människor med en medelinkomst (genom att bygga hyresrätter), att bygga och utveckla utifrån rådande topografi (alltså använda tex området ovanför båtklubben mot Gullmarsplan) och tänka småskaligt.

Bygg Ekobyar

Varför inte inrätta ekoboende med tydligt miljötänk i bostäderna? Detta skulle vara något som välkomnades bland Årstabor. och många av de unga som idag flyttar in till Stockholm. Fokusera på naturvärden och värna om det som finns. Skövla är lätt, att restaurera är svårare. Skogen som vi tar bort nu kommer aldrig att komma åter.

Påvisa de aktiviteter som idag försiggår i skogen och på riktigt använda de idéer som människorna boende i Årsta sitter inne med. 150 år gammal urskog i en huvudstads centrum är oåterkallelig. Andra platser kan vi vara utan. Årsta partihallar, industrierna vid Årstaberg m.m. Att bevara utrymmen för kontemplation är att visa på hög svansföring både strategiskt och politiskt. Sätt Stockholm på kartan med våra bevarade naturvärden, ekobebyggelse och bebyggelse och bevarande i kontakt med medborgarna, på riktigt!

När kommer jag att bo i detta Stockholm? Detta vill jag få svar på?

Privatperson i Årsta

Dokument nr 517

"Det är angeläget att utveckla bebyggelsens möte med Årstaskogen" står det i Stadsbyggnadskontorets översiktsplan.

Ovan citerade mening bör utgå. Istället bör det tydligt framgå att skogen behöver skyddas i sin helhet.

Förslaget som det ser ut nu kommer att förstöra den biologiska mångfalden som idag finns. Förslaget handlar helt klart inte om att vårda skogen utan om att bygga bostäder och anpassa skogen till ett parkliknande område. Årstaskogen är unik o viktig just för att det är en riktig skog som ligger helt intill storstaden. I en skog behövs inte skapas någonting, skogen tillgodoser i sig själv behov av rekreation, vila och hälsa just för att det är en naturlig och i hög grad orörd miljö. Ju mer som "görs" desto mindre orörd skog och skogsupplevelse.

Att skydda skogen är inte att skövla delar av skogen, att skydda skogen är att sköta skogen och låta den frodas o må så bra det bara går. En ansvarig s-politiker uttalade sig om att det handlar bara om att 2% av skogen som ska bebyggas. 2 % är illa nog men detta inser minsta barn är en lögn, alternativ fakta och rena rama tramset och sådant väcker bara politikerförakt. Det handlar heller inte om att det "alltid" (enligt s-politikern) är boende intill nybyggen som klagar, detta handlar om något helt annat, något unikt värdefullt som kommer gå för evigt förlorat om planen genomförs. Bevara därför hela skogen och ta hand om den med kärlek och omsorg på allra bästa sätt. Det är den värd. Skogsvård med varsam hand är det enda som behövs.

Enligt en politiker som nyligen uttalat sig vill centern bygga tätare och högre på andra platser i Årsta med omnejd för att bevara skogen. Gör det, alternativ finns, rädda skogen!

Privatperson i Årsta

Dokument nr 516

"Det är angeläget att utveckla bebyggelsens möte med Årstaskogen" skriver ni i er/Stadsbyggnadskontorets översiktsplan.

Ovan citerade mening bör utgå. Istället bör det tydligt framgå att skogen behöver skyddas. Med detta menar jag att det tydligt ska framgå att framgå att hela skogen med sin nuvarande biotop dvs dess ekologiska enhetlighet, landskapstyp, typer av livsmiljö, ekosystem och habitat bör bevaras.

De senaste femtio åren har människan påverkat och förstört naturmiljöer i långt snabbare takt än någonsin tidigare i historien. Vi måste därför bättre värna och vårda våra skogar, vattendrag, betesmarker, skärgårdar och andra naturmiljöer.

Ett naturreservat kan bildas i syfte att: (Miljöbalken anger följande skäl till att bilda naturreservat)

Bevara biologisk mångfald

Ert dvs stadsbyggnadskontorets förslag kommer att förstöra den biologiska mångfalden som idag finns. Ytorna som kommer att bli kvar är för små för att tex rådjuren eller räven ska vara kvar, särskilt med tanke på att den utökade mängden människor som kommer att vistas i skogen pga. den nyinflyttning som är planerad. Det är också högst troligt att djur som hackspetten försvinner.

Årstaskogen är unik

Årstaskogen är unik just för att den är en skog. Dvs skogig, inte alltid fullt tillgänglig för alla, erbjuder habitat för olika och många arter, erbjuder en avkopplande miljö för människor boende i närheten till den. I dagens samhälle är skogen (inte parker) mer och mer ett rum för kontemplation, återhämtning, lugn och rekreation (forskning finns kring detta bl.a. på Södertörns högskola).

Nuvarande plan är Kontraproduktiv

Att ta bort denna lunga och "tillgängliggöra den" med diverse "utvecklande" aktiviteter är kontraproduktivt i detta samhälle där människor söker sig till naturen/skogen för återhämtning och kontemplation.

En skog nära mig

Att Årstaskogen ligger i direkt närhet till bostäder är en tillgänglighetsfaktor bara det.

Tillgodose behov av områden för friluftslivet

Det är sant att Årstaskogen i stor utsträckning används för friluftsliv och att vi är många som skulle önska att så förblev. Barn, förskolor, skolor, fritids, scouter, orientering, jogging, träning, mulleverksamhet, promenader, rekreation mm äger rum idag i skogen. Inget av detta kommer att kunna ske i framtiden på de ytor som idag är tillgängliga för sådan verksamhet. Då dessa ytor är desamma som planeras att bebyggas. Det förslag som finns kommer motverka möjligheterna till friluftsliv.

Skydda, återställa eller nyskapa värdefulla naturmiljöer**Skydda, återställa eller nyskapa livsmiljöer för skyddsvärda arter.**

Se ovan skydda nyskapa naturmiljöer.

Så här Bidrar Årstaskogen idag

- Den är unik skog i Centrala Stockholm
- 150 år gammal urskog
- Vi kan skryta med att vi lever i en stad med rent vatten (några politiker gjorde en stor grej av det för några år sedan då de drack vatten från Mälarströmmen vid en representation)
- Vi kan skryta med att vi lever i en huvudstad som har rådjur, blåbär, ekorrar, nötskrika, hackspett och räv!
- Vi har så gamla och unika träd att den rödlistade talltickan växer i vår skog

Barns utveckling

- Vi har Mulleverksamhet i skogen det vill säga barn i Stockholm kan växa upp tillsammans med skogen.
- Barn kan lära känna skogen, få ett intresse för det som faktiskt är resten av Sverige, skog. Ni säger att många vill flytta till Stockholm men vad gör vi för att stockholmarna ska få lust att vara i resten av landet?
- Barn är otroligt trångbodda i Stockholm. Ytan de vistas på understiger den rekommenderade. På vårt dagis i Årsta delar 40 barn 70 kvm gemensam gård. De använder skogen dagligen för både pedagogiska och fysiska aktiviteter. Vad skulle de göra om inte skogen fanns?

- Barnen växer upp, blir äldre, scouter som fortfarande nyttjar skogen. De fortsätter värna om naturen. De har ett ställe att vara där ingen lockar med försäljning, trender, stress, hets. Här får man vara, lukta, känna, lyssna, smaka saker som inte finns i resten av Stockholm.
- Barn bygger kojor, cyklar, gungar, orienterar, leker, tränar, plockar blåbär här....
- Många förskolor, de båda skolorna med dess fritidsverksamhet använder skogen.

Ljud och bullerdämpande

- Vi får inte glömma att Årstaviken är en landningsbana. På Bromma genomfördes år 2015 56 600 flygningar av vilka flertalet flyger just över Årstaviken. Ca 2500 ambulanshelikopterturer gjordes 2015 i Stockholm. Exakt hur många som utgår/landar på Södersjukhuset är oklart men vi som bor här kan garantera att det sker kontinuerligt. Trots skogen händer det att vi går ut genom porten och upplever vårt närområde som en krigszon, låter kanske överdrivet men ibland är det oerhört mycket helikoptertrafik just över Årstaviken / Årsta. Troligen kommer bullret kommer att förvärras om skogen försvinner.

Fokusera på vad i den befintliga skogen som motsvarar värden i promenadstaden och kombinera denna strategiska utgångspunkt med hur de utgår från Miljöbalken. Skövla är lätt, att restaurera är svårare - 150 år gammal urskog i en huvudstads centrum är oåterkallelig! Satsa hellre på platser som Årsta partihallar, industrierna vid Årstaberg, Koleraparken!

Att bevara utrymmen för kontemplation är att visa på hög svansföring både strategiskt och politiskt. Sätt Stockholm på kartan med våra bevarade naturvärden, ekobebyggelse och bebyggelse och bevarande i kontakt med medborgarna - på riktigt!

Privatperson i Årsta

Dokument nr 515

"Det är angeläget att utveckla bebyggelsens möte med Årstaskogen" skriver ni i er / Stadsbyggnadskontorets översiktsplan.

Ovan citerade mening bör utgå. Istället bör det tydligt framgå att skogen behöver skyddas! Med detta menar jag att det tydligt ska framgå att framgå att hela skogen med sin nuvarande biotop dvs

dess ekologiska enhetlighet, landskapstyp, typer av livsmiljö, ekosystem och habitat bör bevaras.

Årstaskogen är unik. En 150 år gammal urskog i centrala Stockholm. Det är en skog med rikt djur- och växtliv, bland annat den rödlistade talltickan. Om fler delar av skogen bebyggs kommer de värden skogen har i dag sannolikt att förstöras.

Privatperson

Dokument nr 509

"Det är angeläget att utveckla bebyggelsens möte med Årstaskogen" skriver ni i Stadsbyggnadskontorets översiktsplan.

På rak svenska antar jag att det betyder att ni är angelägna om att bygga i Årstaskogen. Om Årstaskogen bebyggs försvinner för alltid den biologiska mångfalden. Det är inte längre någon skog. Parker finns redan. En urgammal skog i Stockholm är unik! Den är en oas för oss nu levande och kommande generationer. Det måste finnas bättre platsen att bebygga än denna underbara, fantastiska och högt uppskattade skog! Låt den få vara kvar i sin helhet! De som nyttjar skogen idag och de som får glädje av den i framtiden kommer att vara er djupt tacksamma!

Privatperson

Dokument nr 508

"Det är även angeläget att utveckla bebyggelsens möte med Årstaskogen." (s 159) Så här försåtligt uttrycks planerna på att kraftigt krympa Årstaskogen genom ny bebyggelse. Vi är många (tusentals har redan skrivit på namnlistor) som starkt ifrågasätter att det skulle vara angeläget. Vi anser att det är fullkomligt vansinnigt. Årstaskogen är ett unikt stadsnära litet stycke vildmark vackert beläget vid Årstavikens södra strand. Här lever en mångfald av växt- och djurarter i harmonisk samklang med flanörer, joggare, hundägare, dagisgrupper och skolklasser som frekvent vistas där. Duvhök, hackspett, talticka m.fl. arter är starkt hotade av det nya kraftigt inskränkta förslaget på gränser för reservat i Årstaskogen. Det har hävdats (av Jan Valeskog m.fl.) att de ytor som tagits bort från det tidigare förslaget i princip är försumbara, vilket är långt ifrån verkligheten. De ytor som kommer att bli kvar förutom strandpromenaden är de branta otillgängliga ytorna, medan större delen av flacka solbelysta delar kommer att byggas bort.

Som om den stora funktion som Årstaskogen har redan idag för människor, djur och växter inte var nog för att låta hela den nuvarande skogen bli reservat, så tillkommer hela tiden nya invånare som nyttjar skogen. Det byggs mycket i Årsta med omnejd nu, t ex granne med Årstaskogen ligger hela det nya området Liljeholmskajen. Ju mer som byggs och förtätas desto mer ökar behovet att bevara Årstaskogen intakt! Det förefaller ogenomtänkt och överilrat att inte ta hänsyn till helheten i stadsdelen Årsta med omnejd. Och i vilken takt kan bostadsbyggandet ske om infrastrukturen ska hinna med? Är det ansvarsfullt att bygga i den här takten om man samtidigt ska fylla behovet av sjukvård, skolor, förskolor, äldreomsorg, kollektivtrafik? Och hur fyller man det ökade behovet av rekreation genom att bygga bort de användbara delarna av Årstaskogen?? Om man vill bygga ännu mer än som redan sker finns det många mer lämpliga alternativ innan man ens börjar att fundera på Årstaskogen. Men politikerna verkar bara lyssna på byggbolagens intressen. Och det verkar som att man ser gröna områden som vita fläckar som kan bebyggas, istället för att utgå från redan exploaterade delar som förstahandsalternativ. Dvs allt som kan byggas ut/om samt spelat ut sin roll som industri, vägar, parkeringsplatser, köpcentra etc., t ex Slakthusområdet. Här finns fortfarande mycket att göra.

Stryk meningen ovan! Det som är angeläget gällande Årstaskogen är att göra hela skogen till reservat och inget annat.

Privatperson i Liljeholmen

Dokument nr 507

Då flera utvecklingsområden inom stadsdelen, men även inom angränsande stadsdelar (Årstaberg, Årstafältet, Årstastråket, Söderstaden/Gullmarsplan, Östberga, Skanstull m fl) kommer att bebyggas och befolkningsantalet kommer att öka markant är det viktigt att Årstaskogen bevaras i sin helhet för att tillgodose människors behov av och rättighet till natur. Staden må brottas med bostadsförsörjningen men 1000 bostäder i Årstaskogen är ett övergrepp på alla de människor som kommer att bebo dessa nya områden.

Årstaskogen kommer liksom idag, även i framtiden att utgöra en attraktiv oas för stadsdelens invånare såväl som för besökare från andra stadsdelar, men även för turister som gärna besöker en sådan unik företeelse som en citynära skog. Att ta skogens väl använda ytor i anspråk för bostadsbebyggelse är ett ingrepp som aldrig går att reparera.

En befintlig skog kräver inte stora investerings- och anläggningskostnader, den är sig själv nog. Den långsiktiga förvaltningskostnaden av skogen torde vara lägre än kostnaden för att förvalta en anlagd park.

Stråket utmed vattnet är redan delvis programmerat med badbryggor och utegym och Trollparken, dansbaneområdet och kolonilotterna finns där redan. Det är dock angeläget att tillgängliggöra Årstaskogen genom skyltning och tydliga entréer till skogen.

Sammanfattning

Det borde framgå av ÖP att avsikten är att göra hela Årstaskogen i sin nuvarande utsträckning till naturreservat.

Privatperson

Dokument nr 506

"Det är angeläget att utveckla bebyggelsens möte med Årstaskogen" skriver ni i er/Stadsbyggnadskontorets översiktsplan.

Ovan citerade mening bör utgå. Istället bör det tydligt framgå att skogen behöver skyddas. Med detta menar jag att det tydligt ska framgå att framgå att hela skogen med sin nuvarande biotop dvs dess ekologiska enhetlighet, landskapstyp, typer av livsmiljö, ekosystem och habitat bör bevaras.

De senaste femtio åren har människan påverkat och förstört naturmiljöer i långt snabbare takt än någonsin tidigare i historien. Vi måste därför bättre värna och vårda våra skogar, vattendrag, betesmarker, skärgårdar och andra naturmiljöer.

Ett naturreservat kan bildas i syfte att: (Miljöbalken anger följande skäl till att bilda naturreservat)

Bevara biologisk mångfald

Ert dvs Stadsbyggnadskontorets förslag kommer att förstöra den biologiska mångfalden som idag finns. Ytorna som kommer att bli kvar är för små för att tex rådjuren eller räven ska vara kvar, särskilt med tanke på att den utökade mängden människor som kommer att vistas i skogen pga. den nyinflyttning som är planerad. Det är också högst troligt att djur som hackspetten försvinner.

Årstaskogen är unik

Årstaskogen är unik just för att den är en skog. Dvs skogig, inte alltid fullt tillgänglig för alla, erbjuder habitat för olika och många arter, erbjuder en avkopplande miljö för människor boende i närheten till den. I dagens samhälle är skogen (inte parker) mer och mer ett rum för kontemplation, återhämtning, lugn och rekreation (forskning finns kring detta bl.a. på Södertörns högskola).

Nuvarande plan är Kontraproduktiv

Att ta bort denna lunga och "tillgängliggöra den" med diverse "utvecklande" aktiviteter är kontraproduktivt i detta samhälle där människor söker sig till naturen/skogen för återhämtning och kontemplation.

Det pågår forskning om tysta miljöer och dess påverkan för människan. Är tysta miljöer en bristvara?

Ja, särskilt i och omkring tätortsområden där trafik, maskiner och stadsliv gör att det nästan alltid finns en bullermatta. Även i vissa rurala områden som runt om i Skåne blir det allt svårare att hitta tysta miljöer. Där är det bland annat infrastrukturen och vindkraften som är problematiska.

Hur definieras ett tyst område?

Det finns olika definitioner, men 40 decibel är en ganska vanlig gräns eftersom man då kan höra naturens ljud. Det handlar alltså inte om en helt tyst plats utan en plats där man kan höra naturljud som prasslande träd, fågelkvitter och porlande vatten.

Arkitekter kan lyfta ljudmiljöns betydelse i arbetet med grönpelaner, men också ta fram strategier för att säkerställa tysta områden och exempelvis fundera kring hur byggnader placeras i förhållande till infrastruktur. Gröna element kan fånga upp oönskade ljud och samtidigt locka fåglar till staden. Jag tror att ljudtänkande kommer att bli allt viktigare i och med ökad förtätning.

Förtätningen av våra städer innebär fler aktiviteter på en mindre yta vilket gör att en genomtänkt ljudplanering blir allt viktigare, och det verkar redan finnas ett ökat intresse. Förhoppningsvis leder det till att vi kommer se nya tillämpningar och bättre parker, fickparker och andra rekreativmiljöer

En skog nära mig

Att Årstaskogen ligger i direkt närhet till bostäder är en tillgänglighetsfaktor bara det.

Tillgodose behov av områden för friluftslivet

Det är sant att Årstaskogen i stor utsträckning används för friluftsliv och att vi är många som skulle önska att så förblev. Barn, förskolor, skolor, fritids, scouter, orientering, jogging, träning, mulleverksamhet, promenader, rekreation mm äger rum idag i skogen. Inget av detta kommer att kunna ske i framtiden på de ytor som idag är tillgängliga för sådan verksamhet. Då dessa ytor är desamma som planeras att bebyggas. Det förslag som finns kommer motverka möjligheterna till friluftsliv.

Skydda, återställa eller nyskapa värdefulla naturmiljöer

Skogen är mer skyddad idag utan ert förslag. Ert förslag går ut på att skövla skogen. Det faller på sin egen orimlighet att skogen skulle skyddas av ert förslag.

Skydda, återställa eller nyskapa livsmiljöer för skyddsvärda arter

Se ovan skydda nyskapa naturmiljöer.

Sammanfattning

Det är uppenbart att det inte handlar om att skydda befintlig skog som i sig har ett mycket stort värde utan att utveckla diverse aktiviteter på den plats skogen idag finns. Ni menar att ni skapar ett naturreservat, jag menar att ni skövlar skogen till förmån för parklikande nästanskog med fik, träffplatser för människor, butiker (?), och andra ännu odefinierade aktiviteter.

Så här Bidrar Årstaskogen idag**Unik skog**

- Den är unik skog i Centrala Stockholm
- 150 år gammal urskog
- vi kan skryta med att vi lever i en stad med rent vatten (några politiker gjorde en stor grej av det för några år sedan då de drack vatten från Mälärströmmen vid en representation)
- Vi kan skryta med att vi lever i en huvudstad som har rådjur, blåbär, ekorrar, nötskrika, hackspett och räv!
- Vi har så gamla och unika träd att den rödlistade talltickan växer i vår skog

Barns utveckling

- Vi har Mulleverksamhet i skogen det vill säga barn i Stockholm kan växa upp tillsammans med skogen.

- Barn kan lära känna skogen, få ett intresse för det som faktiskt är resten av Sverige, skog. Ni säger att många vill flytta till Stockholm men vad gör vi för att stockholmarna ska få lust att vara i resten av landet?
- Barn är otroligt trångbodda i Stockholm. Ytan de vistas på understiger den rekommenderade. På vårt dagis i Årsta delar 40 barn 70 kvm gemensam gård. De använder skogen dagligen för både pedagogiska och fysiska aktiviteter. Vad skulle de göra om inte skogen fanns?
- Barnen växer upp, blir äldre, scouter som fortfarande nyttjar skogen. De fortsätter värna om naturen. De har ett ställe att vara där ingen lockar med försäljning, trender, stress, hets. Här får man vara, lukta, känna, lyssna, smaka saker som inte finns i resten av Stockholm.
- Barn bygger kojor, cyklar, gungar, orienterar, leker, tränar, plockar blåbär här....
- Många förskolor, de båda skolorna med dess fritidsverksamhet använder skogen.

Ljud och bullerdämpande

Vi får inte glömma att Årstaviken är en landningsbana. På Bromma genomfördes år 2015 56 600 flygningar av vilka flertalet flyger just över Årstaviken. Ca 2500 ambulanshelikopterturer gjordes 2015 i Stockholm. Exakt hur många som utgår/landar på Södersjukhuset är oklart men vi som bor här kan garantera att det sker kontinuerligt. Trots skogen händer det att vi går ut genom porten och upplever vårt närområde som en krigszon, låter kanske överdrivet men ibland är det oerhört mycket helikoptertrafik just över Årstaviken / Årsta. Troligen kommer bullret kommer att förvärras om skogen försvinner.

Man/ni tänker ersätta befintliga aktiviteter (listade härövanför) med andra. Betänk att skogen idag är full av aktivitet men en annan typ av aktivitet än den som föreslås i planerna (promenadstaden). De föreslagna aktiviteterna, varför är de mer värdefulla än de som redan finns?

Tillgängliggöra skogen - förslag för att värna den

Om man vill tillgängliggöra skogen till förmån för fler skulle man också kunna tänka sig en strategi för att påvisa värdet i att spara skogen! Om det inte finns någon skog att tillgängliggöra vad tillgängliggör man då?

Fokusera på vad i den befintliga skogen som motsvarar värden i promenadstaden och kombinera denna strategiska utgångspunkt

med hur de utgår från Miljöbalken. Att bevara skog, att tillgängliggöra för människor med en medelinkomst (genom att bygga hyresrätter), att bygga och utveckla utifrån rådande topografi (alltså använda tex området ovanför båtklubben mot Gullmarsplan) och tänka småskaligt.

Bygg Ekobyar. Varför inte inrätta ekoboende med tydligt miljötänk i bostäderna? Detta skulle vara något som välkomnades bland Årstabor. och många av de unga som idag flyttar in till Stockholm. Fokusera på naturvärden och värna om det som finns. Skövla är lätt, att restaurera är svårare. Skogen som vi tar bort nu kommer aldrig att komma åter.

Påvisa de aktiviteter som idag försiggår i skogen och på riktigt använda de idéer som människorna boende i Årsta sitter inne med. 150 år gammal urskog i en huvudstads centrum är oåterkallelig. Andra platser kan vi vara utan. Årsta partihallar, industrierna vid Årstaberg m.m. Att bevara utrymmen för kontemplation är att visa på hög svansföring både strategiskt och politiskt. Sätt Stockholm på kartan med våra bevarade naturvärden, ekobebyggelse och bebyggelse och bevarande i kontakt med medborgarna, på riktigt!

När kommer jag att bo i detta Stockholm? Detta vill jag få svar på?

Privatperson i Årsta

Dokument nr 504

"Det är angeläget att utveckla bebyggelsens möte med Årstaskogen" skriver ni i er / Stadsbyggnadskontorets översiktsplan.

Ovan citerade mening bör utgå. Istället bör det tydligt framgå att skogen behöver skyddas. Med detta menar jag att det tydligt ska framgå att hela skogen med sin nuvarande biotop, landskapstyp, typer av livsmiljö, ekosystem och habitat bör bevaras.

De senaste femtio åren har människan påverkat och förstört naturmiljöer i långt snabbare takt än någonsin tidigare i historien. Vi måste därför bättre värna och vårda våra skogar, vattendrag och andra naturmiljöer.

Årsta ska inte förtätas mer! Det räcker nu! Stora delar av Årstas skogsområden har försvunnit i förtätningar som Årstaliden, Siljansvägen och snart Tvären och det omfattande Årstastråket. Skogsområden och grönytor som fanns helt nära, bara att öppna dörren och låta barnen gå ut och leka, är redan eller snart bebyggda.

Men äntligen ser det väl ut som att Årstafältet byggs. Årstafältet har absolut inget utom fornlämningen Göta landsväg, där blir det bra med höga hus och all den arkitektur o stadsplanering som ej är Årsta! Bygg där nu och låt Årstaskogen stå ifred och skydda hela området genom att göra det till naturreservat. Alla behöver den för att stå ut med att horisonten skymms av inträngda hus!

Privatperson i Årsta

Dokument nr 502

"Det är angeläget att utveckla bebyggelsens möte med Årstaskogen" skriver ni i er/Stadsbyggnadskontorets översiktsplan.

Jag anser istället att skogen i sin helhet behöver skyddas. Hela skogen med sin nuvarande biotop dvs dess ekologiska enhetlighet, landskapstyp, typer av livsmiljö, ekosystem och habitat bör bevaras. De senaste femtio åren har människan påverkat och förstört naturmiljöer i långt snabbare takt än någonsin tidigare i historien. Vi måste därför bättre värna och vårda våra skogar, vattendrag, betesmarker, skärgårdar och andra naturmiljöer.

Ett naturreservat kan bildas i syfte att: (Miljöbalken anger följande skäl till att bilda naturreservat)

Bevara biologisk mångfald

Ert dvs Stadsbyggnadskontorets förslag kommer att förstöra den biologiska mångfalden som idag finns. Ytorna som kommer att bli kvar är för små för att tex rådjuren eller räven ska vara kvar, särskilt med tanke på att den utökade mängden människor som kommer att vistas i skogen pga. den nyinflyttning som är planerad. Det är också högst troligt att djur som hackspetten försvinner.

Vårda och bevara värdefulla naturmiljöer

Det ligger i sakens natur att detta inte handlar om att vårda skogen utan om att bygga bostäder och anpassa skogen till ett parkliknande område. Dvs det kommer inte att finnas skog kvar i den bemärkelse som ordet "skog" innebär.

Årstaskogen är unik

Årstaskogen är unik just för att den är en skog. Dvs skogig, inte alltid fullt tillgänglig för alla, erbjuder habitat för olika och många arter, erbjuder en avkopplande miljö för människor boende i närheten till den. I dagens samhälle är skogen (inte parker) mer och

mer ett rum för kontemplation, återhämtning, lugn och rekreation (forskning finns kring detta bl.a. på Södertörns högskola).

Nuvarande plan är Kontraproduktiv

Att ta bort denna lunga och "tillgängliggöra den" med diverse "utvecklande" aktiviteter är kontraproduktivt i detta samhälle där människor söker sig till naturen/skogen för återhämtning och kontemplation.

En skog nära mig

Att Årstaskogen ligger i direkt närhet till bostäder är en tillgänglighetsfaktor bara det.

Tillgodose behov av områden för friluftslivet

Det är sant att Årstaskogen i stor utsträckning används för friluftsliv och att vi är många som skulle önska att så förblev. Barn, förskolor, skolor, fritids, scouter, orientering, jogging, träning, mulleverksamhet, promenader, rekreation mm äger rum idag i skogen. Inget av detta kommer att kunna ske i framtiden på de ytor som idag är tillgängliga för sådan verksamhet. Då dessa ytor är desamma som planeras att bebyggas. Det förslag som finns kommer motverka möjligheterna till friluftsliv.

Skydda, återställa eller nyskapa värdefulla naturmiljöer

Skogen är mer skyddad idag utan ert förslag. Ert förslag går ut på att skövla skogen. Det faller på sin egen orimlighet att skogen skulle skyddas av ert förslag.

Skydda, återställa eller återskapa livsmiljöer för skyddsvärda arter

Se ovan skydda nyskapa naturmiljöer

Sammanfattning

Det är uppenbart att det inte handlar om att skydda befintlig skog som i sig har ett mycket stort värde utan att utveckla diverse aktiviteter på den plats skogen idag finns. Ni menar att ni skapar ett naturreservat, jag menar att ni skövlar skogen till förmån för parklikande nästanskog med fik, träffplatser för människor, butiker (?), och andra ännu odefinierade aktiviteter.

Så här Bidrar Årstaskogen idag

Unik skog

- Den är unik skog i Centrala Stockholm

- 150 år gammal urskog
- Vi kan skryta med att vi lever i en stad med rent vatten (några politiker gjorde en stor grej av det för några år sedan då de drack vatten från Mälarströmmen vid en representation)
- Vi kan skryta med att vi lever i en huvudstad som har rådjur, blåbär, ekorrar, nötskrika, hackspett och räv!
- Vi har så gamla och unika träd att den rödlistade talltickan växer i vår skog

Barns utveckling

- Vi har Mulleverksamhet i skogen det vill säga barn i Stockholm kan växa upp tillsammans med skogen.
- Barn kan lära känna skogen, få ett intresse för det som faktiskt är resten av Sverige, skog. Ni säger att många vill flytta till Stockholm men vad gör vi för att stockholmarna ska få lust att vara i resten av landet?
- Barn är otroligt trångbodda i Stockholm. Ytan de vistas på understiger den rekommenderade. På vårt dagis i Årsta delar 40 barn 70 kvm gemensam gård. De använder skogen dagligen för både pedagogiska och fysiska aktiviteter. Vad skulle de göra om inte skogen fanns?
- Barnen växer upp, blir äldre, scouter som fortfarande nyttjar skogen. De fortsätter värna om naturen. De har ett ställe att vara där ingen lockar med försäljning, trender, stress, hets. Här får man vara, lukta, känna, lyssna, smaka saker som inte finns i resten av Stockholm.
- Barn bygger kojor, cyklar, gungar, orienterar, leker, tränar, plockar blåbär här...
- Många förskolor, de båda skolorna med dess fritidsverksamhet använder skogen.

Ljud och bullerdämpande

Vi får inte glömma att Årstaviken är en landningsbana. På Bromma genomfördes år 2015 56 600 flygningar av vilka flertalet flyger just över Årstaviken. Ca 2500 ambulanshelikopterturer gjordes 2015 i Stockholm. Exakt hur många som utgår/landar på Södersjukhuset är oklart men vi som bor här kan garantera att det sker kontinuerligt. Trots skogen händer det att vi går ut genom porten och upplever vårt närområde som en krigszon, låter kanske överdrivet men ibland är det oerhört mycket helikoptertrafik just över Årstaviken / Årsta. Troligen kommer bullret kommer att förvärras om skogen försvinner.

Man/ni tänker ersätta befintliga aktiviteter (listade härovanför) med andra. Betänk att skogen idag är full av aktivitet men en annan typ av aktivitet än den som föreslås i planerna (promenadstaden). De föreslagna aktiviteterna, varför är de mer värdefulla än de som redan finns?

Tillgängliggöra skogen - förslag för att värna den

Om man vill tillgängliggöra skogen till förmån för fler skulle man också kunna tänka sig en strategi för att påvisa värdet i att spara skogen! Om det inte finns någon skog att tillgängliggöra vad tillgängliggör man då?

Att bevara skog, att tillgängliggöra för människor med en medelinkomst (genom att bygga hyresrätter), att bygga och utveckla utifrån rådande topografi (alltså använda tex området ovanför båtklubben mot Gullmarsplan) och tänka småskaligt.

Bygg Ekobyar. Varför inte inrätta ekoboende med tydligt miljötänk i bostäderna? Detta skulle vara något som välkomnades bland Årstabor. och många av de unga som idag flyttar in till Stockholm. Fokusera på naturvärden och värna om det som finns. Skövla är lätt, att restaurera är svårare. Skogen som vi tar bort nu kommer aldrig att komma åter.

150 år gammal urskog i en huvudstads centrum är oåterkallelig. Att bevara utrymmen för kontemplation är att visa på hög svansföring både strategiskt och politiskt. Sätt Stockholm på kartan med våra bevarade naturvärden, ekobebyggelse och bebyggelse och bevarande i kontakt med medborgarna, på riktigt!

När kommer jag att bo i detta Stockholm? Detta vill jag få svar på?

Privatperson i Årsta

Dokument nr 500

Jag saknar ett perspektiv på hur

- staden ska förhindra att den pågående förfulningen av Stockholm ska upphöra. tex genom att ange en högsta höjd på byggnader och att Stockholms skyline bevaras
- man ska stoppa rent krassa ekonomiska intressen hos byggherrar får styra utvecklingen, där tex fungerande existerande arbetsplatser rivs och i bästa fall flyttas till

perifera områden (tex Årstaberg, Slakthuset) för att det är mycket lönsammare att bygga bostadsrätter i centrala lägen.

- hur ökade behov av pendling mellan perifera arbetsplatser och bostäder kommer att öka pga att arbetsplatser etableras i norra delarna och bostäder byggs i främst södra delarna. Detta kommer leda till trafikinfarkt
- hur kommande klimatförändringar med drastiskt höjda havsnivåer rimmar med nya vattennära etableringar av både bostäder och andra verksamheter

Sen är ju planen rent allmänt full av floskler som man gärna skulle varit utan.

Privatperson i Årsta

Dokument nr 496

Jag har tagit del av den Översiktsplan som fn är ute på dialog med medborgarna och har följande synpunkter.

1. Planen innehåller väldigt lite om hur man kan sprida information om stadsnära natur som t.ex. Årstaskogen. Det kan göras genom skyltning, informationstavlor om de arter man kan finna i skogen samt kartor som anger de normala passagerna in till skogen samt den mängd fantastiskt vackra stigar som genomkorsar skogen.

2. Det står i planen under detaljer om Årsta att "Det är även angeläget att utveckla bebyggelsens möte med Årstaskogen.". På intet sätt är det nödvändigt. Redan idag är mötet precis som det ska där bebyggelse naturligt övergår i skog genom fina gångvägar och stigar. Att förändra det blir att göra området till en park eller ett kommersiellt stråk.

3. När söderstaden blir verklighet med många tusen fler människor boende där så kommer skogens skyddande verkan, både rent fysiskt genom att rena luft som socialt genom det lugn det ger människor, att få allt större betydelse. Så jag tycker det ska framgå av planen att Årstaskogen i sin helhet ska skyddas som Naturreservat, den alltmr tätt boende befolkningen till fromma.

4. Detta är egentligen ingen kommentar på planen men jag nämner den i alla fall.

I planens kartor anges ett antal områden som planeras för bebyggelse med lite olika grafik. Årstaskogen är märkt med rosa-grön färg vilket enligt förklaringen innebär:

[Se bifogad bild]

Dvs inom ramen för befintlig markanvändning. Fastställs denna plan i det avseendet, vilket jag förespråkar, förutsätter jag att de planer som f.n. tar form hos exploateringskontoret att bygga upp emot 1000 nya bostäder på mark som idag är värdefull skogsmark, skrotas!

Privatperson i Årsta

Dokument nr 495

Förtätningen av Årstas befintliga bebyggelse ska få ett stop nu och jag kräver att hela Årtaskogen och Årsta holmar, så som gränserna är nu, blir naturreservat till gagn för hela Stockholm idag och framtidens Stockholmare imorgon.

I Årsta har vi bidragit nog till Stadens mål. Bygg på mark där inte genomtänkt arkitektur, skog och djurliv förstörs.

Enligt Jan Valeskog ska Årtaskogen bebyggas för att bli mer tillgänglig för fler?! I Årsta förstår vi att privata byggbolag såklart erbjuder enorma summor för marken i skogen vilket får Valeskog att komma med sådana befängda argument.

Hade Valeskog varit intresserad av att fler människor ska få tillgång till Årtaskogen skulle väl Årstafältet redan vara byggt!!

Det är oförlåtligt att S och Mp inte jobbar mer för att motverka att marknadskrafter får påverka vart och i vilken takt bostadsbyggandet ska ske i Stockholm!

Privatperson

Dokument nr 494

På sidan 159 i Stockholms Översiktsplan står det:

"Viss kompletterings- bebyggelse kan också ske vid lokala centrum och längs med Enskedevägen som utvecklas till ett urbant stråk. Det är även angeläget att utveckla bebyggelsens möte med Årtaskogen."

Förtätningen av Årstas befintliga bebyggelse måste få ett stop nu och jag kräver att hela Årtaskogen och Årsta holmar blir

naturreservat till gagn för hela Stockholm idag och framtidens Stockholmare imorgon.

Privatperson

Dokument nr 491

Jag önskar mig att hela Årtaskogen som den ser ut IDAG ska få skydd i översiktsplanen.

Jag anser att inget kan rättfärdiga skövlandet av mer skog - inte heller den bostadsbrist som ni anger som grund. Värdet av Årtaskogen är så mycket större än några hundra lägenheter. Om skogen bebyggs nu är den borta i alla evighet - borta från staden. Jag önskar mig mer långsiktighet av er och att inser att skog betyder mycket för oss människor - förmodligen även för er. Era barn vill också leka i skogen, ni får också bra av skogspromenader, ni behöver också syre för att andas.

Att argumentera att "alla måste få kunna bo i Årsta" eller "folk behöver bostäder" kan inte ske på bekostnad av en stadsnära skog vars fysiska och psykiska värde för människa är enormt mycket större än några betongklossar.

Har ni som arbetar med detta varit i Årtaskogen eller är det bara en skrivbordsprodukt, en del av en byråkratisk process som man själv inte vill ta ansvar för? Har ni tänkt vad det skulle betyda för alla förskolor vars barn nyttjar dessa ytor...? Alla lastbilar som skulle åka in och ut Årsta... Hemskt scenario.

Sluta med dessa dumheter nu. Bygg bort Årsta partihallar istället. Har ni varit där? Gör det :)

Privatperson

Dokument nr 490

Det är av yttersta vikt att hela Årtaskogen blir naturreservat. Skogen hyser rödlistade arter (förbjudet enligt lag att bebygga) och är listat som ett "tyst område" av kommunen.

Det är också av största angelägenhet att utreda rättssäkerheten i den kommunala förvaltningen. Det tycks som det förekommer oegentligheter i upphandling och demokratiska implementeringsprocesser.

Tusentals barn använder Årtaskogen dagligen. En bred folklig majoritet vill ha skogen kvar i sin helhet.

Privatperson i Årsta

Dokument nr 489

På sidan 159 i planen står det:

"Viss kompletteringsbebyggelse kan också ske vid lokala centrum och längs med Enskedevägen som utvecklas till ett urbant stråk. Det är även angeläget att utveckla bebyggelsens möte med Årtaskogen."

Synpunkt

Hela idén om att bygga bostäder i det lilla som är kvar av Årtaskogen är förkastlig. Skogen måste bevaras i sin helhet och skyddas såsom den naturliga skog den är, som naturreservat. Att exploatera de grönytor som är mest tillgängliga, de plana ytor som ligger närmast befintlig bebyggelse, förskolor, skolor och kollektivtrafik, och som idag faktiskt används av så många människor, är en panikåtgärd som ingen kommer att vinna på i längden. De ekologiska och sociala värden skogen ger rum för kommer att gå förlorade för all framtid, för att några tusen människor ska få exklusivt boende och för en "stadssiluett mot söder"(!). Spridningsvägarna åt alla väderstreck måste hållas fria och djupet i skogen (från norr till söder hela vägen längs med Årstaviken) måste värnas.

Om planerna på att bygga uppåt 1000 bostäder, motsvarande 30 stycken höghus, på de platser som pekats ut i Årtaskogen blir verklighet, vad i skogen blir då kvar? Strandpromenaden, strandskyddet (dvs branterna längs hela skogen upp till den planerade bebyggelsen) och.... inget mer. Vilka grönytor blir då kvar för de aktiviteter som skogen möjliggör idag? Var i skogen ska förskolebarnen och skoleleverna få sin plats? I branterna? Vilken del av skogen blir tillgänglig för äldre och människor med fysisk funktionsvariation om den övre delen, den plana och nära skogsytan, byggs bort? Branterna? Hur bra koll har planerna på skogens delar? Av exploateringskontorets plan för Årtaskogen framgår tydligt att de inte har någon insikt överhuvudtaget.

Om Stockholms nya översiktsplan godkänns på punkten "utveckla bebyggelsens möte med Årtaskogen" kommer just det som inte får hända att hända - att Årtaskogen exploateras och förstörs för all framtid. För oss som lever i stadsdelen idag, för stockholmarna, och

för kommande generationer. Här finns rödlistade arter och unika miljöer, gamla tallar, blåsippor, hackspettar och rovfåglar som t ex duvhök, långhorningar, arealkrävande tofsmes och så vidare. I kartläggningen av spridningsfunktioner inom Stockholms stad, Analys av målområdet Årstaskogen står inledningsvis: "Årstaskogen är ett ca 50 hektar stort naturområde vilket ger förutsättningar att hysa en stor del av den biologiska mångfald som finns i Stockholmsområdet". Skär man bort 1/4 av skogen reducerar man dessa förutsättningar radikalt.

Det är ett faktum att det inte blir något annat kvar än just branterna (som inte hållbarhetar de viktigaste ekologiska värdena i skogen) och strandpromenaden (som inte lämnar utrymme för den tystnad som skogens djupare delar bjuder) om ni bygger fler bostäder i skogen än som redan gjorts.

Och det är ett faktum att det är, förutom strandpromenaden, just den djupare delen av skogen (från norr till söder) som betyder så ofantligt mycket för stockholmarna - oavsett de vistas i skogen eller ej. Att skövla skog är inte att tänka hållbarhet och miljö.

Jag motsätter mig därför till hundra procent den del av Stockholms nya översiktsplan som syftar på Årstaskogen och planerna på att bygga bostäder där. Jag anser att skogen ska lämnas orörd och till sin helhet omvandlas till naturreservat.

Två privatpersoner i Årsta *Dokument nr 488*

Förslaget till ny översiktsplan (ÖP) tar fasta på en mängd positiva ambitioner med målet att uppnå en hållbar stad. Som Länsstyrelsen konstaterar i sitt yttrande och WSP i den Konsekvensanalys som medföljer förslaget till ÖP saknar dock planen konkretion och tydlighet. Den blir alltför svag för att styra och stå emot de starka kommersiella exploateringsintressen som dominerar byggandet i Stockholm. Staden måste tydligare slå vakt om stadens ekologiska, kulturhistoriska och sociala värden. Detta blir än viktigare med tanke på att planen ska ge vägledning och styrning för Stockholms stadsplanering under så lång tid som 25 år. Denna kritik uttrycks också mycket väl i Svenska Byggnadsvårdsföreningens yttrande.

Stockholm har många unika värden som vi som stockholmare är stolta över och som imponerar på besökare. En sådan är dess blåa och gröna prägel. ÖP anger mycket riktigt (s 90) att "Stockholms många natur- och kulturreservat och de tätortsnära skogarna är en

stor tillgång för avkoppling och fritidsaktiviteter”. ÖP anger också, några rader längre ner, att det i Stockholm ”finns äldre eklandskap och hållmarkstallskogar med flerhundraåriga träd och en biologisk mångfald av stor betydelse”. Man pekar på att ”funktionerna i den gröna infrastrukturen behöver upprätthållas för att Stockholm ska kunna växa på ett hållbart sätt”.

Mitt i Stockholm finns en alldeles unik skog och naturmark, Årstaskogen. Skogen är en viktig del av den gröna infrastruktur som ger staden dess blågröna karaktär.

Planerna på att bygga i och i anslutning till Årstaskogen finns inte med i förslaget till ny översiktsplan och finns inte heller i nu gällande översiktsplan. Vi stöder detta och anser att naturreservatet bör inrättas så att skogen skyddas i sin nuvarande utsträckning.

I maj fick vi till vår förvåning veta att, parallellt med processen för att inrätta ett naturreservat, planerar stadens politiker att bygga 800-1000 bostäder i Årstaskogen. Därmed tar man bort ytterligare 20% av en skog som krympt och krympt (med detta förslag till hälften på 20 år). Man planerar att exploatera en del av de mest rekreativt värdefulla, lättillgängliga, solbelysta och flacka skogspartierna med hållmarkstallskog och ädellövskog – just där skogen är som skönast. Kvar blir en strandpromenad och en svårtillgänglig, skuggig norrslutning.

Det blir för oss medborgare mycket förvirrande med en ÖP som i vackra ordalag talar om demokrati och deltagande samtidigt som möjligheterna till inflytande och att göra sin röst hörd vad gäller planerna på exploatering av Årstaskogen upplevs som små. ÖP anger t ex att ”allmänhetens delaktighet är nödvändig för att ta del av den kunskap som finns kring närmiljö, vilket i sin tur leder till bättre och mer värdeskapande projekt” (s 41). För stockholmarna ter det sig än mer svårtolkat när planerna på bildande av naturreservat och planerna på exploatering av Årstaskogen löper parallellt. Politikerna säger sig både vilja skydda skogen och bebygga den. Dessa processer går igenom avgörande skeden i samband med sommarsementrarna då medborgarna har sämre möjlighet att engagera sig eller helt enkelt inte får kännedom om det som pågår. Dialogen med medborgarna begränsas till en webbenkät som utgår från grundförutsättningen att skogen ska bebyggas utan alternativet att den lämnas i fred.

Situationer som dessa understryker behovet av ökad tydlighet i den övergripande styrning som ÖP ger och att Stockholms politiker

lyssnar till exempelvis Årsta- och södermalmsbornas kunskap om närmiljön och den skog man vill bebygga. Då förstår de att man inte får bygga bort de mest omtyckta delarna av Årtaskogen.

Hundratals barn och ungdomar besöker dagligen skogen och mångfald fler av alla generationer har här en källa till avkoppling och rekreation. Det byggs redan nu mycket i och omkring Årsta och stadsdelen kommer inom några år att få tiotusentals nya invånare som alla har behov av rekreation och skogsupplevelse. Trycket på skogen kommer att öka radikalt. Om planerna blir verklighet går mycket stora värden förlorade för evigt.

Det finns omfattande bevis för att vistelse i skog har stora positiva hälsoeffekter. Träden renar både luften och själen. Mindre skog ger mindre hälsa.

Den gamla skogen, som till största del består av mäktiga tallar och ädellövträd, har mycket höga värden, både för biologisk mångfald och upplevelse. Skogen har flera rödlistade (hotade) arter bland sina över 150 år gamla träd, en ålder som är nödvändig för en del av dessa arter. Även storleken på skogen har betydelse! För vissa arter är skogens storlek redan på gränsen men en ytterligare minskning riskerar att putta dem över tröskeln. Den biologiska mångfalden riskerar att minska.

ÖP pekar på att "ett välutvecklat nätverk av grönska och vattenytor är gynnsamt för att möta flera av den globala miljöns klimatutmaningar" (s 103). Grönområden och naturmark som Årtaskogen blir inom en snar framtid viktiga för Stockholms förmåga till motståndskraft mot klimatförändringar och temperaturhöjningar. Den ökade mängden hårdgjord yta påverkar infiltration av dagvatten som riskerar att öka vid kraftiga skyfall i ett förändrat klimat. Med avverkning av träden minskar också förutsättningarna för partikelrening. Den typ av stad som nu byggs på många håll i Stockholm, t ex Hagastaden, den täta stenstaden, är inte hållbar. Denna utveckling, om något, kommer att öka betydelsen av områden som Årtaskogen för hela Stockholm.

Årsta, liksom andra stadsdelar i Söderort, genomgår idag förtätning och stadsplanerarnas ambition är att bygga ihop de olika stadsdelarna till en sammanhängande, tät stad. När Årsta byggdes var den en protest mot rutnätsstaden. Utflyttningen från den mörka och täta stenstaden till moderna ljusa lägenheter omgivna av grönska sågs som en erövrad frihet för medborgarna och inte en deportation från någon värdefull livsmiljö. Precis som många Årstabor ser det idag.

När Årsta byggdes på 1940- och 50-talen planerades stadsdelen mycket noggrant för att bevara naturen eftersom området ansågs mycket omväxlande och naturskönt. Placeringen av byggnaderna studerades med hänsyn till terräng, vegetation och utsikter. Detta resulterade i att husen blev mycket väl anpassade till topografin, behovet av sprängning och utfyllnad minimerades. Mellan husen finns den ursprungliga naturmarken bevarad med träd, buskar, markvegetation och berghällar. Naturen är en del av bostadsområdet. Årsta är en unik stadsdel och ett levande exempel på en hållbar stad. De bevarade naturmarksområdena mellan husen sprängs nu bort ett efter ett och till råga på allt finns planer på att skövla de urgamla tallarna och spränga bort berghällarna också i Årtaskogen.

Vi kräver att ÖP tydligt styr så att Årtaskogen bevaras i sin helhet som vi känner den idag, att den ges skydd som naturreservat och att förtätning och byggande i området tar hänsyn till värdet av bevarad natur och rekreation, så som stadsdelens grundare en gång avsåg. Årsta utgör en helhet med sin skog, sina omsorgsfullt planerade bostadshus, sina centrum och sitt torg och är idag ett av Sveriges främsta exempel på den stadsarkitektoniska idé som fått namnet Grannskapsenhet. Vi anser också att inte bara centrum och skogen bör skyddas utan Årsta i dess helhet då det är ett unikt exempel på en hållbar stads- och naturresursplanering.

Privatperson

Dokument nr 449

Jag vill lämna en åsikt gällande förslaget till ny översiktsplan för Stockholm. Det gäller Årtaskogen, där utredning kring bildande av Naturreservat pågår. På kartan på sida 157 är det utmärkt att "Lokala samband ska stärkas" mellan Årstaberg och Gullmarsplan. På sida 159 står att "Det är även angeläget att utveckla bebyggelsens möte med Årtaskogen."

Detta verkar av våra politiker i nuläget tolkas som att de tillgängliga södra delarna av skogen ska skövas och bebyggas med bostäder. Som boende i närområdet vill jag peka på det oerhörda värdet av Årtaskogen som rekreationsområde, än mer nu när det byggs för fullt överallt i och kring Årsta. Därför önskar jag att översiktsplanen tydligare skyddar Årtaskogen i hela dess nuvarande storlek, så den fortsätter vara den högkvalitativa gröna lunga den är idag. Förtydliga att "utveckling av bebyggelsens möte

med skogen" och "stärka lokala samband" INTE innebär att skövla och bebygga skogen.

Privatperson

Dokument nr 448

Inledningsvis vill jag tacka er för ett hårt arbete med att ta fram denna översiktsplan, den berör sannerligen viktiga aspekter av vårt samhälle och föreslår viktiga åtgärder mot dessa.

Däremot finner jag det bristfälligt att översiktsplanen inte föreslår tillräckliga åtgärder mot den ökande sysslösheten hos barn och ungdomar, som behöver parker, parkour- och skateboardbanor samt parklekar för att finna nöje och spendera sin tid i. Detta föreslås sannerligen i vissa stadsdelar, men där stadsdelen relativt sett har en väldigt ung befolkning finns mer att göra. Jag menar främst stadsdelarna som inkluderar Akalla, Rinkeby, Hässelby, Vällingby, Hässelby Villastad, Hässelby gård och Tensta, vilka är förresten utsatta områden där unga människor löper större risk att hamna i utanförskap, därav vikten av att fokusera på att barn och ungdomar ska ha roligt och spendera sin tid på ett bra sätt. Enligt mig, är det bästa sättet för dessa barn att spendera sin tid utomhus på de nämnda parkerna, på så vis har de möjligheter att hitta samhörighet utan att vända sig till de kriminella kretsarna, samtidigt som de får möjlighet att utvecklas kognitivt och fysiskt samt få en möjlighet att träffa nya personer.

Privatperson i Årsta

Dokument nr 447

Jag anser att formuleringen på sidan 159 "Det är även angeläget att utveckla bebyggelsens möte med Årtaskogen" är vag.

Årtaskogen behöver skyddas mot exploatering, detta bör tydligt framgå.

Privatperson i Solberga

Dokument nr 446

Jag vill först och främst få klarhet i vad ni menar med "samband"? Enligt er är Älvsjö-Solberga-Telefonplan ett viktigt samband för staden för att Stockholm skall hålla ihop. Jag är benägen att hålla med men jag blir så otroligt orolig när jag läser om kollektivtrafiksatsningarna gällande mitt Solberga. Man har från er

och landstingets sida i både Stockholms och Sverigeförhandlingarna totalnegligerat oss. Älvsjö får tunnelbana men inte vi. Älvsjö får spårväg men inte vi osv. Ändå bygger ni i en, sedan stadsdelen först byggdes, aldrig tidigare skådad takt i Solberga och vi väntas bli dryga 14000 människor i stadsdelen 2025. I detta förslag till översiktsplan för Stockholm: [Se bifogad bilaga] kan man utläsa att ni förstår att dåliga kommunikationer och dålig tillgänglighet leder till förslumning och att ni därav vill säkerställa goda kommunikationer. I en tid där Solberga i tidningen Metro slår sig in på plats 36 av de 50 "värsta" områdena i Sverige kan man fråga sig varför lämnas vi då lämnas utanför alla satsningar?

Privatperson

Dokument nr 413 och 414

Planens uppbyggnad är bra med ett särskilt plus för ambitionen att visa på lokala utvecklingsmöjligheter.

Det viktigaste avsnittet jämfört med nuvarande ÖP är det som heter utbyggnadsstrategi och genomförande. Där görs de prioriteringar som kan vägleda fortsatt planering. Under de fyra rubrikerna på sidorna 34-36 bör texten skärpas ytterligare så att det entydigt framgår vari prioriteringarna består. "Använd den centrala staden..." respektive "Rikta satsningar..." är relativt tydliga, även om de rosa pilar som illustrerar prioriterade samband borde gå att återfinna som just prioriterade på översiktskartan. Däremot är texten under "Möjliggör värdeskapande..." respektive "Tillvarata långsiktig..." alltför otydlig. Som jag förstår syftet/skulle vilja se planen, handlar "Möjliggör värdeskapande..." om att signalera att staden är villig att lyssna om privata investerare vill satsa även utanför prioriterade områden. Skriv det då. "Tillvarata långsiktig..." handlar motsatsvis om att det finns områden där vi inte vill släppa fram nya idéer i avvaktan på framtida strategiska grepp. Här skulle det vara bra med kartor och jag skulle för egen del vilja att all tunnelbanenära mark som inte ingår i utvecklingsområden markerades. Vi måste hushålla med den potential som T-banan innebär.

Inom Utbyggnadsstrategi och genomförande finns på s 37 en text under rubriken "Stadsutvecklingens möjligheter". Texten ger ingen ytterligare vägledning om stadens prioriteringar, utan tycks vara ett slags innehållsförteckning från en tidigare version. Ta bort hela texten för att skapa tydlighet om vad som utgör utbyggnadsstrategier.

Privatperson*Dokument nr 410*

Som jag uppfattar det så finns det ingen plan hur de äldre husen ute i förorterna som står på ibland väldigt underliga sätt för att kunna smälta in i en "klassiskt" stadsgata miljö. Med klassisk syftar jag till innerstadens gatunät och dess strukturer. Ett annat är att det i förorterna fortfarande byggs punkthus som då motverkar en stadsmiljö? Dessa punkthus bör inkorporeras i ett sammanhängande kvarter, exempel på sådant finns i planerna för Årstafältet och benämns där som superkvarter (Jag tror de namngav dessa kvarter så).

Privatperson på Kungsholmen*Dokument nr 408*

Jag vill föreslå att Södertäljevägen mellan Liljeholmsbron och upp mot Essingeleden görs till en paradgata liknande Sveavägen på Norrmalm.

En stadsgata kantad med träd och cykelbana. Bron över spårvägen kan vara kvar men bilvägen lyftas upp till gatunivå och görs med korsning. Likaså nästa underfart den mot Hägerstensvägen kan ju göras om till en rondell.

En paradgata kantad av 8-10 våningars kontorskomplex varvat med några bostadshus, inte så breda hus som fyller ett kvarter. Riktiga kvarter. Den nya tunnelbanelinjen kanske kan ge en uppgång intill paradgatan.

Och sist men inte minst kan denna stump av gatan byta namn från Södertäljegatan till t.ex. Liljans Alle. Essingeleden kanske rivs och grävs ner om 50 år men kvarteren med husen kanske består i 150 år.

Sex privatpersoner*Dokument nr 514*

Utställningsförslaget är i stora drag likt det samrådsförslag som var utställt december – januari 2016/2017. Den här gången ingår två tillägg som i grunden är väldigt positiva: Bilaga som behandlar riksintressen enligt miljöbalken samt Konsekvensbeskrivning av översiktsplanen. Här finns också en uttrycklig vilja att uppnå ett mer reellt demokratisk förhållande mellan medborgarna och stadens företrädare i den fysiska planeringen.

Tidiga samråd med stadens invånare

Det är av stor vikt att samråd hålls med medborgarna i tidigt skede. Då måste budskapet nå fram genom media och direkt till närmast berörda att det handlar om ett skarpt ärende som kommer att genomföras och att staden kommer att vara väldigt öppen för inkomna synpunkter i början av processen men att den måste leda fram till ett beslut om en utgångspunkt för fortsatt planering. Därefter blir möjligheterna att påverka små, därför gäller det att yttra sig i tid. Men det måste också finnas en öppenhet för eftertanke, att kunna ompröva besluten om nya fakta kommer fram under arbetets gång. Processen måste bedrivas med stor öppenhet från stadens sida och stor respekt för medborgarnas kunskaper och engagemang. I ärenden som berör hela Stockholm genom funktioner eller läge ska staden erkänna allmänintresset och avstå från att hävda att bara de som bor eller arbetar i eller intill det aktuella området ska ha rätt att ge synpunkter.

När planeringen gäller grundläggande funktioner eller stadens allmänna utveckling som t.ex. infrastruktur och skönhetsvärden ska översiktsplanen slå fast att den i EU implementerade Århuskonventionen ska tillämpas. Århuskonventionen utgår från att vi alla har skyldigheter inför kommande generationer att skydda och bevara miljön. Konventionen som samlat tidigare erfarenheter i miljöarbetet har fastslagit tre pelare som alla utgår från de mänskliga rättigheterna nämligen

- rätten till information från offentliga myndigheter,
- rätten att delta i beslutsprocesser och
- rätten till rättslig prövning.

I NJA 2012 s. 921 anger HD nedanstående lagreglering beträffande sakägarbegreppet:

Enligt Århuskonventionen, som både Sverige och Europeiska gemenskaperna tillträdde år 2005, har miljöorganisationer och enskilda rätt att få tillgång till miljöinformation, delta i beslutsprocesser och tillgång till rättslig prövning i miljöfrågor. Konventionen bygger på en insikt om att miljöarbetet måste vara förankrat hos allmänheten och att det kan förbättras genom allmänhetens påverkan på myndigheter och beslutsfattare. Det förutsätter i sin tur att allmänheten har kunskap om tillståndet i miljön och har kanaler för att medverka i beslut som har betydelse för miljön (prop. 2009/10:184 s. 57). Konventionens parter är skyldiga att säkerställa att myndigheter tillhandahåller miljöinformation till den som begär det. Allmänheten ska ges rätt att få information och vissa praktiska möjligheter att påverka ett

beslut. Vidare ska den allmänhet som uppfyller eventuella kriterier i nationell rätt ha tillgång till rättslig prövning av miljöbeslut, se artikel 9 i konventionen. Med berörd allmänhet avses både enskilda och intresseföreningar.

Enligt Århuskonventionen ska Sverige garantera att berörd allmänhet får möjlighet till domstols-prövning av handlingar som de anser strider mot den nationella miljölagstiftningen (artikel 9.3).

Berörd allmänhet är den allmänhet som berörs eller kan beröras av eller som har intresse av ett beslut på miljöområdet (artikel 2.5).
(slut på citat)

Projektet Nya Slussen är ett paradexempel på hur det absolut inte får gå till i fortsättningen. I stället måste Stockholm se till Göteborg som en förebild, där en öppen process har lett fram till en oerhört mycket bättre framförhållning mot de pågående klimatförändringarnas konsekvenser. Göteborg ligger mycket långt före Stockholm i beredskapsarbetet mot höga havsvattenstånd och det är Nya Slussen, Mälarens avbördning vid Slussen och tunnelbanans dragning förbi Slussen och Gamla stan som är den riktigt svaga punkten!

Riksintressen, byggnadskultur

I bilagan om riksintressen finns många fina beskrivningar av värdefulla bebyggelseområden och -karaktärer som ska ligga till grund för det vidare arbetet i de olika stadsdelarna. Även levande botten-våningar i gaturummen betonas. Men, vilket också påpekas i Konsekvensbeskrivningen, det krävs tydligare instrument för att dessa kvaliteter ska tillgodoses och bilda utgångspunkt för det fortsatta arbetet (i områdesplaner, detaljplaner, bygglov). Den befintliga bebyggelsen är i stort sett mycket väl anpassad till Stockholms klimatförutsättningar, vilket är ytterligare ett skäl till att följa den äldre bebyggelsens karaktär och utförande, byggnadshöjder och mått på gårds- och gaturum. Det är särskilt viktigt när man bygger tätt som i stenstaden. Stockholm ligger på den 60:e breddgraden och om man importerar byggnadssätt från andra delar av jordklotet kan det få svåra konsekvenser i form av att hela kvarter och gaturum läggs under djup skugga. T ex ligger den populära förebilden New York på samma breddgrad som Medelhavet, tre timmars flygresor rakt söderut från Stockholm, där solen står så mycket högre på himlen än här. Ett av Stockholms mest uppskattade kännetecken är växlingen mellan öppna parker och gaturum och mer slutna grönskande gårdar. Att överge det byggnadssättet till förmån för fullbyggda kvarter medför en

avsevärd kvalitetsförsämring, framförallt i samband med bostadsbyggande, som inte kan uppvägas av parkytor i andra delar av stadsdelen. Parkerna behövs ändå.

Det är en stor brist att sol på marken fortfarande inte nämns i Översiktsplanen och det kan öppna för rovdrift och överexploatering i strid med de riksintressen som beskrivs i denna bilaga. Översiktsplanen beskriver ljuset från byggnader under kvällstid och det indirekta diffusa ljus som reflekteras ned till gårds- och gaturum via byggnaderna. Men det saknas en text om solljusets betydelse. Möjligheten att sola i gathörn och på gårdar är omistlig för stockholmarna och har mycket stor betydelse för vårt välbefinnande. Översiktsplanen måste kompletteras med målsättningen att solen ska nå ned till marken någonstans i alla gaturum och gårdsrum, utom där det är uppenbart omöjligt att uppnå. Målsättningen ska gälla sommarhalvåret, från vårdagjämning till höstdagjämning.

I kapitlet om kommunikationer ingår vägar och järnvägar som riksintressen, men inte tunnelbanan. Även det är en stor brist eftersom tunnelbanan i Stockholm är rikets i särklass mest trafikerade kollektivtrafiksystem. Om tunnelbanan stannar, då stannar Stockholms kollektivtrafik och många människor och verksamheter i hela landet påverkas.

Översiktsplanen måste också kompletteras med den kanske viktigaste målsättningen för att skydda kulturvärdena i Stockholms äldsta delar, att riva Centralbron och skapa ett bilfritt Gamla stan (fritt från genomfartstrafik).

För att skydda och främja riksintresset byggnadskultur måste översiktsplanen kompletteras med målsättningen att frilägga Stockholms medeltida kärna och dess omgivande vattenrum från inkräktande trafikkonstruktioner.

Riksintressen, klimathot i Mälardalen

De pågående klimatförändringarna är en faktor som måste räknas med i översiktsplanen på ett betydligt bättre sätt! Kunskapen är ny och under ständig uppdatering, därför måste klimatanpassningen ses som en riskhantering med säkerhetsmarginaler. I stället utgår översiktsplanen från skenbart exakta påståenden som redan håller på att bli utdaterade, utan någon som helst buffert mot fel i beräkningar eller grundförutsättningar.

Översiktsplanen anger att 50 cm lokal havshöjning i Saltsjön är gränsen för vad den nya avbördningen vid Nya Slussen klarar av. Men en utredning från Vattenfall, Rapport U 13:04 Hydrauliska modellförsök Slussen 2013-06-27 (se fig. 5.19) visar att det inte är sant! Problemen uppstår så fort havet stiger över dagens nivå.

SMHI:s egna diagram (se prel. MKB för Nya Slussen 2010), som utgör grund för dagens planering i Stockholm, visar att landhöjningen överstiger havshöjningens förlopp fram till mitten av 2020-talet. Därefter går havshöjningen förbi och når återigen upp till dagens havsnivå omkring år 2055. Redan när Saltsjön därefter har stigit en eller ett par cm högre än dagens nivå överskrider den gräns där det blir allvarlig påverkan på vitala samhällsfunktioner i Mälardalen (enligt Myndigheten för Samhällsskydd och Beredskap Rapport 2012-16). Då bryter man också mot tillåten maxnivå i Mälaren enligt gällande miljödom.

Det här betyder att år 2055 är slutpunkten för Nya Slussens livslängd, enligt projektets eget faktaunderlag! Det är en livslängd på 30 år efter färdigställandet, i stället för den 100-årsperiod som har utlovats. Redan inom 10 år är efter invigningen av Nya Slussen kan det vara dags att börja planera nästa rivning och ombyggnad. Var detta verkligen uppmärksammat av beslutsfattarna när besluten togs om Nya Slussen? Om inte finns det alla skäl till omprövning!

Orsaken är tunnelbanan över Söderström, Vattenfalls utredning U 13:04 har klarlagt orsaken. Tunnelbanebron över Söderström är grundlagd på en hög grusvall som stör utloppet och tvingar upp Mälarens nivåer 60 cm extra vid höga flöden i sjön. Det kan bli förödande för markområdena runt Mälaren och skapar dessutom risk för översvämning i spårtunnlarna vid Gamla stan. Så länge tunnel-banebron över Söderström finns kvar är redan alla säkerhetsmarginaler mot översvämningsskador i Mälaren tagna i anspråk fullt ut, från dag 1 efter Nya Slussens färdigställande.

Men det här innebär också en möjlighet: om bron och vallen rivs skapas en buffert på 60 cm mot översvämningar i hela Mälardalen. Det skulle ge en säkerhetsmarginal mot översvämningsskador som motsvarar skyddet av mer än 100 års landhöjning!

Vattenfalls utredning har i stort sett varit okänd eftersom den har legat under sekretess ända fram till år 2016, långt efter alla bindande beslut om Nya Slussen.

För att riva tunnelbanebron över Söderström krävs det att den ersätts med en ny tunnel under vattnet. Då och endast då blir också Stockholms spårstunnlar helt säkrade mot översvämning från Mälaren.

Riksintressen, klimathot mot tunnelbanan och järnvägen

I beskrivningen av riksintressen finns järnvägarna med men tunnelbanan saknas. Därmed missar man en avgörande fråga för både tunnelbanans och järnvägens långsiktiga hållbarhet mot de pågående klimatförändringarna.

Vid station T-centralen är tunnelbanan och järnvägen (pendeltågstunneln) förbundna genom ett stort antal gångförbindelser och järnvägstunneln ligger lägre än tunnelbanans gröna och röda linjer. Även den blå T-banelinjen och den nya Nackabanen är förbundna vid denna knutpunkt och ligger lägre än gröna och röda linjens tunnlar. Vatten från Mälaren hotar att rinna ned i alla dessa spårtunnlar från den punkt där de gröna och röda linjernas T-banetunnlar från station T-centralen når upp till markytan vid station Gamla stan. Tunnelröret som stiger upp vid station Gamla stan är alltså ett potentiellt slukhål där Mälarens vatten hotar att störta in. Här vilar spåren på ett öppet spårtråg innan de går ned i tunnlar. Framför tråget stiger vattnet upp genom jorden vid högvatten i Mälaren och kan då rinna in över den låga framkanten mellan rälsen. Vattenfalls rapport U 13:04, som avser förhållandena efter Nya Slussens färdigställande, visar att redan när havet i Saltsjön har stigit 40 cm högre än idag kommer Mälaren att pressas upp så högt att tunnelbanan kan bli översvämmad (se fig. 5.19). Det inträffar då återkommande extrema högvatten i Mälaren uppträder i samband med hård västlig vind. Det är den förhärskande vindriktningen, inte minst i samband med nederbördsförande lågtryck.

Översiktsplanen anger att den nya avbördningen vid Nya Slussen ger säkerhet till dess att Saltsjön har stigit med 50 cm. Vattenfalls utredning U 13:04 visar att det inte ens stämmer vad gäller säkerheten mot översvämning i spårtunnlarna. Gränsen går i stället vid 40 cm högre nivå i Saltsjön, vilket i sig ger en avsevärt kortare livslängd för Nya Slussen än den som uppges.

Nya insikter om klimatförändringarna

Översiktsplanen uppger att Mälarens nya ombyggda utlopp ska klara sig till år 2100. I grunden bygger det på IPCC:s senaste rapport, som är försiktigt hållen och anger 1 m som trolig högsta global havs-höjning till år 2100. Problemet är att IPCC:s

konserverativa slutsatser är kraftigt ifrågasatta och inter-nationella auktoriteter som amerikanska NOAA varnar för betydligt snabbare förlopp. Nästa IPCC-rapport kommer 2019 och väntas varna för högre nivåer. Det är nätt och jämnt att processen med Stockholms översiktsplan hinner bli klar innan 2019, och därefter är den avsedd att vara hållbar till 2040. Risker är mycket stor att löftet om hållbarhet till 2100 inte kommer att kunna infrias.

Översiktsplanen måste därför höja ambitionsnivån! Det finns redan ett riktmärke att hålla sig till: de fyra Länsstyrelserna runt Mälaren utgav 2015 riktlinjer för lägsta grundläggningsnivåer vid Mälaren, gällande samhällsviktiga byggnader och infrastruktur. Motsvarande riktlinjer utgavs också för byggande längs Östersjökusten i Stockholms län.

Länsstyrelsernas riktlinjer anses ge en 200-årig säkerhet mot översvämning, enligt SMHI:s fakta-underlag om havshöjning och landhöjning. Det ska jämföras med nivåerna vid Nya Slussen, som bara ger säkerhet i 30 år efter färdigställandet, enligt samma faktaunderlag. Det är i sig ett tillräckligt skäl för att omedelbart införa länsstyrelsernas lägsta grundläggningsnivåer i översiktsplanen.

Nyare uppgifter säger att havshöjningarna kan få ett snabbare förlopp. Det skulle medföra att länsstyrelsernas lägstanivåer ger säkerhet för en kortare tid än 200 år. Men även gentemot många av de nya scenarierna skulle länsstyrelsernas anvisningar ge säkerhet för minst 50-100 år framåt.

Mycket av det som byggs i Stockholm uppfyller redan kraven. Sett till stadens normala kajkanter handlar det ofta bara om att höja dem med ett par dm, men på två avgörande punkter måste man tänka om. Det gäller tunnelbanan vid Gamla stan, som måste ersättas med en ny tunnel, och Nya Slussen, vars kajer, lågbroar och dammluckor ligger alldeles för lågt.

T-banestation Gamla stan ligger 90-120 cm för lågt mot Mälaren medan Nya slussens kajer ligger 47 cm för lågt mot havssidan och 47-77 cm för lågt mot Mälaren. Det är förstås tungt att ändra planerna för Nya Slussen nu, i ett långt gånget projekt, men det blir garanterat ännu värre att göra det 2030 eller 2040 efter det att allt är färdigbyggt och taget i bruk.

I översiktsplanen hänvisas till att problemen ska lösas senare, med storskaligare samhällsinsatser utanför Stockholms ansvarsområde, i

praktiken barriärer mot Östersjön i Stockholms skärgård eller någon motsvarande lösning. Men att i onödan utföra sådana åtgärder 50 - 100 år i förväg leder till stora extrakostnader och kan få negativa konsekvenser för Stockholm som sjöfartsstad, förutom stor påverkan på barriärernas närområde. Det är ett riksintresse att Stockholm och Mälaren skyddas mot översvämning från stigande hav. Det är också ett riksintresse att det sker på ett sätt som så långt möjligt utnyttjar det skydd som redan ges av stadens kajkanter mm, innan man börjar satsa tiotals miljarder på storskaliga barriärprojekt i Östersjön.

Dammsäkerhet, riskhantering och terrorhot

Men tunnelbanesträckan mellan T-centralen och Slussen rymmer en ännu större problematik. Där tunnarna stiger upp ur jorden och övergår i ett spårtråg som skär vattenlinjen vid T-station Gamla stans norra ände, där utgör konstruktionen en spärrdamm som hindrar Mälarens vatten från att strömma ned i spårtunnarna. En spärrdamm skall tillståndsprövas enligt Miljöbalken och uppfylla grundläggande krav på dammsäkerhet. Så är inte fallet här, denna spärrdamm är helt negligerad. Ett avgörande problem är att det inte finns någon fastställd dammägare för denna konstruktion som ska skydda resenärer i T-banesystemet från inträngande vatten från Mälaren, även vid ett dammhaveri. Dammägaren är enligt gällande regelverk den helt avgörande aktören i allt dammsäkerhetsarbete och när det gäller spärrdammen vid station Gamla stan blockeras hela frågan av att staden och landstinget bollar frågan mellan sig. Stockholms stad måste ta sitt ansvar och lösa upp knutarna i samråd med länsstyrelsen och Svenska Kraftnät, den myndighet som ska ha ett nationellt övergripande ansvar för dammsäkerhetsarbetet. Kravet på dammsäkerhet vid denna känsliga punkt är av sådan vikt att den också måste föras in i översiktsplanen! Dammsäkerheten måste tas på allvar och bedömas mot de förutsedda riskerna för en accelererande global havsvattenhöjning och för ökande intensitet i orkanliknande oväder som kan bildas i framtiden.

Den dag spärrdammen erkänns som dammbyggnad är det sannolikt att den inte får finnas kvar. Genom sin funktion och sitt läge utgör spärrdammen en riskfaktor för allvarliga olyckor inte bara genom överströmning över dammkrönet utan också genom dammbrott i betongkonstruktionen under vattenlinjen. Mälaren är en stor sjö och det är mycket stora vattenmassor som då kan stöta in i tunnarna. Man får heller aldrig bortse från att detta känsliga läge innebär en risk för dammhaveri genom medvetet angrepp! Spärrdammens utsatthet är i sig ett tillräckligt skäl för att komplettera översiktsplanen med en tunnellsökning för tunnelbanan!

Ny tunnel för tunnelbanan under Söderström

Det är bara genom att ersätta tunnelbanan förbi Gamla stan och under Slussen med en ny tunnel under vattnet som dessa hot och risker kan undanröjas. Det finns ett förslag till ny tunnelbanetunnel, som också inkluderar en ny tunnel under Götgatan, som ersättning för den farliga befintliga tunneln från 1930-talet (en tunnel byggd för gammaldags spårvagnar, som är för smal för att medge utrymning bredvid spåren). Se alternativförslaget Ny syn på Slussen, med en ny tunnelloösning daterad 2016-06-20. Tunneln kan byggas som en by-passlösning med trafiken igång på de befintliga spåren under byggtiden.

Så länge grundläggningen för de nya tunga konstruktionerna vid Nya Slussen ännu inte är utförd, är det fortfarande möjligt att ändra planerna och bygga tunnelbanetunneln. När den nya grundläggningen är klar fungerar den som en ogenomtränglig pålspärr mot bygget av en tunnelbanetunnel under Slussen. Då krävs det dyra rivningar och avvaxlingar för att bygga tunneln i efterhand. Att i stället bygga tunneln på djupet i berget är inget bra alternativ eftersom man då måste ned på 90 m djup under Strömmen eller Söderström och 45 m djup under Årstaviken. Det skulle bli en väldigt dyr lösning med långa svängar och många nya stationer på stort djup, en hög onödig extrakostnad.

En ny tunnelbanetunnel under Söderström måste inkluderas i översiktsplanen! Att landstinget är huvudman för tunnelbanan är inget giltigt skäl för att nöja sig med en planering som medför skaderisker för allmänheten, risk för skador på viktiga funktioner i stadens infrastruktur och risk för översvämningsskador i Mälardalen.

Brandsäkerhet, risker och terrorhot

Översiktsplanen saknar ett avsnitt om riskhantering. En etablerad metod för riskbedömning anger tre risknivåer: Låg risk, som alltid ska eftersträvas, Hög risk som alltid ska undvikas, samt mellan dem gråzonen ALARP, som står för att eftersträva så låg risk som det är möjligt med rimliga insatser (As Low As Reasonably Practicable). ALARP är avsett att endast användas i projekt som är omistliga för samhällets viktigaste funktioner, även då det inte går att uppnå låg risknivå. Översiktsplanen måste kompletteras med målsättningen att låg risk alltid ska eftersträvas i stadens projekt!

Det är en aktuell fråga eftersom bussterminalen i projekt Nya Slussen byggs djupt ned i ett slutet berg-rum med risknivån ALARP trots att det är möjligt att bygga med låg risk uppe på marknivån.

Buss-terminalens placering nere i berget är inte nödvändig för dess egen funktion, den bestäms av önske-målet att skapa större kommersiella ytor på markplanet. Att utsätta resenärer och personal för högre risknivå än nödvändigt för att få större kommersiella lokaler är helt oacceptabelt! Vid en bussbrand i bergrummet kan hundratals människor bli hänvisade till att utrymma tvärs igenom ett mörkt bergrum där luften är full av sot och rök. Meningen är att de ska gå i gåsmarsch efter varandra för att hitta till utrymningsvägarna, som kan vara svåra att se genom röken och dessutom kan vara skymda av stoppade bussar. Äldre, rörelsehindrade och små barn kan finnas i den grupp som lämnas att själva hitta ut på detta sätt. Riskbedömningarna grundas på teoretiska beräkningar. Det minsta man kan begära är att kontrollerade fullskaleprov ska utföras i rökfyllda bergrum, där även beslutsfattare ska pröva på att utrymma under dessa svåra förhållanden. Även bergrumsterminalen öppnar ett mål för angrepp som kan leda till stora förluster och stor förödelse. Den mest naturliga slutsatsen är att överge planerna på bussterminalen nere i berget och placera den på marknivå, i ett utförande med låg risk vid utrymning i samband med en bussbrand eller annan olycka. Det finns säkra lösningar för bussterminalen, en smidig lösning med låg risk finns i alternativförslaget Ny syn på Slussen (daterat 2014-05-21).

Privatperson i Gröndal

Dokument nr 505

"Det är angeläget att utveckla bebyggelsens möte med Årstaskogen" skriver ni i er / Stadsbyggnadskontorets översiktsplan. Ovan citerade mening bör utgå. Istället bör det tydligt framgå att skogen behöver skyddas. Med detta menar jag att det tydligt ska framgå att framgå att hela skogen med sin nuvarande biotop dvs dess ekologiska enhetlighet, landskapstyp, typer av livsmiljö, ekosystem och habitat bör bevaras. De senaste femtio åren har människan påverkat och förstört naturmiljöer i långt snabbare takt än någonsin tidigare i historien. Vi måste därför bättre värna och vårda våra skogar, vattendrag, betesmarker, skärgårdar och andra naturmiljöer.

Ett naturreservat kan bildas i syfte att: (Miljöbalken anger följande skäl till att bilda naturreservat)

Bevara biologisk mångfald

Ert dvs Stadsbyggnadskontorets förslag kommer att förstöra den biologiska mångfalden som idag finns. Ytorna som kommer att bli

kvar är för små för att tex rådjuren eller räven ska vara kvar, särskilt med tanke på att den utökade mängden människor som kommer att vistas i skogen pga. den nyinflyttning som är planerad. Det är också högst troligt att djur som hackspetten försvinner. Och hur är det med duvhökarna som finns där idag?

Vårda och bevara värdefulla naturmiljöer är extra viktigt när staden växer och förtätas.

Årstaskogen är unik

Årstaskogen är unik just för att den är en skog. Dvs skogig, inte alltid fullt tillgänglig för alla, erbjuder habitat för olika och många arter, erbjuder en avkopplande miljö för människor boende i närheten till den. I dagens samhälle är skogen (inte parker) mer och mer ett rum för kontemplation, återhämtning, lugn och rekreation (forskning finns kring detta bl.a. på Södertörns högskola).

Nuvarande plan är Kontraproduktiv

Att ta bort denna lunga och "tillgängliggöra den" med diverse "utvecklande" aktiviteter är kontraproduktivt i detta samhälle där människor söker sig till naturen/skogen för återhämtning och kontemplation.

En skog nära mig

Att Årstaskogen ligger i direkt närhet till bostäder är en tillgänglighetsfaktor bara det. Att skövla skogen till nytta för byggbolag och bostäder som inte är anpassade för medelinkomster (tänker att bebyggelse vid Årstaviken inte direkt kommer att bli bostäder, läs hyresrätter för familjer med en medelinkomst per vuxen på 24 188kr/mån /medellön 2017 i Sverige). Detta i sig är inte att tillgängliggöra Årstaskogen för fler stockholmare. Det är att tillgängliggöra den för vissa Stockholmare.

Tillgodose behov av områden för friluftslivet

Det är sant att Årstaskogen i stor utsträckning används för friluftsliv och att vi är många som skulle önska att så förblev. Barn, förskolor, skolor, fritids, scouter, orientering, jogging, träning, mulleverksamhet, promenader, rekreation mm äger rum idag i skogen.

Inget av detta kommer att kunna ske i framtiden på de ytor som idag är tillgängliga för sådan verksamhet. Då dessa ytor är desamma som planeras att bebyggas. Det förslag som finns kommer motverka möjligheterna till friluftsliv.

Skydda, återställa eller nyskapa värdefulla naturmiljöer

Skogen är mer skyddad idag utan ert förslag. Ert förslag går ut på att skövla skogen. Det faller på sin egen orimlighet att skogen skulle skyddas av ert förslag.

Skydda, återställa eller nyskapa livsmiljöer för skyddsvärda arter

Se ovan skydda nyskapa naturmiljöer.

Sammanfattning

Det är uppenbart att det inte handlar om att skydda befintlig skog som i sig har ett mycket stort värde utan att utveckla diverse aktiviteter på den plats skogen idag finns. Ni menar att ni skapar ett naturreservat, jag menar att ni skövlar skogen till förmån för parklikande nästanskog med fik, träffplatser för människor, butiker (?), och andra ännu odefinierade aktiviteter.

Så här Bidrar Årstaskogen idag**Unik skog**

- Den är unik skog i Centrala Stockholm
- 150 år gammal urskog
- Vi kan skryta med att vi lever i en stad med rent vatten (några politiker gjorde en stor grej av det för några år sedan då de drack vatten från Mälarströmmen vid en representation)
- Vi kan skryta med att vi lever i en huvudstad som har rådjur, blåbär, ekorrar, nötskrika, hackspett, duvhök, räv mm!
- Vi har så gamla och unika träd att den rödlistade tallticken växer i vår skog

Barns utveckling

- Vi har Mulleverksamhet i skogen det vill säga barn i Stockholm kan växa upp tillsammans med skogen.
- Barn kan lära känna skogen, få ett intresse för det som faktiskt är resten av Sverige, skog. Ni säger att många vill flytta till Stockholm men vad gör vi för att stockholmarna ska få lust att vara i resten av landet?
- Barn är otroligt trångbodda i Stockholm. Ytan de vistas på understiger den rekommenderade. Vad skulle de göra om inte skogen fanns?
- Barnen växer upp, blir äldre, scouter som fortfarande nyttjar skogen. De fortsätter värna om naturen. De har ett ställe att vara där ingen lockar med försäljning, trender, stress, hets.

Här får man vara, lukta, känna, lyssna, smaka saker som inte finns i resten av Stockholm.

- Barn bygger kojor, cyklar, gungar, orienterar, leker, tränar, plockar blåbär här....
- Många förskolor, de båda skolorna med dess fritidsverksamhet använder skogen.

Man/ni tänker ersätta befintliga aktiviteter (listade härovanför) med andra. Betänk att skogen idag är full av aktivitet men en annan typ av aktivitet än den som föreslås i planerna (promenadstaden). De föreslagna aktiviteterna, varför är de mer värdefulla än de som redan finns?

Tillgängliggöra skogen - förslag för att värna den

Om man vill tillgängliggöra skogen till förmån för fler skulle man också kunna tänka sig en strategi för att påvisa värdet i att spara skogen! Om det inte finns någon skog att tillgängliggöra vad tillgängliggör man då?

Fokusera på vad i den befintliga skogen som motsvarar värden i promenadstaden och kombinera denna strategiska utgångspunkt med hur de utgår från Miljöbalken. 150 år gammal urskog i en huvudstads centrum är oåterkallelig. Andra platser kan vi vara utan. Årsta partihallar, industrierna vid Årstaberg m.m. Att bevara utrymmen för kontemplation är att visa på hög svansföring både strategiskt och politiskt. Sätt Stockholm på kartan med våra bevarade naturvärden, ekobebyggelse och bebyggelse och bevarande i kontakt med medborgarna, på riktigt!

När kommer jag att bo i detta Stockholm? Detta vill jag få svar på?

Privatperson

Dokument nr 548

Följande text på sidan 159 behöver strykas: "Viss kompletteringsbebyggelse kan också ske vid lokala centrum och längs med Enskedevägen som utvecklas till ett urbant stråk. Det är även angeläget att utveckla bebyggelsens möte med Årstaskogen."

Formuleringen är väldigt vag och öppnar för en oåterkallelig exploatering av Årstaskogen. I synnerhet de delar av skogen som är lättillgänglig för personer som vill besöka skogen. Kvar blir bara den förkastningsbrant som ligger söder om Årstaviken.

Naturområdet är unikt i den inre stadsregionen och anses ha stora ekologiska värden. Gränserna för det planerade naturreservatet i Årstaskogen har krympt ett flertal gånger sedan skötselplanen från 2006. Om området krymper så påverkar det både skogskänslan och den biologiska mångfalden negativt.

Skogen i sin helhet behöver skyddas för att den ska upplevas som en skog. Som invånare i Stockholm är jag stort över att vi har skogen så nära staden. Jag behöver mer än bara en bostad för trivas och vara lycklig. Jag behöver också skogen och den omedelbara närheten till naturen som Årstaskogen erbjuder.

Privatperson i Årsta

Dokument nr 532

Jag flyttade till Årsta vid 27 års ålder och har varit Årstabo i 10 år och är kolonist i Skanskvarns koloniträdgårdsförening sedan 2005 med man och tre barn.

Under dessa år har jag sett väldig förtätning i Årsta: naggande av Årstaskogen men också andra små gröna ytor i försvinna. Med tanke på allt som byggs per idag i Årsta (tänker bl.a. på alla lägenheter vid Lindes backe) och alla de tusentals lgh som ska byggas på Årstafältet så behövs verkligen hela Årstaskogen bevaras! Att ta av unika grönområden (Årstaskogen) för att bygga ytterligare 800-1000 lgh i ett område (Årsta) där man redan under många år byggt flera tusentals lägenheter är för mig obegripligt, när det finns andra delar av Stockholm som å sin sida skulle behöva "dra sitt strå till stacken" för bygga nya bostäder. För att verkligen förstå vad jag menar väddar jag till er att öppna det bifogade dokumentet (som kommer från sthlm stads hemsida). Årsta behöver sin Årstaskog!

De senaste femtio åren har människan påverkat och förstört naturmiljöer i långt snabbare takt än någonsin tidigare i historien. Vi måste därför bättre värna och vårda våra skogar, vattendrag, betesmarker, skärgårdar och andra naturmiljöer.

Ett naturreservat kan bildas i syfte att: (Miljöbalken anger följande skäl till att bilda naturreservat)

Bevara biologisk mångfald

Ert dvs Stadsbyggnadskontorets förslag kommer att förstöra den biologiska mångfalden som idag finns. Ytorna som kommer att bli

kvar är för små för att tex rådjuren eller räven ska vara kvar, särskilt med tanke på att den utökade mängden människor som kommer att vistas i skogen pga. den nyinflyttning som är planerad. Det är också högst troligt att djur som hackspetten försvinner.

Vårda och bevara värdefulla naturmiljöer

Det ligger i sakens natur att detta inte handlar om att vårda skogen utan om att bygga bostäder och anpassa skogen till ett parkliknande område. Dvs det kommer inte att finnas skog kvar i den bemärkelse som ordet "skog" innebär.

Årstaskogen är unik

Årstaskogen är unik just för att den är en skog. Dvs skogig, inte alltid fullt tillgänglig för alla, erbjuder habitat för olika och många arter, erbjuder en avkopplande miljö för människor boende i närheten till den. I dagens samhälle är skogen (inte parker) mer och mer ett rum för kontemplation, återhämtning, lugn och rekreation (forskning finns kring detta bl.a. på Södertörns högskola).

Nuvarande plan är Kontraproduktiv

Att ta bort denna lunga och "tillgängliggöra den" med diverse "utvecklande" aktiviteter är kontraproduktivt i detta samhälle där människor söker sig till naturen/skogen för återhämtning och kontemplation.

En skog nära mig

Att Årstaskogen ligger i direkt närhet till bostäder är en tillgänglighetsfaktor bara det. Att skövla skogen till nytta för byggbolag och bostäder som inte är anpassade för medelinkomster (tänker att bebyggelse vid Årstaviken inte direkt kommer att bli bostäder, läs hyresrätter för familjer med en medelinkomst per vuxen på 24 188kr/mån /medellön 2017 i Sverige). Detta i sig är inte att tillgängliggöra Årstaskogen för fler stockholmare. Det är att tillgängliggöra den för vissa Stockholmare.

Tillgodose behov av områden för friluftslivet

Det är sant att Årstaskogen i stor utsträckning används för friluftsliv och att vi är många som skulle önska att så förblev. Barn, förskolor, skolor, fritids, scouter, orientering, jogging, träning, mulleverksamhet, promenader, rekreation mm äger rum idag i skogen.

Inget av detta kommer att kunna ske i framtiden på de ytor som idag är tillgängliga för sådan verksamhet. Då dessa ytor är desamma som

planeras att bebyggas. Det förslag som finns kommer motverka möjligheterna till friluftsliv.

Skydda, återställa eller nyskapa värdefulla naturmiljöer

Skogen är mer skyddad idag utan ert förslag. Ert förslag går ut på att skövla skogen. Det faller på sin egen orimlighet att skogen skulle skyddas av ert förslag.

Skydda, återställa eller nyskapa livsmiljöer för skyddsvärda arter.

Se ovan skydda nyskapa naturmiljöer.

Sammanfattning

Det är uppenbart att det inte handlar om att skydda befintlig skog som i sig har ett mycket stort värde utan att utveckla diverse aktiviteter på den plats skogen idag finns. Ni menar att ni skapar ett naturreservat, jag menar att ni skövlar skogen till förmån för parklikande nästanskog med fik, träffplatser för människor, butiker (?), och andra ännu odefinierade aktiviteter.

Så här Bidrar Årtaskogen idag

Unik skog

- Den är unik skog i Centrala Stockholm
- 150 år gammal urskog
- Vi kan skryta med att vi lever i en stad med rent vatten (några politiker gjorde en stor grej av det för några år sedan då de drack vatten från Mälarströmmen vid en representation)
- Vi kan skryta med att vi lever i en huvudstad som har rådjur, blåbär, ekorrar, nötskrika, hackspett och räv!
- Vi har så gamla och unika träd att den rödlistade talltickan växer i vår skog

Barns utveckling

- Vi har Mulleverksamhet i skogen det vill säga barn i Stockholm kan växa upp tillsammans med skogen.
- Barn kan lära känna skogen, få ett intresse för det som faktiskt är resten av Sverige, skog. Ni säger att många vill flytta till Stockholm men vad gör vi för att stockholmarna ska få lust att vara i resten av landet?
- Barn är otroligt trångbodda i Stockholm. Ytan de vistas på understiger den rekommenderade. På en väns dagis i Årsta delar 40 barn 70 kvm gemensam gård. De använder skogen

dagligen för både pedagogiska och fysiska aktiviteter. Vad skulle de göra om inte skogen fanns?

- Barnen växer upp, blir äldre, scouter som fortfarande nyttjar skogen. De fortsätter värna om naturen. De har ett ställe att vara där ingen lockar med försäljning, trender, stress, hets. Här får man vara, lukta, känna, lyssna, smaka saker som inte finns i resten av Stockholm.
- Barn bygger kojor, cyklar, gungar, orienterar, leker, tränar, plockar blåbär här....
- Många förskolor, de båda skolorna med dess fritidsverksamhet använder skogen.

Ljud och bullerdämpande

Vi får inte glömma att Årstaviken är en landningsbana. På Bromma genomfördes år 2015 56 600 flygningar av vilka flertalet flyger just över Årstaviken. Ca 2500 ambulanshelikopterturer gjordes 2015 i Stockholm. Exakt hur många som utgår/landar på Södersjukhuset är oklart men vi som bor här kan garantera att det sker kontinuerligt. Trots skogen händer det att vi går ut genom porten och upplever vårt närområde som en krigszon, låter kanske överdrivet men ibland är det oerhört mycket helikoptertrafik just över Årstaviken / Årsta. Troligen kommer bullret kommer att förvärras om skogen försvinner.

Man/ni tänker ersätta befintliga aktiviteter (listade härövanför) med andra. Betänk att skogen idag är full av aktivitet men en annan typ av aktivitet än den som föreslås i planerna (promenadstaden). De föreslagna aktiviteterna, varför är de mer värdefulla än de som redan finns?

Tillgängliggöra skogen - förslag för att värna den

Om man vill tillgängliggöra skogen till förmån för fler skulle man också kunna tänka sig en strategi för att påvisa värdet i att spara skogen! Om det inte finns någon skog att tillgängliggöra vad tillgängliggör man då?

Fokusera på vad i den befintliga skogen som motsvarar värden i promenadstaden och kombinera denna strategiska utgångspunkt med hur de utgår från Miljöbalken. Att bevara skog, att tillgängliggöra för människor med en medelinkomst (genom att bygga hyresrätter), att bygga och utveckla utifrån rådande topografi (alltså använda tex området ovanför båtklubben mot Gullmarsplan) och tänka småskaligt.

Bygg Ekobyar

Varför inte inrätta ekoboende med tydligt miljötänk i bostäderna? Detta skulle vara något som välkomnades bland Årstabor och många av de unga som idag flyttar in till Stockholm. Fokusera på naturvärden och värna om det som finns. Skövla är lätt, att restaurera är svårare. Skogen som vi tar bort nu kommer aldrig att komma åter.

Påvisa de aktiviteter som idag försiggår i skogen och på riktigt använda de idéer som människorna boende i Årsta sitter inne med. 150 år gammal urskog i en huvudstads centrum är oåterkallelig. Andra platser kan vi vara utan. Årsta partihallar, industrierna vid Årstaberg m.m.

Att bevara utrymmen för kontemplation är att visa på hög svansföring både strategiskt och politiskt.

Sätt Stockholm på kartan med våra bevarade naturvärden, ekobebyggelse och bebyggelse och bevarande i kontakt med medborgarna, på riktigt!

När kommer jag att bo i detta Stockholm? Detta vill jag få svar på.

Privatperson i Årsta

Dokument nr 567

Ambitionerna om en hållbar stadsutveckling är goda. Dock instämmer jag med Länsstyrelsens yttrande om samrådsförslaget, att språket är alltför vagt och svepande,

Eftersom jag är boende i Årsta vill jag framhålla Årstaskogen och hur illa alla goda ambitioner fungerar i Årstaskogen när exploateringen av bostäder går före allt annat. Exploateringsförslaget försämrar på allvar ett framtida reservats kvalitet. Jag undrar bl.a. har över de pilar som anger ekologiska samband. Pilen i Årstaskogens östliga ände bör tydligare kopplas samman med grönskan i Hammarbyhöjden, Hammarbyskogen och vidare till Nackareservatet och Tyresta, dvs en av Stockholms gröna kilar. Jag anser att det finns en konflikt mellan stadsutveckling av Söderstaden och det ekologiska sambandet.

Årstaskogen fyller sin funktion vad gäller invånarnas livskvalitet och hälsa, ekosystemtjänster såsom dagvattenrening och luftpartikelrening samt stadens tålighet inför klimatförändringar.

Det inger förtroende att kunskapen om ekosystemtjänster och resiliens finns i staden och lyfts fram i översiktsplanen. Den kunskapen verkar dock inte finnas eller prioriteras när översiktsplanens ord ska gå vidare till handling. Förtroendet för stadens bebyggelseplanering försvinner då sakargument om skogens värden och funktioner bemöts med floskler om skylines och kaj mot skogen. Att först ta ner skog och därefter bygga hus med tex solceller eller gröna tak kan inte kallas klimatanpassade miljöer eller livskraftig grön infrastruktur.

Vi anser att man först måste analysera och utvärdera vilka kvaliteter som är värda att ta till vara. Om det t.ex. är naturmark bör denna inventeras och bedömas, både avseende biologisk mångfald och rekreationsvärde. Är det höga värden bör dessa skyddas. Om man trots allt överväger att exploatera ett naturområde bör man följa miljöbalken och alltid göra en miljöbedömning för att utröna om en exploatering skulle innebära betydande miljöpåverkan. En sådan bedömning måste göras av expertis och i förekommande fall leda till en miljökonsekvensbeskrivning. Någon markanvisning bör inte ske innan detta är gjort och heller inte innan samråd. Vi anser också att om man avser att exploatera flera delar i ett större område bör detta framkomma i samråden.

Årsta är en unik stadsdel och ett levande exempel på en hållbar stad. De bevarade naturmarksområdena mellan husen sprängs nu bort ett efter ett och till råga på allt finns planer på att skövla urgamla tallar och spränga bort berghällar också i Årstaskogen, med risk för utarmning av den biologiska mångfalden. Besökare och stadsdelens invånare upplever skogen som i högsta grad tillgänglig, med flera självklara entréer som nu riskerar att byggas bort. De aktuella planerna att exploatera lättillgängliga, solbelysta och relativt flacka delar av skogen riskerar att för alltid ta bort även stora rekreativa värden och faktiskt minska skogens tillgänglighet.

Privatperson i Årsta

Dokument nr 535

"Det är angeläget att utveckla bebyggelsens möte med Årstaskogen" skriver ni i er / Stadsbyggnadskontorets översiktsplan.

Ovan citerade mening bör utgå. Istället bör det tydligt framgå att skogen behöver skyddas!

De senaste femtio åren har människan påverkat och förstört naturmiljöer i långt snabbare takt än någonsin tidigare i historien.

Vi måste därför bättre värna och vårda våra skogar, vattendrag, betesmarker, skärgårdar och andra naturmiljöer.

Ett naturreservat kan bildas i syfte att: (Miljöbalken anger följande skäl till att bilda naturreservat)

Bevara biologisk mångfald

Ert dvs Stadsbyggnadskontorets förslag kommer att förstöra den biologiska mångfalden som idag finns. Ytorna som kommer att bli kvar är för små för att tex rådjuren eller räven ska vara kvar, särskilt med tanke på att den utökade mängden människor som kommer att vistas i skogen pga. den nyinflyttning som är planerad. Det är också högst troligt att djur som hackspetten försvinner.

Vårda och bevara värdefulla naturmiljöer

Det ligger i sakens natur att detta inte handlar om att vårda skogen utan om att bygga bostäder och anpassa skogen till ett parkliknande område. Dvs det kommer inte att finnas skog kvar i den bemärkelse som ordet "skog" innebär.

Årstaskogen är unik

Årstaskogen är unik just för att den är en skog. Dvs skogig, inte alltid fullt tillgänglig för alla, erbjuder habitat för olika och många arter, erbjuder en avkopplande miljö för människor boende i närheten till den. I dagens samhälle är skogen (inte parker) mer och mer ett rum för kontemplation, återhämtning, lugn och rekreation (forskning finns kring detta bl.a. på Södertörns högskola).

Nuvarande plan är Kontraproduktiv

Att ta bort denna lunga och "tillgängliggöra den" med diverse "utvecklande" aktiviteter är kontraproduktivt i detta samhälle där människor söker sig till naturen/skogen för återhämtning och kontemplation.

Var snälla och ta dessa tankar i beaktande innan ni förstör den skog som vi så många här i Årsta och närområden älskar!!

Privatperson i Årsta

Dokument nr 556

Jag är uppväxt i Tyresö och sedan Enskede. Det är mest Enskede jag har många minnen och där fanns det många fina grönområden och små skogsområden som man lekte som barn. Nu är jag själv förälder och har valt att flytta till Årsta just för att det är en förort med bra med grönområden samt underbara Årstaskogen. Vi nyttjar

den nästan varje dag. Det har ju varit på tal nu en längre tid att göra det till ett naturreservat men blev chockad när jag fick höra att det finns planer på att bygga i det området som var planerat för naturreservatet. Det kommer ju då påverka djur och växtlivet negativt. Jag är väl medveten om att det behövs byggas fler bostäder i Stockholm men samtidigt ska man ju inte förstöra skog/grönområde som ligger centralt i Stockholm. Dessa områden kan många människor nyttja eftersom de är lättillgängliga. Sedan har jag förstått att ni har planerat mycket höga hus och göra samma misstag som har gjordes när man byggde Liljeholmskajen. Jag tycker höga hus förstör stadsbilden. Gör helt enkelt ett naturreservat av Årtaskogen och planera bostäder på andra ställen i stan.

Privatperson i Årsta

Dokument nr 574

På sidan 159 i förslaget står det att "Det är angeläget att utveckla bebyggelsens möte med Årtaskogen". Denna mening bör utgå. Istället bör det tydligt framgå att skogen behöver skyddas.

För många av oss som bor i Årsta är skogen en stor anledning till att vi gillar att bo här. För mig personligen är skogen en plats för rekreation, för eftertanke, för möte med naturen på nära håll från mitt hem. Och en plats där jag kan springa, promenera, ha picknick, lyssna på fåglar, vandra bland vitsippor, plocka blåbär, känna doft av solvarma barr, höra trädsus och njuta av Årstavikens vatten både som utsikt från klipporna och sittandes på bryggorna. En plats att få uppleva lugn och kontemplation, och en plats att kunna springa och rensa mina tankar.

Förutom mina egna intressen i att ha skogen kvar, så anser jag att skogen bör bevaras även för sina ekologiska värden. Samt för att andra boende i Årsta, samt andra som besöker skogen, ska få åtnjuta dess värden.

Jag anser att hela skogen med sin nuvarande biotop dvs dess ekologiska enhetlighet, landskapstyp, typer av livsmiljö, ekosystem och habitat bör bevaras.

Enligt miljöbalken kan ett naturreservat bildas i syfte att: "att bevara biologisk mångfald, vårda och bevara värdefulla naturmiljöer eller tillgodose behov av områden för friluftslivet." Ett område som behövs för att skydda, återställa eller nyskapa värdefulla naturmiljöer eller livsmiljöer för skyddsvärda arter får också förklaras som naturreservat.

Förslaget till att bebygga Årstaskogen innebär en risk för den biologiska mångfalden som idag finns där. Årstaskogen är en värdefull naturmiljö, som bör vårdas och bevaras. Om skogens yta minskas på det vis som föreslagits finns försvinner en stor del av de mer lättillgängliga delarna av skogen. Vidare minskar känslan av "skog" ju mindre den blir. Jag önskar att den inte ska reduceras till en "dunge".

Ytterligare ett syfte med att göra ett område till ett naturreservat är tillgodose behov av områden för friluftslivet. Årstaskogen används redan idag i stor utsträckning för friluftsliv, och vi är många som skulle önska att så förblir. Barn, förskolor, skolor, fritids, scouter, orientering, jogging, träning, mulleverksamhet, promenader, rekreation mm äger rum idag i skogen.

Dessa aktiviteter kommer att ha mindre utrymmen i framtiden om planerna på ny bebyggelse i skogen kommer realiseras. Mycket av aktiviteterna sker på de ytor som har pekats ut som möjliga för byggnation. Det förslag som finns kommer motverka möjligheterna till friluftsliv, snarare än att öka dem. Detta rimmar dåligt med det som sägs vara en ambition - att göra Årstaskogen mer tillgänglig. Dessutom nyttjas Årstaskogen mycket redan idag. Med de nya bostadsområden som planeras vid Slakthusområdet och kring Bolidenplan, samt vid Årstafältet kommer trycket på skogen att öka. Att då planera att minska skogens yta, och därtill genom att ta bort delar som är de mest lättillgängliga ser jag som en dålig idé.

Det är också värt att lyfta att flera platser och promenadstråk i Årstaskogen, som ligger i områden där byggnation övervägs, pekas ut i Miljöförvaltningen i Stockholms Stads "Guide till tystnaden" som platser med "en god kombination av god ljudkvalitet och gröna upplevelsevärden"

[Se bifogad bilaga]

Att staden å ena sidan säger sig vilja "utveckla" Årstaskogen, och å andra sidan planerar att ta bort befintliga naturvärden anser jag inte är konsekvent.

Jag förstår att det finns en hög press på att bygga nya bostäder i Stockholm. Och jag förstår att det är många platser som man måste överväga i planeringen av detta. Jag tror dock att det är mycket olyckligt att ta bort så stora delar av Årstaskogen som man överväger.

Det är också viktigt att betänka att det inte bara är de delar som bebyggs som "försvinner". Om man flyttar "kanten av skogen" påverkas ju även dessa områden som nu kommer ha bostäder som närmsta granne, snarare än att ha träd som grannar. Så i praktiken är det ju mer skog som försvinna eller påverkas än den som kommer bebyggas.

Jag är mycket positiv till att skapa naturreservat i Årtaskogen. Dock anser jag att Årtaskogen som den ser ut idag, i sin helhet, borde bli ett naturreservat.

Privatperson i Årsta

Dokument nr 562

Jag har bott i Årsta i cirka 10 år och använder skogen idag bl.a. som lärare i min undervisning.

Min inställning är att Årtaskogen behövs i det skick/ omfång som är idag. Styrkan med skogen är att det en "riktig" skog med allt vad det innebär. Att överallt i en s.k. skog ha hus hela tiden runt sig är inte att föredra om du har dagens underbara situation att jämföra med.

De senaste femtio åren har människan påverkat och förstört naturmiljöer i långt snabbare takt än någonsin tidigare i historien. Vi måste därför bättre värna och vårda våra skogar, vattendrag, betesmarker, skärgårdar och andra naturmiljöer.

Ett naturreservat kan bildas i syfte att: (Miljöbalken anger följande skäl till att bilda naturreservat)

Bevara biologisk mångfald

Ert dvs Stadsbyggnadskontorets förslag kommer att förstöra den biologiska mångfalden som idag finns. Ytorna som kommer att bli kvar är för små för att tex rådjuren eller räven ska vara kvar, särskilt med tanke på att den utökade mängden människor som kommer att vistas i skogen pga. den nyinflyttning som är planerad. Det är också högst troligt att djur som hackspetten försvinner.

Vårda och bevara värdefulla naturmiljöer

Det ligger i sakens natur att detta inte handlar om att vårda skogen utan om att bygga bostäder och anpassa skogen till ett parkliknande område. Dvs det kommer inte att finnas skog kvar i den bemärkelse som ordet "skog" innebär.

Årstaskogen är unik

Årstaskogen är unik just för att den är en skog. Dvs skogig, inte alltid fullt tillgänglig för alla, erbjuder habitat för olika och många arter, erbjuder en avkopplande miljö för människor boende i närheten till den. I dagens samhälle är skogen (inte parker) mer och mer ett rum för kontemplation, återhämtning, lugn och rekreation (forskning finns kring detta bl.a. på Södertörns högskola).

Nuvarande plan är Kontraproduktiv

Att ta bort denna lunga och "tillgängliggöra den" med diverse "utvecklande" aktiviteter är kontraproduktivt i detta samhälle där människor söker sig till naturen/skogen för återhämtning och kontemplation.

En skog nära mig

Att Årstaskogen ligger i direkt närhet till bostäder är en tillgänglighetsfaktor bara det. Att skövla skogen till nytta för byggbolag och bostäder som inte är anpassade för medelinkomster (tänker att bebyggelse vid Årstaviken inte direkt kommer att bli bostäder, läs hyresrätter för familjer med en medelinkomst per vuxen på 24 188kr/mån /medellön 2017 i Sverige). Detta i sig är inte att tillgängliggöra Årstaskogen för fler stockholmare. Det är att tillgängliggöra den för vissa Stockholmare.

Tillgodose behov av områden för friluftslivet

Det är sant att Årstaskogen i stor utsträckning används för friluftsliv och att vi är många som skulle önska att så förblev. Barn, förskolor, skolor, fritids, scouter, orientering, jogging, träning, mulleverksamhet, promenader, rekreation mm äger rum idag i skogen. Inget av detta kommer att kunna ske i framtiden på de ytor som idag är tillgängliga för sådan verksamhet. Då dessa ytor är desamma som planeras att bebyggas. Det förslag som finns kommer motverka möjligheterna till friluftsliv.

Skydda, återställa eller nyskapa värdefulla naturmiljöer

Skogen är mer skyddad idag utan ert förslag. Ert förslag går ut på att skövla skogen. Det faller på sin egen orimlighet att skogen skulle skyddas av ert förslag.

Skydda, återställa eller nyskapa livsmiljöer för skyddsvärda arter

Se ovan skydda nyskapa naturmiljöer.

Sammanfattning

Det är uppenbart att det inte handlar om att skydda befintlig skog som i sig har ett mycket stort värde utan att utveckla diverse aktiviteter på den plats skogen idag finns. Ni menar att ni skapar ett naturreservat, jag menar att ni skövlar skogen till förmån för parklikande nästanskog med fik, träffplatser för människor, butiker (?), och andra ännu odefinierade aktiviteter.

Så här Bidrar Årstaskogen idag

Unik skog

- Den är unik skog i Centrala Stockholm
- 150 år gammal urskog
- Vi kan skryta med att vi lever i en stad med rent vatten (några politiker gjorde en stor grej av det för några år sedan då de drack vatten från Mälarströmmen vid en representation)
- Vi kan skryta med att vi lever i en huvudstad som har rådjur, blåbär, ekorrar, nötskrika, hackspett och räv!
- Vi har så gamla och unika träd att den rödlistade tallticken växer i vår skog

Barns utveckling

- Vi har Mulleverksamhet i skogen det vill säga barn i Stockholm kan växa upp tillsammans med skogen.
- Barn kan lära känna skogen, få ett intresse för det som faktiskt är resten av Sverige, skog. Ni säger att många vill flytta till Stockholm men vad gör vi för att stockholmarna ska få lust att vara i resten av landet?
- Barn är otroligt trångbodda i Stockholm. Ytan de vistas på understiger den rekommenderade. På en väns dagis i Årsta delar 40 barn 70 kvm gemensam gård. De använder skogen dagligen för både pedagogiska och fysiska aktiviteter. Vad skulle de göra om inte skogen fanns?
- Barnen växer upp, blir äldre, scouter som fortfarande nyttjar skogen. De fortsätter värna om naturen. De har ett ställe att vara där ingen lockar med försäljning, trender, stress, hets. Här får man vara, lukta, känna, lyssna, smaka saker som inte finns i resten av Stockholm.
- Barn bygger kojor, cyklar, gungar, orienterar, leker, tränar, plockar blåbär här....
- Många förskolor, de båda skolorna med dess fritidsverksamhet använder skogen.

Ljud och bullerdämpande

- Vi får inte glömma att Årstaviken är en landningsbana. På Bromma genomfördes år 2015 56 600 flygningar av vilka flertalet flyger just över Årstaviken. Ca 2500 ambulanshelikopterturer gjordes 2015 i Stockholm. Exakt hur många som utgår/landar på Södersjukhuset är oklart men vi som bor här kan garantera att det sker kontinuerligt. Trots skogen händer det att vi går ut genom porten och upplever vårt närområde som en krigszon, låter kanske överdrivet men ibland är det oerhört mycket helikoptertrafik just över Årstaviken / Årsta. Troligen kommer bullret kommer att förvärras om skogen försvinner.

Man/ni tänker ersätta befintliga aktiviteter (listade härovanför) med andra. Betänk att skogen idag är full av aktivitet men en annan typ av aktivitet än den som föreslås i planerna (promenadstaden). De föreslagna aktiviteterna, varför är de mer värdefulla än de som redan finns?

Tillgängliggöra skogen - förslag för att värna den

Om man vill tillgängliggöra skogen till förmån för fler skulle man också kunna tänka sig en strategi för att påvisa värdet i att spara skogen! Om det inte finns någon skog att tillgängliggöra vad tillgängliggör man då?

Fokusera på vad i den befintliga skogen som motsvarar värden i promenadstaden och kombinera denna strategiska utgångspunkt med hur de utgår från Miljöbalken. Att bevara skog, att tillgängliggöra för människor med en medelinkomst (genom att bygga hyresrätter), att bygga och utveckla utifrån rådande topografi (alltså använda tex området ovanför båtklubben mot Gullmarsplan) och tänka småskaligt.

Bygg Ekobyar

Varför inte inrätta ekoboende med tydligt miljötank i bostäderna? Detta skulle vara något som välkomnades bland Årstabor och många av de unga som idag flyttar in till Stockholm. Fokusera på naturvärden och värna om det som finns. Skövla är lätt, att restaurera är svårare. Skogen som vi tar bort nu kommer aldrig att komma åter.

Påvisa de aktiviteter som idag försiggår i skogen och på riktigt använda de idéer som människorna boende i Årsta sitter inne med. 150 år gammal urskog i en huvudstads centrum är oåterkallelig. Andra platser kan vi vara utan. Årsta partihallar, industrierna vid Årstaberg m.m.

Att bevara utrymmen för kontemplation är att visa på hög svansföring både strategiskt och politiskt.

Sätt Stockholm på kartan med våra bevarade naturvärden, ekobebyggelse och bebyggelse och bevarande i kontakt med medborgarna, på riktigt!

När kommer jag att bo i detta Stockholm? Detta vill jag få svar på.

Privatperson

Dokument nr 611

"Det är angeläget att utveckla bebyggelsens möte med Årstaskogen" skriver ni i er/Stadsbyggnadskontorets översiktsplan.

Ovan citerade mening bör utgå. Istället bör det tydligt framgå att skogen behöver skyddas. Med detta menar jag att det tydligt ska framgå att framgå att hela skogen med sin nuvarande biotop dvs dess ekologiska enhetlighet, landskapstyp, typer av livsmiljö, ekosystem och habitat bör bevaras.

De senaste femtio åren har människan påverkat och förstört naturmiljöer i långt snabbare takt än någonsin tidigare i historien. Vi måste därför bättre värna och vårda våra skogar, vattendrag, betesmarker, skärgårdar och andra naturmiljöer.

Ett naturreservat kan bildas i syfte att: (Miljöbalken anger följande skäl till att bilda naturreservat)

Bevara biologisk mångfald

Ert dvs stadsbyggnadskontorets förslag kommer att förstöra den biologiska mångfalden som idag finns. Ytorna som kommer att bli kvar är för små för att tex rådjuren eller räven ska vara kvar, särskilt med tanke på att den utökade mängden människor som kommer att vistas i skogen pga den nyinflyttning som är planerad. Det är också högst troligt att djur som hackspetten försvinner.

Vårda och bevara värdefulla naturmiljöer

Det ligger i sakens natur att detta inte handlar om att vårda skogen utan om att bygga bostäder och anpassa skogen till ett parkliknande område. Dvs det kommer inte att finnas skog kvar i den bemärkelse som ordet "skog" innebär.

Årstaskogen är unik

Årstaskogen är unik just för att den är en skog. Dvs skogig, inte alltid fullt tillgänglig för alla, erbjuder habitat för olika och många arter, erbjuder en avkopplande miljö för människor boende i närheten till den. I dagens samhälle är skogen (inte parker) mer och mer ett rum för kontemplation, återhämtning, lugn och rekreation (forskning finns kring detta bla på Södertörns högkola).

Nuvarande plan är Kontraproduktiv

Att ta bort denna lunga och "tillgängliggöra den" med diverse "utvecklande" aktiviteter är kontraproduktivt i detta samhälle där människor söker sig till naturen/skogen för återhämtning och kontemplation.

En skog nära mig

Att Årstaskogen ligger i direkt närhet till bostäder är en tillgänglighetsfaktor bara det. Att skövla skogen till nytta för byggbolag och bostäder som inte är anpassade för medelinkomster (tänker att bebyggelse vid Årstaviken inte direkt kommer att bli bostäder, läs hyresrätter för familjer med en medelinkomst per vuxen på 24 188kr/mån /meddelön 2017 i Sverige). Detta i sig är inte att tillgängliggöra Årstaskogen för fler stockholmare. Det är att tillgängliggöra den för vissa Stockholmare.

Tillgodose behov av områden för friluftslivet

Det är sant att Årstaskogen i stor utsträckning används för friluftsliv och att vi är många som skulle önska att så förblev. Barn, förskolor, skolor, fritids, scouter, orientering, jogging, träning, mulleverksamhet, promenader, rekreation mm äger rum idag i skogen.

Inget av detta kommer att kunna ske i framtiden på de ytor som idag är tillgängliga för sådan verksamhet. Då dessa ytor är desamma som planeras att bebyggas. Det förslag som finns kommer motverka möjligheterna till friluftsliv.

Skydda, återställa eller nyskapa värdefulla naturmiljöer

Skogen är mer skyddad idag utan ert förslag. Ert förslag går ut på att skövla skogen.

Det faller på sin egen orimlighet att skogen skulle skyddas av ert förslag.

Skydda, återställa eller nyskapa livsmiljöer för skyddsvärda arter. Se ovan skydda nyskapa naturmiljöer.

Sammanfattning

Det är uppenbart att det inte handlar om att skydda befintlig skog som i sig har ett mycket stort värde utan att utveckla diverse aktiviteter på den plats skogen idag finns. Ni menar att ni skapar ett naturreservat, jag menar att ni skövlar skogen till förmån för parklikande nästanskog med fik, träffplatser för människor, butiker (?), och andra ännu odefinierade aktiviteter.

Så här Bidrar Årstaskogen idag

Unik skog

- Den är unik skog i Centrala Stockholm
- 150 år gammal urskog
- Vi kan skryta med att vi lever i en stad med rent vatten (några politiker gjorde en stor grej av det för några år sedan då de drack vatten från Mälarströmmen vid en representation)
- Vi kan skryta med att vi lever i en huvudstad som har rådjur, blåbär, ekorrar, nötskrika, hackspett och räv!
- Vi har så gamla och unika träd att den rödlistade tallticken växer i vår skog

Barns utveckling

- Vi har Mulleverksamhet i skogen det vill säga barn i Stockholm kan växa upp tillsammans med skogen.
- Barn kan lära känna skogen, få ett intresse för det som faktiskt är resten av Sverige, skog. Ni säger att många vill flytta till Stockholm men vad gör vi för att stockholmarna ska få lust att vara i resten av landet?
- Barn är otroligt trångbodda i Stockholm. Ytan de vistas på understiger den rekommenderade. På vårt dagis i Årsta delar 40 barn 70 kvm gemensam gård. De använder skogen dagligen för både pedagogiska och fysiska aktiviteter. Vad skulle de göra om inte skogen fanns?
- Barnen växer upp, blir äldre, scouter som fortfarande nyttjar skogen. De fortsätter värna om naturen. De har ett ställe att vara där ingen lockar med försäljning, trender, stress, hets. Här får man vara, lukta, känna, lyssna, smaka saker som inte finns i resten av Stockholm.
- Barn bygger kojor, cyklar, gungar, orienterar, leker, tränar, plockar blåbär här....
- Många förskolor, de båda skolorna med dess fritidsverksamhet använder skogen.

Ljud och bullerdämpande

- Vi får inte glömma att Årstaviken är en landningsbana. På Bromma genomfördes år 2015 56 600 flygningar av vilka flertalet flyger just över årstaviken. Ca 2500 ambulanshelikopterurer gjordes 2015 i Stockholm. Exakt hur många som utgår/landar på Södersjukhuset är oklart men vi som bor här kan garantera att det sker kontinuerligt. Trots skogen händer det att vi går ut genom porten och upplever vårt närområde som en krigszon, låter kanske överdrivet men ibland är det oerhört mycket helikoptertrafik just över Årstaviken / Årsta. Troligen kommer bullret kommer att förvärras om skogen försvinner.

Man/ni tänker ersätta befintliga aktiviteter (listade härövanför) med andra. Betänk att skogen idag är full av aktivitet men en annan typ av aktivitet än den som föreslås i planerna (promenadstaden). De föreslagna aktiviteterna, varför är de mer värdefulla än de som redan finns?

Tillgängliggöra skogen - förslag för att värna den

Om man vill tillgängliggöra skogen till förmån för fler skulle man också kunna tänka sig en strategi för att påvisa värdet i att spara skogen! Om det inte finns någon skog att tillgängliggöra vad tillgängliggör man då?

Fokusera på vad i den befintliga skogen som motsvarar värden i promenadstaden och kombinera denna strategiska utgångspunkt med hur de utgår från Miljöbalken. Att bevara skog, att tillgängliggöra för människor med en medelinkomst (genom att bygga hyresrätter), att bygga och utveckla utifrån rådande toppografi (alltså använda tex området ovanför båtklubben mot Gullmarsplan) och tänka småskaligt.

Bygg Ekobyar

Varför inte inrätta ekoboende med tydligt miljötänk i bostäderna? Detta skulle vara något som välkomnades bland Årstabor. och många av de unga som idag flyttar in till Stockholm. Fokusera på naturvärden och värna om det som finns. Skövla är lätt, att restaurera är svårare. Skogen som vi tar bort nu kommer aldrig att komma åter.

Påvisa de aktiviteter som idag försiggår i skogen och på riktigt använda de idéer som människorna boende i Årsta sitter inne med. 150 år gammal urskog i en huvudstads centrum är oåterkallelig.

Andra platser kan vi vara utan. Årsta partihallar, industrierna vid Årstaberg m.m.

Att bevara utrymmen för kontemplation är att visa på hög svansföring både strategiskt och politiskt.

Sätt Stockholm på kartan med våra bevarade naturvärden, ekobebyggelse och bebyggelse och bevarande i kontakt med medborgarna, på riktigt!

När kommer jag att bo i detta Stockholm? Detta vill jag få svar på?

Privatperson i Bagarmossen

Dokument nr 461

Sammanfattande synpunkter

"En översiktsplan ska, enligt bestämmelserna i plan- och bygglagen (PBL), ge vägledning och stöd i beslut om användning av mark- och vattenområden samt hur den byggda miljön ska utvecklas och bevaras." Planen ger möjligen en uppfattning om hur utvecklingen väntas bli men inte alls om hur bevarandet ser ut. Byggandet i dagens Stockholm är till större delen destruktivt och berglandskapet, det dominerande, sprängs sönder för att ge plats åt nya bostäder och vägar m.m. utan en tanke på att det framtida landskapet inom staden genom detta byggnadssätt blir helt sargat och förändrat. Vart tog hållbarhetsaspekterna vägen? Det går att bygga på berg i stället för i berg. Det söndersprängda berglandskapet kan inte återställas och inte heller överlämnas i samma skick till kommande generationer. Ska Stockholm vara en kommun bestående av ett landskap dominerat av kratrar i berggrunden? Vi har bara landskapet till låns av kommande generationer. Vad ska dessa säga om oss som hållbarhetsförvaltare? Ställ större krav på och lyft fram mer hållbara lösningar!

[Se bifogad bild. Figur 1. Exempel på hur berg vid Årstavägen/Johanneshovsvägen i Årsta förbereds för att sprängas bort för ny bebyggelse (2014-06-04). Höghus på Sandfjärdsgatan i bakgrunden. Stora mängder berg sprängs bort och markytan sänktes åtskilliga meter. Bergen är, eller har varit, ett karakteristiskt inslag i förorten.]

Ohållbart nyttjande av mark- och vattenresurser

Det är anmärkningsvärt att staden i dessa tider då överutnyttjande av Jordens resurser sker, i synnerhet av oss i de industrialiserade länderna, inte för någon diskussion om hur den aktuella planen förhåller sig till tillgängliga naturresurser inom stadens gränser och hur

den faktiska bristen på sådana påverkar områden utanför stadens och planens "jurisdiktion". Vi passerar årligen dagen då årets konsumtionen av Jordens naturliga produktion infaller redan kring månadsskiftet juli - augusti!! Översiktsplanen bör föra en tydlig diskussion om hur tillgängliga mark- och vattenresurser samt även om hur det djur- och växtliv som förekommer kan brukas och även ges förutsättningar att inte förbrukas. Detta vore en naturlig del i en planering för en framtida hållbar utveckling.

I Sverige planerar de enskilda kommunerna nyttjandet av sina egna mark- och vattenområden. Staden/kommunen har därför bara de egna mark- och vattenområdena som planeringsutrymme. Planerna ska se till att befintliga resurser även kan tryggas för framtida generationer utan att effekterna av planen förbrukar de givna resurserna eller påverkar områden i stadens grannkommuner eller andra avlägsna områden som följd av planen. Människor lever inte enbart av stads- eller bebyggda miljöer. Människan är, liksom andra växt- och djurarter beroende av en ekologiskt väl fungerande närmiljö. Ekosystemtjänster ska inte bara levereras från omvärlden. Stadens/kommunens yta är även hem åt tusentals växt- och djurarter varav en del är beroende av i området unika miljöer. Dessa, liksom människan, måste även ges en tryggad och fungerande livsmiljö av tillräcklig storlek som garanterar en fortsatt fungerande livsmiljö och ekosystemtjänster.

Hur detta ska ske diskuteras inte mer än ytterst kortfattat och på ett sätt som inte styrker att sårbarheten har behandlats tillräckligt ingående. Ett första försiktighetsmått bör vara att spara minst femtio procent av mark- och vattenområden för våra "vilda grannar". Det är svårt i Stockholm då marken redan är ianspråktagen i högre grad än så. Vi människor behöver dessutom dessa områden för rekreation, välbefinnande och som garanti för vår egen överlevnad. En växande stad kräver, i motsats till vad politiker och stadsplanerare tycks tro, ökande ytor av natur för att serva staden med de ekosystemtjänster som den växande staden kräver för sin överlevnad.

Så länge som naturområdena utsätts för en belastning av näringsämnen, metaller och andra giftiga substanser som överskrider det som naturen kan ta hand om måste de gröna ytorna växa, alternativt befolkningen och utsläppen minska. Idag klaras inte de gränser som t.ex. Vattendirektivet stipulerar för kvaliteten i flertalet av stadens omgivande vattenområden. Den ökande befolkningen leder inte till att det blir lättare att klara kraven, tvärtom.

lanspråktagande av markområden utanför planens avgränsning

Den presenterade översiktsplanens konsekvenser påverkar inte bara stadens yta utan stora områden på andra håll. Som exempel, varje människa behöver omkring 4000 m² odlingsbar mark för framställning av de matvaror som personen behöver under ett år. Sista mars i år var stadens befolkning inom kommunens gränser 939 238 personer enligt Wikipedia. För att få maten till denna befolkning åtgår en odlingsbar markyta av knappt 3757 km². Det motsvarar en yta tjugo gånger större än stadens stadens/kommunens egen markyta. Detta faktum visar att staden redan idag har byggt in en stor sårbarhet och kallt räknar med att maten bara ska komma att finnas och levereras av andra. Stockholm förlitar sig helt på andra områden för sin överlevnad och det beroendet ökar när staden växer som den gör idag, befolkningsmässigt. Av den matproducerande marken ligger därtill en betydande del idag även i utlandet, vilket ytterligare ökar risken för allvarligt sårbara framtida krissituationer, i synnerhet med tänkbara climateffekter. Det är då minst sagt egendomligt att staden i sin översiktsplan planerar för ännu större befolkningstal och en kraftigt ökad inbyggd sårbarhet och en ytterligare nedskärning av arealerna av de områden som växter och djur har att leva på förutom att staden helt saknar egna områden för matproduktion!

Även om odlingsmarken enbart skulle ha funnits inom Sverige planerar staden utan kritisk eftertanke för ett nyttjande av andra kommuners mark- och andra resurser. Det är inte förenligt med PBL där den egna kommunens gränser begränsar planeringshorisonten. Vart har den ekologiska dimensionen och ett ansvarsfyllt planerande tagit vägen? Sårbarhetsaspekterna, resiliensen, som följd av den aktuella översiktsplanen måste belysas på ett betydligt klarare sätt. Stadens sätt att planera förutsätter att andra kommuner, områden inom eller utanför landets gränser ska stå för flera av de nödvändigheter som staden behöver. Att inte tydligt redovisa stadens beroende av det flöde av energi, matvaror och andra materiella tjänster tyder på att staden ännu inte är mogen(?) att planera för en hållbar utveckling eller inte vill planera hållbart. I så fall skulle detta ha redovisats som avgörande förutsättningar för planen och även visat på den sårbarhet staden planerar för genom att fortsätta att planera för en utveckling som nästan helt baseras på tillgång till externa råvaror, energi et cetera. Nu undanhålls invånare och andra denna typ av information och kan inte avgöra hur realistisk planen är och vilka styrkor och svagheter, sårbarheter som den leder till.

Fysisk förändring av landskapet inom planområdet Stockholm bebyggs redan idag, och sedan länge, fysiskt destruktivt och bebyggel-

sen byggs med få undantag genom bortsprängning av stora delar av berggrunden i det unika sprickdalslandskap som staden ligger i. Men landskapets grundkaraktär med olika öppna och slutna karaktéristiska landskapstyper förändras drastiskt genom kommunens byggande.

Såren av sättet att bygga genom bortsprängning av större eller mindre delar av berggrunden är outplånliga i ett historiskt perspektiv även om hålen kan fyllas igen med andra jordarter än fast berg. Hålen där husen står/har stått förändrar även grundvattnets flöde och ger helt andra framtida förutsättningar för växt- och djurliv. Därtill kommer att de vertikala branter som lokalt skapas vid sprängningar lokalt vid många nya husbyggnationer i en framtid utgör starka risker för ohälsa för människor och djur som rör sig i ett framtida landskap när dagens byggnader tjänat ut.

[Se bifogad bild. Figur 2. Bilden på föregående sida visar hur berg sprängts bort, och en flera våningar vertikal brant skapats för att ge plats åt ett nytt hus (nära korsningen Sköntorpsvägen/Skagersvägen i Årsta). I stället för att bygga på berggrunden har här skapats ett jättesår med vertikal brant som kommer att finnas kvar när huset en gång tjänat ut. Såren i berggrunden kommer att finnas kvar tills de eventuellt sargas ytterligare eller tills nästa istid då de möjligen kan slipas ned (2016-06-01). Alldeles intill i hörnet Skagersvägen - Sköntorpsvägen sprängdes ett något mindre hål upp för att ge plats för ett nytt hus under 2103. Under merparten hus i staden är ett hål sprängt.]

Som exempel på omfattningen av den fysiska påverkan i landskapet kan nämnas att i förorten Bagarmossen utgör de idag bort-/söndersprängda bergpartierna sammanlagt cirka tjugo procent av förortens totala yta. Det är inga obetydliga ingrepp och visar på byggandets negativa effekter. Denna siffra har nåtts enbart på en period av cirka 60-70 år och visar på hastigheten i omvandlingen. Delar av stadens mark uppvisar ännu högre andel söndersprängd berggrund och det hållbara i en sådan utveckling kan starkt ifrågasättas. Det är hög tid att eventuell nybyggnation görs med metoder och material samt hustyper som minimerar eller allra helst helt eliminerar de outplånliga ingreppen i berggrunden. Detta miljöproblem nämns överhuvudtaget inte i planen och måste lyftas fram.

Byggnationen i det framtida Stockholm måste göras på ett sätt som sparar landskapet och lämnar i stort sett samma förutsättningar till kommande generationer som vi själva har fått överlämnat av tidigare generationer. Helst ska kraven på detta sätt att hantera vår om-

givande natur vara större idag eftersom vi nu både känner till och förstår vikten av att leva hållbart. Dessvärre framgår detta inte alls av översiktplanen och dess konsekvenser.

En annan och totalt bortglömd del av landskaps-/naturomvandlingen är den fysiska förändringen av stränder både på Mälarsidan och i synnerhet i på Saltsjösidan. Vatten- och strandområdena i Stockholms innerskärgård, från mälarslussarna och ut till Oxdjupet är del av ett i Europa unikt estuarieområde. Det saknar motstycke. Men omvandlingen av stränderna och påverkan från mänskliga aktiviteter har starkt stört och på stora sträckor förstört de unika livsmiljöerna i den salthaltsgradient som området rymmer både horisontellt och vertikalt. Det är hög tid att rädda det som kan och att återställa livsmiljöerna och förutsättningarna för dessa i detta unika estuarium. Bebyggelse och hårdgörning eller annan fysisk modifiering av stränderna måste därför starkt begränsas. Därtill kommer att Vattendirektivets krav på minst god kemisk och biologisk status snarast måste uppnås. Det senare ställer ökande krav på rening i stadens reningsverk men även i grannkommunerna.

Det fortsatta knaprandet på och den kraftigt fysiska omvandlingen av kvarvarande grönområden i staden måste upphöra. Översiktplanen visar inga tecken på att så blir fallet. Flera av de tänkta och ibland lovade naturreservaten måste avsättas och stärkas. En ökande befolkning ställer större och ökande krav på tillgängliga grönområden. Dessa måste dessutom vara så stora och sammanhängande att de dels inte fysiskt slits ut av den växande befolkningen samt så stora att växt- och djurlivet ges de överlevnadsmöjligheter och möjligheter till att bistå med nödvändiga ekosystemtjänster. Helst ska grönområden av tillräcklig storlek finnas i anslutning till bostäderna så att barn och andra lätt ges möjlighet att röra sig och njuta av grönområden utan att behöva flytta sig längre sträckor för att nå dem. Stockholm kan inte lita på att omvärlden ska bistå med denna typ av tjänster. Grannkommunerna betar sig idag i stort sett likadant som Stockholm och föröder sina egna markområden i en kraftigt ökande takt.

Bristen på öppna landskapsområden i Stockholm är påtaglig. De kvarvarande bör tryggas och utökas. För att säkra ekosystemtjänster, växt- och djurliv och andra gröna behov bör minst femtio procent av stadens yta utgöras av naturmark av alla dess olika naturligt förekommande typer. Gröna och blå kilar existens måste ges mycket större vikt i den framtida planeringen. Områdena bör dessutom inte "parkifieras" utan få vara så stora att de klarar slitage och den belastning de utsätts för samtidigt som de även ges för-

utsättningar att fungera som naturliga grönområden där växter och djur ges överlevnadsmöjlighet. Var finns annars hållbarheten?

Planens påverkan på ekologisk och social hållbarhet måste tydliggöras. Det är inte hållbart att bara låta stadens befolkning växa utan att låta undersöka hur stor befolkning som är teoretiskt och långsiktigt hållbar. Det finns gränser. Ett ekologiskt mått på sådana gränser är ekologisk bärkraft, d.v.s. hur stor befolkning som ett område kan föda utifrån sina egna fysiska, biologiska och klimatologiska förutsättningar. Om hela stadens markyta vore odlingsbar mark skulle jorden inom staden kunna försörja 46790 invånare. Dagens befolkning på 939 238 personer (mars 2017 enligt Wikipedia) är mer än tjugo gånger högre. En ännu större befolkning innebär att stadens långsiktiga ekologiska hållbarhet ytterligare minskar. Den planering som idag sker för en ännu större befolkning medför en kraftigt ökad risk och bygger upp en framtida sårbarhet. Denna sårbarhet måste lyftas fram beskrivas i planen som en del av förutsättningarna. Det görs många gånger jämförelser med andra stora städer och framhålls att Stockholm är en liten stad.

Hållbarhetsaspekterna glöms ofta bort liksom att många stora städer därtill ligger i områden på Jorden där de biologiska produktionsförhållanden är annorlunda och ofta bättre än i Sverige. Stockholm ligger i ett område med tempererade till kalla förhållanden där den årliga produktionstiden för grödor är begränsad av klimataspekter på ett sätt som sydligare städer inte är. Men, flertalet storstäder är helt beroende av ett flöde av nödvändiga mat- och andra resurser från omgivande områden. I Sverige är dock planeringshorisonten den egna kommunen och dess förutsättningar vad som sätter gränserna. Därför måste planens effekter och sårbarhet lyftas fram mycket klarare än vad som görs den aktuella översiktsplanen och än mindre i de följande detaljplanerna.

För att skapa ett hållbart samhälle måste förutsättningar och konsekvenser av planen bli tydliggjorda. Det har de inte blivit av den aktuella planen och det är minst sagt märkligt i dagens samhälle, inte minst som staden vill framstå som ledande i hållbar utveckling. En tätare och växande stadsmiljö minskar tillgång på behövliga gröna ytor, förstör ursprungslandskapet, ger barn sämre uppväxtmiljöer, minskar befolkningens naturliga koppling till natur, sliter ner det kvarvarande gröna och blå områdena och minskar förmågan för naturområdena att producera de ekosystemtjänster som behövs. Staden ställer också större och ökande krav på flöden av resurser från externa områden vilket ökar det ekologiska fotavtrycket, ökar sårbarheten och minskar möjligheten till en hållbar utveckling.

Då flertalet kommuner i såväl närområdet som i flera andra områden agerar på ett liknande sätt ökar nationens sårbarhet ännu mer. Stockholm behöver sätta ner foten och mycket tydligare lyfta fram det långsiktigt ohållbara i dagens översiktsplan. Planeringshorisonten måste ligga i en mer fjärran framtid och den hållbara vägen dit måste exemplifieras genom en mycket tydligare och mer genomarbetad diskussion i planen om långsiktig hållbarhet, resurstillgång, resursbrist, sårbarhet, bärkraft, påverkan på områden utanför planområdet, effekter av förväntade klimateffekter med mera. Den aktuella översiktsplanen borde vara ett föredöme men brister alldeles för mycket i dessa avseenden. Hållbarhet baseras på hållbarhet inom de ekologiska, sociala och ekonomiska benen. De ekologiska aspekterna, som utgör grunden för de övriga, är nästan helt frånvarande i den föreliggande planen. Detta måste åtgärdas och redovisas betydligt tydligare i översiktsplanen.

Hur ska kommunikationerna klaras?

Den förtätning och ökning av befolkning som planen avser att leda till leder också till ännu mer ökat tryck på kommunikationssystemen i staden. Sårbarheten i dessa är redan uppenbar för flertalet invånare. Redan idag är flödet av fordon och personer på många håll större än vad vägar och kollektivtrafik är dimensionerade för. Vägar korkas igen av fordonsströmmar där det för inte så länge sedan var köfritt. Södra Länken och många andra stora leder står nästan still flera gånger om dagen, Störningar i kollektivtrafiken får mycket stora effekter. Hur kommer dessa problem att åtgärdas genom planen? Hur ska trafiken minskas runt bostäder? Hur ska barn och boende ges boendemiljöer runt sina bostäder så att de kan vistas utomhus nära huset utan risk för buller- och andra negativa hälsoeffekter samtidigt som de erbjuds en dräglig, mänsklig och grön närmiljö? Dagens byggande ger i de flesta fall mycket sterila sten eller betongytor att vistas på.

Acceptabla boendemiljöer?

Idag byggs bostäder på platser där bullernormerna överstigs men tillåts enligt den s.k. stockholmsmodellen. Stockholmare är inte tåligare än andra. De behöver låga bullernivåer, de behöver kunna vistas utanför sina bostäder och barnen ska kunna släppas ut utan att riskera att bli överkörda eller inandas dålig luft. Stadens sätt att bygga genom den nya planen riskerar att ytterligare försämrade boendemiljöerna i fler områden samtidigt som grönområdena minskar ytterligare. De är redan idag allt för hårt ianspråktagna. Älvsjöskogen, Årtaskogen och flera andra gröna områden minskar stadigt. De öppna ytor, som .ex. Årstafältet, försvinner. Kom-

pensionsåtgärderna staden vidtar har i de flesta fall inte en tillstymmelse till kompensation i sig utan innebär ett ökat tryck på kvarvarande grönområden. Nackareservatet ensamt klarar inte av att vara stadens gröna lunga.

Barn (och andra) måste erbjudas stimulerande boendemiljöer utomhus i anslutning till bostäderna. Den täta staden bygger bort områden av vikt för i synnerhet barn men även vuxna i husens omedelbara närhet. Barn ska kunna vistas utanför husen utan att riskera att bli överkörda eller inandas luft som har halter av skadliga substanser över gällande gränsvärden. Förskole- och skolmiljöer ska ge barnen tillräckligt med vistelseytor, solskydd samt stimulans utomhus och inte som idag oftast alldeles för små och nednötta sådana eller helt saknade vistelseområden.

Bostäder ska ha fönster som kan släppa in sol och inte vetta mot lodräta bergväggar flera våningar höga. Alla sidor av bostadshus ska ha buller- och luftkvalitetsvärden som understiger normerna.

[Se bifogad bild. Figur 3 (nästa sida). Exempel på byggande där lägenheter får fönster mot vertikal bergvägg och därmed dåligt ljusinsläpp. Bilden tagen vid Sjöviksvägen - Sjövikskajen i Liljeholmen-Årstadal (2017-04-09). Fönster är placerade mer än fyra våningar under bergets topp. Hur mycket ljus kommer in i lägenheterna vid en sådan lösning?]

Översiktsplanen måste få ekologiska och sociala dimensioner mycket mer tydligt uttalade. Den aktuella översiktsplanen saknar alldeles för mycket av detta för att kunna vara ett vägledande styrdokument. I dessa tider är vikten av en ordentlig helhetssyn på samhällsutvecklingen så stor att planen måste anses som dåligt underbyggd, knappt realistisk och närmast helt i avsaknad av seriöst menad hållbarhetsinriktning. Staden måste sätta av helt andra resurser och andra riktlinjer för det framtida planarbetet om detta ska kunna anses styra vägen fram mot ett långsiktigt hållbart Stockholm. Ekonomiska perspektiv utan hållbarhetskoppling har idag alldeles för stor plats och detta får alldeles för långtgående negativa effekter på såväl de ekologiska som de sociala delarna inom en långsiktigt hållbar utveckling.